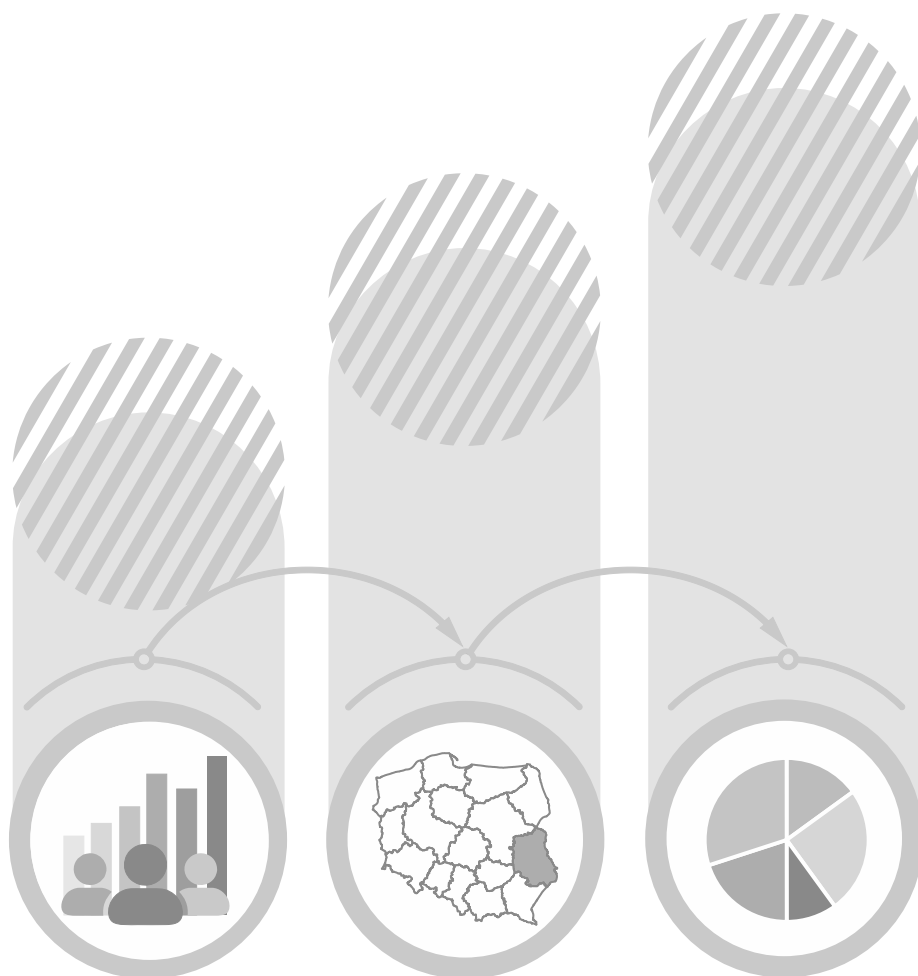

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubelskiego 2022

Report on the socio-economic situation of Lubelskie Voivodship 2022

Urząd Statystyczny w Lublinie Statistical Office in Lublin

Lublin 2022

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Lublinie – Lubelski Ośrodek Badań Regionalnych

Statistical Office in Lublin – Lublin Centre for Regional Surveys

Zespół autorski

Editorial team

Sławomir Dziaduch, Aleksandra Jangas-Kurzak, Aneta Olszewska-Welman,

Elżbieta Sochacka, Elżbieta Syta, Magdalena Ściborek-Rycyk

Kierujący

Supervisor

Krzysztof Markowski

Prace redakcyjne

Editorial work

Aleksandra Jangas-Kurzak, Aneta Olszewska-Welman, Elżbieta Sochacka

Tłumaczenie

Translation

Aleksandra Jangas-Kurzak

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Aleksandra Jangas-Kurzak, Aneta Olszewska-Welman, Elżbieta Sochacka

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

lublin.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

W społeczeństwie informacyjnym i gospodarce opartej na wiedzy bardzo duże znaczenie ma dostęp do rzetelnych danych i możliwość ich profesjonalnej analizy. Od tego często zależy zarówno jakość podejmowanych decyzji na różnych szczeblach zarządzania, jak również powodzenie wielu przedsięwzięć. Urząd Statystyczny w Lublinie wychodząc naprzeciw potrzebom informacyjnym przedsiębiorców, jednostek samorządu terytorialnego, pracowników naukowych oraz mieszkańców naszego regionu, przygotował kolejną edycję „Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubelskiego”. Publikacja ta obejmuje zjawiska najbardziej istotne z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, do których można zaliczyć m.in. procesy demograficzne, sytuację na rynku pracy, zmiany cen, kształtowanie się poziomu wynagrodzeń i świadczeń społecznych, zmiany w podstawowych obszarach gospodarki narodowej (tj. w przemyśle, budownictwie, rolnictwie, handlu itp.), wyniki finansowe przedsiębiorstw, nakłady inwestycyjne, itp.

Opracowanie składa się z kilku części, tj. z krótkiej syntezy przedstawiającej podstawowe tendencje, tablicy przedstawiającej dane regionu lubelskiego na tle kraju, zestawu wykresów przedstawiających województwo lubelskie na tle innych województw, części analitycznej oraz tablic przeglądowych prezentujących dane dla województwa lubelskiego, Lublina i miast na prawach powiatu. Część analityczna podzielona została na działy tematyczne, w których przedstawiono najważniejsze zjawiska i tendencje występujące w okresie ostatnich lat. Poszczególne działy zostały wzbogacone licznymi tabelami oraz prezentacją graficzną w postaci zestawu map i wykresów. Z kolei zamieszczone na końcu publikacji tablice prezentują dane dla województwa lubelskiego i Lublina w retrospekcji od 2010.

Mam nadzieję, że niniejsze opracowanie będzie dla Państwa użytecznym źródłem wiedzy w zakresie przedstawianych zagadnień, jak również zachętą do głębszego zaznajomienia się z problematyką bieżących zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dostępną m.in. na naszej stronie internetowej <http://lublin.stat.gov.pl>. Dotyczy to szczególnie publikacji: „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubelskiego” oraz „Biuletyn statystyczny województwa lubelskiego”, które zawierają szczegółowe dane w ujęciu miesięcznym i kwartalnym.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Lublinie

Krzysztof Markowski

dr Krzysztof Markowski

Lublin, maj 2022 r.

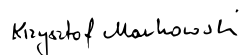
Preface

In information society and knowledge-based economy, the access to reliable data and the possibility of professional data analysis is very important. This is the main factor determining the quality of decisions made on various levels of the management process as well as the success of varied undertakings. In order to meet the information needs of businesses, local governments, academics and residents of the region, the Statistical Office in Lublin prepared another edition of "Report on the socio-economic situation of Lubelskie Voivodship". The thematic scope of the publication covers the most important phenomena in terms of the socio-economic development of the region, including demographic changes, situation on the labour market, price changes, the evolution of the level of wages and social benefits, changes in the key areas of national economy (i.e. industry, construction, agriculture, trade), financial results of enterprises or investment outlays.

The compilation consists of a short synthesis summarizing the main trends observed in the Voivodship, a table presenting the data on Lubelskie Voivodship on the background of the country, a set of graphs depicting Lubelskie Voivodship compared to other regions, the analytical part and an appendix containing review tables presenting the data on Lubelskie Voivodship, Lublin and the others cities with powiat status. The analytical part was divided into thematic sections, in which the most important phenomena and trends in recent years were presented. The sections were enriched by numerous tables and a graphical presentation in the form of a set of maps and charts. On the other hand, the appendix placed at the end of this publication contains the tables showing data for Lubelskie Voivodship and Lublin in retrospection since 2010.

I hope that this study will be a useful source of knowledge in the scope of the presented issues as well as an incentive to acquaint with the problems of current changes in the socio-economic situation of the region available among others on our website <http://lublin.stat.gov.pl>. It especially concerns the following publications: "Information on socio-economic situation of Lubelskie Voivodship" and "Statistical Bulletin of Lubelskie Voivodship" including detailed data on a monthly and quarterly basis.

Director
of Statistical Office
in Lublin

Krzysztof Markowski, PhD

Lublin, May 2022

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa.....	3
Preface.....	4
Znaki umowne. Skróty.....	8
Symbols. Abbreviations	
Synteza	9
Executive summary	11
Rozdział 1. Województwo na tle kraju	13
Chapter 1. Voivodship against the background of the country	
Rozdział 2. Województwo na tle pozostałych województw	16
Chapter 2. Voivodship against the background of the other voivodships	
Rozdział 3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa	24
Chapter 3. Area and territorial division of the Voivodship	
Rozdział 4. Środowisko	25
Chapter 4. Environment	
4.1. Warunki meteorologiczne	25
4.1. Meteorological conditions	
4.2. Powierzchnia.....	28
4.2. Area	
4.3. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe.....	31
4.3. Water consumption. Municipal and industrial wastewater	
4.4. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza	36
4.4. Pollution and protection of air	
4.5. Ochrona przyrody. Lasy	38
4.5. Nature protection. Forests	
4.6. Odpady przemysłowe i komunalne.....	42
4.6. Industrial and municipal waste	
4.7. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	47
4.7. Economic aspects of environmental protection	
Rozdział 5. Społeczeństwo	49
Chapter 5. Society	
5.1. Kapitał ludzki	49
5.1. Human capital	
Demografia	49
Demography	
Edukacja	58
Education	

	Zasoby pracy	69
	Labour resources	
5.2. Jakość życia		77
5.2. Quality of life		
	Zamożność mieszkańców.....	77
	Inhabitants' wealth	
	Pomoc społeczna i wspieranie rodziny.....	84
	Social assistance and family support	
	Warunki mieszkaniowe.....	92
	Housing conditions	
	Ochrona zdrowia.....	99
	Health care	
	Kultura.....	106
	Culture	
	Bezpieczeństwo publiczne.....	109
	Public safety	
	Spółeczeństwo informacyjne	112
	Information society	
	Aktywność społeczna.....	114
	Social activity	
Rozdział 6.	Gospodarka	117
Chapter 6.	Economy	
	6.1. Produkt krajowy brutto.....	117
	6.1. Gross domestic product	
	6.2. Koniunktura gospodarcza.....	119
	6.2. Business tendency	
	6.3. Przedsiębiorczość.....	124
	6.3. Entrepreneurship	
	Podmioty gospodarki narodowej	124
	Entities of the national economy	
	Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna	128
	Research and development as well as innovation activity	
	Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach.....	135
	Use of information and communication technologies in enterprises	
	Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych.....	138
	Financial results of non-financial enterprises	
	Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw	142
	Investment outlays of enterprises	
	6.4. Produkcja i usługi	145
	6.4. Production and services	
	Rolnictwo.....	145
	Agriculture	

	Przemysł	152
	Industry	
	Budownictwo	156
	Construction	
	Rynek wewnętrzny	162
	Internal market	
	Transport.....	164
	Transport	
	Energia	170
	Energy	
Rozdział 7. Chapter 7.	Finanse jednostek samorządu terytorialnego	174
	Finance of local government units	
	7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego	174
	7.1. Revenue of budgets of local government units	
	7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	178
	7.2. Expenditure of budgets of local government units	
	7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	181
	7.3. Result of budgets of local government units	
	7.4. Projekty dofinansowane z UE z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności	184
	7.4. Projects co-financed by the EU from structural funds and the Cohesion Fund	
Rozdział 8. Chapter 8.	Wybrane dane o województwie lubelskim.....	188
	Selected data on Lubelskie Voivodship	
Rozdział 9. Chapter 9.	Wybrane dane o Lublinie	192
	Selected data on Lublin	
Rozdział 10. Chapter 10.	Wybrane dane o miastach na prawach powiatu	194
	Selected data on cities with powiat status	

Znaki umowne

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
Kropka (•)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji categories of applied classification are presented in abbreviated form
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbrevia- tion	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
mld bn	miliard billion
zł PLN	złoty Polish zloty
szt.	sztuka piece, unit
kg	kilogram kilogram
dt	decytona deciton
t	tona tonne
mm	milimetr millimetre
m	metr metre

Skrót Abbrevia- tion	Znaczenie Meaning
km	kilometr kilometre
m ²	metr kwadratowy square metre
ha	hektar hectare
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
m ³	metr sześcienny cubic metre
dam ³	dekametr sześcienny cubic decametre
hm ³	hektometr sześcienny cubic hectometre
MW	megawat megawatt
kWh	kilowatogodzina kilowatt hour
GWh	gigawatogodzina gigawatt hour

Skrót Abbrevia- tion	Znaczenie Meaning
°C	stopień Celsjusza centigrade
d	dość
r.	rok
r/r y/y	rok do roku year on year
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
pkt	punkt point
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
Dz.U.	Dziennik Ustaw
UE EU	Unia Europejska European Union

Synteza

Demografia w 2021 r.

liczba ludności na 1000 ludności:	-0,9% r/r
urodzenia żywe	7,98
zgony	14,67
przyrost naturalny	-6,70
saldo migracji stałej	-2,28

Od połowy lat dziewięćdziesiątych XX wieku z roku na rok systematycznie maleje liczba ludności województwa lubelskiego. W porównaniu z 2020 rokiem odnotowano zmniejszenie liczby urodzeń oraz zwiększenie liczby zgonów. Zarówno przyrost naturalny, jak i saldo migracji ludności na pobyt stały w omawianym okresie było ujemne.

Rynek pracy

pracujący w 2020 r.	-0,5% r/r
stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 r.	7,2%

W 2020 r. zaobserwowano spadek w skali roku liczby pracujących w gospodarce narodowej. Stopa bezrobocia rejestrowanego zmalała. Odnotowano mniejszą liczbę bezrobotnych oraz więcej ofert pracy.

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności w 4 kwartale 2021 r.

pracujący	+3,9% r/r
bezrobotni	-15,9% r/r
stopa bezrobocia	4,0%

Według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności liczba pracujących była wyższa niż przed rokiem, a liczba bezrobotnych zmniejszyła się. W tym czasie współczynnik aktywności zawodowej wzrósł o 2,1 p. proc., a wskaźnik zatrudnienia o 2,6 p. proc., natomiast stopa bezrobocia była niższa o 0,9 p. proc.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2021 r.

przeciętne miesięczne wynagrodzenie	+9,4% r/r
przeciętne wynagrodzenie godzinowe	+8,9% r/r

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw było wyższe niż rok wcześniej. Zwiększył się czas przepracowany przez zatrudnionych i wzrosło również średnie wynagrodzenie za godzinę pracy.

Przeciętne miesięczne emerytury i renty brutto w 2021 r.

z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	+7,0% r/r
rolników indywidualnych	+4,0% r/r

W skali roku zwiększyła się liczba emerytów i rencistów pobierających świadczenie z ZUS, a zmniejszyła się liczba emerytów i rencistów pobierających świadczenie z KRUS. Odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty, zarówno z ZUS, jak i KRUS.

Rolnictwo w 2021 r.

plony:	
zboża podstawowe z mieszkankami zbożowymi	-0,2% r/r
rzepak i rzepik	+6,7% r/r
ziemniaki	-13,1% r/r
buraki cukrowe	+0,3% r/r
pogłowie:	
bydło	-1,8% r/r
trzoda chlewna	-11,0% r/r
wartość skupu produktów rolnych ogółem	+25,4% r/r

Produkcja zbóż ogółem w województwie lubelskim zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego.

Zmniejszyło się pogłowie bydła, trzody chlewnej, drobiu, zwiększyło się zaś pogłowie owiec.

Wzrosła średnioroczna cena skupu pszenicy i żyta. Wyższa niż w poprzednim roku była również cena skupu żywca wołowego w wadze żywej i drobiu rzeźnego, a niższa - skupu żywca wieprzowego w wadze żywej.

Dynamika produkcji rolniczej w 2020 r. (ceny stałe)

globalna	+6,9% r/r
końcowa	+5,1% r/r
towarowa	+4,5% r/r

Globalna produkcja rolnicza zwiększyła się w porównaniu z 2019 r., podobnie produkcja końcowa i towarowa. Odnotowano spadek produkcji zwierzęcej i wzrost produkcji roślinnej.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2021 r.

produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe)	+15,1% r/r
--	------------

Tempo wzrostu produkcji sprzedanej przemysłu było wyższe (w cenach stałych) niż przed rokiem. Wyższy poziom produkcji sprzedanej odnotowano w 27 spośród 31 występujących w województwie działach przemysłu. Wzrosła także wydajność pracy, mierzona wielkością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.

Produkcja sprzedana budownictwa w 2021 r.

produkcja sprzedana budownictwa	+16,5% r/r
produkcja budowlano-montażowa	+11,5% r/r

W skali roku wzrosła produkcja sprzedana budownictwa, produkcja budowlano-montażowa oraz wydajność pracy, mierzona wielkością produkcji sprzedanej budownictwa na 1 zatrudnionego.

Budownictwo mieszkaniowe w 2021 r.

mieszkania oddane do użytkowania	+7,3% r/r
wydane pozwolenia na budowę lub dokonane zgłoszenia z projektem budowlanym	+45,0% r/r
rozpoczęte budowy mieszkań	+41,7% r/r

Oddano do użytkowania więcej mieszkań niż rok wcześniej. Zwiększyła się liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz liczba mieszkań rozpoczętych. Zwiększyła się przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania.

Rynek wewnętrzny w 2021 r.

sprzedaż detaliczna	+11,0% r/r
sprzedaż hurtowa	+23,2% r/r

Sprzedaż detaliczna w jednostkach handlowych i niehandlowych była wyższa niż rok wcześniej. Wyższa niż przed rokiem była również sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w 2021 r.

wynik finansowy brutto	+37,3% r/r
wynik finansowy netto	+39,2% r/r
wskaźnik poziomu kosztów	92,5%
wskaźnik rentowności obrotu brutto	7,5%
wskaźnik rentowności obrotu netto	6,4%

Wyniki finansowe uzyskane przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe były wyższe niż uzyskane rok wcześniej, z wyjątkiem wyniku na operacjach finansowych. Poprawił się wskaźnik poziomu kosztów oraz wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto, natomiast wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia były niższe.

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2021 r.

nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	+8,4% r/r
rozpoczęte inwestycje	+24,8% r/r
wartość kosztorysowa rozpoczętych inwestycji	-15,1% r/r

W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost wartości nakładów inwestycyjnych. Zwiększyła się liczba rozpoczętych inwestycji, a zmniejszyła się ich wartość kosztorysowa.

Executive summary

Demography in 2021

number of population per 1,000 population:	-0.9% y/y
live births	7.98
deaths	14.67
natural increase	-6.70
net migration for permanent residence	-2.28

The number of population in Lubelskie Voivodship has been systematically decreasing since the mid-1990s. It was noted that the birth rate decreased and the death rate increased in comparison with 2020. Both natural increase and net migration for permanent residence were negative in the discussed period.

Labour market

employed persons in 2020	-0.5% y/y
registered unemployment rate in 2021	7.2%

The number of employed persons in the national economy decreased in a yearly perspective. The registered unemployment rate decreased. A smaller number of unemployed persons was noted as well as a bigger number of job offers.

Labour Force Survey (LFS) in the quarter 4 of 2021

employed persons	+3.9% y/y
unemployed persons	-15.9 y/y
unemployment rate	4.0%

According to the Labour Force Survey (LFS), the number of employed persons was higher than a year before and the number of unemployed persons was lower. During this time, the activity rate increased by 2.1 pp., the employment rate increased by 2.6 pp. and the unemployment rate was lower by 0.9 pp.

Average monthly gross wages and salaries in the corporate sector in 2021

average monthly gross wages and salaries	+9.4% y/y
average hourly gross wages and salaries	+8.9% y/y

The growth rate of average monthly gross wages and salaries in the corporate sector was higher than in the previous year. The amount of time worked by the employed persons decreased and the average hourly gross wages and salaries increased.

Average monthly gross retirement pay and pension in 2021

from non-agricultural social security system	+7.0% y/y
for farmers	+4.0% y/y

The number of retirees and pensioners from the Social Insurance Institution increased and the number of retirees and pensioners from the Agricultural Social Insurance Fund decreased in a yearly perspective. The increase in the average monthly gross retirement pay and pension was noted, both from the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.

Agriculture in 2021

departments:	
basic cereals with cereal mixed	-0.2% y/y
rape and turnip rape	+6.7% y/y
potatoes	-13.1% y/y
sugar beets	+0.3% y/y
livestock of:	
cattle	-1.8% y/y
pigs	-11.0% y/y
value of procurement of agricultural products in total	+25.4% y/y

The output of cereals was lower than in the previous year. A decrease in the livestock of cattle, pigs, poultry was noted in a yearly perspective in June 2021, whereas an increase was noted in relation to the livestock of sheep.

The average annual purchase price of wheat and rye increased. The purchase price of live cattle and poultry for slaughter was also higher than in the previous year, and the purchase price of live pigs was lower. The value of procurement of agricultural products in total was higher in relation to 2020.

Indices of agricultural output in 2020 (constant prices)

global output	+6.9% y/y
final output	+5.1% y/y
market output	+4.5% y/y

Global agricultural output increased in comparison with 2019 as well as final output and market output. A decrease in the animal output was noted and an increase in the crop output.

Sold production of industry in 2021

sold production of industry (constant prices)	+15.1% y/y
---	------------

The growth rate of industry sold production was higher (in constant prices) than in the previous year. The higher level of sold production was noted in 27 out of 31 sectors of industry present in the Voivodship. Labour productivity, measured with the amount of sold production per paid employee, increased as well.

Sold production of construction in 2021

sold production of construction	+16.5% y/y	Within a year there was an increase in the sold production of construction, construction and assembly production as well as labour productivity, measured with the amount of sold production per paid employee.
construction and assembly production	+11.5% y/y	

Residential construction in 2021

completed dwellings	+7.3% y/y	More dwellings were completed than in the previous year. The number of dwellings for construction of which permits were granted or which were registered with a construction project and the number of dwellings in which construction began both increased. The average useful floor area of a completed dwelling increased.
granted building permits or registrations with a construction project	+45.0% y/y	
dwellings in which construction began	+41.7% y/y	

Internal market in 2021

retail sales	+11.0% y/y	In relation to the year before there was an increase in retail sales in trade and non-trade units as well as in the wholesale in trade enterprises.
wholesale	+23.2% y/y	

Financial results of non-financial corporations in 2021

gross financial result	+37.3% y/y	Financial results of corporations were higher than in the previous year, except for the result on financial operations. The cost level indicator improved, as well as the gross and net turnover profitability indicators, while the first and second degree financial liquidity indicators were lower.
net financial result	+39.2% y/y	
cost level indicator	92.5%	
gross turnover profitability indicator	7.5%	
net turnover profitability indicator	6.4%	

Investment outlays in non-financial corporations in 2021

investment outlays (current prices)	+8.4% y/y	An increase in investment outlays was noted in comparison with the previous year. The number of started investments increased and their cost estimate value decreased.
started investments	+24.8% y/y	
cost estimate value of the started investments	-15.1% y/y	

Rozdział 1

Chapter 1

Województwo na tle kraju

Voivodship against the background of the country

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie
Table 1. Selected data for Poland and the Voivodship

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Lubelskie
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w powierzchni ogółem w 2020 r. w % Share of devastated and degraded land requiring reclamation and management in total area in 2020 in %	0,2	0,1
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku w 2020 r. w hm ³ Water consumption for the needs of the national economy and population in 2020 in hm ³	8367,4	274,1
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi w 2020 r. w hm ³ Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2020 in hm ³	7347,0	132,4
Ścieki komunalne oczyszczane w ciągu roku ogółem w 2020 r. w dam ³ Total municipal wastewater treated during the year in 2020 in dam ³	1333859	51381
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2020 r. w tonach/rok: Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2020 in tonnes/year:		
gazowych gaseous pollutants	186155755	4938518
pyłowych particulate pollutants	22588	1307
Obszary prawnie chronione ogółem w powierzchni ogółem w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Total of legal protected area in total area in 2020 (as of 31 December) in %	32,3	22,7
Lesistość w 2020 r. w % Forest cover in 2020 in %	29,6	23,4
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per 1 km ² of total area in 2021 (as of 31 December)	122	83
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r. Natural increase per 1,000 population in 2021	-4,9	-6,7
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r. Net migration for permanent residence per 1,000 population in 2021	0,1	-2,3
Przeciętne trwanie życia w 2020 r. w latach: Life expectancy in 2020 in years:		
mężczyźni males	72,6	72,3
kobiety females	80,7	81,1
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^a na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2020/2021 Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^a per 1000 children aged 3–6 in 2020/2021 school year	901	876

a W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a In nursery schools, pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and pre-primary points; including children in units performing health care activities throughout the school year.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (cd.)
Table 1. Selected data for Poland and the Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Lubelskie
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2021 r. w % (przeciętne w roku) Employment rate by LFS in 2021 in % (annual averages)	55,8	53,8
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL w 2021 r. w % (przeciętne w roku) Activity rate by LFS in 2021 in % (annual averages)	57,8	56,8
Stopa bezrobocia według BAEL w 2021 r. w % (przeciętne w roku) Unemployment rate by LFS in 2021 in % (annual averages)	3,4	5,2
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2021 r. Registered unemployed persons per job offer in 2021	15	31
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w 2021 r. w zł Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a in 2021 in PLN	5889,84	5014,44
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2021 r. w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from the non-agricultural social security system in 2021 in PLN	2554,59	2321,29
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2020 r. w zł Average monthly available income per capita in households in 2020 in PLN	1919,21	1679,02
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ^b w 2020 r. w % At-risk-of-poverty rate after social transfers ^b in 2020 in %	14,8	24,4
Współczynnik Giniego ^b w 2020 r. w % Gini coefficient ^b in 2020 in %	27,2	28,8
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2020 r. w % Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2020 in %	4,1	4,7
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2020 r. w tys. zł Social assistance benefits granted in 2020 in thousand PLN	3509572	171791
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych ^c na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2021 r. Children staying in nurseries and children's clubs ^c per 1,000 children up to the age of 3 in 2021	155,1	130,1
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 r. Population per out-patient health care unit in 2020	1498	1387
Pracownicy medyczni ^d na 10 tys. ludności w 2020 r.: Medical personnel ^d per 10 thousand population in 2020:		
lekarze doctors	24,1	25,8
pielęgniarki nurses	49,9	59,2
Łóżka w szpitalach ^d na 10 tys. ludności w 2020 r. Beds in hospitals ^d per 10 thousand population in 2020	43,8	51,2
Produkt krajowy brutto ^e (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2020 r. w zł Gross domestic product ^e (current prices) per capita in 2020 in PLN	60663	41315

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Na podstawie danych z Europejskiego badania dochodów i warunków życia ludności (EU-SILC). c Łącznie z oddziałami żłobkowymi i z żłobkami przykładowymi. d Stan w dniu 31 grudnia. e Wstępny szacunek.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b Based on data from the European Survey on Income and Living Conditions (EU-SILC). c Including nursery wards and workplace nurseries. d As of 31 December. e Preliminary estimate.

Tablica 1.
Table 1.

Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (dok.)
Selected data for Poland and the Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Lubelskie
Podmioty gospodarki narodowej ^a na 10 tys. ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Entities of the national economy ^a per 10 thousand population in 2021 (as of 31 December)	1270	961
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego ^a na 10 tys. ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Commercial companies with foreign capital participation ^a per 10 thousand population in 2021 (as of 31 December)	22	11
Pracujący personel wewnętrzny w działalności badawczej i rozwojowej na 1000 osób aktywnych zawodowo ^b w 2020 r. Internal R&D personnel per 1,000 economically active persons ^b in 2020	8,5	6,1
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych ^c w 2021 r. w % Share of profitable enterprises in the total number of non-financial enterprises surveyed ^c in 2021 in %	84,5	85,7
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c w 2021 r. w % Cost level indicator in non-financial enterprises ^c in 2021 in %	93,3	92,5
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw ^c w 2021 r. (rok poprzedni=100; ceny bieżące) Indices of investment outlays of enterprises ^c in 2021 (previous year=100; current prices)	111,5	108,4
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych ^d w 2021 r. w szt. Cattle density per 100 ha of agricultural land ^d in 2021 in heads	42,8	27,3
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych ^d w 2021 r. w szt. Pigs density per 100 ha of agricultural land ^d in 2021 in heads	73,8	31,3
Produkcja sprzedana przemysłu ^e (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w 2021 r. w zł Sold production of industry ^e (current prices) per average employed person in industry in 2021 in PLN	684066	489646
Produkcja sprzedana budownictwa ^e (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w 2021 r. w zł Sold production of construction ^e (current prices) per average employed person in construction in 2021 in PLN	715628	390096
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2021 r. Dwellings completed per 1,000 population in 2021	6,1	4,3
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej ^f w 2020 r. Public roads with hard surface per 100 km ² of total area ^f in 2020	100,3	95,0
Długość linii kolejowych eksploatowanych ^f na 100 km ² w 2020 r. Length of railway lines operated ^f per 100 km ² in 2020	6,2	4,3
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2020 r. w % Share of renewable energy sources in production of electricity in 2020 in %	17,9	21,9

a Bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejsu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. b Aktywni zawodowo (wszystkie osoby pracujące oraz uznane za bezrobotne) – na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – dane średnioroczne. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. d Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2021 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych wg stanu w dniu 1 czerwca 2020 r. e Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. f Stan w dniu 31 grudnia.

a Excluding entities for which the information about the business address does not exist in the REGON register. b Active population (all persons employed and considered unemployed) – based on the Labour Force Survey – average annual data. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. d The data on agricultural land as of 1 June 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on 1 June 2021. e Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. f Preliminary estimate. f As of 31 December.

Rozdział 2

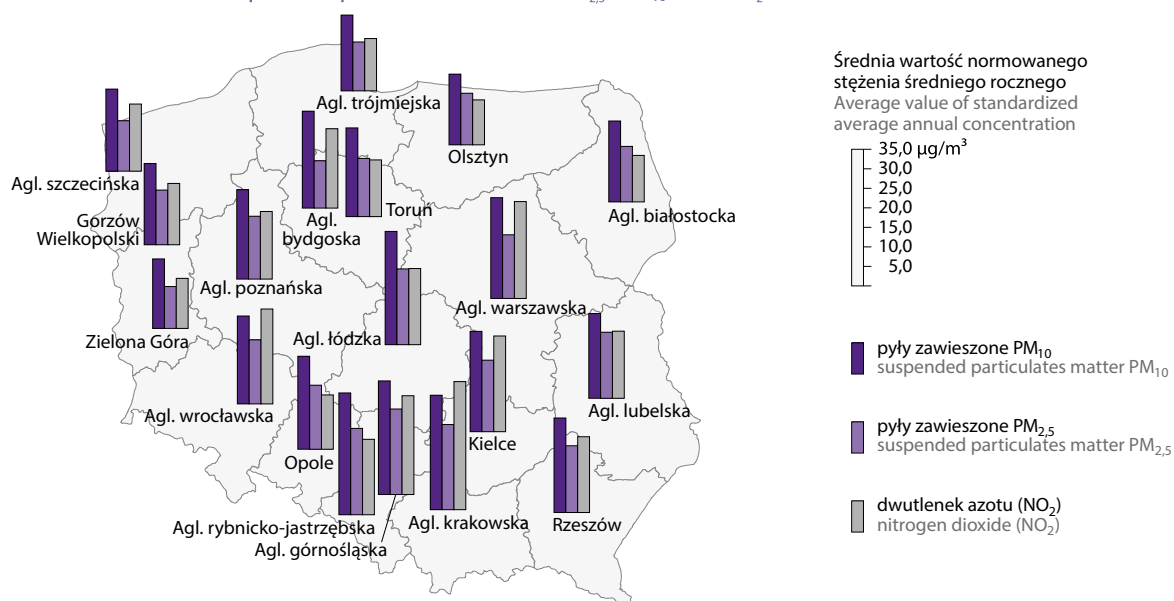
Chapter 2

Województwo na tle pozostałych województw

Voivodship against the background of other voivodships

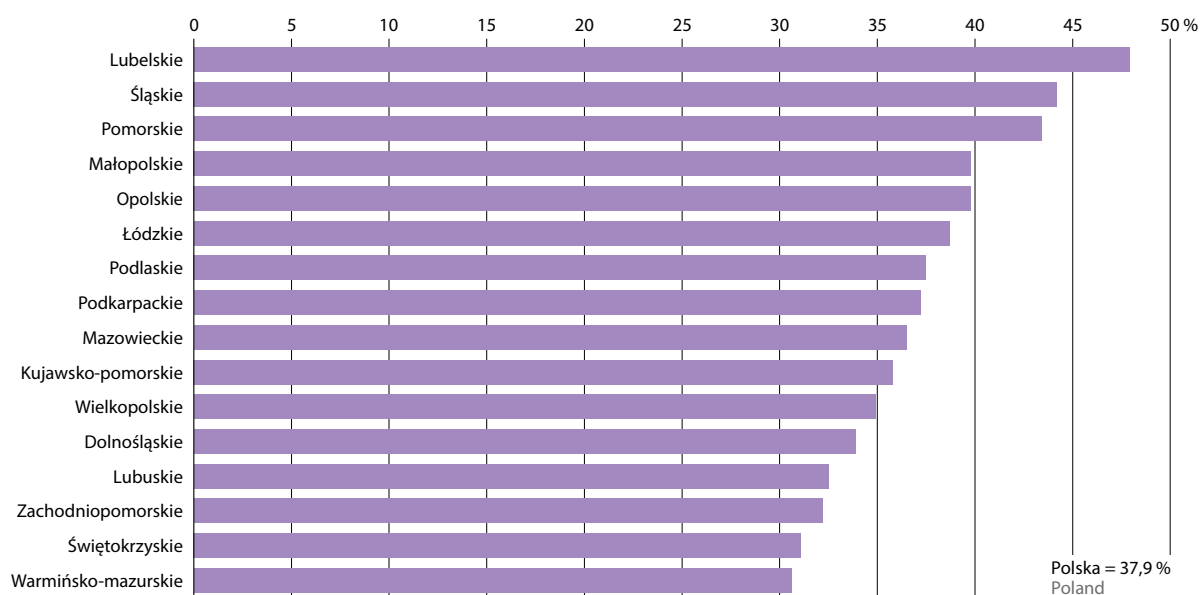
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM_{2,5}, PM₁₀ i NO₂ w 2020 r.

Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM_{2,5}, PM₁₀ and NO₂ in 2020

Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2020 r.

Chart 1. Municipal waste collected separately in relation to total municipal waste collected in 2020

Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r.

Chart 2. Natural increase per 1000 population in 2021

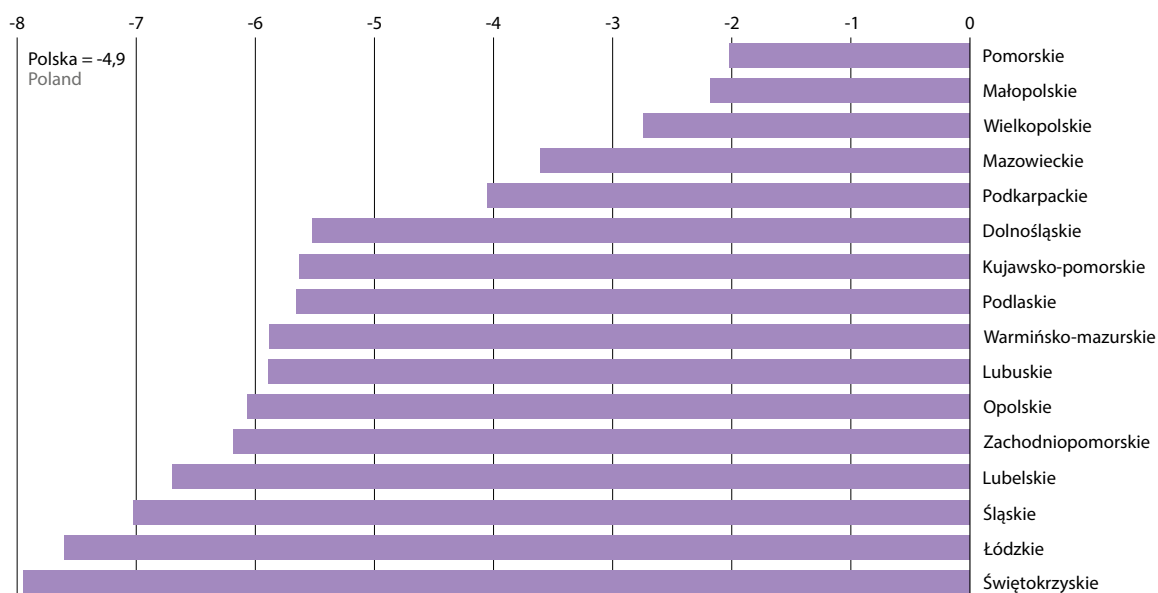
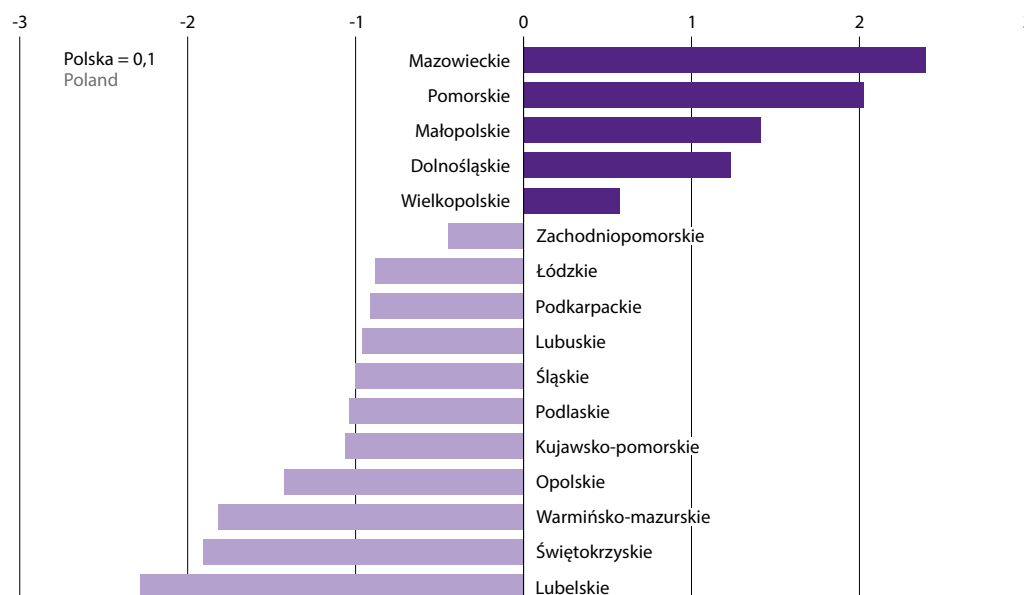
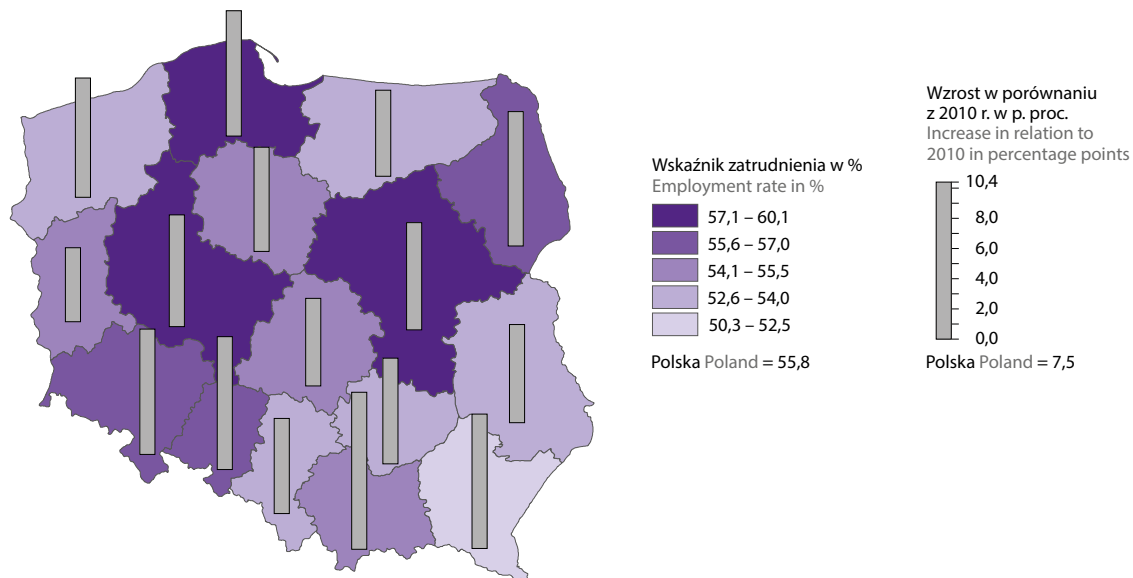
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r.

Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2021

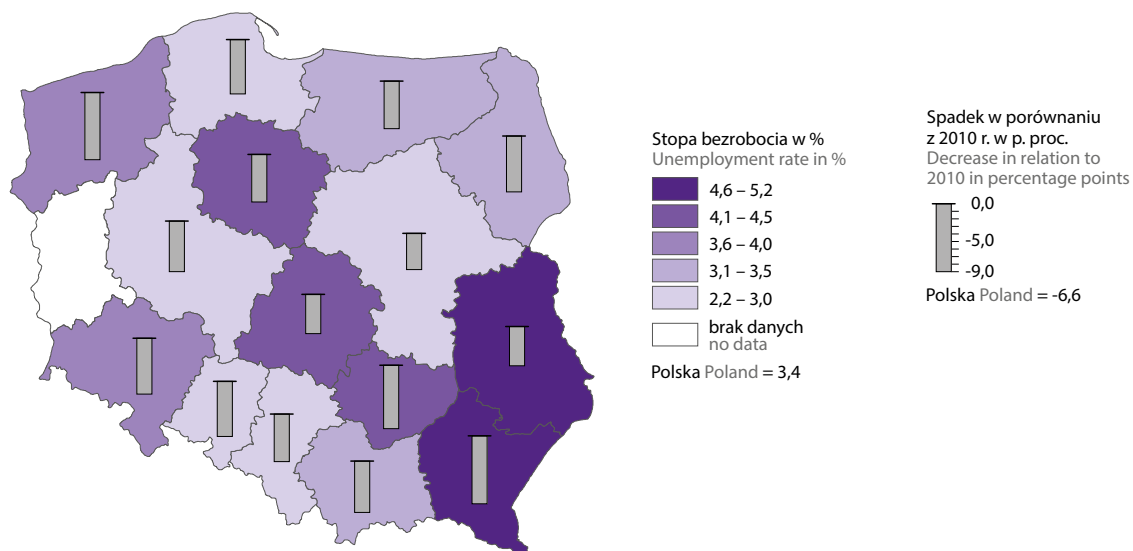
Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2021 r. (przeciętne w roku)

Map 2. Employment rate by LFS in 2021 (annual average)

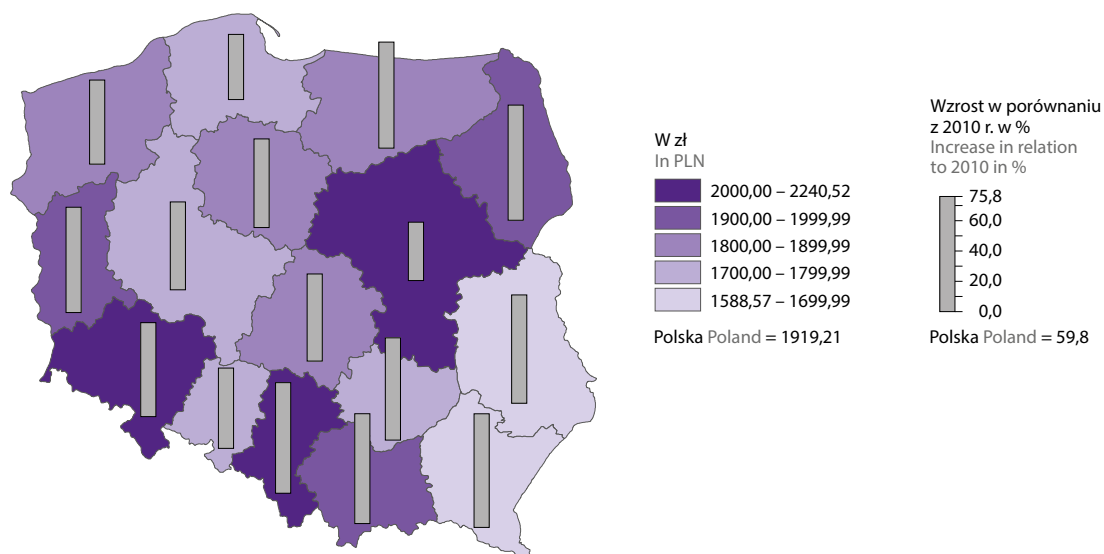

Mapa 3. Stopa bezrobocia według BAEL w 2021 r. (przeciętne w roku)

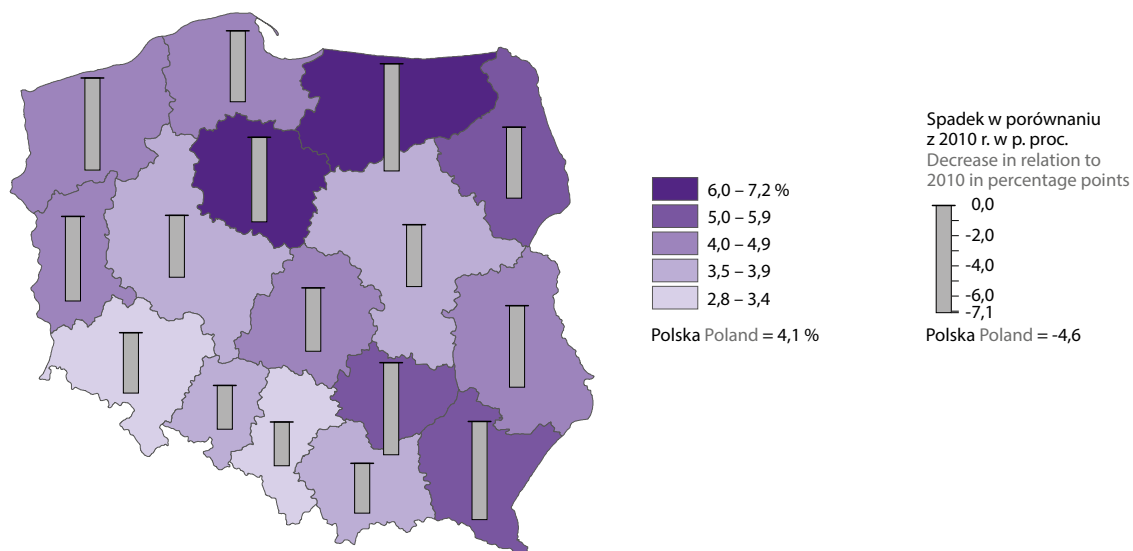
Map 3. Unemployment rate by LFS in 2021 (annual average)

Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2020 r.
Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2020

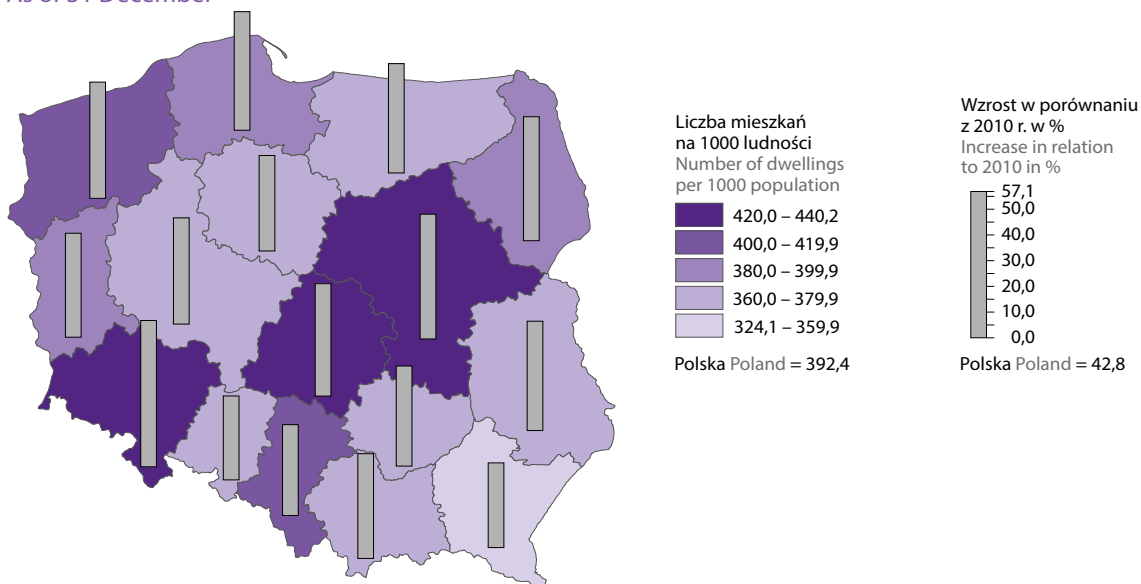

Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2020 r.
Map 5. Social assistance beneficiaries in the total population in 2020

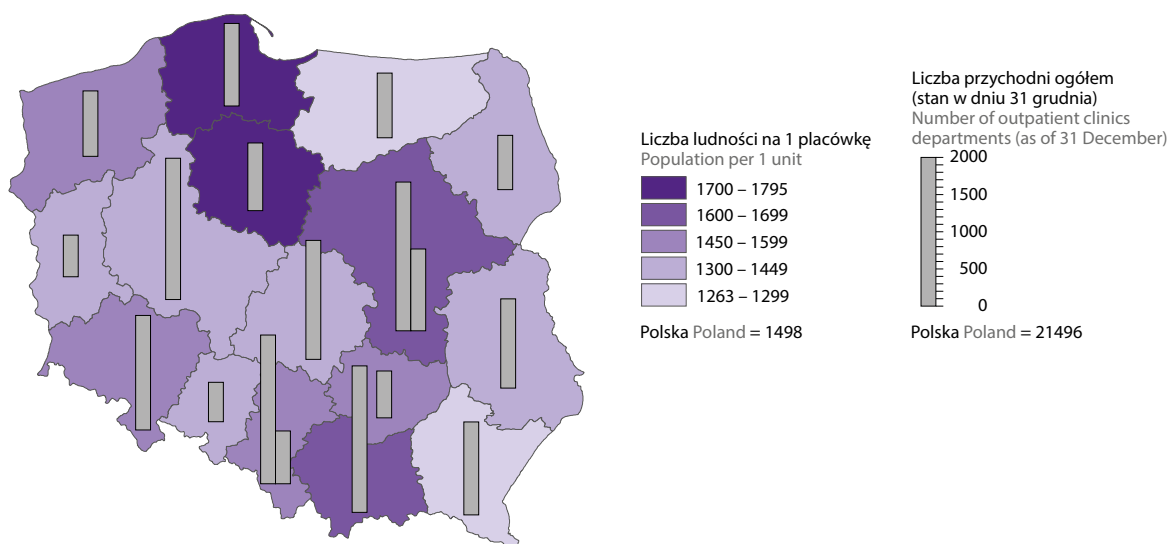
Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia
Dwellings stocks per 1000 population in 2020
As of 31 December

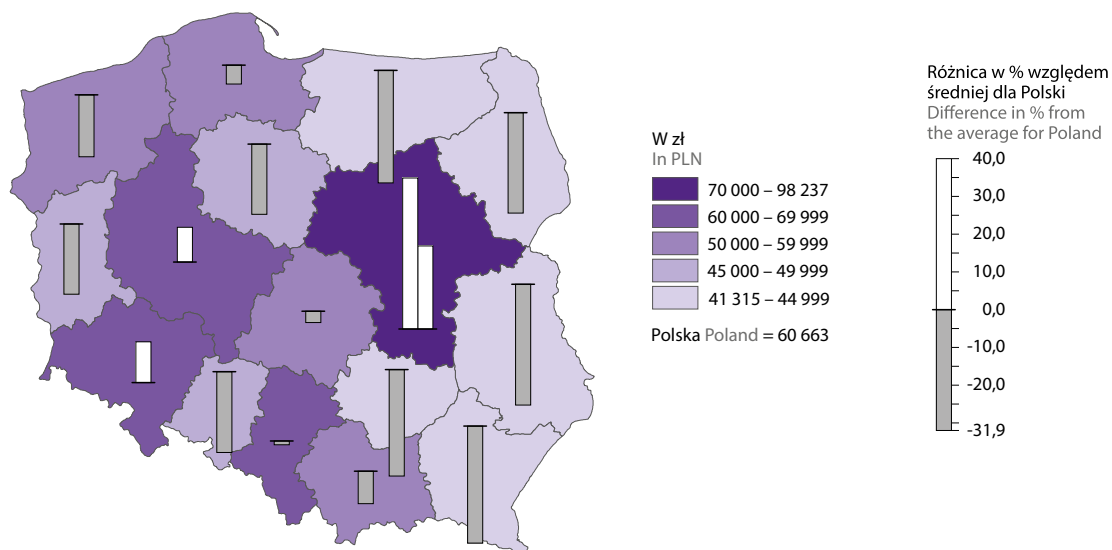
Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 r.

Map 7. Outpatient health care units in 2020

Mapa 8. Produkt krajowy brutto^a na 1 mieszkańca w 2020 r. (ceny bieżące)

Map 8. Gross domestic product^a per capita in 2020 (current prices)

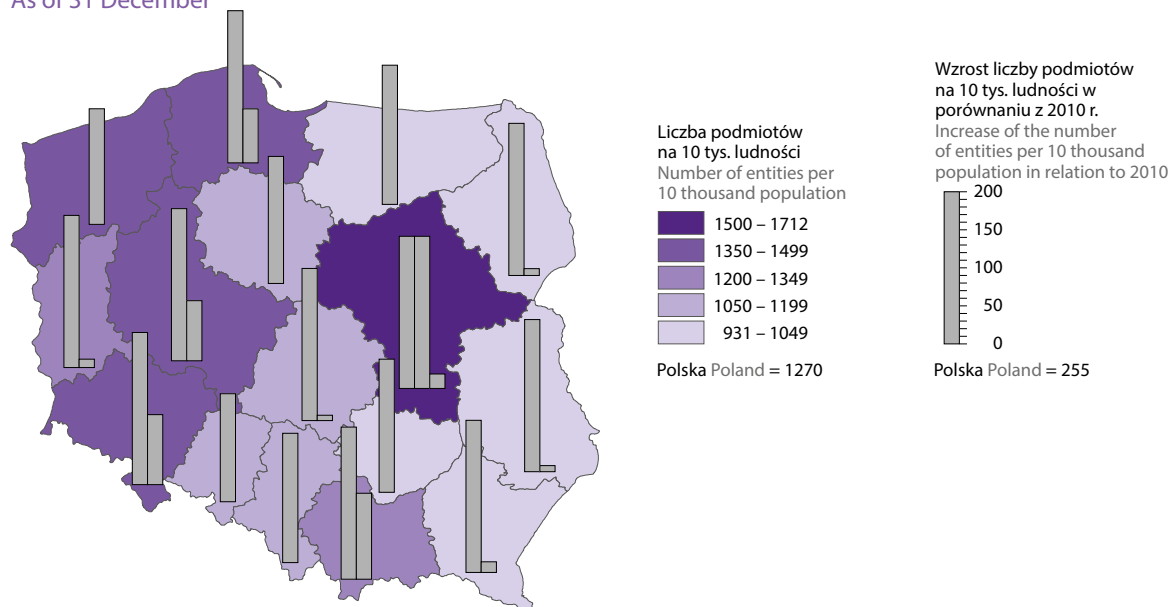
^a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; wstępne szacunki.
a Grouping by local kind-of-activity unit method; provisional estimates.

Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

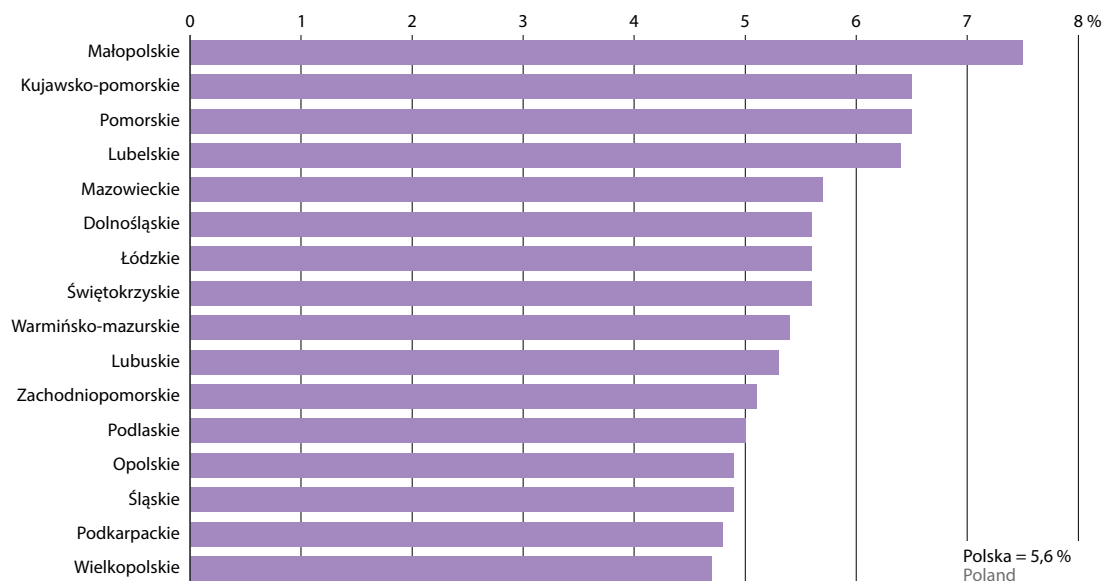
Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2021

As of 31 December

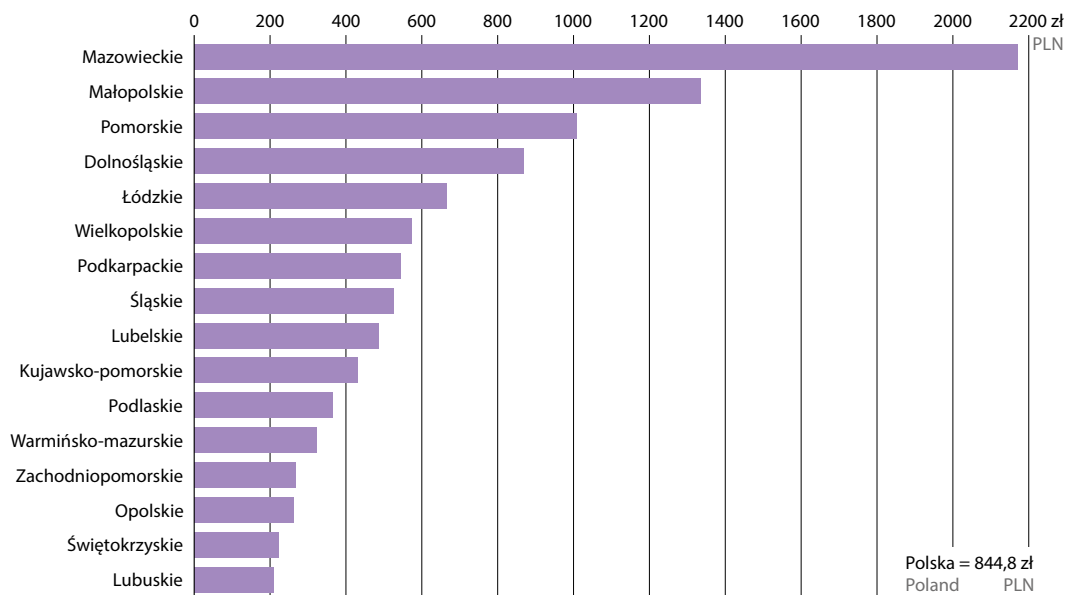
Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2021 r.

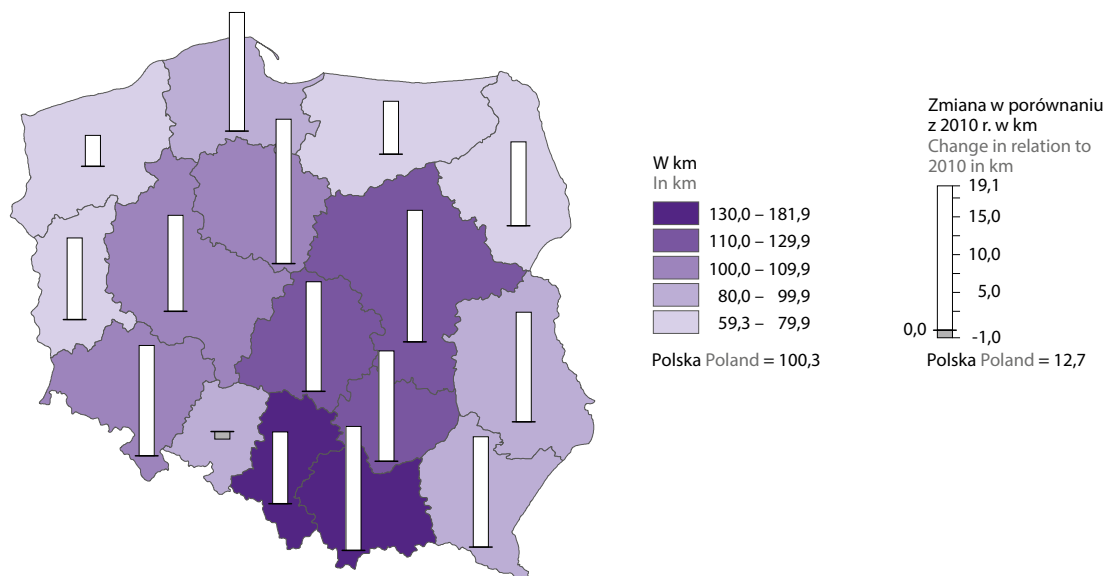
Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2021

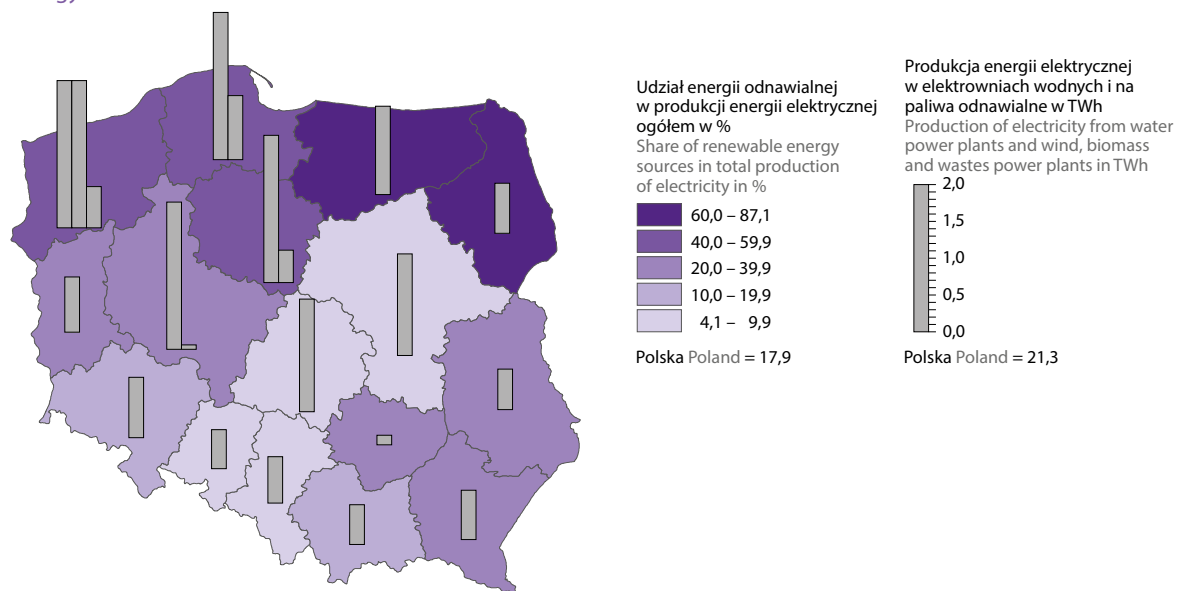
Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2020 r. (ceny bieżące)

Chart 5. Intramural expenditures on research and development per capita in 2020 (current prices)

Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni ogólnej w 2020 r.Map 10. Hard surface public road per 100 km² of total area in 2020**Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2020 r.**

Map 11. Energy from renewable sources in 2020

Rozdział 3

Chapter 3

Powierzchnia i podział terytorialny województwa

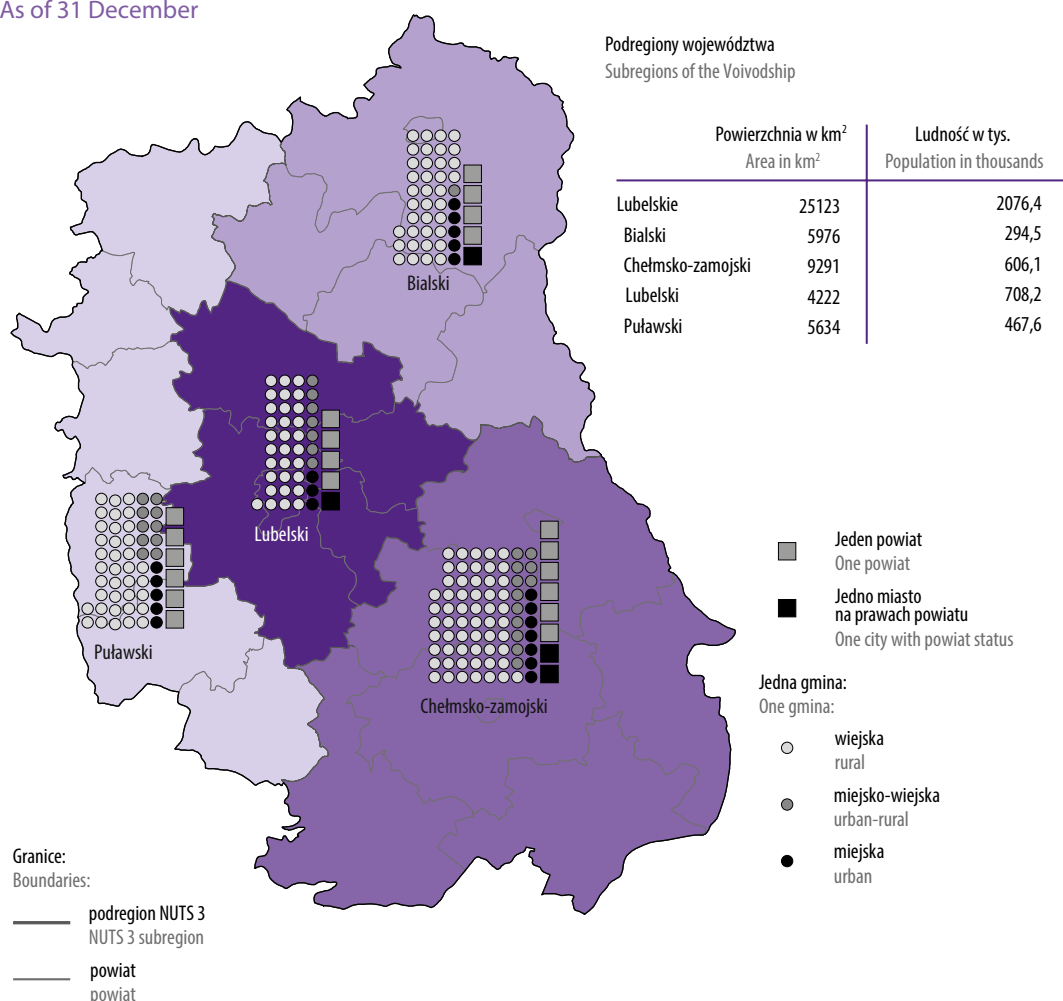
Area and territorial division of the Voivodship

Mapa 12. Podział województwa lubelskiego według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 12. Division of Lubelskie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2021

As of 31 December

Według stanu w dniu 1 stycznia 2021 r. województwo lubelskie zajmowało powierzchnię 25123 km², co stanowi 8,0% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r.) mieszkało 2076,4 tys. osób, tj. 5,5% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 83 osoby (dwunasta lokata w kraju). W miastach mieszkało 46,4% ludności województwa.

Rozdział 4

Chapter 4

Środowisko

Environment

4.1. Warunki meteorologiczne

4. 1. Meteorological conditions

Średnie roczne temperatury powietrza, jak i roczne sumy opadów atmosferycznych w 2021 r. były wyższe niż wartości średnie w poprzednich okresach wieloletnich. Największe amplitudy temperatur skrajnych dla okresu wieloletniego 1971-2021 należą do najwyższych w Polsce (Terespol – 70,5°C, Włodawa – 70,2°C, Lublin – 69,0°C), co wynika z występowania mroźnych zim i ciepłych lat.

Informacje odnośnie warunków meteorologicznych na terenie województwa lubelskiego pochodzą z trzech stacji meteorologicznych: Lublin (wzniesienie stacji nad poziomem morza – 238 m), Terespol (133 m) i Włodawa (177 m). Średnie roczne temperatury powietrza w 2021 r. w tych stacjach pomiarowych były wyższe niż wartości średnie wyznaczone dla poprzednich okresów wieloletnich, począwszy od 1971 r., natomiast w stosunku do 2020 r. we wszystkich stacjach pomiarowych odnotowano niższe średnie temperatury powietrza.

Tablica 2.

Table 2.

Warunki meteorologiczne

Meteorological conditions

Wyszczególnienie Specification	1971-2000	1991-2000	2001-2005	2001-2010	2020	2021
	średnie ^a average ^a					
Temperatury w °C Temperatures in °C						
Lublin	7,4	7,7	7,9	8,1	9,6	8,1
Terespol	7,5	7,9	8,1	8,2	9,9	8,3
Włodawa	7,5	7,8	8,0	8,2	9,8	8,3
Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm						
Lublin	572	590	575	614	698	638
Terespol	512	527	483	549	591	633
Włodawa	515	518	502	566	698	630

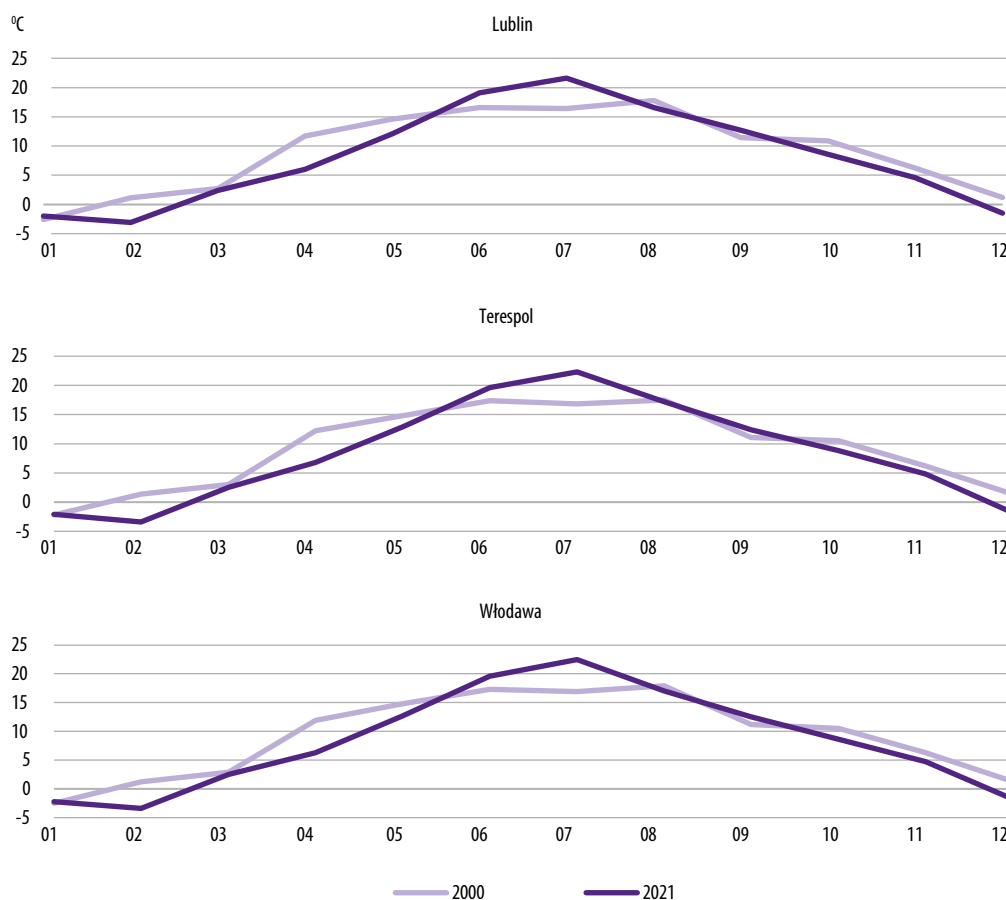
^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Na terenie województwa lubelskiego maksymalną temperaturę powietrza dla okresu wieloletniego 1971-2021 odnotowano w stacji w Terespolu (36,2°C), w której także odnotowano minimalną temperaturę powietrza dla tego okresu (-34,3°C), i w związku z tym również w Terespolu została odnotowana największa amplituda skrajnych wartości temperatury (70,5°C) dla okresu wieloletniego 1971-2021.

W 2021 r. na terenie województwa lubelskiego najwyższe średnie miesięczne temperatury powietrza, przekraczające 21°C odnotowano w lipcu (Włodawa – 22,5°C, Terespol – 22,3°C i Lublin – 21,6°C), wobec najcieplejszego w 2020 r. sierpnia (średnie miesięczne temperatury poniżej 20°C). W 2021 r. najchłodniejszym miesiącem był luty, w którym odnotowano średnie miesięczne temperatury poniżej -3°C (Terespol i Włodawa – po -3,4°C oraz Lublin – -3,1°C). Rok wcześniej nie odnotowano średnich miesięcznych temperatur powietrza poniżej 0°C, a najniższe odnotowano w styczniu (Lublin – 0,9°C i Włodawa – 1,2°C) oraz w grudniu (Terespol – 1,4°C).

Wykres 6.
Chart 6. **Temperatury powietrza**
Air temperatures

W 2021 r. w stacjach meteorologicznych odnotowano wzrost rocznej sumy opadów atmosferycznych w stosunku do wartości średnich dla poprzednich okresów wieloletnich.

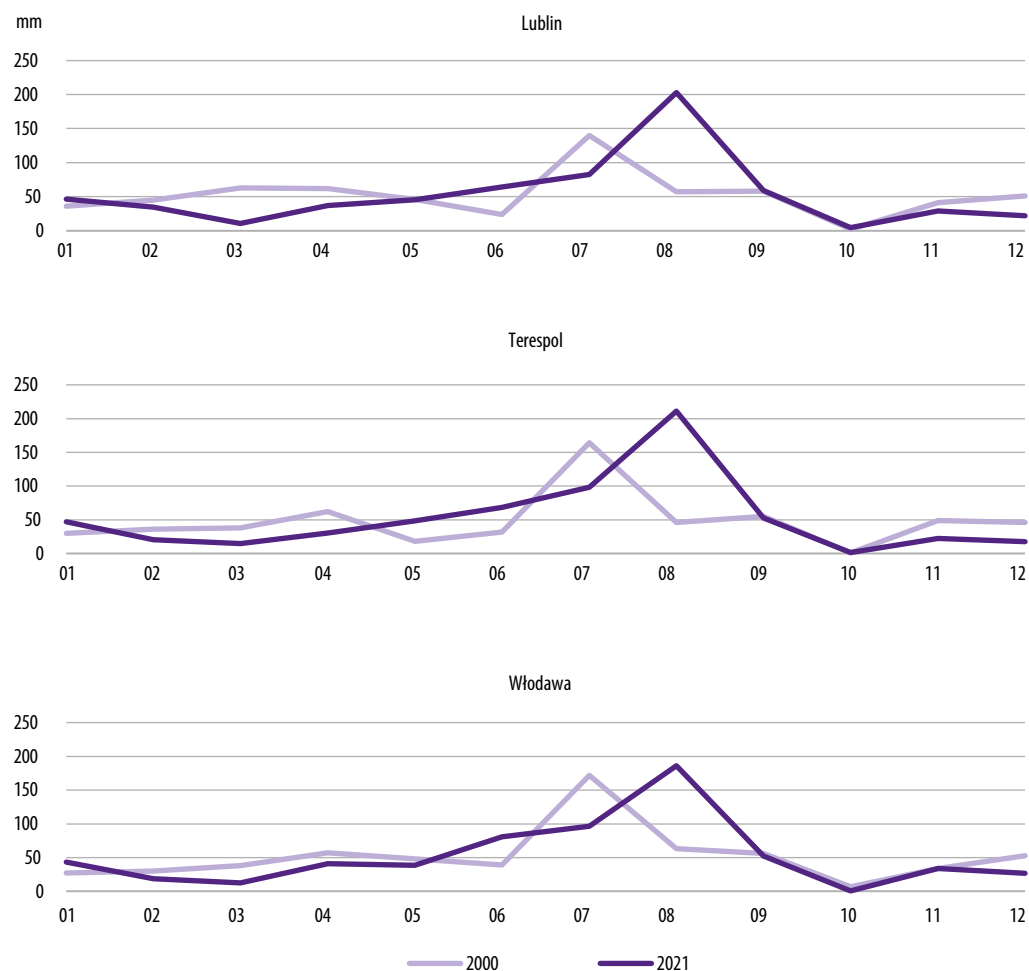
Najwyższą roczną sumę opadów atmosferycznych zanotowano w stacji w Lublinie (638 mm). Miesiącem o największej ilości opadów atmosferycznych w 2021 r. był sierpień (Terespol – 211 mm, Lublin – 203 mm), Włodawa – 186 mm), podczas gdy w 2020 r. miesiącem o największej ilości opadów atmosferycznych 2020 r. był czerwiec (Włodawa – 216 mm, Terespol – 203 mm i Lublin – 140 mm).

Wykres 7.

Chart 7.

Opady atmosferyczne

Atmospheric precipitation

4.2. Powierzchnia

4.2. Area

Na podstawie ewidencji geodezyjnej prowadzonej przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii wynika, że według stanu na 1 I 2021 r. użytki rolne oraz grunty leśne zajmowały 94% powierzchni województwa. W 2020 r. powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji i zagospodarowania zwiększyła się o 0,5% w porównaniu z 2019 r., zwiększyła się również powierzchnia gruntów zrekultywowanych (o 3,4%), natomiast powierzchnia gruntów zagospodarowanych była niższa (o 4,7%).

Województwo lubelskie usytuowane jest we wschodniej części Polski i jest trzecim co do wielkości regionem w Polsce. Od północy graniczy z województwem podlaskim (4 km), od zachodu z województwem mazowieckim (372 km) i województwem świętokrzyskim (33 km), od południa z województwem podkarpackim (321 km); a wschodnia granica jest granicą państwową z Białorusią (170 km) i Ukrainą (296 km). Granica z tymi państwami stanowi jednocześnie zewnętrzną granicę Unii Europejskiej.

Tablica 3. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania

Stan w dniu 1 stycznia

Table 3. Geodetic area by the land use

As of 1 January

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	
	w ha in ha				w odsetkach (Polska =100) in percent (Poland =100)
Powierzchnia ogólna Total area	2512249	2512246	2512251	2512251	8,0
Użytki rolne Agricultural land	1778331	1757368	1768139 ^a	1764604 ^a	9,4
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woodland and shrubland	593977	608618	594572	595144	6,2
Grunty pod wodami powierzchniowymi Land under surface waters	19039	18938	19291	19941	3,5
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanised areas	89786	95796	100151	102676 ^b	5,8
Użytki ekologiczne Ecological areas	4357	4567	4552	4546	11,2
Nieużytki Wasteland	22954	22349	22192	22356	4,9
Tereny różne ^b Miscellaneous land ^b	3805	4610	3353	2984	3,8

a łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. b łącznie z gruntami przeznaczonymi pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Including woodland and shrubland on agricultural land, classified in the item "Forest land as well as woodland and shrubland" until 2016. b Including areas used for the construction of public roads or railways.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

Województwo lubelskie zajmuje obszar 25122,5 km², co stanowi 8,0% powierzchni kraju. Najwyżej położony punkt – Kragły Goraj – znajduje się w gminie Lubycza Królewska (388,7 m n.p.m.), najniżej położony punkt znajduje się na terenie gminy Stężyca (106,6 m n.p.m.).

Według ewidencji geodezyjnej w 2021 r. największy udział w powierzchni województwa miały użytki rolne (70,2%), grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione (23,7%) oraz grunty zabudowane i zurbanizowane (4,1%). Zdecydowanie mniejszy udział w powierzchni ogólnej mają: nieużytki (0,9%), grunty pod wodami powierzchniowymi (0,8%), użytki ekologiczne (0,2%) i tereny różne (0,1%). W porównaniu z 2020 r. powierzchnia województwa nie uległa zmianie, jednak w poszczególnych grupach nastąpiły zmiany. Zwiększyła się powierzchnia gruntów pod wodami powierzchniowymi (o 3,4%), gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (o 2,5%), nieużytków (o 0,7%) oraz gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych (o 0,1%). Zmniejszyła się natomiast powierzchnia terenów różnych (o 11,0%), użytków rolnych (o 0,2%) oraz użytków ekologicznych (o 0,1%). W porównaniu z 2010 r. zwiększyła się powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (o 14,4%), gruntów pod wodami powierzchniowymi (o 4,7%), użytków ekologicznych (o 4,3%) oraz gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych (o 0,2%), niższa natomiast była powierzchnia terenów różnych (o 21,6%), nieużytków (o 2,6%) oraz użytków rolnych (o 0,8%).

W końcu 2020 r. powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania wyniosła 3,1 tys. ha (w kraju 62,5 tys. ha). Większość spośród nich – 99,6% stanowią grunty zdewastowane (w kraju – 87,6%). W odniesieniu do stanu w końcu 2019 r. powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji zwiększyła się o 14 ha, tj. o 0,5% (w kraju zwiększyła się o 393 ha, tj. o 0,6%), natomiast w porównaniu ze stanem w końcu 2010 r. zwiększyła się 28 ha, tj. o 0,9% (w kraju 1321 ha, tj. o 2,2%).

Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji w powierzchni ogółem województwa w 2020 r. wyniósł 0,1% i w stosunku do 2019 r., jak i 2010 r. pozostał na tym samym poziomie (w kraju wyniósł 0,2% i również pozostał na tym samym poziomie co w 2019 r. i 2010 r.).

Grunty zdegradowane – grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej.

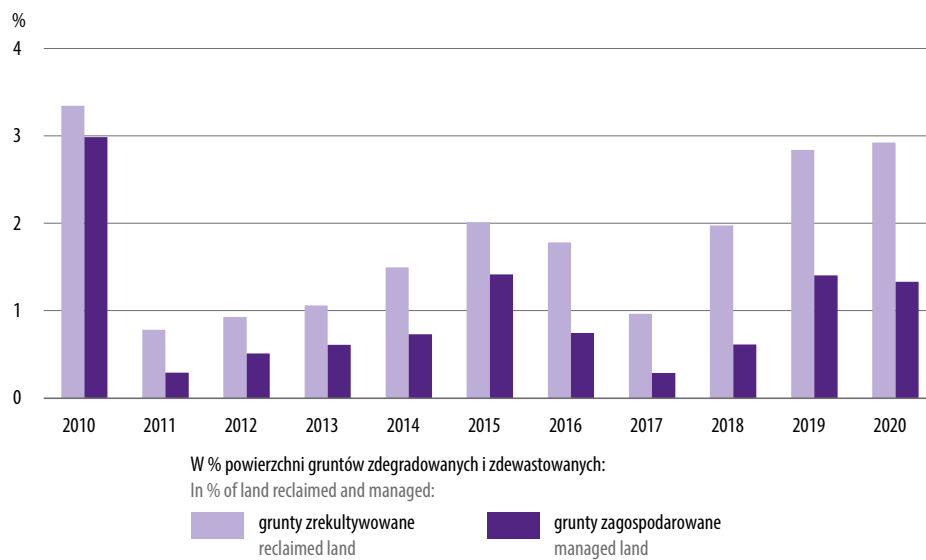
Grunty zdewastowane – grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe.

Rekultywacja gruntów – nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolnictwu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

W 2020 r. zrehabilitowano 90 ha gruntów i w odniesieniu do 2019 r. odnotowano wzrost zrehabilitowanych gruntów o 3,4%, natomiast w stosunku do 2010 r. wystąpił spadek o 11,8%. W kraju zrehabilitowano 1,5 tys. ha gruntów (mniej o 9,6% niż w 2019 r. i więcej o 20,8% niż w 2010 r.). Powierzchnia gruntów zagospodarowanych w 2020 r. wyniosła 41 ha i była niższa o 4,7% niż w 2019 r. i o 54,9% w stosunku do 2010 r. W kraju zagospodarowano 0,5 tys. ha gruntów (więcej o 5,8% niż w 2019 r., mniej zaś o 12,0% niż w 2010 r.).

Wykres 8.
Chart 8.

Grunty zrekultywowane i zagospodarowane w ciągu roku
Land reclaimed and managed during the year

4.3. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe

4.3. Water consumption. Municipal and industrial wastewater

W 2020 r. zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności było niższe o 0,8% niż w roku poprzednim, odprowadzono mniej ścieków przemysłowych (o 7,1%), a więcej ścieków komunalnych (o 1,1%). Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w 2020 r. wyniósł 58,1% i zwiększył się o 0,1 p. proc. w stosunku do 2019 r.

W 2020 r. zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności wynosiło 274,1 hm³ (3,3% zużycia krajowego) i było niższe o 0,8% niż w 2019 r. i o 21,2% niż w 2010 r. W kraju zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności także było niższe – o 5,1% niż w 2019 r. i o 19,2% niż w 2010 r.

Największe zużycie wody (38,1% zużycia w województwie) wystąpiło w rybactwie (napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych) – 104,5 hm³ (13,0% zużycia krajowego) i było wyższe o 3,4% niż w 2019 r. i o 36,6% niższe niż w 2010 r.

Na potrzeby przemysłu 138 zakładów zużyło 96,2 hm³ wody (1,6% zużycia krajowego), tj. mniej o 3,8% niż w 2019 r. i o 13,9% niż w 2010 r. Z tego na cele produkcyjne zużyto 94,3 hm³, wobec 97,6 hm³ w 2019 r. i 109,2 hm³ w 2010 r. W 2020 r. przychód wody na potrzeby przemysłu pochodził głównie z wód powierzchniowych (76,4%) i wód podziemnych (19,4%), pozostałą część stanowiła woda z odwadniania zakładów górniczych i obiektów budowlanych oraz z zakupu od innych jednostek.

Zużycie wody w ramach eksploatacji sieci wodociągowej w 2020 r. wyniosło 73,4 hm³ (4,5% zużycia krajowego) i było niższe o 2,4% w stosunku do roku poprzedniego i wyższe o 7,4% do 2010 r. Zużycie wody z sieci wodociągowej na potrzeby gospodarstw domowych wynosiło 61,0 hm³ (4,7% zużycia krajowego) i było niższe o 0,2% w stosunku do 2019 r. i wyższe o 6,7% do 2010 r.

Tablica 4. **Zużycie wody według potrzeb w ciągu roku**
Table 4. **Water consumption by needs during the year**

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach (Polska =100) in percent (Poland =100)	
Ogółem^a Total^a	348,0	316,7	276,2	274,1	3,3
w tym: of which:					
Przemysł Industry	111,7	112,6	100,0	96,2	1,6
Rybactwo ^b Fishing ^b	165,0	126,0	101,1	104,5	13,0
Gospodarstwa domowe Households	57,2	61,1	61,2	61,0	4,7

a Do 2019 r. pozycja obejmuje nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie. b Napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych.
a Until 2019 includes irrigation in agriculture and forestry. b Filling and completing fish ponds.

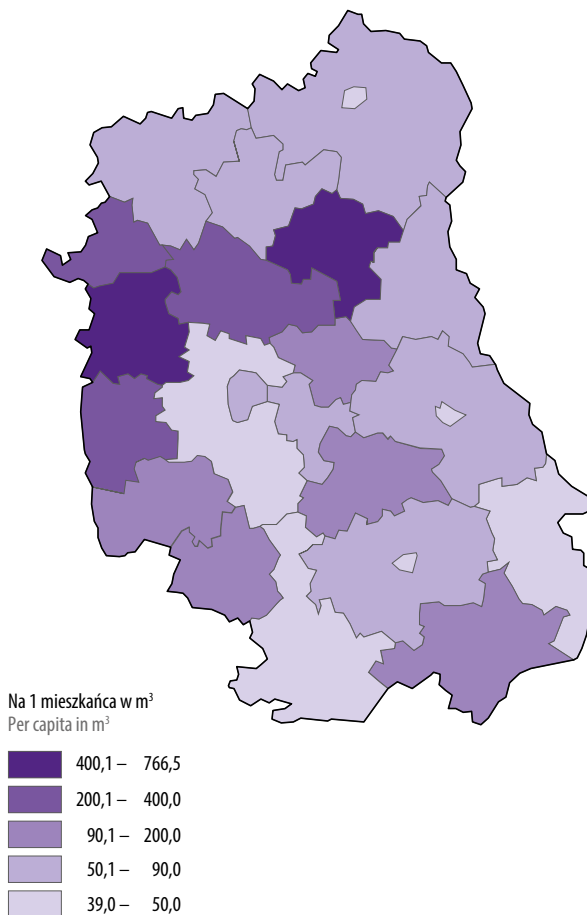
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. wyniosło 130,3 m³ i było o 40,3% niższe niż średnio w kraju; wskaźnik dla kraju wyniósł 218,2 m³. W porównaniu z 2010 r. wartość tego wskaźnika zmniejszyła się o 29,2 m³, a począwszy od roku 2014 systematycznie spada (w 2020 r. był o 0,5 m³ niższy niż w roku poprzednim). Najwyższe wartości omawianego wskaźnika w 2020 r. odnotowano w powiecie puławskim (766,5 m³) i parczewskim (435,9 m³), najniższe zaś w miastach na prawach powiatu – Zamość (40,2 m³) i Biała Podlaska (39,0 m³).

Mapa 13.

Map 13.

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.

Water consumption for the needs of the national economy and population in 2020

W 2020 r. w województwie lubelskim odprowadzono do wód lub do ziemi 132,4 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych (mniej o 4,1% niż w poprzednim roku i o 11,8% niż w 2010 r.), spośród których 81,0 hm³ to ścieki odprowadzone bezpośrednio z zakładów, a 51,4 hm³ siecią kanalizacyjną. Łącznie oczyszczenia wymagało 75,5 hm³ ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi, tj. 3,4% ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia w Polsce. Udział ścieków oczyszczonych w ściekach wymagających oczyszczenia odprowadzonych do wód lub do ziemi wyniósł w 2020 r. 99,6% (w kraju 94,3%).

W 2020 r. w województwie lubelskim odprowadzono ogółem 86,2 hm³ ścieków przemysłowych (mniej o 7,1% niż rok wcześniej i o 18,8% niż w 2010 r.), z czego 81,0 hm³ odprowadzono do wód lub do ziemi, a 5,2 hm³ siecią kanalizacyjną. Oczyszczania wymagało 24,1 hm³ ścieków przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi (więcej o 7,6% niż w 2019 r. i o 6,7% niż w 2010 r.), w tym 98,6% poddano procesowi oczyszczania (97,4% w 2019 r. i 97,8% w 2010 r.). W 2020 r. z ogólnej ilości ścieków przemysłowych oczyszczanych odprowadzonych bezpośrednio do wód lub do ziemi najwięcej (65,6%) było oczyszczanych mechanicznie.

W 2020 r. w województwie siecią kanalizacyjną odprowadzono do wód lub do ziemi 51,4 hm³ ścieków komunalnych (o 1,1% więcej niż w 2019 r. i o 2,4% niż w 2010 r.) i w omawianych latach były one w całości oczyszczane. Najwięcej ścieków komunalnych oczyszczano metodą podwyższonego usuwania biogenów (77,4%).

Tablica 5.
Table 5.

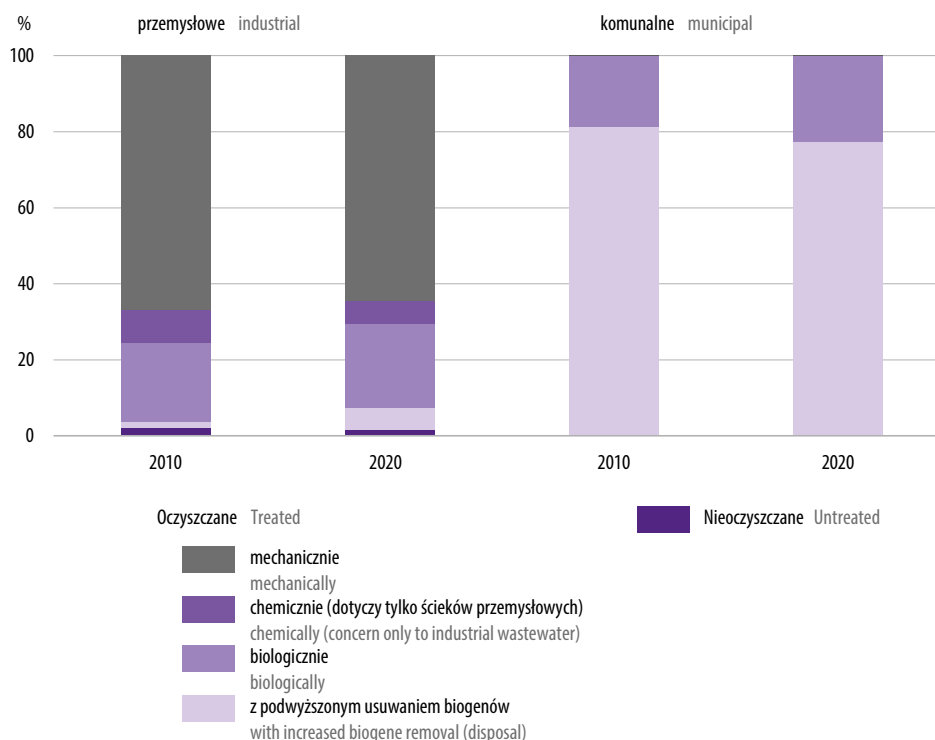
Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi
Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Oczyszczalnie ścieków Wastewater treatment plants	330	352	348	350
Ścieki komunalne odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Municipal wastewater discharged during the year in dam ³	50167	49136	50815	51381
Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Industrial wastewater discharged during the year in dam ³	22570	21182	22385	24090
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^a Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^a	53,0	57,2	58,0	58,1

a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.
a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

Wykres 9.
Chart 9.

Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi
Municipal and industrial wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Oczyszczalnia ścieków – zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 65 oczyszczalni ścieków przemysłowych (7,4% działających w kraju). W porównaniu z 2019 r. przybyła 1 oczyszczalnia ścieków przemysłowych, a z 2010 r., było ich 2, a przepustowość oczyszczalni wyniosła 139,6 dam³/d (o 2,8% więcej w stosunku do 2019 r. i o 0,2% mniej niż w 2010 r.). Wśród oczyszczalni przemysłowych w 2020 r. dominowały oczyszczalnie biologiczne – 69,2% (w kraju 59,8%).

Oprócz oczyszczalni przemysłowych w 2020 r. działało 285 oczyszczalni komunalnych (8,7% działających w kraju). W porównaniu z 2019 r. przybyła 1 oczyszczalnia ścieków komunalnych, a w 2010 r. działało ich 263. Przepustowość oczyszczalni wyniosła 347,3 dam³/d (o 0,1% więcej w stosunku do 2019 r. i o 0,5% mniej niż w 2010 r.). Wśród oczyszczalni komunalnych w 2020 r. dominowały oczyszczalnie biologiczne – 89,8% (w kraju 74,8%).

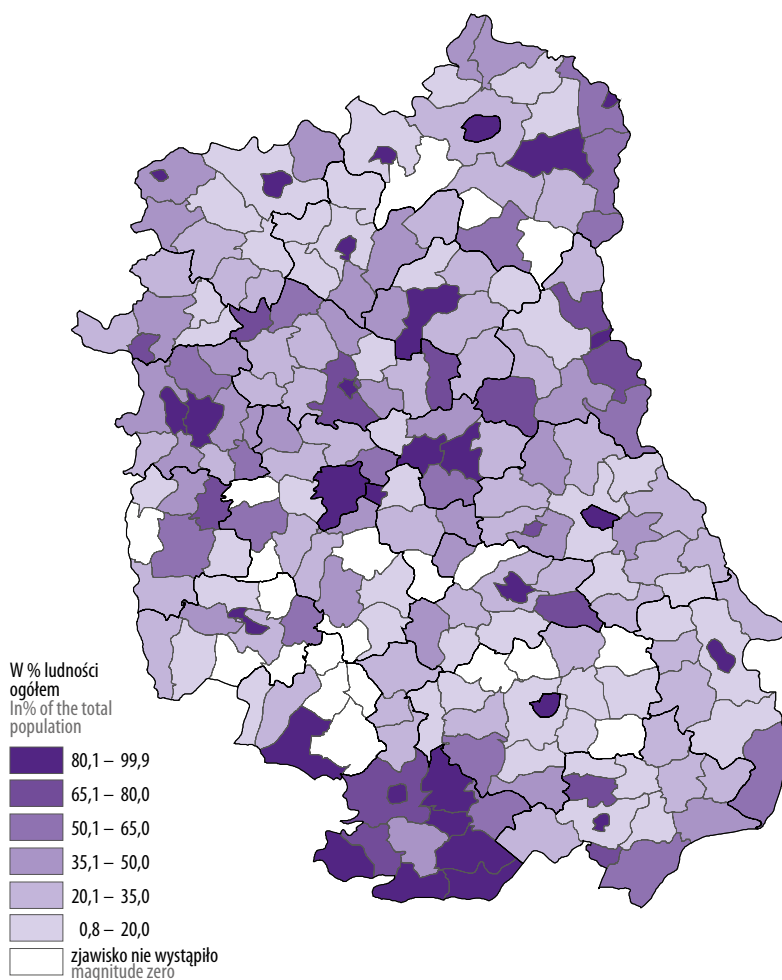
Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w województwie lubelskim w 2020 r. wyniósł 58,1% wobec 58,0% w 2019 r. i 53,0% w 2010 r. Udział ten był dużo niższy od średniej krajowej (analogiczne wskaźniki w kraju wynosiły 74,8%, 74,5%, 64,7%). Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w miastach województwa lubelskiego wzrósł z 92,8% w 2010 r. do 94,0% w 2020 r. (w kraju z 88,0% do 94,7%), a na wsi z 18,3% do 27,0% (w kraju z 28,5% do 45,2%).

W 2020 r. największy odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków odnotowano w gminie wiejskiej Potok Górny (99,9%), zaś najmniejszy w gminach wiejskich Wysokie i Ulan-Majorat (po 0,8%). Ponadto należy podkreślić, że w 21 gminach województwa ludność nie korzystała z oczyszczalni ścieków.

Mapa 14.
Map 14.

Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.
Population connected to wastewater treatment plants in 2020

4.4. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

4.4. Pollution and protection of air

W województwie lubelskim w 2020 r. w porównaniu z 2019 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza zmniejszyła się o 1,5%, a zanieczyszczeń gazowych – o 1,0%.

Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza to tzw. punktowe źródła emisji zanieczyszczeń, do których zaliczono wszystkie jednostki organizacyjne (zakłady) o największej w skali kraju emisji zanieczyszczeń do powietrza, określonej na podstawie wysokości opłat wniesionych za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze. Są to głównie zakłady sektora energetyczno-przemysłowego, który decyduje o skali i strukturze emisji zanieczyszczeń. W końcu 2020 r. na terenie województwa lubelskiego działało 95 takich zakładów (5,1% zakładów tego rodzaju działających w kraju). Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadało 57 zakładów (60,0% ogółu), a 8 (8,4%) było wyposażonych w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych (w kraju odpowiednio 58,8% i 15,3%).

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku i obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2020 r. w województwie lubelskim wyniosła 1,3 tys. t (w Polsce 22,6 tys. t). Ilość wyemitowanych zanieczyszczeń pyłowych zmniejszyła się w stosunku do 2019 r. o 1,5% (w kraju o 16,6%), a w porównaniu z 2010 r. o 53,0% (w Polsce o 63,9%). Udział województwa w emisji zanieczyszczeń pyłowych wytworzonych przez zakłady szczególnie uciążliwe w kraju stanowił 5,8% i był o 0,9 p. proc. wyższy niż w 2019 r. i o 1,3 p. proc. niż w 2010 r. Najwięcej w województwie lubelskim było zanieczyszczeń pyłowych pochodzących ze spalania paliw (49,0%) i w stosunku do 2019 r. ich ilość zwiększyła się o 3,4%, a w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o 66,7%. W kraju również zanieczyszczenia pyłowe pochodzące ze spalania paliw stanowiły największy udział w zanieczyszczeniach pyłowych ogółem (54,4%), a ich ilość w stosunku do 2019 r. i 2010 r. zmniejszyła się odpowiednio o 17,0% i o 72,8%. W województwie w omawianym roku emisja zanieczyszczeń pyłowych w przeliczeniu na 1 km² powierzchni wyniosła 0,05 t i w stosunku do 2019 r. nie uległa zmianie oraz 0,11 t w 2010 r. (w kraju odpowiednio: 0,07 t, 0,09 t, 0,20 t).

Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2020 r. w województwie lubelskim wyniosła 4938,5 tys. t i zmniejszyła się zarówno w stosunku do 2019 r. – o 1,0%, jak i 2010 r. – o 5,0% (w Polsce zmniejszyła się odpowiednio o 6,2% i o 13,9%). Udział województwa lubelskiego w emisji zanieczyszczeń gazowych wytworzonych przez zakłady szczególnie uciążliwe w kraju wyniósł 2,7% (wobec 2,5% w 2019 r. i 2,4% w 2010 r.). Emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) w przeliczeniu na 1 km² powierzchni województwa wyniosła 0,7 t (tyle samo w 2019 r. i 1,3 t w 2010 r.). Największy udział w emisji zanieczyszczeń gazowych stanowił dwutlenek węgla, i to zarówno w województwie lubelskim (99,7%), jak i w kraju (99,4%). Zarówno w stosunku do 2019 r., jak i 2010 r. odnotowano spadek emisji zanieczyszczeń dwutlenkiem węgla odpowiednio o 0,9% i o 4,7% (w kraju o 6,2% i o 13,7%).

Tablica 6.
Table 6.

Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza
Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	tys. ton/rok thousand of tonnes/year				w odsetkach (Polska=100) in percent Poland=100)
	Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gaseous pollutants				
Ogółem Total w tym: of which:	5196,1	5000,2	4986,5	4938,5	2,7
Dwutlenek siarki Sulphur dioxide	13,2	6,0	4,5	3,4	1,9
Metan Methane	0,08	0,04	0,03	0,07	0,01
Tlenki azotu Nitrogen oxides	8,7	6,8	5,4	5,4	3,2
Tlenek węgla Carbon monoxide	8,7	5,7	5,2	5,5	2,1
Dwutlenek węgla Carbon dioxide	5163,1	4978,7	4968,5	4921,4	2,7
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulates pollutants					
Ogółem Total w tym: of which:	2,8	2,0	1,3	1,3	5,8
Ze spalania paliw From fuel combustion	1,9	0,9	0,6	0,6	5,2
Niezorganizowana Unorganised	–	0,0	–	–	–

W urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza w 2020 r. zatrzymano 97,5% pyłów i 91,5% gazów (bez dwutlenku węgla) wyemitowanych przez zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza, mające siedzibę w województwie lubelskim. Stopień redukcji zanieczyszczeń pyłowych zmniejszył się zarówno w stosunku do 2019 r. (o 0,3 p. proc.), jak i 2010 r. (o 1,0 p. proc.), natomiast wskaźnik redukcji zanieczyszczeń gazowych był o 0,4 p. proc. wyższy od osiągniętego w 2019 r. i o 9,9 p. proc. wyższy niż w 2010 r. W kraju w 2020 r. zatrzymano 99,9% wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych i 70,4% gazowych (bez dwutlenku węgla) wyemitowanych przez zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza.

4.5. Ochrona przyrody. Lasy

4.5. Nature protection. Forests

W województwie lubelskim w 2020 r. udział powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych w powierzchni ogólnej województwa wyniósł 22,7% i zarówno w stosunku do 2019 r., jak i 2010 r. pozostał na tym samym poziomie.

Wskaźnik lesistości w województwie lubelskim w 2020 r. wyniósł 23,4% i zwiększył się w porównaniu z rokiem wcześniejszym o 0,1 p. proc. oraz o 0,4 p. proc. w stosunku do 2010 r.

Obszary prawnie chronione w województwie lubelskim w 2020 r. zajmowały ogółem 570,1 tys. ha (o 85,7 ha więcej niż w 2019 r. i o 84,4 ha niż z 2010 r.). Stanowiły one 22,7% powierzchni ogólnej województwa i 5,6% obszarów prawnie chronionych w Polsce i zarówno w stosunku do 2019 r., jak i 2010 r. wskaźniki te nie uległy zmianie. W kraju udział powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych w powierzchni ogólnej kraju był wyższy i zarówno w 2020 r. jak i 2019 r. wyniósł 32,3%, wobec 32,4% w 2010 r.

Park narodowy – obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerваты przyrody – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu – tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na walory widokowe lub estetyczne.

Na terenie województwa lubelskiego znajdują się dwa parki narodowe: Poleski Park Narodowy, utworzony w 1990 r., o powierzchni 9759,9 ha i Roztoczański Park Narodowy, utworzony w 1974 r., o powierzchni 8482,8 ha (łącznie 5,8% powierzchni parków narodowych w Polsce).

Na terenie województwa występuje również 86 rezerwatów przyrody (w kraju 1502) o łącznej powierzchni 11,9 tys. ha, które stanowiły 7,0% ogólnej powierzchni rezerwatów przyrody w kraju. Ponad połowę powierzchni rezerwatów w województwie lubelskim w 2020 r. zajmowały rezerваты leśne, a ponad jedną czwartą rezerваты torfowiskowe.

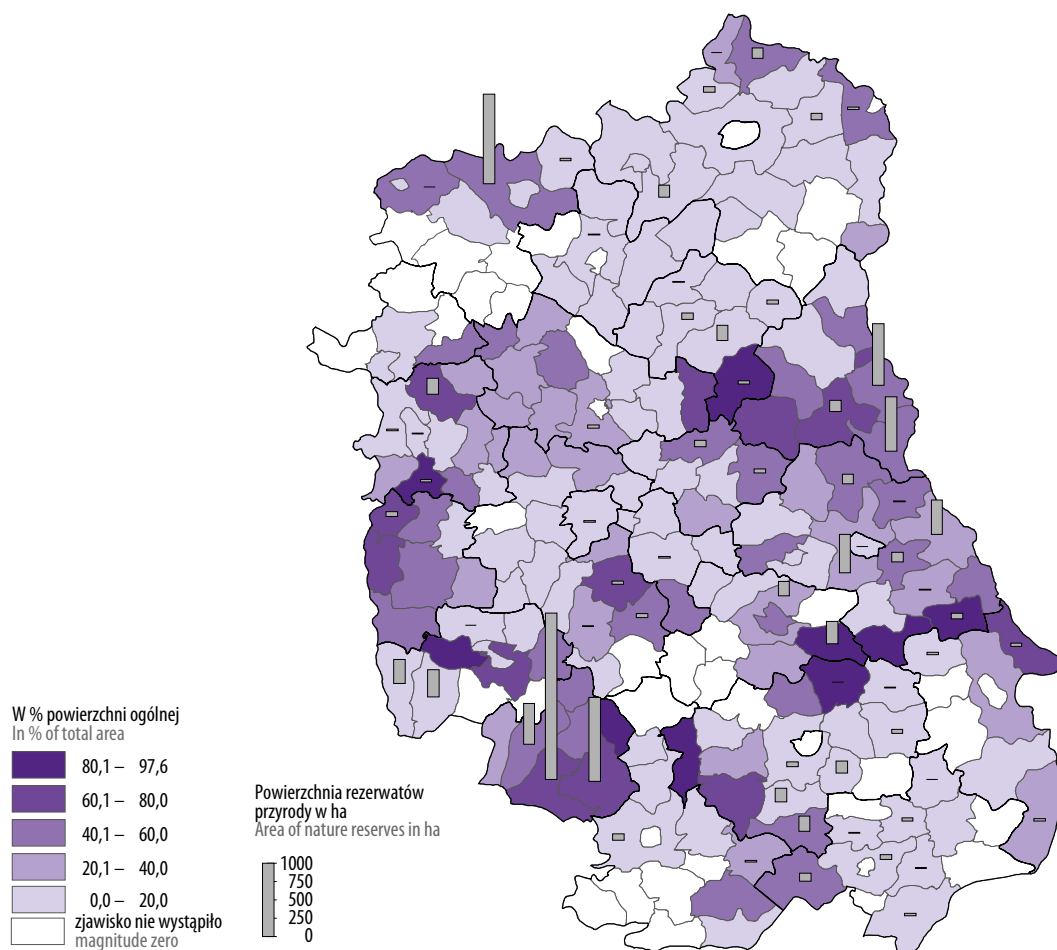
Na terenie województwa lubelskiego znajdowało się również 17 obszarów chronionego krajobrazu (w kraju 387) o łącznej powierzchni 299,6 tys. ha (bez powierzchni rezerwatów przyrody), co stanowiło 4,3% ogólnej powierzchni obszarów chronionego krajobrazu w Polsce. Funkcjonowało także 16 parków krajobrazowych (w Polsce 126) o łącznej powierzchni 232,2 tys. ha (bez powierzchni rezerwatów przyrody), co stanowiło 9,2% ogólnej powierzchni parków krajobrazowych w kraju.

Poza wyżej wymienionymi formami ochrony przyrody na terenie województwa lubelskiego znajdowało się również 1436 pomników przyrody, z czego najwięcej było pojedynczych drzew – 76,1% (w kraju 34,9

tys. i również najwięcej było pojedynczych drzew – 78,5%), 5 stanowisk dokumentacyjnych (w kraju 181), 218 użytków ekologicznych o powierzchni 7,4 tys. ha (w kraju 8291 o powierzchni 55,2 tys. ha) oraz 7 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych o powierzchni 0,8 tys. ha (w Polsce 327 o powierzchni 118,0 tys. ha).

Mapa 15.
Map 15.

Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r.
Area of special nature value under legal protection in 2020

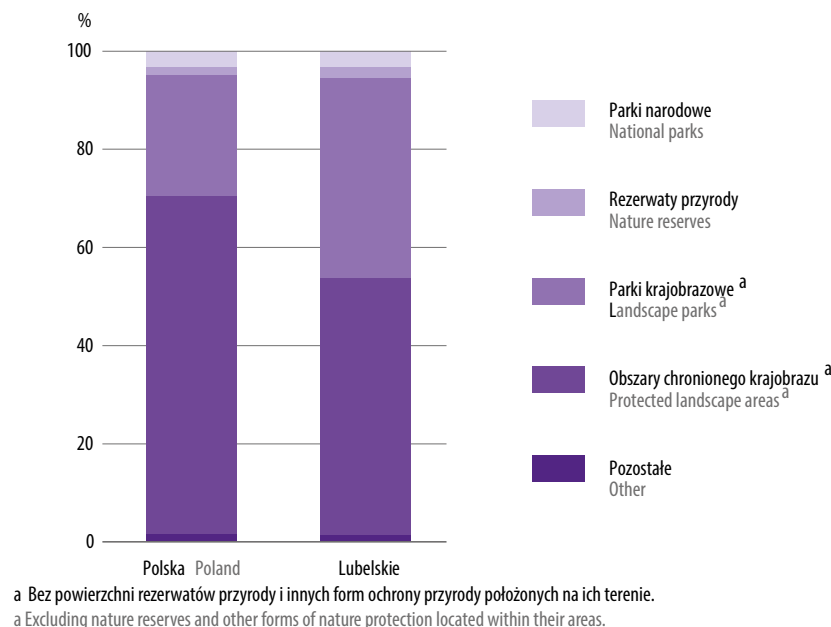
W województwie lubelskim w 2020 r. najwyższy odsetek obszarów prawnie chronionych odnotowano w gminie wiejskiej Chrzanów (97,6%), a najniższy – w gminie wiejskiej Rossosz (0,008%). Na terenie 43 gmin brak było obszarów prawnie chronionych.

Duża część obszarów prawnie chronionych w województwie lubelskim wchodzi w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. Zakres terenów objętych programem specjalnej ochrony ptaków wynosił w 2020 r. 335,8 tys. ha, tj. 13,4% powierzchni województwa, a specjalne obszary ochrony siedlisk zajmują 164,7 tys. ha, co stanowi 6,6% powierzchni województwa.

Na terenie województwa lubelskiego w 2020 r. wśród zwierząt chronionych były bobry europejskie (10495 osobników), wilki (269) i rysie (31). Populacja bobrów europejskich zwiększyła się w porównaniu z 2010 r. o 56,6%, wilków o 106,9% i rysi o 106,7%.

Wykres 10.
Chart 10.

Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r.
Area of special nature value under legal protection in 2020

Ważną rolę w ochronie środowiska przyrodniczego i jego składników odgrywają tereny zieleni. Mają one pozytywny wpływ na warunki ekologiczne i pełnią funkcję estetyczną. W 2020 r. w województwie lubelskim powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej zajmowała 2,8 tys. ha (0,1% powierzchni województwa) i wzrosła od 2010 r. o 97,9 ha. Większość – 81,6% tych terenów znajdowała się w miastach i pokrywała 2,3% ich powierzchni.

Lesistość – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geodezyjnej kraju (danej jednostki terytorialnej: województwa, powiatu, gminy).

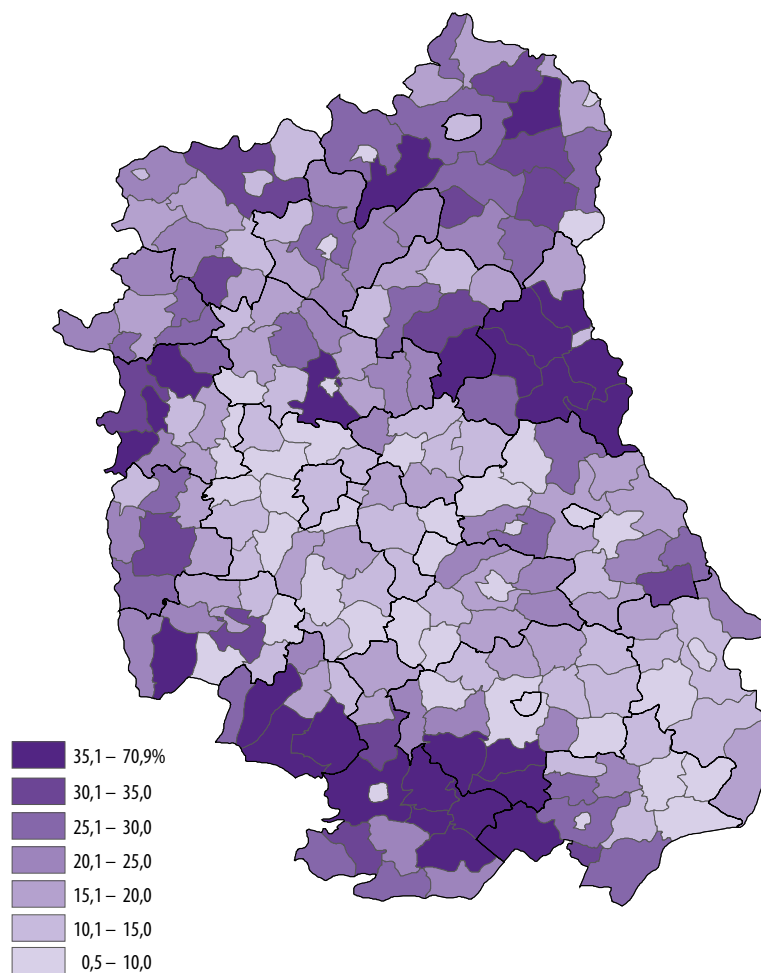
Powierzchnia gruntów leśnych na terenie województwa lubelskiego w 2020 r. wynosiła 596,0 tys. ha i stanowiła 6,3% ogółu gruntów leśnych w kraju. W porównaniu z 2019 r. powierzchnia gruntów leśnych w województwie lubelskim zwiększyła się o 0,3% (w kraju pozostała na tym samym poziomie), a w porównaniu z 2010 r. zwiększyła się o 1,7% (w kraju o 1,5%). Lasy w 2020 r. zajmowały 587,4 tys. ha (wobec 577,3 tys. ha w 2010 r.). W strukturze własnościowej dominowały lasy publiczne – 59,0% (w kraju – 80,7%), a wśród nich zdecydowaną większość (95,0%) stanowiły lasy znajdujące się w zarządzie Lasów Państwowych. Udział lasów prywatnych wyniósł 41,0%.

Województwo lubelskie jest jednym z najsłabiej zalesionych regionów w kraju, co pokazuje wskaźnik lesistości na poziomie 23,4% (w Polsce 29,6%), mniejszy wskaźnik lesistości występował tylko w województwie łódzkim (21,4%), a w województwie mazowieckim wskaźnik ten wyniósł tyle samo co w lubelskim. Najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w województwie lubuskim (49,3%). W 2020 r. wskaźnik lesistości w porównaniu z 2019 r. zwiększył się w województwie lubelskim o 0,1 p. proc., podczas gdy w kraju pozostał bez zmian. Natomiast w stosunku do 2010 r. wskaźnik lesistości, zarówno w województwie lubelskim, jak i w kraju zwiększył się o 0,4 p. proc.

Mapa 16.

Lesistość w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia
Forest cover in 2020
As of 31 December

Map 16.

Wskaźnik lesistości wykazuje duże zróżnicowanie w ujęciu terytorialnym. Jego najwyższy poziom odnotowano w gminie wiejskiej Tereszków (70,9%) oraz w gminach miejsko-wiejskich Zwierzyniec (70,8%) i Janów Lubelski (66,1%), najniższy zaś w mieście Lubartów (0,5%).

4.6. Odpady przemysłowe i komunalne

4.6. Industrial and municipal waste

W 2020 r. w województwie lubelskim ilość wytworzonych odpadów przemysłowych zmniejszyła się o 17,5% w stosunku do 2019 r., natomiast zwiększyła się w stosunku do 2010 r. – o 18,5%. Wytworzono więcej odpadów komunalnych niż w 2019 r. (o 5,6%) i w 2010 r. (o 54,5%). Ilość zebranych selektywnie odpadów komunalnych była wyższa zarówno w stosunku do 2019 r. (o 29,2%), jak i 2010 r. (ponad 8-krotnie).

W 2020 r. w województwie lubelskim objęte badaniem było 74 zakłady wytwarzające odpady, które wytworzyły łącznie 5,8 mln t odpadów przemysłowych. Najwięcej wytworzonych odpadów zostało przekazane innym odbiorcom (50,1%) lub zostało unieszkodliwione we własnym zakresie (48,6%), a poza tym odzyskowi poddano 1,0%, a do czasowego magazynowania przekazano 0,2%. Ilość wytworzonych odpadów przemysłowych zmniejszyła się o 17,5% porównując z 2019 r., zwiększyła się zaś o 18,5% w stosunku do 2010 r. W kraju, zakłady objęte badaniem (1809) wytworzyły łącznie 109,5 mln t odpadów przemysłowych, a ich spadek w porównaniu z rokiem wcześniejszym wyniósł 4,1% oraz o 3,5% w stosunku do 2010 r. Udział wytworzonych odpadów wojewódzkich w wielkości krajowej wyniósł 5,3% i zmniejszył się w stosunku do 2019 r. o 0,8 p. proc., a w porównaniu z 2010 r. był wyższy o 1,0 p. proc.

Tablica 7.
Table 7.

Odpady przemysłowe
Industrial waste

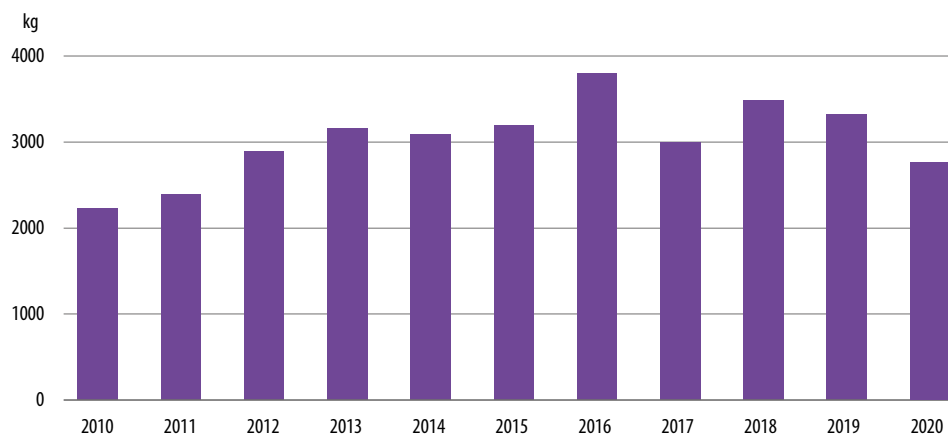
Wyszczególnienie Specification	2010	2019	2020	
	w tysiącach tonach in thousand tonnes			w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) - ogółem Waste generated (during the year) - total	4860,4	6976,9	5757,4	5,3
w tym: of which:				
unieszkodliwione we własnym zakresie conditioned by waste producer on site	956,8	3254,6	2795,9	12,8
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	.	3564,9	2886,9	4,9
magazynowane czasowo temporarily stored	39,7	8,5	14,3	0,6
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^a ; (stan w końcu roku) – ogółem Waste landfilled to date (accumulated) ^a (as of the end of the year) – total	18429,7	44639,9	47433,0	2,7

a Na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych.
a On own landfills and in facilities servicing the extractive industries (including heaps and settling ponds).

W województwie lubelskim według stanu na koniec 2020 r. ilość odpadów przemysłowych składowanych (nagromadzonych) w obiektach własnych wyniosła 47,4 mln ton i była wyższa zarówno w porównaniu z 2019 r., jak i 2010 r. (odpowiednio o 6,3% i o 157,4%). Powierzchnia niezrekultywowana składowania odpadów wyniosła 143,3 ha i w porównaniu z rokiem poprzednim nie uległa zmianie, natomiast w porównaniu z 2010 r. była większa o 37,4%. W kraju składowanych w tym czasie było 1787,8 mln t odpadów przemysłowych, a ich ilość w porównaniu z 2019 r. zmniejszyła się o 0,4%, natomiast w stosunku do 2010 r. było ich więcej o 3,7%, a powierzchnia składowania wyniosła 7,9 tys ha i była niższa zarówno

w porównaniu z 2019 r., jak i 2010 r. (odpowiednio o 1,9% i 9,4%). Udział województwa lubelskiego w ilości składowanych odpadów w kraju wyniósł 2,7% i był wyższy zarówno w stosunku do 2019 r. (o 0,2 p. proc.), jak i 2010 r. (o 1,6 p. proc.).

Wykres 11. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca
Chart 11. Industrial waste generated during the year per capita

Odpady komunalne - odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

W 2020 r. wytworzono 521,8 tys. t odpadów komunalnych (w kraju 13116,9 tys. t), czyli o 5,6% więcej niż rok wcześniej (w Polsce o 2,9%) i o 54,5% niż w 2010 r. (w kraju o 30,6%). Udział województwa lubelskiego w zebranych odpadach komunalnych w kraju wyniósł 4,0% i był wyższy zarówno w porównaniu z 2019 r. (o 0,1 p. proc.), jak i 2010 r. (o 0,6 p. proc.). Zdecydowana większość odpadów komunalnych pochodziła z gospodarstw domowych – 83,6% (81,9% w 2019 r.), a odpady z innych źródeł tzw. usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji stanowiły 16,4% ogółu odpadów komunalnych (18,1% w 2019 r.). Ilości wytworzonych odpadów komunalnych na jednego mieszkańca województwa lubelskiego zwiększyła się ze 157 kg w 2010 r. do 248 kg w 2020 r. (w kraju analogicznie z 263 kg do 342 kg).

W 2020 r. selektywnie zebrano 250,2 tys. t odpadów (w Polsce 4974,6 tys. t) i w stosunku do 2019 r. zebrano ich więcej o 29,2% (w kraju o 25,1%), natomiast w stosunku do 2010 r. wzrost był ponad 8-krotny (w kraju prawie 6-krotny).

W latach 2010–2020 systematycznie zwiększała się ilość odpadów zebranych selektywnie. W 2020 r. udział odpadów zebranych selektywnie stanowił 47,9% ogółu odpadów komunalnych, podczas gdy w 2010 r. 9,2% (w kraju odpowiednio 37,9% i 8,6%). W strukturze odpadów zebranych selektywnie dominującą frakcją były odpady biodegradowalne (31,7%), a następnie to szkło (13,9%), tworzywa sztuczne (12,3%), zmieszane odpady opakowaniowe (9,4%), wielkogabarytowe (9,1%) oraz papier i tektura (8,3%). Spośród frakcji mających znaczący udział w odpadach zebranych selektywnie, najwyższą dynamikę wzrostu ilości odpadów odnotowano w przypadku odpadów biodegradowalnych – w stosunku do 2019 r. o 45,1%, a do 2010 r. ponad 15-krotny.

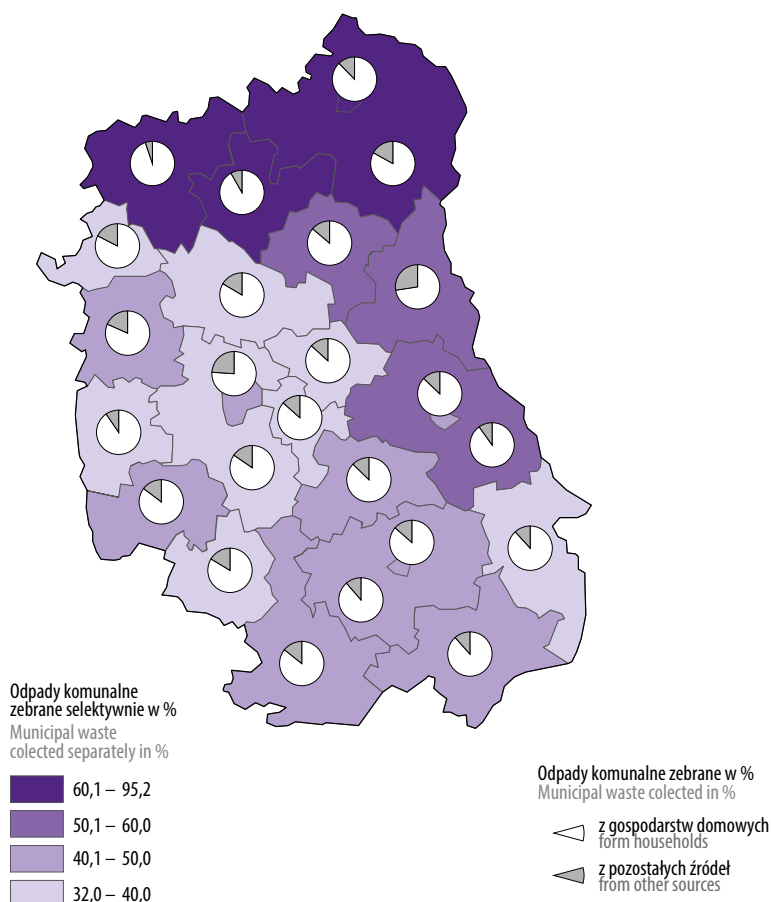
W 2020 r. w ujęciu terytorialnym najwyższą dynamikę wzrostu ilości odpadów zebranych selektywnie, w porównaniu z 2019 r., odnotowano w podregionie bialskim – o 69,9%, następnie w podregionie puławskim (o 27,0%), chełmsko-zamojskim (o 24,5%) i lubelskim (o 16,4%). Najwięcej odpadów zebranych selektywnie zebrano w podregionie lubelskim – 36,5% ogółu zebranych selektywnie. We wszystkich podregionach, tak jak i w województwie, w strukturze odpadów zebranych selektywnie dominującą frakcją były odpady biodegradowalne. Na drugiej pozycji w podregionie bialskim i chełmsko-zamojskim były zmieszane odpady opakowaniowe, w lubelskim – tworzywa sztuczne, a w puławskim – pozostałe. W stosunku do 2019 r. spośród frakcji mających znaczący udział w odpadach zebranych selektywnie, najwyższą dynamikę wzrostu ilości odpadów w podregionie bialskim i chełmsko-zamojskim odnotowano w przypadku odpadów biodegradowalnych (odpowiednio o 120,7% i o 72,9%), w lubelskim – szkła (o 24,5%), a w puławskim – tworzywa sztucznych (o 56,7%).

Mapa 17.

Map 17.

Odpady komunalne zebrane w 2020 r.

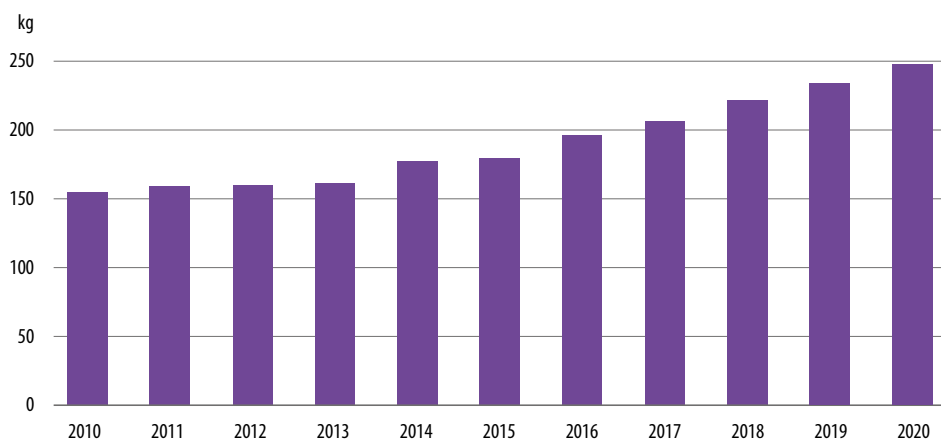
Municipal waste collected in 2020

Tablica 8. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku
 Table 8. Municipal waste collected separately during the year

Wyszczególnienie Specification	2010		2020			
	ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from house-holds	ogółem total		w tym z gospodarstw domowych of which from households	
	w tonach in tonnes		w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)		w tonach in tonnes	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Ogółem Total w tym: of which:	31021,2	21304,6	250225,1	5,0	229977,8	5,0
Papier i tektura Paper and cardboard	7355,0	3944,5	20761,4	4,2	17359,7	4,0
Szkło Glass	10907,1	9427,6	34812,9	4,8	32529,0	4,7
Tworzywa sztuczne Plastics	3608,2	2 636,4	30845,6	6,3	26708,9	6,0
Metale Metals	370,3	348,1	554,7	7,5	460,6	7,3
Tekstylia Textiles	1486,7	1477,6	247,3	6,5	181,2	5,1
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne Waste electrical and elec-tronic equipment	421,3	390,2	2975,7	6,8	2783,8	6,6

Wykres 12. Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca
 Chart 12. Municipal waste collected during the year per capita

Na koniec 2020 r. na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 23 składowiska o łącznej powierzchni 69,4 ha (4,1% tej powierzchni w kraju). W porównaniu z 2019 r. funkcjonowało o 4 składowiska mniej, a powierzchnia czynnych składowisk była niższa o 2,5 ha, w stosunku do 2010 r. również zmniejszyła się liczba składowisk (o 47) oraz ich powierzchnia (o 67,7 ha). W 2020 r. do unieszkodliwienia poprzez składowanie po wcześniejszych procesach przetwarzania trafiło na składowiska 180,6 tys. ton odpadów komunalnych (34,6% ogółu zebranych).

W ciągu 2020 r. na terenie województwa lubelskiego zlikwidowanych zostało 381 nielegalnych wysypisk, z których zebrano 0,8 tys. ton odpadów komunalnych. W latach 2010-2020 zlikwidowano ich 2,9 tys., a łączna masa odpadów zebranych podczas likwidacji dzikich wysypisk wyniosła 16,2 tys. ton. Nadal w województwie na koniec 2020 r. pozostało 150 dzikich wysypisk śmieci o łącznej powierzchni 13,7 ha.

W 2020 r. wydatki budżetowe na gospodarkę odpadami przypadające na jeden kilogram odpadów wyniosły 0,77 zł wobec 0,58 zł w 2019 r. (w Polsce odpowiednio 0,72 zł i 0,53 zł). Najwyższe wydatki budżetowe na gospodarkę odpadami przypadające na jeden kilogram odpadów odnotowano w województwie mazowieckim – 1,21 zł, najniższe zaś w województwie kujawsko-pomorskim – 0,58 zł.

4.7. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.7. Economic aspects of environmental protection

W 2020 r., w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano spadek nakładów poniesionych na ochronę środowiska (o 10,3%) i na gospodarkę wodną (o 13,8%).

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie lubelskim w 2020 r. wyniosły 611,3 mln zł i były o 10,3% niższe niż 2019 r. (w kraju o 7,9%), natomiast w porównaniu z 2010 r. wzrosły o 50,2% (w kraju o 4,7%). Udział nakładów na środki trwałe służących ochronie środowiska w 2020 r. w województwie lubelskim stanowił 5,3% nakładów w kraju, wobec 5,5% przed rokiem i 3,7% w 2010 r. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w 2020 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 291 zł wobec 323 zł w 2019 r. i 188 zł w 2010 r. (w kraju odpowiednio 298 zł, 323 zł i 286 zł).

Tablica 9. Nakłady^a na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej
Table 9. Outlays^a on fixed assets for environmental protection and water management

Wyszczególnienie	2010-2020			Specification
	w tys. zł in thousand PLN	na 1 mieszkańca ^b w zł per capita ^b in PLN	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland =100)	
Ochrona środowiska - ogółem	5400630,3	229	4,5	Environmental protection - total
w tym:				of which:
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	1553339,0	66	4,5	climate and air protection
gospodarka ściekowa i ochrona wód	2734128,5	116	4,5	sewage management and waters protection
gospodarka odpadami	443273,0	19	3,4	waste management
ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu ogółem	41415,7	2	2,5	protection of biodiversity and landscape
pozostała działalność związana z ochroną środowiska	436782,0	19	5,9	other activity connected with environment protection
Gospodarka wodna – ogółem	1184367,6	50	3,7	Water management – total
w tym:				of which:
ujęcia i doprowadzenia wody	745707,3	32	5,6	water intakes and systems
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	141455,1	6	3,0	construction and modernisation of water treatment plants

a Według lokalizacji inwestycji. b Średnia wartość z danego okresu.
a By site location of investment. b Average value from a given period.

W 2020 r. pod względem kierunków inwestowania w ochronie środowiska najwyższe nakłady na środki trwałe poniesione zostały na gospodarkę ściekową i ochronę wód – 278,6 mln zł (45,6% ogółu nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie wobec 35,1% rok wcześniej) oraz na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu – 205,2 mln zł (33,6%, wobec 42,0% rok wcześniej). W latach 2010–2020 nakłady na gospodarkę ściekową i ochronę wód stanowiły od 35% do 73% nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska ogółem, natomiast na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu stanowiły od 7% do 48%.

Najważniejszymi źródłami finansowania nakładów na środki trwałe służących ochronie środowiska w 2020 r. były środki własne – 54,3% i środki z zagranicy – 35,0% (rok wcześniej odpowiednio 34,3% i 50,9%).

Wśród efektów rzeczowych inwestycji służących ochronie środowiska w województwie lubelskim w 2020 r. należy wymienić oddanie 2,9 km barier przeciw hałasowi drogowemu, czy też przekazanie do eksploatacji 119,5 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki oraz 33,7 km sieci odprowadzającej wody opadowe. Oddano także do użytkowania 4 komunalne oczyszczalnie ścieków (biologiczne) o łącznej przepustowości 1,5 tys. m³/dobę. Ponadto przekazano do eksploatacji 551 indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków o łącznej przepustowości 467 m³ na dobę.

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w województwie lubelskim w 2020 r. wyniosły 105,1 mln zł i były o 13,8% niższe niż 2019 r. (w kraju o 17,3%) i o 27,5% w porównaniu z 2010 r. (w kraju o 25,2%). Udział nakładów na środki trwałe służących gospodarce wodnej w 2020 r. w województwie lubelskim stanowił 3,9% nakładów w kraju, wobec 3,8% przed rokiem i 4,1% w 2010 r. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2020 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 50 zł wobec 58 zł w 2019 r. i 67 zł w 2010 r. (w kraju odpowiednio 70 zł, 84 zł i 93 zł).

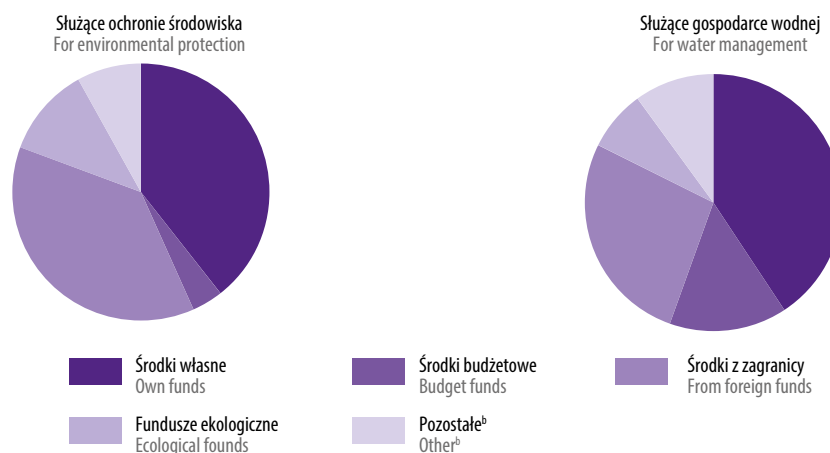
W 2020 r. pod względem kierunków inwestowania w gospodarcę wodnej najwyższe nakłady na środki trwałe poniesione zostały na ujęcia i doprowadzenia wody – 74,3 mln zł (70,6% ogółu nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej w województwie, wobec 70,2% rok wcześniej). W latach 2010–2020 inwestycje skierowane były głównie na ujęcia i doprowadzenia wody oraz budowę i modernizację stacji uzdatniania wody od 50% do 71% nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej ogółem.

Najważniejszymi źródłami finansowania inwestycji służących gospodarce wodnej w 2020 r. były środki własne jednostek – 53,6% oraz środki z zagranicy – 31,6% (rok wcześniej odpowiednio 53,3% i 32,2%).

Efektami inwestycji służących gospodarce wodnej w województwie lubelskim w 2020 r. były urządzenia zaopatrzenia w wodę (tj. ujęcia wody i uzdatniania wody) o łącznej wydajności 4,6 tys m³ na dobę, 129,9 km sieci wodociągowej oraz 4,3 km obwałowań przeciwpowodziowych.

Wykres 13.
Chart 13.

Nakłady^a na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2010-2020
Outlays^a on fixed assets by source of financing in 2010-2020

a Według lokalizacji inwestycji. b Kredyty i pożyczki krajowe; inne środki w tym niesfinansowane.
a By site location of investment. b Domestic credits and loans; other funds including non-financed.

Rozdział 5

Chapter 5

Społeczeństwo

Society

5.1. Kapitał ludzki

5. 1. Human capital

Demografia

Demography

Województwo lubelskie należy do obszarów depopulacyjnych. W 2021 r. odnotowano spadek liczby mieszkańców województwa lubelskiego. Zarówno przyrost naturalny, jak i saldo migracji ludności na pobyt stały były ujemne. Trwa proces starzenia się ludności.

Według danych szacunkowych w końcu 2021 r. w województwie lubelskim mieszkało 2076,4 tys. osób, tj. 5,5% ludności w kraju. Pod względem liczby ludności województwo lubelskie zajmowało 9. miejsce w kraju.

W porównaniu z 2010 r. liczba ludności w województwie lubelskim zmniejszyła się o 102,2 tys. osób. Stan ludności zmniejszył się w prawie wszystkich powiatach. Wyjątkiem był powiat lubelski, w którym odnotowano przyrost liczby mieszkańców o 7,3% (o 10641 osób). Największy przyrost liczby ludności odnotowano w gminie Głusk (o 41,1%), Wólka (o 26,1%) i Konopnica (o 17,9%). Największy spadek liczby ludności odnotowano w powiecie hrubieszowskim (o 11,5%), Chełmie (o 9,5%) oraz powiecie krasnostawskim (o 9,2%). Wśród gmin największy ubytek ludności zaobserwowano w gminie Kraśniczyn (o 16,0%), Grabowiec (o 15,7%), Dołhobyczów (o 15,3%) oraz Ulhówek (o 14,9%).

Tablica 10.

Ludność

Stan w dniu 31 grudnia

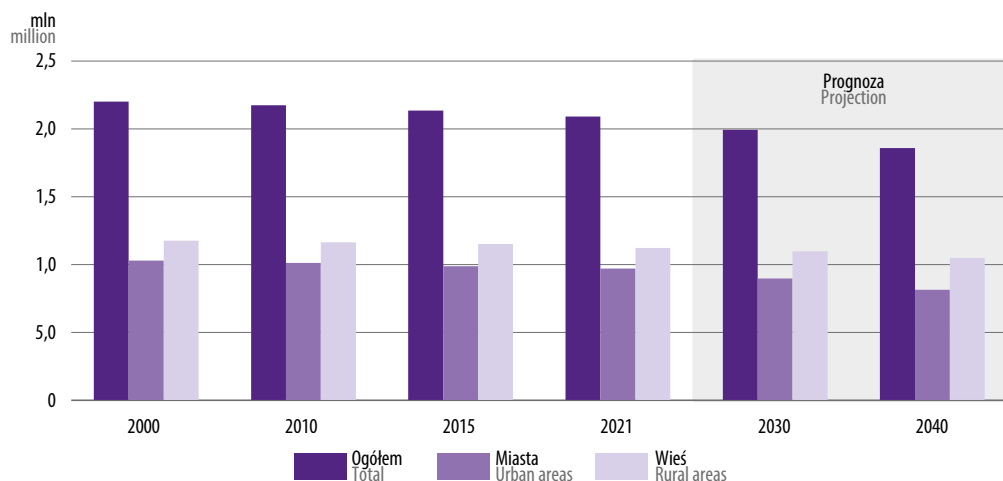
Table 10.

Population

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Ogółem Total	2178611	2139726	2095258	2076382
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	5,7	5,6	5,5	5,5
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	106	106	106	106
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas – in % of total population	46,5	46,2	46,4	46,4
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas – in % of total population	53,5	53,8	53,6	53,6
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej Population per 1 km ² of total area	87	85	83	83

Wykres 14. **Liczba ludności**
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 14. **Population**
As of 31 December

Średnia gęstość zaludnienia w województwie lubelskim w 2021 r. była niższa niż w kraju i wyniosła 83 osoby na km² wobec 122 osób na km² w kraju. W miastach na 1 km² przypadało średnio 946 osób. W poszczególnych powiatach województwa rozmieszczenie ludności nie było równomierne – największe zagęszczenia występowało w Lublinie (2281 osób na 1 km²) i Zamościu (2044), a najmniejsze w powiecie włodawskim (30) i parczewskim (36). W okresie od 2010 r. gęstość zaludnienia zmniejszyła się o 4 osoby na 1 km², a w miastach o 98.

W 2021 r. w miastach mieszkało 46,4% ogółu ludności województwa lubelskiego (mniej o 0,1 p.proc. niż w 2010 r.). W Lublinie, największym mieście województwa, mieszkało 336,3 tys. osób – 34,9% mieszkańców miast (w 2010 r. – 34,5%). Natomiast najmniejszym miastem województwa w 2020 r. był Józefów nad Wisłą, który liczył 0,9 tys. mieszkańców, a w 2010 r. – Frampol, gdzie mieszkało 1,5 tys. osób.

Wśród powiatów ziemskich najbardziej zurbanizowany był powiat świdnicki (57,5%, a w 2010 r. – 59,2%), a następnie puławski (47,3%, 48,5%) i rycki (45,6%, 46,8%). Najmniejszy udział mieszkańców miast odnotowano w powiecie lubelskim (7,0%, 8,3%) oraz chełmskim (9,9%, 5,7%).

Struktura ludności według płci w województwie lubelskim od wielu lat nie ulega zmianie. W 2021 r. kobiety stanowiły 51,5% ogółu ludności województwa. Średnio na 100 mężczyzn przypadało 106 kobiet. W miastach na 100 mężczyzn przypadało 113 kobiet wobec 101 na wsi. Powyższe proporcje zmieniały się w zależności od grupy wiekowej. W rocznikach do 47 roku życia włącznie oraz 49, 51 i 53 lata liczba mężczyzn była większa, a w pozostałych (48, 50 oraz 54 lata i powyżej) przeważały kobiety.

Najwięcej kobiet na 100 mężczyzn przypadało w Lublinie (117), następnie w Chełmie (114) i Zamościu (113), Białej Podlaskiej i powiecie puławskim (po 109). Najbardziej wyrównanym pod względem proporcji płci był powiat radzyński, w którym na 100 kobiet przypadało 100 mężczyzn.

Mapa 18.

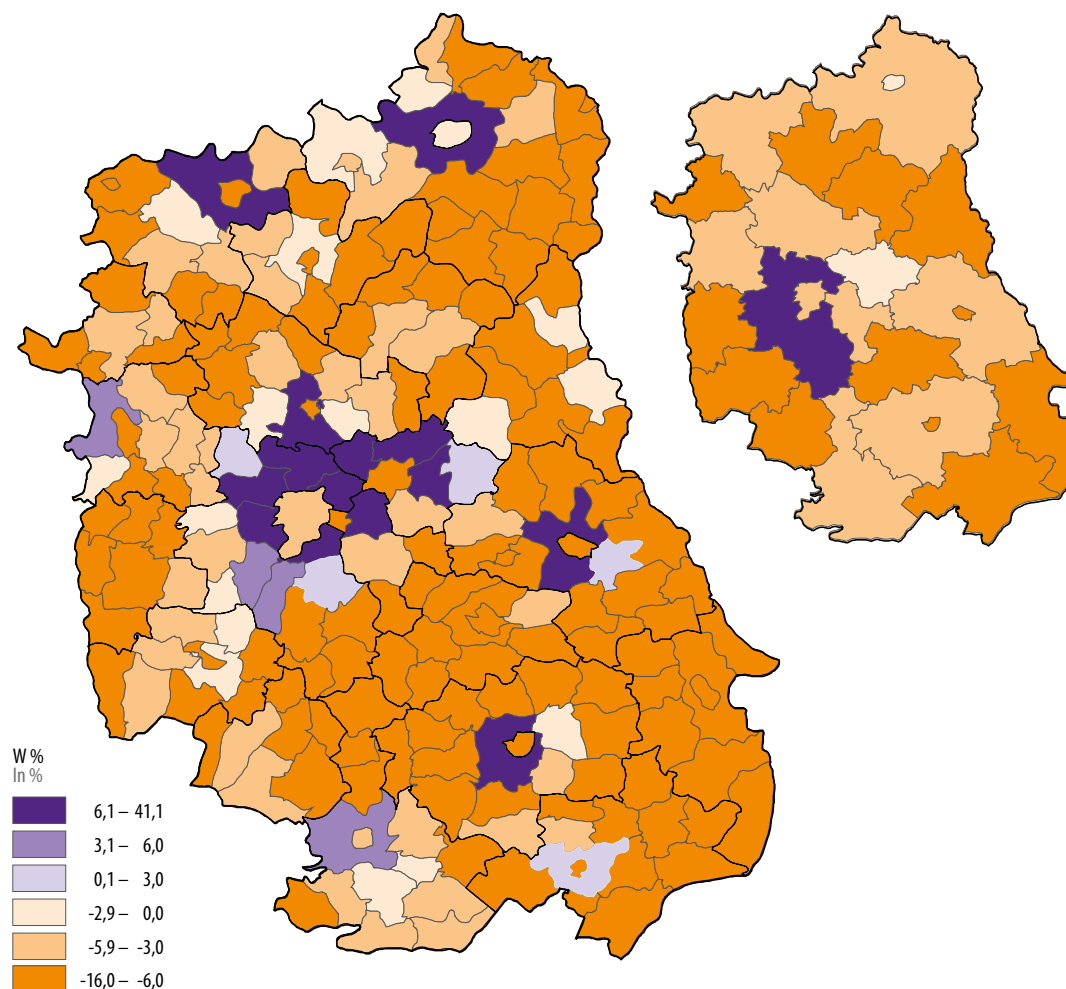
Zmiana liczby ludności w latach 2010-2021

Stan w dniu 31 grudnia

Map 18.

Population changes in 2010-2021

As of 31 December

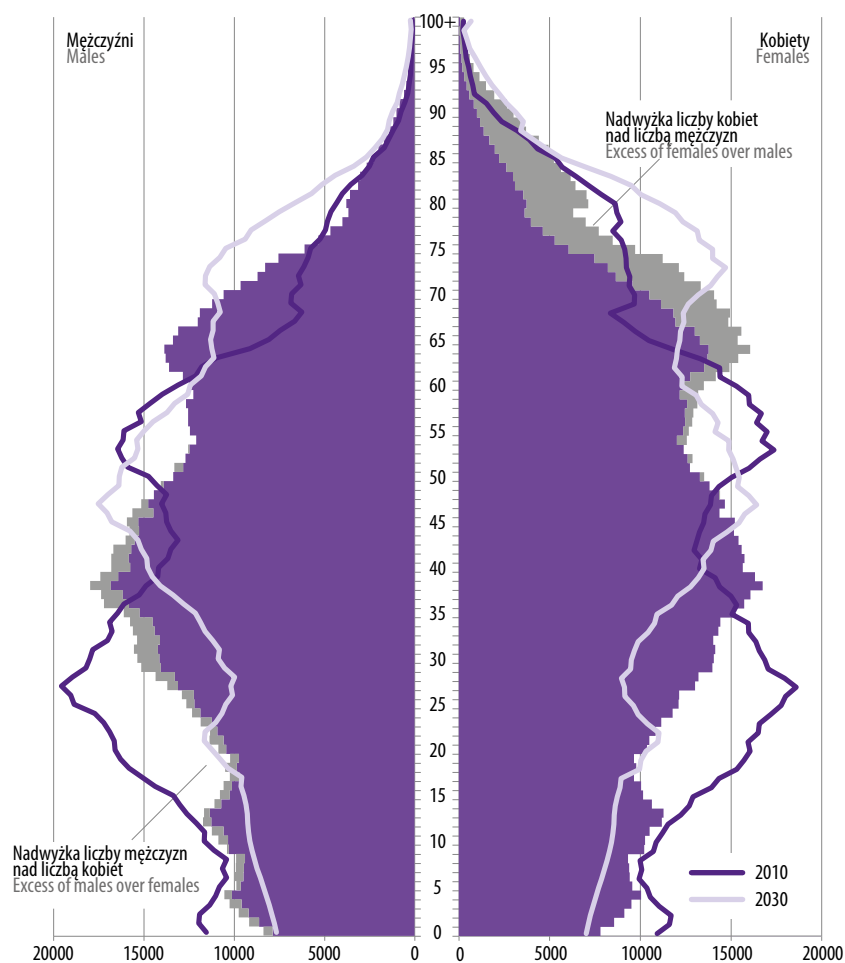

Struktura ludności według wieku w województwie lubelskim zmienia się z roku na rok. Systematycznie maleje liczba dzieci i młodzieży, a wzrasta liczba ludności w starszych rocznikach. Liczba osób młodych w wieku poniżej 20 lat w okresie od 2010 r. zmalała o 16,1%, a liczba osób w wieku 65 lat i więcej wzrosła o 29,2%. Na 100 osób w wieku poniżej 20 roku życia przypadało 100 osób w wieku 65 lat i więcej, podczas gdy w 2010 r. było ich 65.

Struktura ludności według biologicznych grup wieku w 2021 r. przedstawiała się następująco: dzieci w wieku do 14 lat włącznie stanowiły 14,6% ogółu populacji województwa lubelskiego, ludność dorosła w wieku od 15 do 64 lat – 65,9%, a osoby w wieku 65 lat i więcej – 19,5%. W porównaniu z 2010 r. udział dzieci i osób dorosłych zmniejszył się odpowiednio o 0,8 p.proc. i 4,3 p.proc., a osób starszych wzrósł o 5,1 p.proc. Indeks starości określający relacje międzypokoleniowe „dziadków i wnuków” liczony jako iloraz liczby osób w wieku 65 lat i więcej na 100 osób w wieku poniżej 15 roku życia, w 2020 r. wyniósł 134 wobec 93 w 2010 r. Natomiast współczynnik obciążenia demograficznego mówiący o tym, ile dzieci i osób starszych przypada na 100 osób dorosłych zwiększył się z 42 do 52. Współczynnik wsparcia międzypokoleniowego również wzrósł w tym okresie. W 2021 r. na 100 osób w wieku 50-64 lata przypadało 12 osób w wieku 85 lat i więcej, podczas gdy w 2010 r. – 8.

Wykres 15. Ludność według płci i wieku w latach 2010, 2021 i 2030

Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 15. Population by sex and age in 2010, 2021 and 2030
 As of 31 December

Struktura ludności według biologicznych grup wieku jest zróżnicowana pod względem płci. W 2021 r. dzieci do 14 roku życia włącznie było więcej wśród mężczyzn (15,4% ogółu mężczyzn) niż wśród kobiet (13,8% ogółu kobiet), podobnie jak osób dorosłych (odpowiednio 68,9% i 63,2%). Odsetek osób starszych wśród kobiet (23,0%) był wyższy niż wśród mężczyzn (15,8%).

Wykres 16.

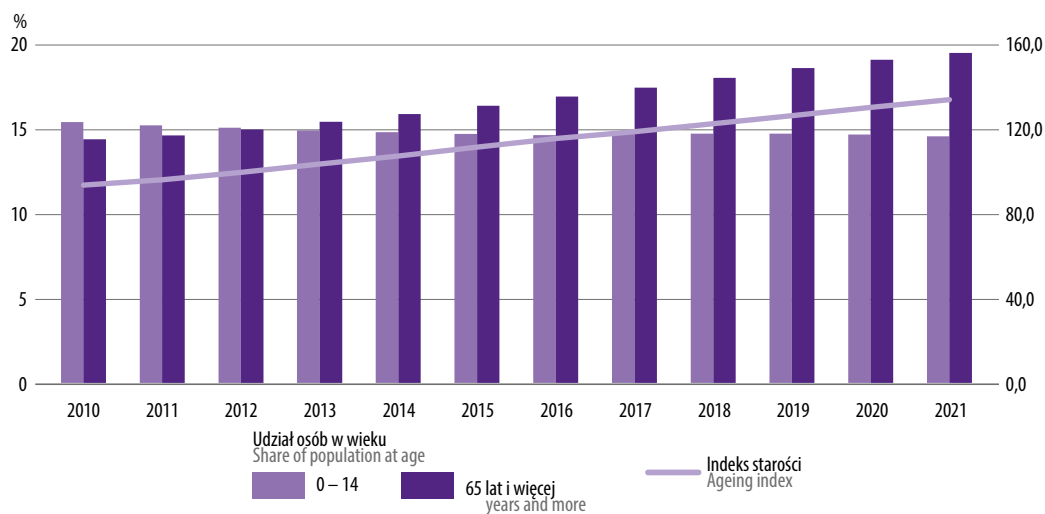
Indeks starości

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 16.

Ageing index

As of 31 December

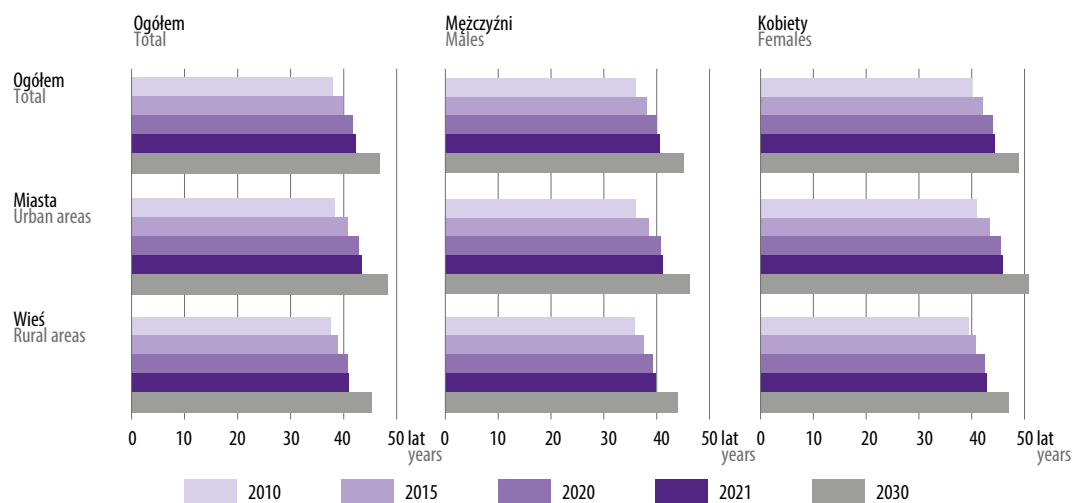
W wyniku zachodzących zmian demograficznych z roku na rok zwiększa się mediana wieku mieszkańców. W 2021 r. statystyczny mieszkaniec województwa był w wieku 42,2 lat (o 4,2 więcej niż w 2010 r.), przy czym mężczyzna miał 40,4 lat (więcej o 4,4), a kobieta 44,2 lat (więcej o 4,2). Mieszkaniec miasta był starszy od mieszkańca wsi o ponad 2 lata, a w 2010 r. o niecały rok.

Wykres 17.

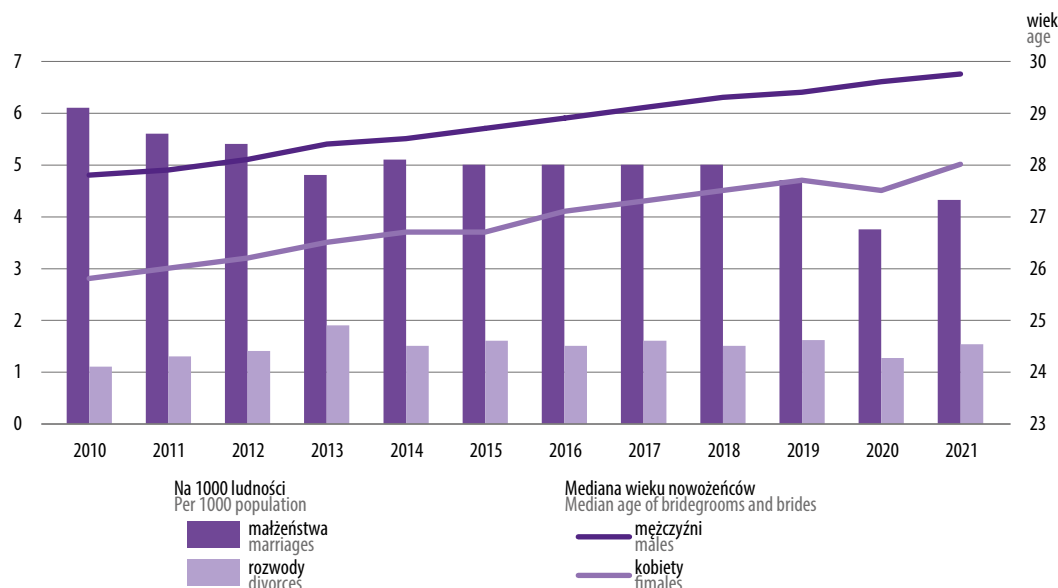
Mediana wieku ludności

Chart 17.

Median age of population

Wykres 18. **Małżeństwa zawarte i rozwody**
Chart 18. **Marriages contracted and divorces**

W 2021 r. w województwie lubelskim zawarto 9014 małżeństw. W porównaniu z 2010 r. liczba nowo zawartych małżeństw zmalała o 32,2%. Ponad połowę małżeństw (55,6%) zarejestrowano na wsi.

Współczynnik małżeństw (liczba nowo zawartych małżeństw na 1000 ludności) wyniósł 4,32‰, a w 2010 r. 6,10‰. Częstość zawierania związków małżeńskich na wsi (4,49‰) była większa niż w miastach (4,13‰). Najczęściej związki małżeńskie zawierano w powiecie łukowskim (4,93‰), następnie janowskim (4,83‰) i łęczyńskim (4,77‰), zaś najrzadziej w powiecie włodawskim (3,39‰), Zamościu (3,74‰) oraz powiecie parczewskim i Chełmie (po 3,90‰).

W 2021 r. w województwie lubelskim orzeczono 3194 rozwody. W porównaniu z 2010 r. liczba orzeczonych rozwodów wzrosła o 28,6%. Częściej rozwodzili się mieszkańcy miast (61,3%).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców orzeczono 1,53 rozwodów, podczas gdy w 2010 r. – 1,15. Częstość rozwodów w mieście (2,02‰) była większa niż na wsi (1,11‰). Najczęściej rozwodzono się w Białej Podlaskiej (2,29‰), następnie w Zamościu (2,15‰) i Lublinie (2,10‰), zaś najrzadziej w powiecie łukowskim (0,90‰), janowskim (1,00‰) i lubartowskim (1,15‰).

W 2021 r. w województwie lubelskim orzeczono 46 separacji. W porównaniu z 2010 r. liczba orzeczonych separacji zmniejszyła się ponad trzykrotnie. Częściej separację orzekano w miastach (52,2%).

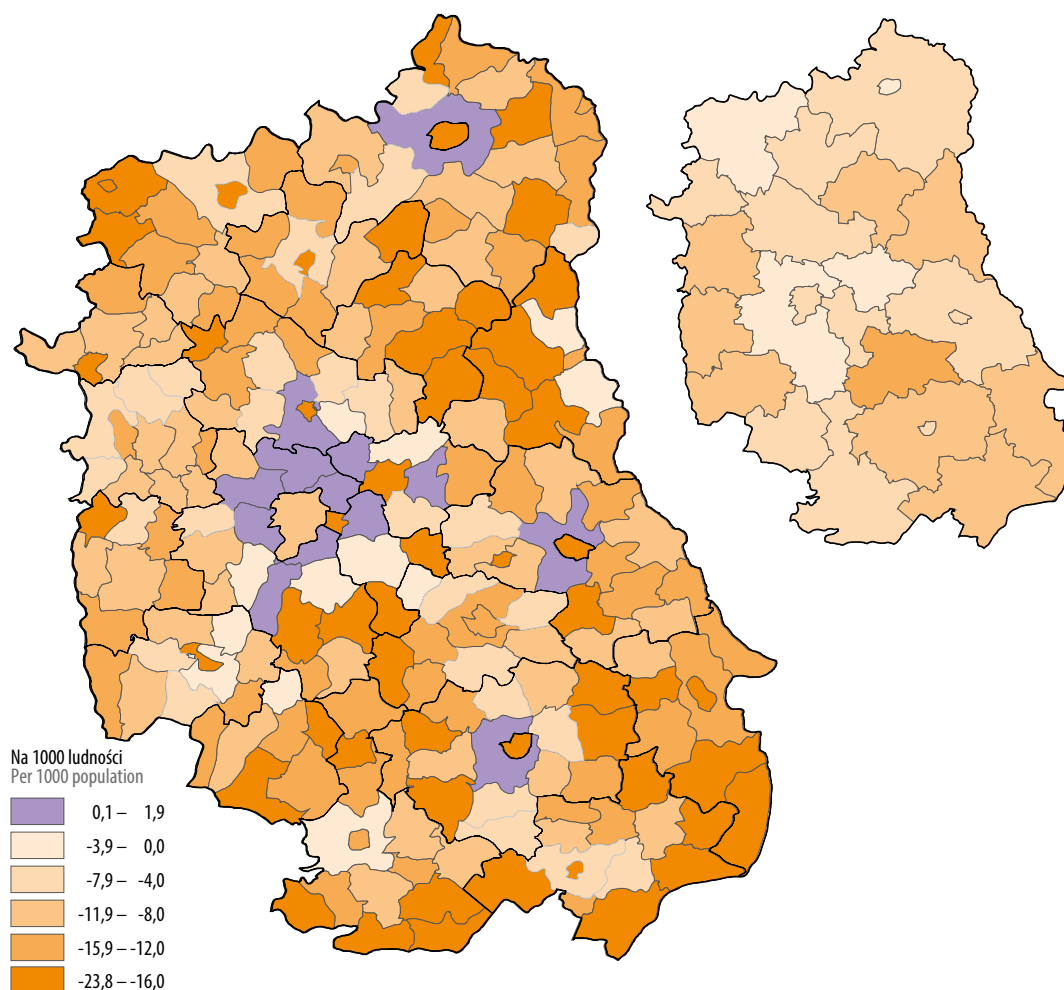
W przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców orzeczono 2,21 separacji, podczas gdy w 2010 r. – 6,95. Częstość separacji w mieście (2,48) była większa niż na wsi (1,97). Najczęściej separację orzekano w powiecie tomaszowskim (6,15), następnie parczewskim (5,86) i włodawskim (5,30), zaś najrzadziej w powiecie zamojskim (0,95), chełmskim (1,30) i Zamościu (1,60). W 7 powiatach nie orzeczono żadnej separacji.

W 2021 r. w województwie lubelskim zarejestrowano 16641 urodzeń żywych. W porównaniu z 2010 r. liczba urodzeń zmalała o 26,5%. Na wsi urodziło się więcej dzieci (53,8% ogółu urodzeń żywych) niż w miastach. Wśród noworodków ponad połowę (51,6%) stanowili chłopcy. Współczynnik urodzeń (liczba urodzeń żywych przypadająca na 1000 ludności) osiągnął poziom 7,98‰ wobec 10,38‰ w 2010 r. Największe natężenie urodzeń odnotowano w powiecie łukowskim (10,37‰), następnie w Lublinie (9,66‰) i powiecie radzyńskim (8,69‰), natomiast najmniejsze w powiecie hrubieszowskim (6,05‰), Chełmie (6,36‰) i powiecie krasnostawskim (6,72‰).

Utrzymujący się od lat niski poziom urodzeń nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń. W 2021 r. w województwie lubelskim współczynnik dzietności wyniósł 1,20 wobec 1,37 w 2010 r. – w miastach 1,22, a na wsi 1,18.

Mapa 19.
Map 19.

Przyrost naturalny ludności w 2021 r.
Natural increase in 2021

W 2021 r. w województwie lubelskim kobiety najczęściej rodziły w wieku 30–34 lat (33,6% ogółu urodzeń żywych) oraz w grupie wieku 25–29 lat (31,9%). W 2010 r. najwięcej kobiet urodziło dziecko mając 25–29 lat (37,0%) oraz 30–34 lata (26,0%).

W wyniku zachodzących zmian systematycznie wzrasta mediana wieku kobiet rodzących dziecko. Statystyczna mieszkanka województwa lubelskiego, która urodziła dziecko w 2021 r. miała 30,7 lat wobec 28,4 w 2010 r. W odniesieniu do miejsca zamieszkania matki, to statystyczna mieszkanka miasta, która urodziła dziecko w 2021 r. była o ponad rok starsza od mieszkanki wsi.

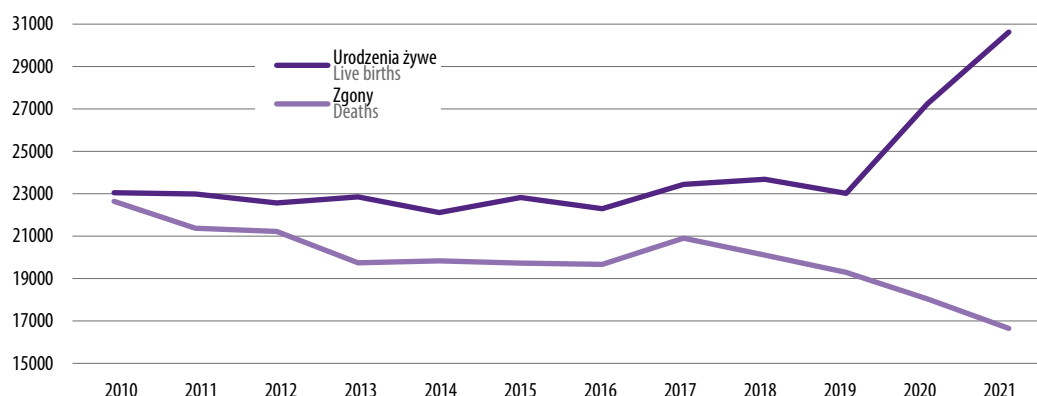
W 2021 r. w województwie lubelskim zmarło 30617 mieszkańców. W porównaniu z 2010 r. liczba zgonów zwiększyła się o 32,9%. Na wsi odnotowano 56,2% ogółu zgonów. Struktura zgonów według płci świadczy o nadumieralności mężczyzn, których udział w ogólnej liczbie zgonów wyniósł 50,5%.

Współczynnik zgonów (liczba zgonów na 1000 mieszkańców) osiągnął poziom 14,67‰ wobec 10,56‰ w 2010 roku i w miastach (13,82‰) był niższy niż na wsi (15,42‰). Współczynnik zgonów wykazywał duże zróżnicowanie między poszczególnymi powiatami. Największe natężenie zgonów odnotowano w powiecie krasnostawskim (18,95‰), następnie hrubieszowskim (17,67‰) i parczewskim (17,65‰), natomiast najmniejsze w Białej Podlaskiej (11,59‰), powiecie lubelskim (11,94‰) oraz łęczyńskim (12,41‰).

W 2021 r. zarejestrowano 77 zgonów niemowląt (dzieci poniżej 1 roku życia). W porównaniu z 2010 r. liczba zgonów niemowląt zmalała o 27,4%. Współczynnik umieralności niemowląt, wyrażający liczbę zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych, wyniósł 4,63‰ wobec 4,68‰ w 2010 roku. W miastach osiągnął niższy poziom (3,52‰) niż na wsi (5,58‰).

Wykres 19.
Chart 19.

Ruch naturalny ludności
Vital statistics of population

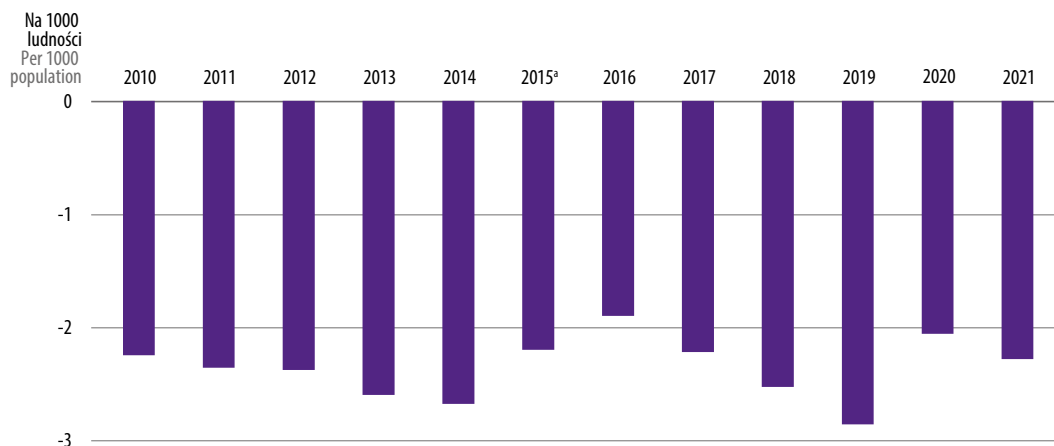
W 2020 r. podobnie jak w latach ubiegłych głównymi przyczynami zgonów w województwie lubelskim były choroby układu krążenia (46,0% ogółu zgonów) i choroby nowotworowe (19,7%). Duży udział miały również zgony z powodu COVID-19 (9,7%), przyczyn niedokładnie określonych (7,6% ogólnej liczby zgonów) oraz zewnętrzne przyczyny zgonów (5,1%). Dla porównania w 2010 r. zgony z powodu chorób układu krążenia stanowiły 51,5% ogółu zgonów, chorób nowotworowych 21,2%, przyczyn niedokładnie określonych 7,6%, a spowodowane zewnętrznymi przyczynami 6,4%.

W 2021 roku po raz kolejny w województwie lubelskim odnotowano ujemny przyrost naturalny, w wyniku którego liczba mieszkańców zmalała o 13976 osób (rok wcześniej o 9210 osób). W miastach odnotowano mniejszy ujemny przyrost naturalny (minus 5717 osób), niż na wsi (minus 8259 osoby).

Współczynnik przyrostu naturalnego w omawianym okresie wyniósł minus 6,70‰ wobec minus 0,18‰ w 2010 roku, przy czym w miastach ukształtował się na poziomie minus 5,90‰, a na wsi minus 7,39‰. We wszystkich powiatach województwa w 2020 r. wystąpił ujemny przyrost naturalny. Największy ubytek naturalny ludności odnotowano w powiecie krasnostawskim (minus 12,23‰), następnie w hrubieszowskim (minus 11,62‰) i parczewskim (minus 10,47‰). Najmniejszy ujemny przyrost naturalny odnotowano w powiecie łukowskim (minus 2,52‰).

Wykres 20.
Chart 20.

Saldo migracji ludności na pobyt stały
Net migration of population for permanent residence

a Tylko migracje wewnętrzne.
a Only internal migration.

W województwie lubelskim liczba mieszkańców maleje od wielu lat. W wyniku ujemnego salda migracji stałych liczba mieszkańców województwa lubelskiego w 2021 r. zmniejszyła się o 4766 osób. W miastach ubyło 4611 mieszkańców, a na wsi 155 osób. Współczynnik salda migracji ogółem osiągnął wartość minus 2,28‰ wobec minus 2,25‰ w 2010 roku. Największy ubytek ludności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców odnotowano w Zamościu (minus 6,93‰), następnie w Chełmie (minus 6,55‰) i Białej Podlaskiej (minus 6,54‰). Przyrost liczby mieszkańców odnotowano tylko w powiecie lubelskim (7,90‰).

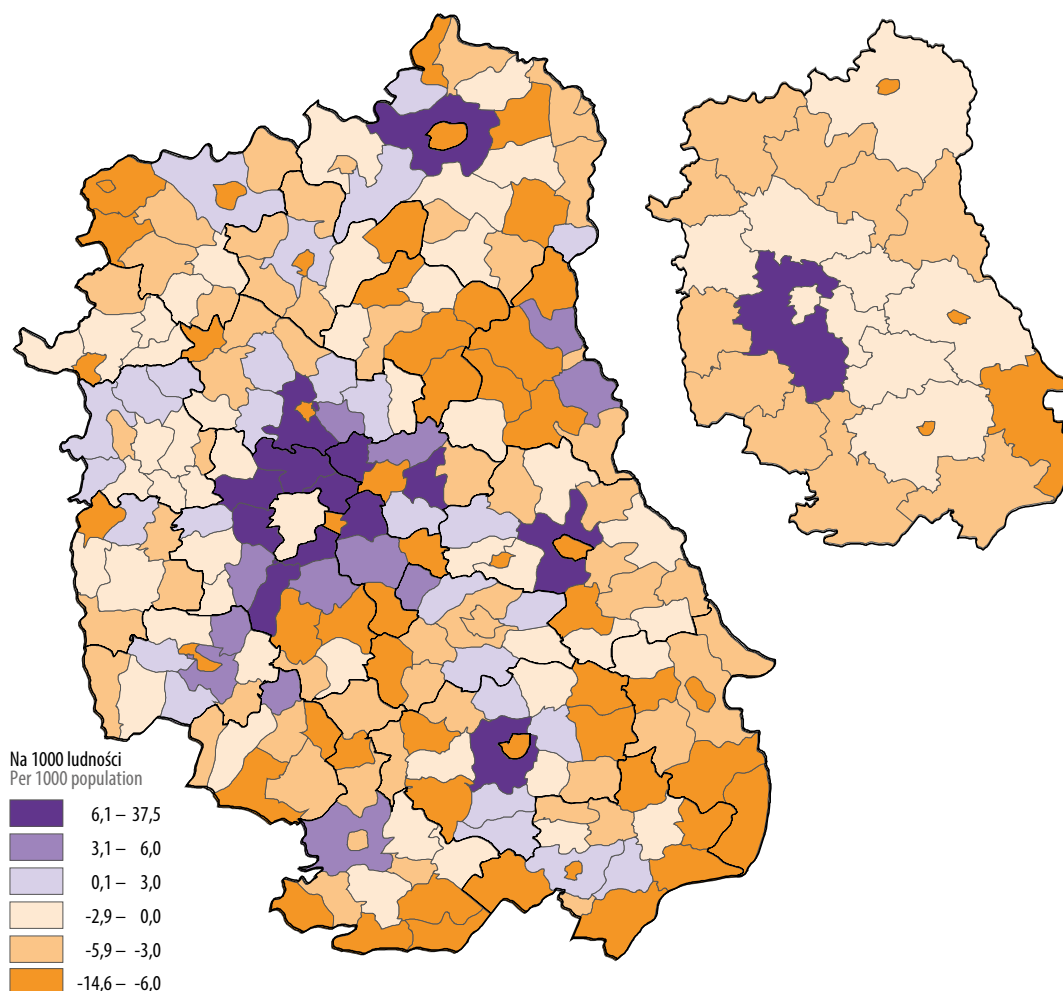
W ruchu wewnętrznym 2021 r. w województwie lubelskim zameldowano na pobyt stały 20716 osób, a wymeldowano 25737 osób. W miastach ubyło 4721 mieszkańców, a na wsi 300 osób. Tym samym saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały w 2021 r. w województwie lubelskim osiągnęło wartość minus 5021 osób wobec minus 4867 w 2010 r. Współczynnik salda migracji wewnętrznych osiągnął wartość minus 2,41‰ wobec 2,23‰ w 2010 roku.

W ruchu międzywojewódzkim, który stanowił 16,0% (3321 osób) napływu wewnętrznego i 32,4% (8342 osoby) odpływu, najwięcej osób zarówno wyjechało (54,9% ogółu mieszkańców, którzy opuścili na stałe województwo lubelskie), jak i przyjechało (39,6% ogółu osób przybyłych na stałe) do i z województwa mazowieckiego.

W 2021 r. do województwa lubelskiego najczęściej przyjeżdżały osoby w wieku 25–29 lat (15,9%), następnie w wieku 30–34 lat (15,2%) oraz 35–39 lat (11,1%). Wśród wyjeżdżających z województwa najwięcej było osób w wieku 30–34 lat (22,6%), następnie w wieku 25–29 lat (22,5%) oraz 35–39 lat (12,7%).

Mapa 20.
Map 20.

Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2021 r.
Net migration of population for permanent residence in 2021

Edukacja Education

W województwie lubelskim w roku szkolnym 2020/21 zmniejszyła się liczba **placówek wychowania przedszkolnego**, zarówno w stosunku do roku szkolnego 2019/20, jak i 2010/11. Natomiast liczba dzieci w tych placówkach zwiększyła się w stosunku do poprzedniego roku szkolnego i do roku szkolnego 2010/11.

W **szkołach podstawowych** w województwie lubelskim w omawianym roku szkolnym dziewczęta stanowiły 48,7% ogółu uczniów tych szkół.

Liczba **szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych** oraz liczba uczniów tych szkół w województwie lubelskim w roku szkolnym 2020/21 zmniejszyła się w stosunku do roku szkolnego 2019/20, natomiast w porównaniu z rokiem szkolnym 2010/11 liczba szkół zmniejszyła się, zaś liczba uczniów wzrosła.

W roku akademickim 2020/21 liczba studentów w **szkołach wyższych** mających siedzibę na terenie województwa lubelskiego zwiększyła się w stosunku do roku akademickiego 2019/20.

Wychowanie przedszkolne

Według stanu na koniec września 2020 roku na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 1357 placówek wychowania przedszkolnego. W kraju natomiast działało ogółem 22354 placówek wychowania przedszkolnego. W porównaniu z wcześniejszym rokiem szkolnym liczba placówek ogółem w województwie lubelskim zmniejszyła się o 2,4% (w Polsce zwiększyła się o 0,2%), natomiast w stosunku do 2010 r. wzrosła o 2,7% (w kraju o 17,1%).

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Tablica 11.
Table 11.

Wychowanie przedszkolne^a Pre-primary education^a

Wyszczególnienie Specification	2010/11	2015/16	2019/20	2020/21
Placówki Establishments	1321	1350	1390	1357
miasta urban areas	359	403	491	492
wieś rural areas	962	947	899	865
w tym przedszkola of which nursery schools	414	540	600	614
w tym specjalne of which special	7	17	20	22
Miejsca^b Places^b	41353	50622	.	.
w tym przedszkola of which nursery schools	39194	47713	.	.
w tym specjalne of which special	129	470	.	.
Dzieci Children	55421	59715	70165	71102
miasta urban areas	33170	33605	39822	40749
wieś rural areas	22314	26110	30343	30353
w tym w wieku: 6 lat of which aged: 6	17204	5276	18136	18652
5 lat 5	16177	21132	18040	18274
Liczba dzieci w wieku 3-6 lat na 100 miejsc w przedszkolu Number of children aged 3-6 per 100 places in nursery school	200	185	.	.

a W latach szkolnych 2015/16-2018/19 łącznie z dziećmi przebywającymi w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
b W przedszkolach, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

a In the 2015/16-2018/19 school years, including children staying in the units performing health care activities. b In nursery schools, pre-primary education groups and pre-primary points.

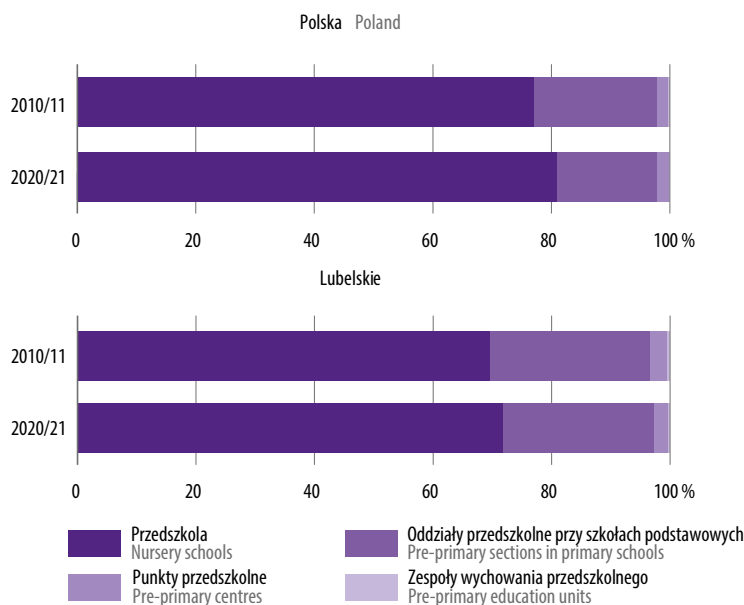
Pośród wszystkich placówek wychowania przedszkolnego w województwie lubelskim w 2020 r. najwięcej było oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych (645, z czego 86,8% działało na wsi) oraz przedszkoli (614, z czego 64,2% funkcjonowało w mieście). Pozostałe placówki wychowania przedszkolnego stanowiły 7,2% ogółu placówek, przy czym zespołów przedszkolnych było 13, a punktów przed-

szkolnych 85. W Polsce natomiast najwięcej było przedszkoli (13214, z czego 68,0% miało siedzibę w miastach) oraz oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych (7605, z czego 74,9% funkcjonowało na wsi). Pozostałe placówki wychowania przedszkolnego w Polsce stanowiły 6,9% ogółu tych placówek, przy czym punktów przedszkolnych było 1472, zaś zespołów wychowania przedszkolnego 63.

Porównując liczbę i rodzaj placówek wychowania przedszkolnego w województwie lubelskim i w kraju w roku szkolnym 2020/21 z wcześniejszym rokiem szkolnym i z rokiem 2010/11 zaobserwować można podobną sytuację. W województwie lubelskim w obydwu omawianych latach najwięcej było oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych (w 2020/21 – 645, w 2019/20 – 685, w 2010/11 – 805) oraz przedszkoli (w 2020/21 – 614, w 2019/20 – 600, w 2010/11 – 414). Natomiast w Polsce najwięcej było przedszkoli (w 2020/21 – 13214, w 2019/20 – 12911, w 2010/11 – 8808) oraz oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych (w 2020/21 – 7605, w 2019/20 – 7808, w 2010/11 – 9048). Jednocześnie analizując powyższe dane widzimy, że w województwie lubelskim liczba przedszkoli wzrosła zarówno w porównaniu z rokiem szkolnym 2019/20, jak i 2010/11, odpowiednio o 2,3% i o 48,3%. Natomiast liczba oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych zmniejszyła się w stosunku do roku szkolnego 2019/20 o 5,8%, a w porównaniu z 2010/11 o 19,8 %. W Polsce również liczba przedszkoli wzrosła w stosunku do roku szkolnego 2019/20 o 2,3% i o 50,0% w porównaniu z 2010/11, zaś liczba oddziałów przedszkolnych zmniejszyła się odpowiednio o 2,6% i 15,9%.

Na początku roku szkolnego 20120/21 wychowaniem przedszkolnym w województwie lubelskim objętych było 71,1 tys. dzieci (w kraju 1424,5 tys.), z tego 40,7 tys. w miastach (w Polsce 954,1 tys.). Dziewczęta stanowiły prawie połowę (49,0%) ogółu dzieci we wszystkich placówkach wychowania przedszkolnego (w kraju 48,7%). W porównaniu z rokiem szkolnym 2019/20 liczba dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego zwiększyła się o 1,3% (w Polsce o 1,7%), a w stosunku do roku szkolnego 2010/11 o 28,3% (w kraju o 34,5%).

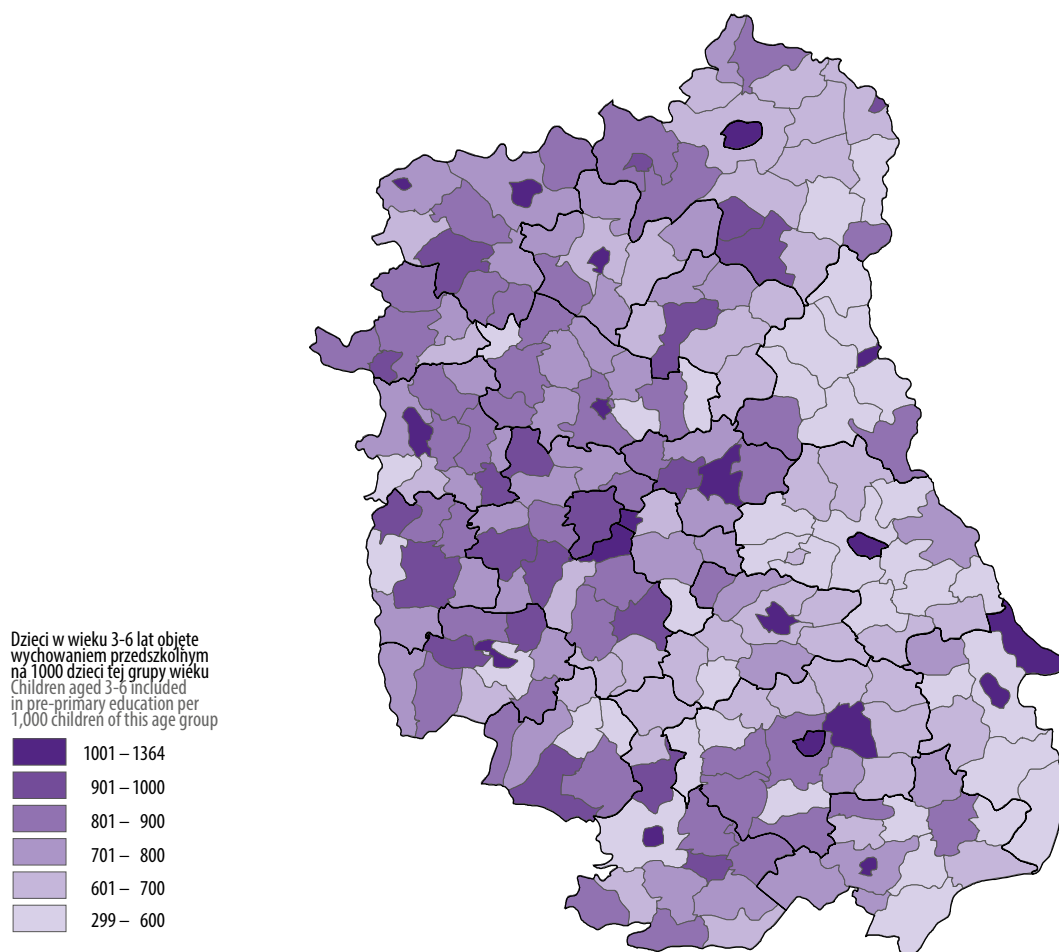
Wykres 21. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego
Chart 21. Children attending pre-primary establishments

Spośród wszystkich dzieci w wieku od 3 do 6 lat mieszkających w województwie lubelskim wychowaniem przedszkolnym objętych było 88,4% dzieci (w kraju 92,2%). Dzieci 6-letnie uczęszczające do placówek wychowania przedszkolnego stanowiły 96,6% ogółu dzieci w tym wieku w województwie lubelskim (w Polsce 99,9% ogółu dzieci 6-letnich w kraju).

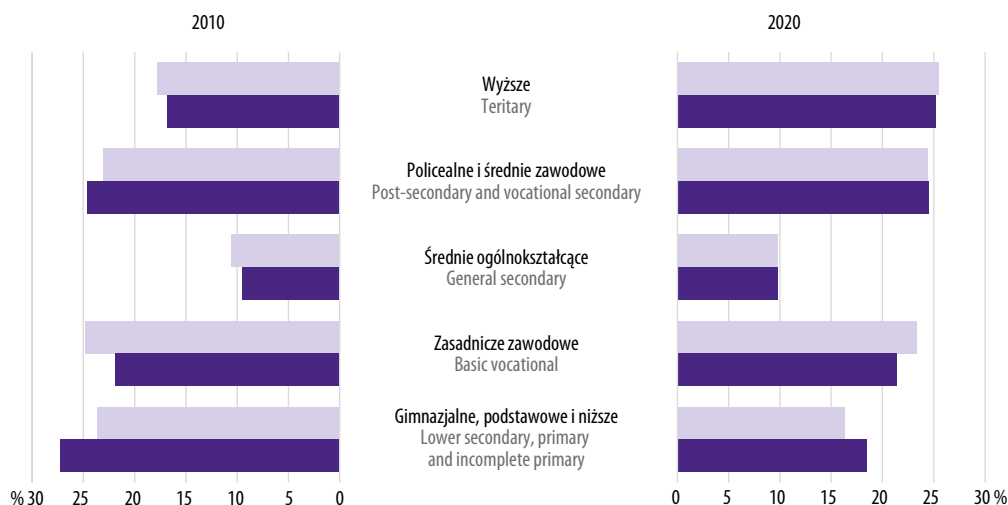
Mapa 21.
Map 21.

Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/21
Pre-primary education in the 2020/21 school year

Edukacja

Wykres 22. Ludność według poziomu wykształcenia
Chart 22. Population by level of educational attainment

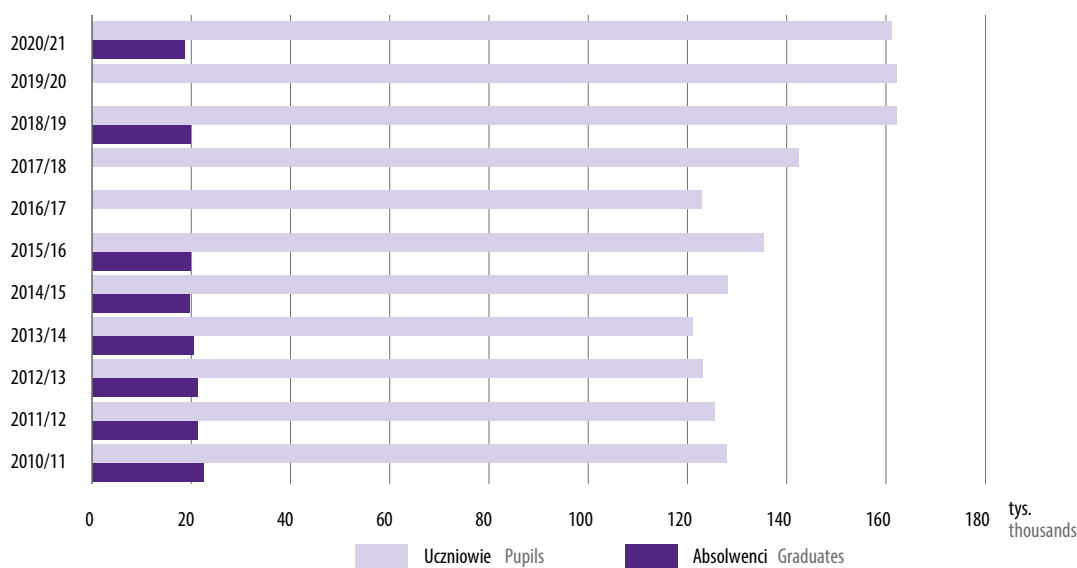

Edukacja w szkołach podstawowych

Według stanu na koniec września 2020 roku na terenie województwa lubelskiego funkcjonowały 934 szkoły podstawowe (w Polsce 14219), z czego zdecydowana większość szkół zlokalizowana była na terenach wiejskich (75,8%), podobnie jak i w kraju (59,1%).

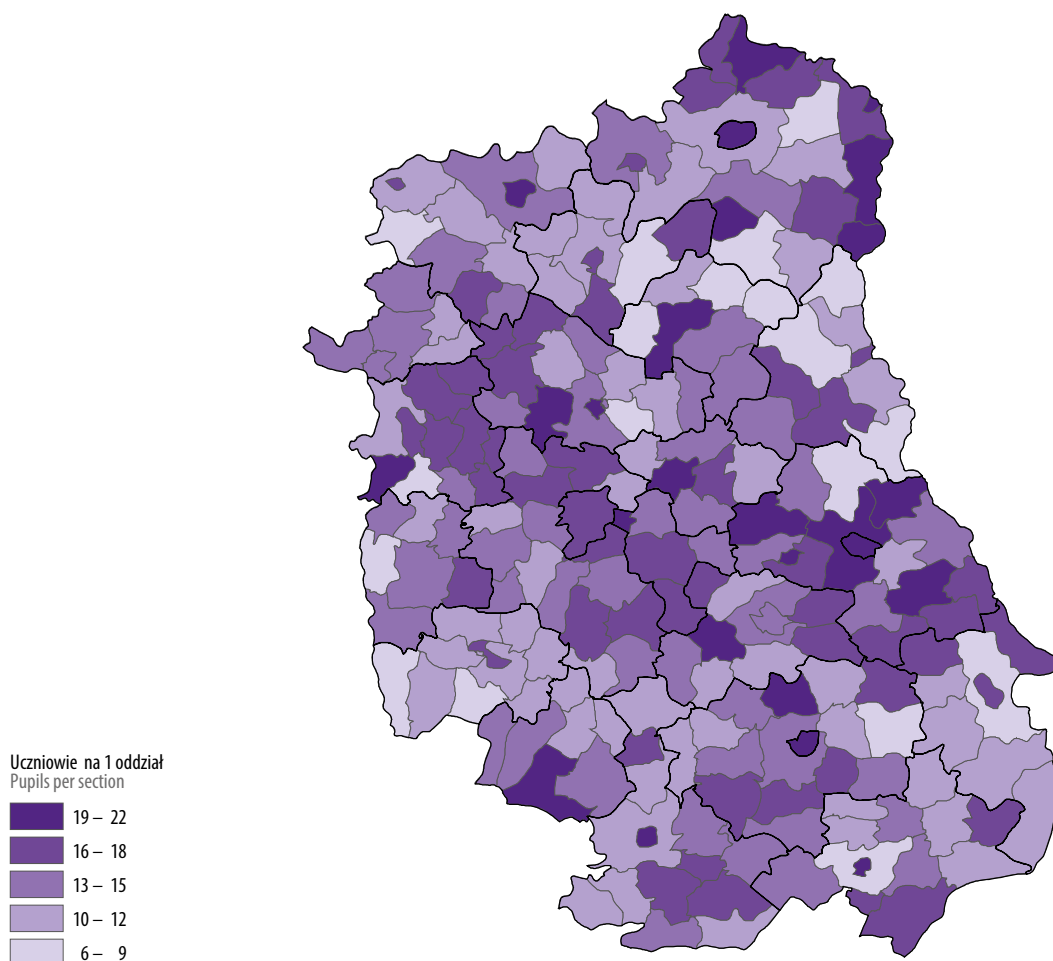
W badanym roku szkolnym do szkół podstawowych w województwie lubelskim uczęszczało 161,3 tys. dzieci i młodzieży (w Polsce 3091,6 tys.). Dziewczęta stanowiły 48,7% ogółu uczniów szkół podstawowych w województwie lubelskim, natomiast w kraju 48,5%.

Wykres 23. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych
Chart 23. Pupils and graduates of primary schools

Mapa 22.
Map 22.

Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2020/21
Pupils in primary schools in the 2020/21 school year

Edukacja w szkołach ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych

Na początku roku szkolnego 2020/21 w województwie lubelskim w 382 szkołach ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych dla młodzieży kształciło się 87,9 tys. uczniów (w kraju w 6609 szkołach było 1521,6 tys. uczniów). W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym zarówno liczba szkół, jak i liczba uczniów zmniejszyła się, odpowiednio o 4,7% i o 0,7%. W Polsce natomiast liczba szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych wzrosła o 0,8%, zaś uczniów o 0,6%. W stosunku do roku szkolnego 2010/11 liczba tych szkół w województwie lubelskim zmniejszyła się o 25,7% (w Polsce o 10,6%), natomiast liczba uczniów o 5,8% (w kraju wzrosła o 3,7%).

W roku szkolnym 2020/21 w porównaniu z rokiem poprzednim utworzono 7 szkół branżowych II stopnia, 1 szkołę specjalną przysposabiającą do pracy, natomiast zlikwidowano 5 szkół branżowych I stopnia, 2 licea ogólnokształcące i 20 techników. W Polsce natomiast utworzono 82 nowe szkoły branżowe II stopnia, 12 nowych szkół specjalnych przysposabiających do pracy, zlikwidowano zaś 6 szkół branżowych I stopnia, 15 liceów ogólnokształcących oraz 23 technika.

W roku szkolnym 2020/21 na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 136 liceów ogólnokształcących (w Polsce 2319), w których uczyło się 39,5 tys. młodzieży (w kraju 643,7 tys.). W porównaniu z rokiem szkolnym 2019/20 liczba liceów ogólnokształcących w województwie lubelskim zmniejszyła się o 1,4% (w Polsce o 0,6%), a liczba uczniów o 0,8% (w kraju wzrosła o 0,2%). Natomiast w stosunku do roku szkolnego 2010/11 liczba liceów ogólnokształcących zmniejszyła się o 16,6% (w Polsce o 1,7%), a uczniów o 14,6% (w kraju zwiększyła się o 1,8%).

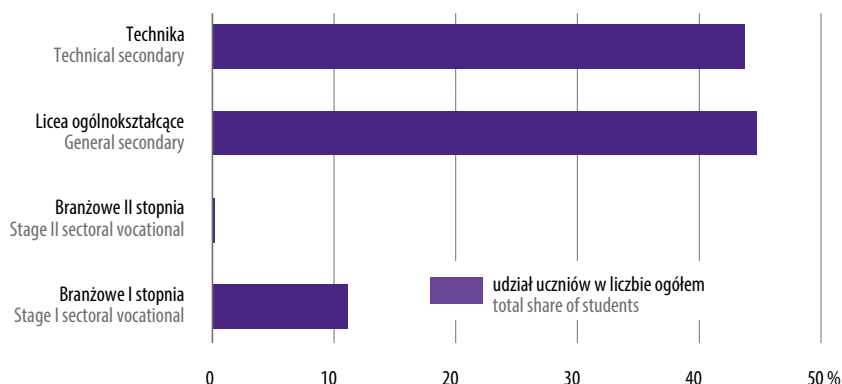
W omawianym roku szkolnym w województwie lubelskim działało 117 techników (w Polsce 1864) i 5 ogólnokształcących szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe (w kraju 126). W szkołach tych łącznie uczyło się 38,6 tys. młodzieży (w Polsce 661,6 tys.). W porównaniu z rokiem szkolnym 2019/20 liczba techników w województwie lubelskim zmniejszyła się o 14,6% (w kraju wzrosła o 1,2%), zaś ogólnokształcących szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe pozostała bez zmian (w Polsce wzrosła o 3,3%). Liczba uczniów w technikach w województwie lubelskim zmniejszyła się o 1,8% (w kraju o 0,2%), zaś w ogólnokształcących szkołach artystycznych dających uprawnienia zawodowe wzrosła o 3,8% (w Polsce o 2,1%). W stosunku do roku szkolnego 2010/11 liczba techników w województwie lubelskim, zmniejszyła się o 23,5%, zaś liczba uczniów w tych szkołach wzrosła o 22,7% (w kraju odpowiednio zmniejszyła się o 11,3% i zwiększyła się o 18,7%). Natomiast liczba ogólnokształcących szkół artystycznych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 16,7% (w kraju wzrosła o 9,6%), a liczba uczniów w tych szkołach zmniejszyła się o 6,6% (w Polsce wzrosła o 12,6%).

W roku szkolnym 2020/21 na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 117 szkół branżowych I stopnia łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy (w kraju 2218), w których uczyło się łącznie 9,7 tys. młodzieży (w Polsce 214,6 tys.). W porównaniu z rokiem szkolnym 2019/20 liczba tych szkół zmniejszyła się o 3,3% (w kraju wzrosła o 0,5%), natomiast liczba uczniów wzrosła o 2,7% (w Polsce o 3,2%).

W roku szkolnym 2020/21 na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 7 szkół branżowych II stopnia (w kraju 82), w których uczyło się łącznie 0,1 tys. młodzieży (w Polsce 1,7 tys.).

Wykres 24. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych według typów szkół w roku szkolnym 2020/21

Chart 24. Students of upper secondary and post-primary schools by types of schools in the 2020/21 school year

W roku szkolnym 2019/20 świadectwa ukończenia szkoły ponadpodstawowej otrzymało 18,2 tys. uczniów (w Polsce 301,6 tys.), czyli o 0,1% więcej, niż w poprzednim roku szkolnym (w kraju więcej o 0,8%). W województwie lubelskim, podobnie jak i w kraju najwięcej absolwentów ukończyło licea ogólnokształcące (w województwie 51,4% ogółu absolwentów, w kraju 48,5%).

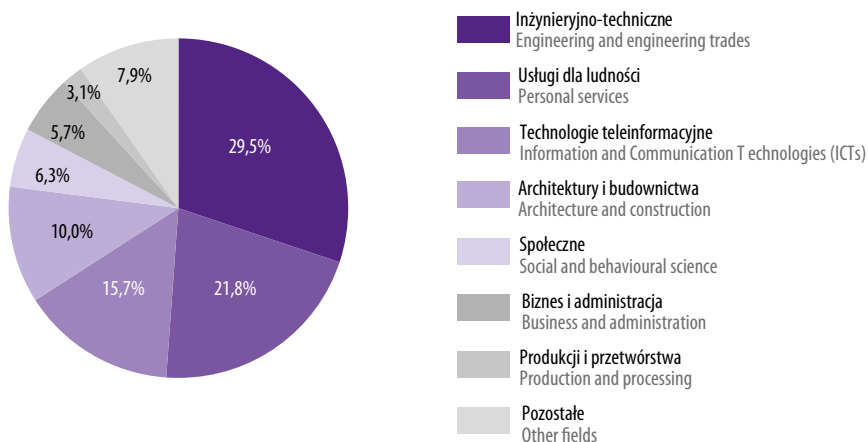
W porównaniu z rokiem szkolnym 2010/11 liczba absolwentów szkół ponadpodstawowych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 37,3%, w kraju zmniejszyła się o 29,2%.

Według stanu na koniec września 2020 r. w województwie lubelskim działało 85 szkół policealnych (w kraju 1468). Z ogólnej liczby 11,6 tys. słuchaczy tych szkół (w Polsce 204,7 tys.), kobiety stanowiły 74,7% (w kraju stanowiły 70,9%). W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym liczba szkół policealnych zmniejszyła się o 10,5% (w kraju o 10,4%), zaś słuchaczy wzrosła o 35,6% (w Polsce o 8,7%). Natomiast w stosunku do roku szkolnego 2010/11 liczba szkół policealnych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 48,2% (w kraju o 50,1%), liczba słuchaczy w tym okresie zmniejszyła się o 42,1% (w Polsce o 31,5%).

Szkołę policealną w województwie lubelskim w roku szkolnym 2019/20 ukończyło 4,0 tys. słuchaczy (w Polsce 54,5 tys.), czyli mniej o 8,1% w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym (w kraju mniej o 1,5%) i o 27,1% mniej w stosunku do roku szkolnego 2010/11 (w kraju mniej o 33,5%).

Wykres 25. Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2018/19

Chart 25. Graduates of vocational schools for youth by narrow fields of education in the 2018/19 school year

Tablica 12. Osoby, które przystąpiły / zdały egzamin maturalny

Table 12. Persons who took or passed matriculation exam

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Kobiety Females				
przystąpiło took	13185	9656	8457	8567
zdało passed	10738	7102	6297	6445
Mężczyźni Males				
przystąpiło took	10442	7807	7453	7479
zdało passed	8124	5617	5094	5283

W 2021 r. do egzaminu maturalnego przystąpiło w województwie lubelskim 8567 kobiet (w kraju 147760) i 7479 mężczyzn (w Polsce 125659), z czego egzamin dojrzałości zdało 75,2% kobiet (w kraju 75,5%) i 70,6% mężczyzn (w Polsce 73,2%). W porównaniu z 2020 liczba kobiet, które przystąpiły do matury wzrosła w województwie lubelskim o 1,3% (w kraju o 5,4%), zaś mężczyzn o 0,3% (w Polsce o 5,5%). Jednocześnie wskaźnik zdawalności matur w 2021 r. porównaniu z rokiem wcześniejszym wzrósł w województwie lubelskim wśród kobiet o 0,8 p. proc. (w kraju o 0,3 p. proc.), a wśród mężczyzn o 2,3 p. proc. (w Polsce o 0,8 p. proc.).

Szkolnictwo wyższe¹

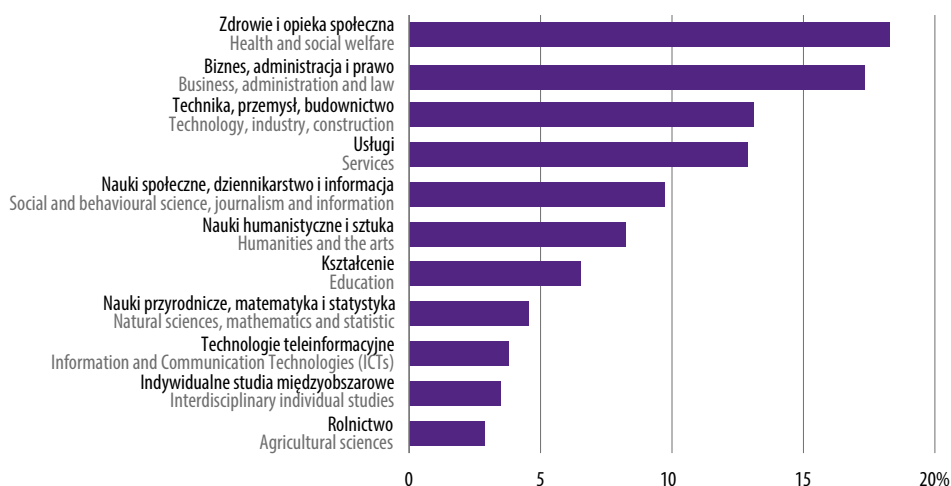
Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. w publicznych i niepublicznych szkołach wyższych mających siedzibę na terenie województwa lubelskiego kształciło się 68,6 tys. studentów (w Polsce w tym czasie uczyło się 1215,1 tys. studentów). Na studiach stacjonarnych kształciło się 52,9 tys. osób (w Polsce 797,3 tys.). Stanowili oni ponad trzy czwarte (77,1%) ogółu studentów (w kraju 65,1%).

W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim liczba studentów na uczelniach mających siedzibę w województwie lubelskim zwiększyła się o 0,1% (w Polsce 1,0%). W tym czasie liczba studentów na studiach stacjonarnych zwiększyła się o 0,03%, a na niestacjonarnych o 0,4% (w kraju odpowiednio o 0,9% i o 1,3%).

W roku akademickim 2020/21 najwięcej osób studiowało na kierunkach z grupy „zdrowie i opieka społeczna” (18,3%) oraz „technika, przemysł, budownictwo” (13,5%). Natomiast najmniej na kierunkach z grupy „nauki przyrodnicze, matematyka i statystyka” (3,4%) oraz „rolnictwo” (3,7%).

Wykres 26.
Chart 26.

Absolwenci według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2019/20
Graduates by broad fields of education in the 2019/20 academic year

Kształcenie dorosłych

Według stanu na koniec września 2020 r. w województwie lubelskim działało 48 szkół dla dorosłych, w tym 1 szkoła podstawowa i 47 liceów ogólnokształcących. W Polsce natomiast funkcjonowało 78 szkół podstawowych dla dorosłych i 968 liceów ogólnokształcących.

W szkole podstawowej dla dorosłych w województwie lubelskim w omawianym roku szkolnym kształciły się 22 osoby (w kraju 2536). W stosunku do poprzedniego roku szkolnego liczba uczniów zwiększyła się ponad 7-krotnie (w kraju zmniejszyła się o 27,0%).

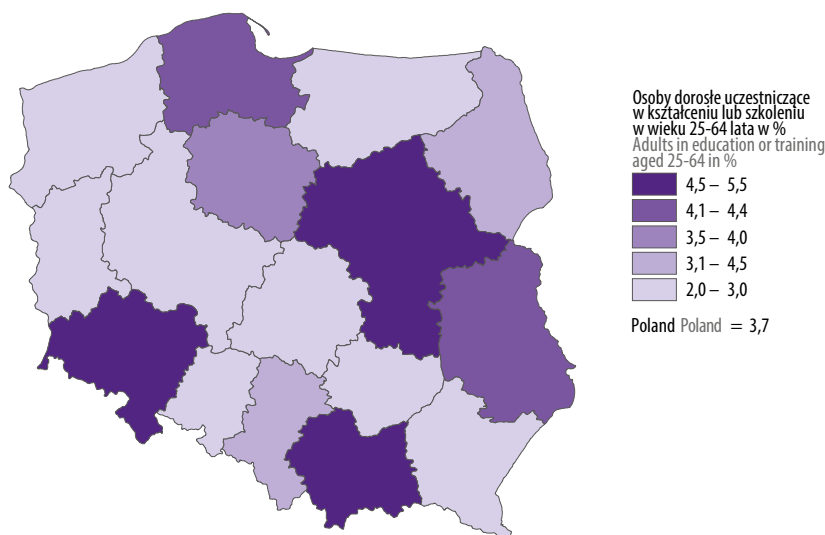
¹ Studentów i absolwentów w województwie lubelskim wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych uczelni łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi. Podane informacje nie zawierają danych dotyczących uczelni resortu obrony oraz resortu spraw wewnętrznych. Studenci i absolwenci według grup i podgrup kierunków studiów zostali wykazani zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

W województwie lubelskim w roku szkolnym 2020/21 w liceach ogólnokształcących dla dorosłych uczyło się 3,8 tys. osób (w Polsce 100,8 tys.), czyli mniej o 18,3% w stosunku do roku szkolnego 2019/20 i o 22,1% w porównaniu z rokiem szkolnym 2010/11 (w kraju odpowiednio mniej o 11,9% i o 17,8%). Licea ogólnokształcące dla dorosłych w roku szkolnym 2019/20 ukończyło 1,5 tys. uczniów (w Polsce 34,1 tys.), a więc o 1,3% mniej niż w roku wcześniejszym (w kraju więcej o 1,5%), zaś ponad 2-krotnie więcej jak w roku szkolnym 2010/11 (w Polsce o 56,5% więcej).

W województwie lubelskim w 2020 r. odsetek osób dorosłych uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu w wieku 25 – 64 lata wyniósł 4,3% (w Polsce 3,7%) i w stosunku do roku wcześniejszego był niższy o 1,2 p. proc. (w kraju o 1,1 p. proc.). Natomiast w porównaniu z 2010 r. odsetek osób dorosłych uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu w wieku 25 – 64 lata również zmniejszył się o 1,5 p. proc. (w Polsce o 1,5 p. proc.).

Mapa 23.
Map 23.

Osoby dorosłe uczestniczące w kształceniu lub szkoleniu (w wieku 25–64 lata) – dane śródroczne
Share of adults participating in education or training (aged 25-64) – average annual data

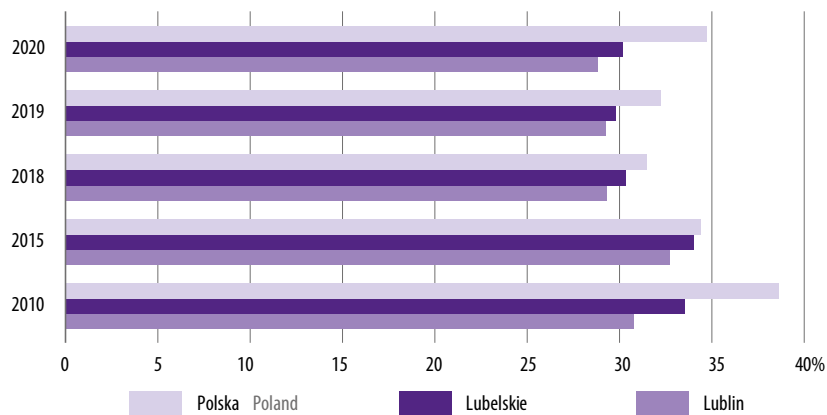
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na oświatę i wychowanie

Wydatki publiczne na oświatę i wychowanie (z budżetu województwa oraz z budżetów powiatów i gmin) w 2020 r. w województwie lubelskim wyniosły 4,6 mld zł. (w kraju 86,4 mld zł), z czego 2,5 mld zł są to wydatki budżetów gmin bez miast na prawach powiatów (w Polsce 42,4 mld zł). Udział wydatków na edukację w wydatkach ogółem poniesionych przez jednostki samorządu terytorialnego w województwie lubelskim w 2020 r. wyniósł 30,1% (w Polsce 28,9%).

W porównaniu z rokiem wcześniejszym wydatki jednostek samorządu terytorialnego na edukację w województwie lubelskim wzrosły o 5,5% (w kraju o 5,4%), a w stosunku do 2010 r. o 48,0% (w kraju o 58,0%).

Wykres 27.
Chart 27.

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na edukację
Educational expenditure of budgets of local governments units

Zasoby pracy

Labour resources

W 4 kwartale 2021 r. wskaźnik aktywności zawodowej wyniósł 56,5%. Zmniejszyła się liczba biernych zawodowo. Wskaźnik zatrudnienia w województwie lubelskim był niższy o 2,0 p. proc. niż średnio w kraju.

W 2020 r. liczba pracujących w gospodarce narodowej wyniosła 855,9 tys. osób i była niższa o 0,5% w porównaniu z 2019 r. Większość osób pracowało w sektorze prywatnym. Województwo charakteryzował wysoki odsetek osób pracujących w rolnictwie. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców w województwie pracowało średnio 409 osób.

W końcu 2021 r. w województwie lubelskim zaobserwowano poprawienie się sytuacji na rynku pracy. W ujęciu rocznym zanotowano zmniejszenie ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych oraz spadek stopy bezrobocia. W porównaniu z 2020 r. zaobserwowano zwiększenie liczby ofert zatrudnienia, którymi dysponowały urzędy pracy. Osoby pozostające bez pracy dłużej niż 1 rok nadal stanowiły znaczącą część bezrobotnych zarejestrowanych, a odsetek tych osób był wyższy od notowanego przed rokiem.

Według danych BAEL w 4 kwartale 2021 r. zbiorowość osób aktywnych zawodowo w województwie lubelskim liczyła 925 tys. osób, co stanowiło 5,4% ogólnej liczby osób aktywnych zawodowo w kraju. Liczba osób biernych zawodowo wyniosła natomiast 711 tys. osób, co stanowiło 5,7% wielkości krajowej. Liczba aktywnych zawodowo w 4 kwartale 2021 r. zwiększyła się w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie poprzedniego roku o 2,9%, natomiast w odniesieniu do sytuacji z 2010 r. zmniejszyła się o 11,5%.

W ogólnej liczbie aktywnych zawodowo przeważali mężczyźni (55,2%), a biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania – mieszkańcy wsi (53,6%).

Wskaźnik obciążenia pracujących osobami niepracującymi (w przeliczeniu na 100 pracujących) wyniósł 84 osoby. Wśród aktywnych zawodowo na 100 mężczyzn przypadało 81 kobiet, a na 100 mieszkańców wsi przypadało 86 z miast.

Tablica 13. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w 4 kwartale według BAEL
Table 13. Economic activity of the population aged 15 and more in quarter 4 by LFS

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	1045	1138	899	925	17278
pracujący employed persons	939	1035	855	888	16780
bezrobotni unemployed persons	106	103	44	37	497
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	927	932	754	711	12529
Współczynnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	53,0	55,0	54,4	56,5	58,0
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	47,6	50,0	51,7	54,3	56,3
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	10,1	9,1	4,9	4,0	2,9

W województwie lubelskim wśród osób aktywnych zawodowo najwięcej, bo 31,6% ogółu, ukończyło szkołę wyższą. Najmniejszą grupę aktywnych zawodowo (5,2%) stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego.

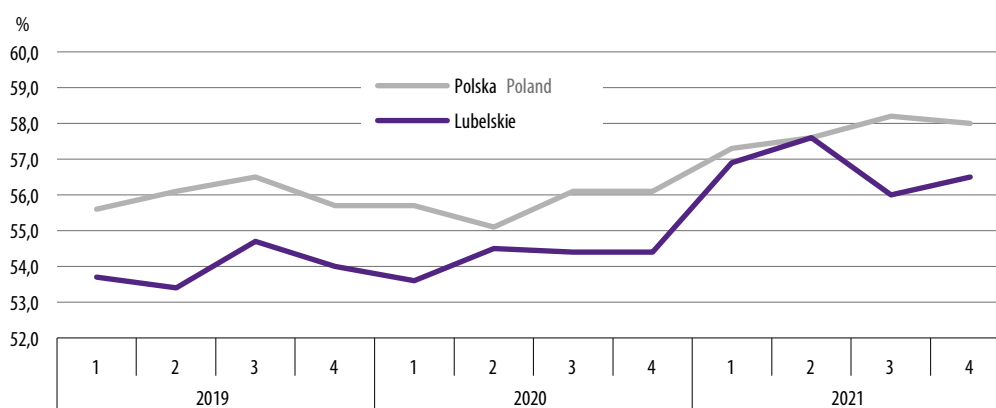
W omawianym okresie, w województwie lubelskim współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 56,5% (w kraju – 58,0%). W ujęciu rocznym zaobserwowano wzrost aktywności zawodowej, a opisujący ją współczynnik zwiększył się o 2,1 p. proc., a w odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. – zwiększył się o 3,5 p. proc. (w skali kraju zaobserwowano wzrost odpowiednio o 1,9 p. proc. i o 4,3 p. proc.).

Województwo lubelskie znalazło się w 4 kwartale 2020 r. na 9. miejscu pod względem wskaźnika aktywności zawodowej. Najwyższą wartość wskaźnik osiągnął w województwie mazowieckim – 61,7%, zaś najniższą w województwie podkarpackim – 53,4%.

W 4 kwartale 2020 r. wyższy współczynnik aktywności zawodowej na terenie województwa lubelskiego odnotowano w populacji mężczyzn (64,8%) niż kobiet (48,9%). W miastach współczynnik ten wyniósł 57,5%, a na wsi 55,7%.

Wykres 28.
Chart 28.

Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów
Activity rate by quarters

Rozpatrując wiek badanych, najwyższy współczynnik aktywności zawodowej odnotowano wśród osób w wieku 35-44 lata (87,9%). Natomiast najniższy współczynnik aktywności zawodowej odnotowano w grupie osób w wieku 55-89 lat (26,4%).

Najwyższy współczynnik aktywności zawodowej według poziomu wykształcenia badanej grupy mieszkańców województwa lubelskiego w wieku 15-89 lat dotyczył osób, które ukończyły szkołę wyższą i wyniósł 79,6%. Wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego współczynnik ten ukształtował się na najniższym poziomie i wyniósł 16,2%.

Wskaźnik zatrudnienia w województwie lubelskim wyniósł 54,3% i był niższy o 2,0 p. proc. niż średnio w kraju (56,3%). W odniesieniu do analogicznego kwartału 2020 r. zwiększył się on o 2,6 p. proc. i o 6,7 p. proc. w porównaniu z 2010 r. (w skali kraju odpowiednio wzrost o 2,0 p. proc. i o 7,8 p. proc.).

Najwyższy wskaźnik zatrudnienia w badanym okresie osiągnął wartość 84,6% i dotyczył osób w wieku 45-54 lata. Z kolei najniższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano wśród osób w wieku 55-89 lata (26,0%).

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, najwyższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym (77,1%), natomiast najniższy wskaźnik - w grupie osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego (15,9%).

W 4 kwartale 2021 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 711 tys. osób. Na przestrzeni roku liczba biernych zawodowo w województwie lubelskim zmniejszyła się o 5,7%, a w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. była niższa o 23,3% (w skali kraju odpowiednio spadek o 5,1% i 12,4%). W ogólnej liczbie osób biernych zawodowo w województwie lubelskim przeważały kobiety, których udział w 4 kwartale 2021 r. wyniósł 60,9% oraz mieszkańcy wsi (55,4%). Większość osób biernych zawodowo to osoby w wieku 55-89 lat (66,5%).

W strukturze biernych zawodowo mieszkańców województwa lubelskiego, przyjmując za kryterium poziom wykształcenia, najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego, a ich udział w ogólnej liczbie tej zbiorowości wyniósł 34,9%.

W województwie lubelskim w 4 kwartale 2021 r. zbiorowość osób nieposzukujących pracy liczyła 591 tys. Ponad połowę osób należących do tej grupy stanowiły kobiety (60,2%) oraz mieszkańcy wsi (55,8%). Przewagę mężczyzn odnotowano w grupie osób nieposzukujących pracy z powodu choroby, niesprawności (60,0%).

W końcu grudnia 2020 r. liczba pracujących w gospodarce narodowej (według faktycznego miejsca pracy) w województwie lubelskim wyniosła 855,9 tys. osób i zmniejszyła się w stosunku do 2019 r. o 0,5%, a wyższa o 7,8% do 2010 r. W kraju natomiast liczba pracujących wyniosła 15682,2 tys. osób i była niższa o 0,6% w stosunku do 2019 r., a wyższa o 13,8% do 2010 r.

W 2020 r. udział osób pracujących w gospodarce narodowej wyniósł 68,5 liczby mieszkańców województwa w wieku produkcyjnym. Biorąc pod uwagę wielkość tego wskaźnika, województwo lubelskie uplasowało się na 5. miejscu w kraju. O wysokiej lokacie województwa lubelskiego przesądzał przede wszystkim najwyższy w kraju odsetek osób pracujących w sektorze rolnictwa (36,0%), podczas gdy w kraju odsetek ten wyniósł tylko 15,1%. Wyraźnie niższy niż w kraju był udział przemysłu. W województwie lubelskim wyniósł on 13,4% zbiorowości pracujących, a w kraju 20,5%.

W porównaniu z 2019 r. zaobserwowano zmniejszenie liczby pracujących w poszczególnych sekcjach PKD, w tym w największej skali m.in. w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia (o 5,5%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 3,0%), działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (po 2,5%), a także przemysł (o 1,7%). Wzrost liczby pracujących odnotowano natomiast w sekcjach: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 4,9%), budownictwo (o 3,6%), administrowanie i działalność wspierająca (o 3,3%), informacja i komunikacja (o 2,5%) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (o 0,2%).

Liczba pracujących w gospodarce narodowej, w województwie lubelskim, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2020 r. wyniosła 409 osób (w Polsce – 410 osób). W sektorze prywatnym pracowało 80,4% ogółu pracujących (w kraju – 80,5%).

W końcu 2020 r. wśród pracujących w gospodarce narodowej 53,4% stanowiły osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy. W Polsce udział ten był znacznie wyższy i wynosił 73,4% ogółu pracujących. W porównaniu z 2019 r. liczba osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy zmniejszyła się o 1,5%, a w kraju o 1,1%.

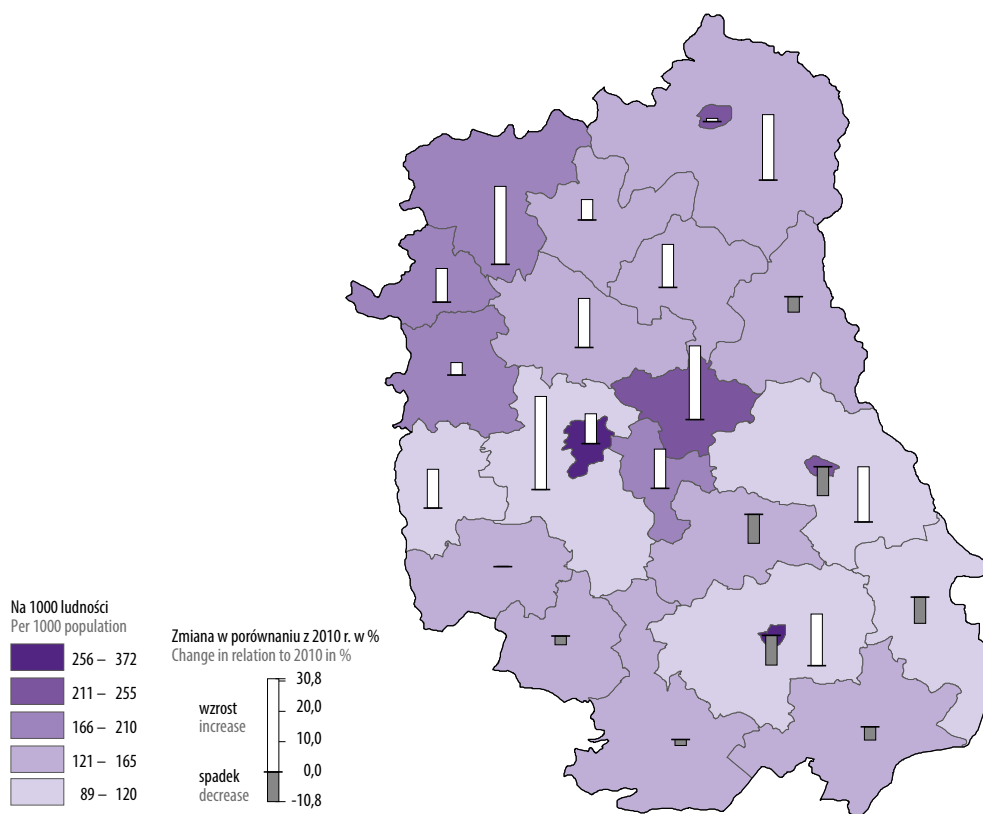
Mapa 24.**Pracujący^a w 2020 r.**

Stan w dniu 31 grudnia

Map 24.

Employed persons^a in 2020

As of 31 December

a Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego; według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

a Excluding persons employed in budgetary entities operating in the scope of national defence and public safety; by actual workplace and kind of activity.

Według stanu na koniec 2020 r. w województwie lubelskim liczba pracujących w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosła 395,8 tys. osób i zmniejszyła się o 1,6% w skali roku. Natomiast w odniesieniu do 2010 r. liczba pracujących była wyższa o 7,6%. Udział kobiet w tej grupie pracujących wyniósł 51,5% i wzrósł w porównaniu z 2019 r. o 0,1 p. proc. Pracujący w sektorze prywatnym stanowili 57,5% ogółu pracujących (mniej o 0,3 p. proc niż w 2019 r.).

W 2020 r. w porównaniu z poprzednim rokiem największy spadek liczby pracujących w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wystąpił w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia (o 10,6%), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (o 5,7%), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 3,4%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 3,3%) oraz informacja i komunikacja (o 2,4%). Największe wzrosty liczby pracujących zanotowano natomiast w sekcjach: pozostała działalność usługowa (o 8,3%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 5,7%) oraz administrowanie i działalność wspierająca (o 3,2%), a także obsługa rynku nieruchomości (o 1,7%).

Spadek liczby pracujących w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób w porównaniu z 2019 r. odnotowano w większości powiatów ziemskich województwa lubelskiego. Największy spadek zaobserwowano w powiatach: łęczyńskim (o 6,6%), janowskim (o 6,0%), lubartowskim (o 5,5%) oraz tomaszowskim (o 4,5%). Wzrost odnotowano natomiast w 6 powiatach województwa lubelskiego, największy w powiatach: parczewskim (o 2,1%), lubelskim (o 1,4%) oraz radzyńskim (o 1,3%).

Osoby pracujące w powiatach grodzkich: Biała Podlaska, Chełm, Lublin i Zamość stanowiły 43,2% wszystkich pracujących w województwie lubelskim. Roczny spadek liczby pracujących zaobserwować można było w powiatach grodzkich, tj.: Zamość (o 3,8%), Chełm (o 0,8%) oraz Lublin (o 0,4%). Wzrost odnotowano jedynie w Białej Podlaskiej (o 0,1%).

W końcu grudnia 2021 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa lubelskiego wyniosła 66,2 tys. osób i była niższa o 13,4% od zanotowanej przed rokiem i o 44,7% niż w 2010 r. Zmiany zaobserwowano również w skali kraju – na koniec 2021 r. liczba bezrobotnych była niższa o 14,5% niż w 2020 r. (wobec wzrostu o 20,8% w 2019 r.), natomiast w stosunku do 2010 r. spadek wyniósł 54,2%.

W województwie lubelskim w porównaniu z 2020 r., odnotowano zmniejszenie liczby bezrobotnych we wszystkich powiatach. Najwyższy spadek liczby bezrobotnych odnotowano w powiecie krańickim (o 26,1%), łukowskim (o 23,7%), lubelskim (o 23,4%) oraz opolskim (o 21,2%).

W omawianym okresie 90,5% ogółu bezrobotnych w województwie nie posiadało prawa do zasiłku (w 2020 r. – 88,7%), 80,8% stanowiły osoby wcześniej pracujące (w 2020 r. – 80,7%), a 54,4% to mieszkańcy wsi (podobnie w 2020 r.).

W końcu grudnia 2021 r., w województwie lubelskim wśród bezrobotnych przeważały kobiety, podobnie w kraju (53,8%). Bezrobotni mężczyźni stanowili 49,7% ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, a ich liczba była niższa o 12,9% niż rok wcześniej. Spadek w skali roku zaobserwowano również w populacji bezrobotnych kobiet (o 13,9%). Ich odsetek zmniejszył się w ujęciu rocznym o 0,3 p. proc. i wyniósł 50,3%.

W końcu grudnia 2021 r. największą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata – 28,5% ogółu bezrobotnych. Udział osób w wieku do 24 lat wyniósł 13,8% ogółu bezrobotnych. W porównaniu z analogicznym okresem 2020 r. w największym stopniu, tj. o 18,8% zmniejszyła się liczba bezrobotnych w wieku do 24 lat oraz w grupie wiekowej 25-34 lata – o 17,3%.

Na koniec grudnia 2021 r. wśród ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy najwięcej było osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 25,1% (podobnie w 2020 r.) oraz gimnazjalnym i bez wykształcenia szkolnego – 23,5% (w 2020 r. – 23,0%), a najmniej ze średnim ogólnokształcącym – 13,3% (w 2020 r. – 13,1%). W porównaniu z tym samym miesiącem 2020 r. największy spadek liczby bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym (o 17,7%) i zasadniczym zawodowym (o 13,7%).

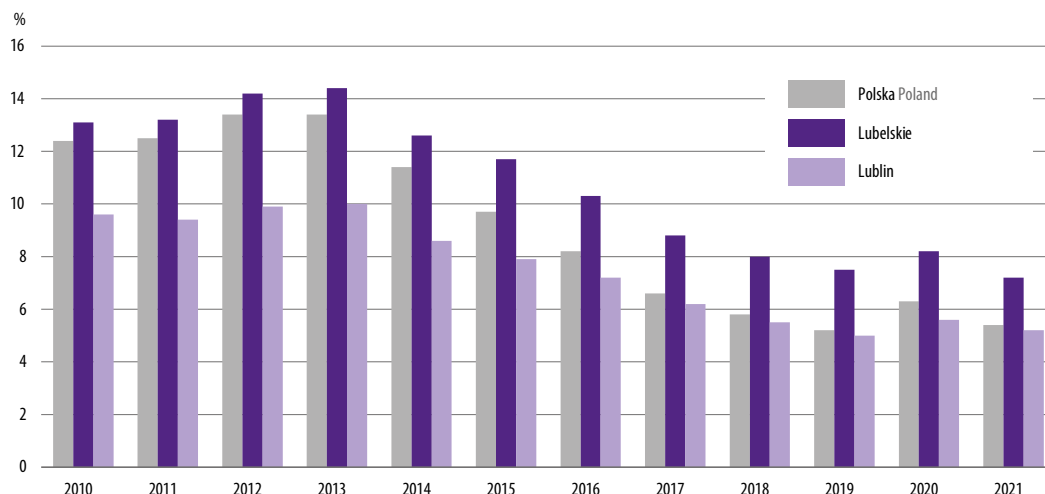
Biorąc pod uwagę czas pozostawania bez pracy², w końcu grudnia 2021 r., najliczniejsza była grupa osób pozostających bez pracy przez ponad 1 rok, stanowiły one 50,2% wszystkich bezrobotnych (w 2020 r. – 45,8%). W tej grupie 32,7% bezrobotnych pozostawało bez pracy dłużej niż 24 miesiące. Najmniej liczną grupę, czyli 8,9% wszystkich bezrobotnych, stanowiły osoby pozostające bez pracy przez 1 miesiąc lub krócej.

Największe trudności ze znalezieniem pracy miały osoby dotychczas niepracujące oraz z krótkim stażem (1 rok i mniej), które łącznie stanowiły prawie połowę ogólnej liczby bezrobotnych (odpowiednio 19,2% i 26,7%). W porównaniu z 2020 r. najbardziej pogorszyła się sytuacja osób ze stażem do 1 roku, których odsetek wzrósł o 0,4 p. proc.

² Od momentu rejestracji w urzędzie pracy

Wykres 29. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 29. Registered unemployment rate
 As of 31 December

W województwie lubelskim, w końcu grudnia 2021 r., liczba bezrobotnych w większości kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy była niższa niż w 2020 r., w tym najbardziej zmniejszyła się w przypadku osób do 30 roku życia (o 19,7%), osób do 25 roku życia (o 18,8%), osób powyżej 50 roku życia (o 10,2%) oraz osób długotrwale bezrobotnych³ (o 6,3%). Najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby długotrwale bezrobotne – jej udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, w porównaniu z analogicznym okresem 2020 r., zwiększył się o 4,7 p. proc. do poziomu 61,7%. Zmiany odnotowano także w przypadku osób bezrobotnych do 30 roku życia (spadek o 2,2 p. proc. do 28,1%). Zmniejszył się również udział osób bezrobotnych do 25 roku życia (o 0,9 p. proc. do 13,8%) oraz udział osób bezrobotnych posiadających co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia (o 0,4 p. proc. do 17,5%). Zwiększył się natomiast, udział osób niepełnosprawnych (o 1,3 p. proc. do 5,2%) oraz udział osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 0,8 p. proc. do 23,2%).

Stopa bezrobocia rejestrowanego, zarówno w skali kraju, jak i województwa, była niższa w porównaniu z 2020 r. W końcu grudnia 2021 r. stopa bezrobocia w kraju wyniosła 5,4% i była niższa o 0,9 p. proc. w odniesieniu do poziomu zanotowanego na koniec 2020 r. i niższa o 7,0 p. proc. w porównaniu z 2010 r. W województwie lubelskim w końcu 2021 r., stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 7,2% i była niższa o 1,0 p. proc. niż w 2020 r. i o 5,9 p. proc. w stosunku do 2010 r. W rankingu województw, lubelskie pod względem wysokości stopy bezrobocia uplasowało się na 12. miejscu. W kraju najniższy poziom bezrobocia odnotowano w województwie wielkopolskim (3,1%), śląskim (4,2%) oraz małopolskim (4,5%), a najwyższy w województwie warmińsko-mazurskim (8,6%), podkarpackim (8,2%) oraz kujawsko-pomorskim (7,7%).

W województwie lubelskim do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały: włodawski (14,8%), hrubieszowski (12,5%) oraz krasnostawski i chełmski (po 11,0%), o najniższej zaś: łukowski (3,6%), lubelski (4,5%) i biłgorajski (4,6%). W porównaniu z grudniem 2020 r. stopa bezrobocia zmniejszyła się we wszystkich powiatach, w największym stopniu w powiecie kraśnickim (o 2,7 p. proc.), w Chełmie (o 2,3 p. proc.) i Białej Podlaskiej (o 2,3 p. proc.) oraz w powiecie chełmskim (o 1,9 p. proc.) i opolskim (o 1,8 p. proc.).

³ Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Mapa 25.

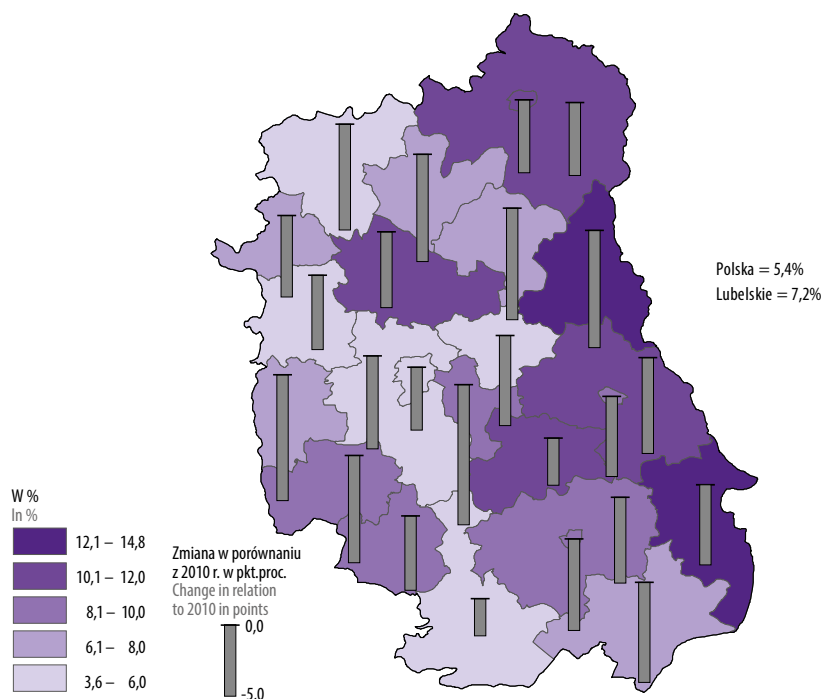
Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 25.

Registered unemployment rate in 2021

As of 31 December

W 2021 r. w województwie lubelskim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 83,6 tys. Stanowili oni 7,0% wszystkich zarejestrowanych w tym okresie w kraju. Było ich mniej o 3,3% niż w 2020 r. i o 50,7% w porównaniu z 2010 r. Najliczniejszą grupą nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich odsetek w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zwiększył się w stosunku do 2020 r. (o 0,4 p. proc.) i wyniósł 81,0%. Spośród wszystkich nowo zarejestrowanych bezrobotnych 17,2% dotychczas nie pracowało, a 54,0% zamieszkiwało na wsi. Rejestrujący się w okresie 12 miesięcy od ukończenia nauki stanowili 11,0%.

W 2021 r. z ewidencji urzędów pracy województwa lubelskiego wyłączono 93,8 tys. bezrobotnych, którzy stanowili 7,0% wszystkich wyrejestrowanych w kraju. Wyrejestrowanych bezrobotnych było więcej o 18,3% w porównaniu z 2020 r., a mniej o 43,8% – z 2010 r. Główną przyczynę wyrejestrowania stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 50,7 tys. osób (wobec 44,4 tys. w 2020 r.). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zmniejszył się w ujęciu rocznym o 1,9 p. proc. do 54,0%, przy czym 9,2% ogółu wyrejestrowanych podjęło pracę subsydiowaną (w 2020 r. – 8,5%). W strukturze osób wykreślonych z ewidencji, zmiany odnotowano również w przypadku osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy (wzrost o 1,1 p. proc. tj. do 11,5%), dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego (spadek o 0,8 p. proc., tj. do 6,0%), a także udział osób, które rozpoczęły staż lub szkolenia u pracodawców (wzrost o 1,9 p. proc., tj. do 16,3%). Udział osób, które nabyły prawa emerytalne lub rentowe nie zmienił się w ujęciu rocznym i osiągnął poziom 0,4%.

W 2021 r., w województwie lubelskim bilans bezrobotnych kształtował się niekorzystnie, tzn. w ciągu roku zarejestrowano mniej osób niż wyłączono z ewidencji (o 10,3 tys.). Relacja napływu do odpływu z bezrobocia ukształtowała się na poziomie 89,1%, podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 88,7%.

Wskaźnik płynności rynku pracy, będący stosunkiem liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych, wyniósł w analizowanym okresie 60,6% i był wyższy o 9,3 p. proc. od wskaźnika zanotowanego w grudniu 2020 r.

Powiatowe urzędy pracy w województwie lubelskim w ciągu 2021 r. miały do dyspozycji 47,8 tys. ofert pracy, tj. więcej o 19,2% niż rok wcześniej. W końcu grudnia 2021 r. na 1 ofertę pracy przypadało 31 bezrobotnych (wobec 66 osób w 2020 r.) i wskaźnik ten był wyższy niż w skali kraju. Najkorzystniejszą sytuację odnotowano w powiatach: lubelskim (6 osób na 1 ofertę), łukowskim (11 osób) oraz kraśnickim (14 osób). W Lublinie na 1 ofertę przypadało 41 osób bezrobotnych.

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

Zamożność mieszkańców

Inhabitants' wealth

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw na 2021 r., w województwie lubelskim było wyższe w porównaniu z 2020 r. Zwiększył się czas przepracowany oraz wzrosło średnie wynagrodzenie za godzinę.

W analizowanym okresie odnotowano spadek przeciętnej liczby emerytów i rencistów oraz odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto.

Z roku na rok poprawia się sytuacja materialna gospodarstw domowych w województwie.

Wyniki ostatniej edycji badania struktury wynagrodzeń wykazały, że przeciętne wynagrodzenie brutto w województwie lubelskim za październik 2020 r. wyniosło 4797,30 zł, co oznacza wzrost o 11,9% w porównaniu z 2018 r. i o 36,8% w stosunku do 2014 r. Badanie potwierdza, że mężczyźni zarabiają więcej niż kobiety; w 2020 r. odpowiednio 4959,83 zł wobec 4651,83 zł, co oznacza, że wynagrodzenie kobiet było niższe od wynagrodzenia mężczyzn o 6,2% i stanowiło 97,0% przeciętnego wynagrodzenia w województwie. Wynagrodzenie mężczyzn było o 3,4% wyższe od średniej w województwie. W sektorze publicznym przeciętne wynagrodzenie kształtowało się na poziomie o 12,6% wyższym od średniej wojewódzkiej i o 24,6% wyższym niż w sektorze prywatnym.

Badanie struktury wynagrodzeń według zawodów – realizowane co dwa lata, ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Wyniki dotyczą osób pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych, które w roku badania przepracowały cały miesiąc październik. Dane w opracowaniu dotyczą przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto, prezentowanych w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

Istotną cechą różnicującą wynagrodzenie jest poziom wykształcenia zatrudnionych. W październiku 2020 r. średni poziom płac przekroczyli jedynie pracownicy legitymujący się wyższym wykształceniem. Zatrudnieni ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym otrzymywali wynagrodzenie średnio o 24,2% wyższe od przeciętnego w województwie, a osoby z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym – wyższe o 5,2%. Dla porównania, wynagrodzenie osób z wykształceniem gimnazjalnym było o 25,9% niższe od średniej.

Przeciętne wynagrodzenie brutto za październik 2020 r. rozpatrywane według wieku zatrudnionych tak wśród kobiet, jak i mężczyzn zwiększało się wraz ze wzrostem wieku pracowników, a najwyższe wystąpiło u osób w wieku 65 lat i więcej w kwocie: dla mężczyzn 6805,79 zł i dla kobiet 6133,30 zł. Podobnie kształtowały się wynagrodzenia według stażu pracy. Wynagrodzenia na poziomie zbliżonym do przeciętnego wynagrodzenia w województwie wykazano wśród osób w wieku 35-44 lata (na poziomie 4790,25 zł) oraz ze stażem pracy w przedziale 10,0-14,9 lat (4697,13 zł).

Wynagrodzenie młodszych grup wiekowych (do 34 lat) nie osiągnęło średniego poziomu w województwie. W grupie 25-34 lata przeciętne wynagrodzenie stanowiło 87,7% średniej wojewódzkiej, natomiast w kolejnej grupie wiekowej (55-59 lata) przekraczało już tę wielkość o 5,6%. Najniższe wynagrodzenie otrzymywali pracujący mniej niż 2 lata (73,5% średniej płacy w województwie), a przeciętny poziom przekroczyły dopiero osoby z minimum 15-letnim stażem.

Znacznym zróżnicowaniem charakteryzowały się indywidualne wynagrodzenia brutto zatrudnionych objętych badaniem w październiku 2020 r. Prawie dwie trzecie ogółu pracowników (62,3%) otrzymywało wynagrodzenie co najwyżej równe przeciętnemu wynagrodzeniu w województwie. Największy udział (37,3%) mieli w tej grupie pracownicy, których przeciętne miesięczne wynagrodzenie stanowiło od

50–75% średniej płacy w województwie. W przypadku mężczyzn odsetek tak wynagradzanych osób był mniejszy i wynosił 34,7%, ale w grupie kobiet sięgał 39,6%.

Grupa osób najgorzej zarabiających, tj. otrzymujących wynagrodzenie w kwocie do 2600,00 zł, określonej w 2020 r. jako płaca minimalna, stanowiła 10,4% ogółu zatrudnionych. Kwotę co najmniej równą dwukrotnej wartości przeciętnego wynagrodzenia uzyskało 3,5% pracowników objętych badaniem, a przeciętne wynagrodzenie na poziomie trzykrotnie przekraczającym średnią miało 1,0% badanej zbiorowości.

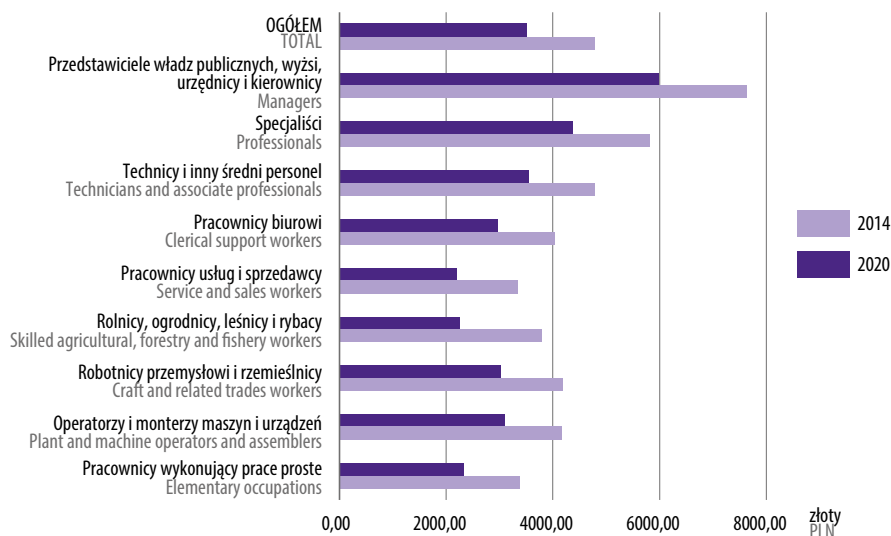
Grupa 10% najlepiej zarabiających pracowników otrzymała wynagrodzenie powyżej 7459,64 zł (decyl dziewiąty). Kwotę na co najmniej tym poziomie uzyskało 11,5% ogółu mężczyzn, 8,6% kobiet, 13,8% zatrudnionych w sektorze publicznym i 7,2% pracowników sektora prywatnego.

W październiku 2020 r. w województwie lubelskim wynagrodzenie środkowe (mediana) ukształtowało się na poziomie 4134,17 zł (w kraju 4702,66 zł). Oznacza to, że połowa pracowników otrzymywała wynagrodzenie co najmniej w tej wysokości, a połowa nie niższej niż mediana. Dla mężczyzn wynagrodzenie środkowe miało wartość 4221,76 zł, dla kobiet – 4036,32 zł.

Analiza wynagrodzeń z perspektywy wykonywanego zawodu pozwala stwierdzić, że w październiku 2020 r. wśród 9 grup zawodów tylko w 2 pierwszych poziom przeciętnego wynagrodzenia przekraczał średnią płacę w województwie. Najwyżej wynagradzani byli przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy – o 59,2% powyżej przeciętnej w województwie. W grupie specjaliści wynagrodzenie było przeciętnie o 21,3% wyższe niż w województwie. W pozostałych grupach zawodów przeciętne wynagrodzenie kształtowało się poniżej średniej, najniższy poziom osiągając w grupie pracownicy przy pracach prostych (o 29,4% poniżej przeciętnego w województwie) oraz pracownicy usług i sprzedawcy (o 30,5% poniżej średniej).

Wykres 30.
Chart 30.

Wynagrodzenia według zawodów za październik
Wages and salaries by occupations for October

Omówione powyżej dane dotyczące struktury wynagrodzeń według zawodów dostępne są co dwa lata na poziomie kraju i województw. Natomiast prezentowane informacje o wynagrodzeniach w powiatach pochodzą z badania realizowanego raz w roku, w którym biorą udział podmioty gospodarcze o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W 2021 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 5014,44 zł i było wyższe o 9,4% w porównaniu z 2020 r. i o 73,4% z 2010 r. W kraju przeciętne wynagrodzenie brutto wyniosło 5889,84 zł i było również wyższe o 8,8% w odniesieniu do 2020 r. i o 71,5% do 2010 r. W Lublinie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 5401,59 zł.

W stosunku do 2020 r. wzrost wynagrodzeń wystąpił we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw w województwie, przy czym najwyższy notowano w zakwaterowaniu i gastronomii (o 15,0%), w transporcie i gospodarce magazynowej (o 11,5%) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 10,8%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2021 r. najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w województwie lubelskim zanotowano w sekcji informacja i komunikacja; przekroczyły one o 65,1% średnią płacę w sektorze przedsiębiorstw w województwie. Najniższe wynagrodzenia stwierdzono m.in. w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia oraz administrowanie i działalność wspierająca (odpowiednio o 29,4% i 19,6% mniejsze od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie).

Tablica 14.
Table 14.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector

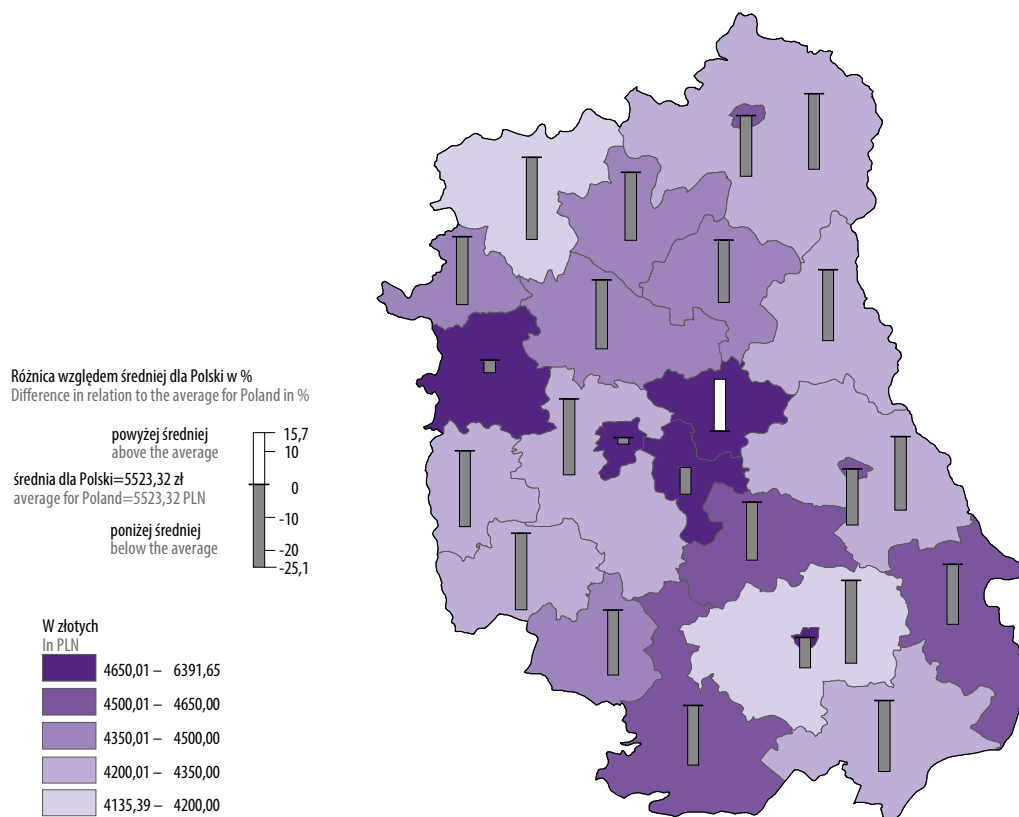
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł Average monthly gross wages and salaries in PLN	2892,38	3543,24	4585,19	5014,44
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) Average monthly gross wages and salaries in relation to the national average (Poland=100)	84,2	86,0	84,7	85,1

W 2021 r. w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie przepracowano łącznie 350,9 mln godzin, tj. więcej o 0,1% niż przed rokiem. Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 132,1 mln (37,6% ogółu) i handel; naprawa pojazdów samochodowych – 76,2 mln (21,7%), najmniej zaś w zakwaterowaniu i gastronomii – 4,5 mln (1,3%) oraz w informacji i komunikacji – 5,1 mln (1,5%). Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2021 r. wyniósł 145 godzin.

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe w tym okresie ukształtowało się na poziomie 34,47 zł. W porównaniu z 2020 r. zaobserwowano wzrost wynagrodzenia za godzinę pracy o 8,9%. Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę otrzymali zatrudnieni w sekcji informacja i komunikacja – 55,99 zł, a najniższe w zakwaterowaniu i gastronomii – 22,27 zł.

Mapa 26.
Map 26.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a w 2020 r.
Average monthly gross wages and salaries^a in 2020

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

Wykres 31.

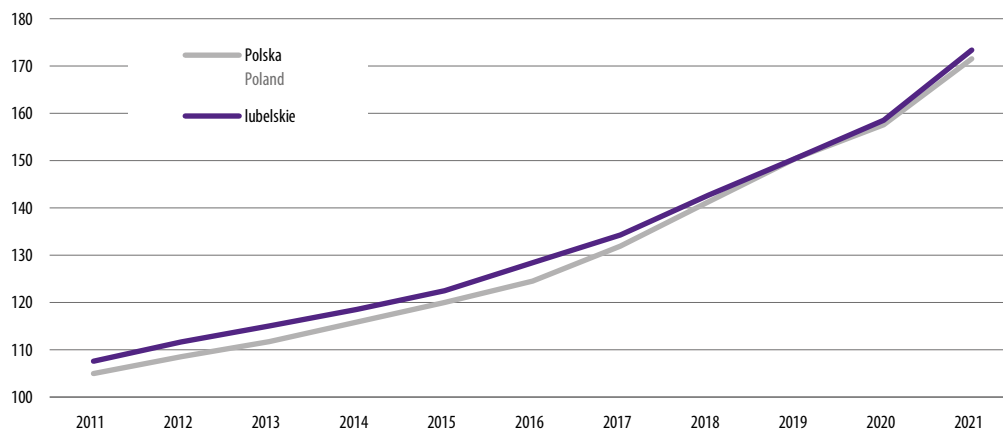
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw

Chart 31.

Rok poprzedni=100

Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector

Previous year=100

W 2021 r. w województwie lubelskim przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 521,4 tys. osób i była niższa o 0,7% od notowanej w 2020 r., i o 4,1% niż w 2010 r. W kraju, w omawianym roku, świadczenia otrzymywało 8878,1 tys. osób, czyli mniej o 0,5% niż w 2020 r.

Tablica 15.
Table 15.

Świadczenia społeczne
Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	543,9	507,6	525,1	521,4
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	1404,45	1776,99	2170,28	2321,29
w tym emerytura of which retirement pension	1529,95	1903,84	2250,32	2403,61
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross retirement and other pension of farmers in PLN	947,04	1175,20	1383,90	1439,01
w tym emerytura of which retirement pension	988,56	1201,50	1390,56	1446,28

W 2021 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w województwie, w ogólnej ich zbiorowości w Polsce, wyniósł 5,9%. Świadczeniobiorcy ZUS z terenu województwa lubelskiego stanowili 5,0% całej populacji, zaś świadczeniobiorcy z KRUS – 12,8%.

W 2021 r. w województwie lubelskim emerytury i renty z ZUS otrzymywało 388,2 tys. osób, tj. więcej o 0,7% niż w 2020 r. i o 7,7% w odniesieniu do 2010 r. Najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS w 2021 r. stanowili emeryci (76,4% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (9,9%).

W porównaniu z 2020 r. wzrosła o 1,9% liczba emerytów. Zmniejszeniu uległa przeciętna liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 6,8%) oraz liczba osób pobierających renty rodzinne (o 0,4%).

Odmienne kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych. Emerytury i renty rolnicze w 2021 r. pobierało 133,2 tys. osób (mniej o 4,5% niż w 2020 r. i o 27,5% w stosunku do 2010 r.). W ciągu ostatniego roku spadek (o 5,3%) zaobserwowano w przypadku osób otrzymujących emerytury oraz renty z tytułu niezdolności do pracy (o 1,9%), a zwiększeniu uległa zbiorowość osób korzystających z rent rodzinnych (o 0,4%). Podobnie jak w przypadku osób pobierających świadczenia z ZUS, najliczniejszą grupę wśród świadczeniobiorców z KRUS stanowili emeryci, przy czym ich odsetek wyniósł 78,4%. Najniższy udział miały natomiast osoby pobierające renty rodzinne, które stanowiły 3,8% ogółu świadczeniobiorców KRUS.

W województwie lubelskim, w 2021 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 2321,29 zł i była wyższa o 7,0% niż w 2020 r. (w kraju wzrost o 6,9%). To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 1439,01 zł i zwiększyło się o 4,0% w ciągu roku (w kraju o 3,8%).

W 2021 r. wysokość świadczeń w województwie kształtowała się poniżej średniej krajowej. Województwo lubelskie, podobnie jak przed rokiem, należało do województw, gdzie wypłacana była jedna z najniższych w Polsce przeciętna emerytura i renta z ZUS (14. miejsce w kraju). W przypadku analogicznego świadczenia pobieranego przez rolników indywidualnych województwo plasowało się na 9. miejscu w kraju.

Tablica 16.
Table 16.

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny
Average monthly available income

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	2020 Polska Poland
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym Average monthly available income per capita in a household	978,49	1226,74	1556,76	1679,02	1919,21
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	929,75	1174,92	1497,96	1629,68	1874,24

W 2020 r. w województwie lubelskim badaniem budżetów objęto 1,9 tys. gospodarstw domowych, co stanowiło 5,7% wszystkich gospodarstw zbadanych w kraju. Przeciętne gospodarstwo domowe w województwie lubelskim liczyło 2,71 osób (w kraju – 2,61). Przeciętna liczba osób w gospodarstwie zmniejszyła się o 8,8% w relacji do 2010 r., natomiast zwiększyła się o 0,4% w porównaniu z 2019 r.

Dochód rozporządzalny to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne

Istotny wpływ na poziom życia członków gospodarstwa domowego ma **dochód rozporządzalny**. Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się stopniową, jednak wyraźną, poprawę sytuacji materialnej gospodarstw domowych zarówno w Polsce, jak i w województwie lubelskim. Wyniki badania budżetów gospodarstw domowych w 2020 r. wykazały, że w województwie lubelskim przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę ukształtował się na poziomie 1679,02 zł i był wyższy o 7,9% w porównaniu z 2019 r. i o 71,6% niż w 2010 r. W kraju dochód rozporządzalny przeciętnego gospodarstwa domowego zwiększył się o 5,5% w stosunku do 2019 r. i o 60,9% w relacji do 2010 r.

W strukturze dochodu rozporządzalnego gospodarstw domowych dominowały dochody z pracy najemnej, a następnie dochody ze świadczeń społecznych. Przeciętny dochód rozporządzalny z pracy najemnej na 1 osobę w gospodarstwach domowych wyniósł 768,99 zł i stanowił 45,8% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem (w kraju – 1017,33 zł i 53,0%) i w skali roku odsetek ten wzrósł o 2,2 p. proc. Z kolei, przeciętny dochód ze świadczeń z społecznych przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych wyniósł 632,11 zł i stanowił 37,6% (w kraju – 618,90 zł i 32,2%), a w skali roku udział ten wzrósł o 0,4 p. proc.

Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych w stosunku do średniej krajowej wyniósł 87,5%. Województwo lubelskie znalazło się w wśród 11 województw, w których przeciętne dochody były niższe od średniej krajowej. Podobnie jak w 2019 r., najwyższymi przeciętnymi dochodami na 1 osobę dysponowały gospodarstwa domowe z województwa mazowieckiego (2240,52 zł). Dochody te były o 16,7% wyższe niż przeciętny krajowy dochód na osobę. Najniższe dochody wystąpiły w województwie podkarpackim (1588,57 zł) – o 17,2% poniżej średniej krajowej.

Dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki gospodarstwa domowego, jest **dochodem do dyspozycji**, który gospodarstwa domowe przeznaczają na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności. Mieszkaniec województwa lubelskiego w 2020 r. dysponował dochodem, który wyniósł miesięcznie 1629,68 zł i był wyższy o 8,8% od dochodu z 2019 r. oraz był niższy o 13,0% od średniej krajowej.

Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie lubelskim w 2020 r. wyniosły 1132,57 zł (w Polsce – 1209,58 zł). Były one realnie wyższe o 1,6% od wydatków pono-

szonych w 2019 r. i o 37,2% w porównaniu z 2010 r. W województwie lubelskim wydatki stanowiły 67,5% dochodu rozporządzalnego, a w 2010 r. było to 84,4% dochodu (w Polsce odpowiednio 63,0% i 83,1%). Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne wyniosły średnio 1083,23 zł (średnio w Polsce 1164,61 zł) i były realnie wyższe o 2,6% w stosunku do 2019 r. i 39,4% do 2010 r.

W 2020 r. w województwie lubelskim gospodarstwa domowe 27,3% swoich wydatków przeznaczały na zakup żywności i napojów bezalkoholowych. Ważną pozycję w wydatkach gospodarstw domowych stanowiły również wydatki na użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii (16,5%). W 2020 r. w województwie lubelskim wydatki na 1 osobę stanowiły 93,6% średniej krajowej.

W 2020 r. **nadwyżka** przeciętnego dochodu rozporządzalnego nad wydatkami osób w gospodarstwach domowych województwa lubelskiego wyniosła 546,45 zł, co dało gospodarstwom domowym większy przyrost oszczędności. Nadwyżka ta była o 23,5% wyższa od uzyskanej w 2019 r.

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych – odsetek osób z rocznym ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji uwzględniający transfery społeczne.

Transfery społeczne – bieżące przelewy otrzymywane przez gospodarstwa domowe podczas okresu odniesienia dochodu, przeznaczone do zmniejszenia ciężarów finansowych związanych z wieloma nieprzewidywalnymi sytuacjami lub potrzebami, dokonywane w ramach wspólnie organizowanych systemów lub poza tymi systemami przez organy rządowe lub instytucje typu non-profit świadczące usługi na rzecz gospodarstw domowych (NPISH).

W 2020 r. 14,8% populacji ludności Polski uzyskało dochody poniżej progu ubóstwa relatywnego. W porównaniu z 2019 r. wskaźnik ten był niższy o 0,6 p. proc. i o 2,8 p. proc. z 2010 r. Ze względu na zróżnicowanie przeciętnego dochodu do dyspozycji w różnych regionach kraju, zjawisko ubóstwa również rozkładało się nierównomiernie.

Województwo lubelskie w 2020 r. osiągnęło najwyższy w Polsce wskaźnik zagrożenia relatywnym ubóstwem po transferach społecznych – 24,4%. Wskaźnik ten w porównaniu z 2019 r. był niższy o 2,1 p. proc. i o 6,3 p. proc. z 2010 r. W 8 województwach odsetek osób zagrożonych ubóstwem przekroczył średnią wartość dla kraju. Najniższym natomiast odsetkiem wskaźnika zagrożenia ubóstwem relatywnym charakteryzowało się województwo śląskie (9,5%).

Współczynnik Giniego – miara nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie. W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

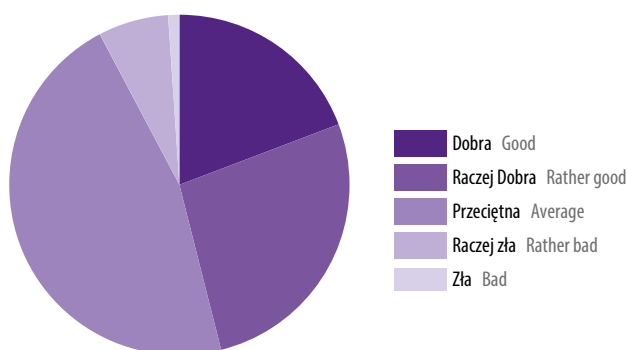
W 2020 r. współczynnik Giniego dla przeciętnego ekwiwalentnego rocznego dochodu do dyspozycji w województwie lubelskim wyniósł 28,8 i był najwyższy w kraju. W porównaniu z 2019 r. współczynnik ten pozostał na niezmiennym poziomie. W porównaniu z krajem współczynnik ten był niższy o 1,6 p. proc. Najmniejszym zróżnicowaniem przeciętnego dochodu wyrażonego tym współczynnikiem charakteryzowało się województwo lubuskie (22,6). Współczynnik Giniego dla Polski wyniósł 27,2 i był niższy o 1,3 p. proc. w porównaniu z 2019 r.

Obserwowana w 2020 r. poprawa sytuacji materialnej gospodarstw domowych miała wpływ na lepszą ocenę ich aktualnej sytuacji finansowej. W 2020 r. jako dobrą albo raczej dobrą swoją sytuację materialną określiło 46,1% gospodarstw (w Polsce 51,6%), a 7,7% jako raczej złą albo złą (w kraju 5,8%). Jako przeciętną swoją sytuację postrzegało 46,2% gospodarstw (dla Polski średnia wyniosła 42,6%).

W województwie lubelskim w skali roku nastąpił wzrost odsetka gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako dobrą albo raczej dobrą o 1,7 p. proc. (w Polsce o 3,0 p. proc.) oraz spadek odsetka gospodarstw postrzegających ją jako raczej złą albo złą o 1,4 p. proc. (w kraju o 1,2 p. proc.). Zmniejszył się także udział osób określających swoją sytuację jako przeciętną o 0,4 p. proc. (dla Polski spadek o 1,9 p. proc.).

Wykres 32.
Chart 32.

Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2020 r.
Subjective evaluation of the material situation of household in 2020

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

Social assistance and family support

W 2020 r. świadczeniem w ramach programu „Rodzina 500 plus” objęto większą liczbę dzieci niż rok wcześniej. Wyższa była również kwota przeznaczona na świadczenia. Kartę Dużej Rodziny posiadało 66,4 tys. rodzin. Przeciętnie w województwie 290 osób na 10 tys. ludności korzystało ze świadczeń pomocy społecznej. Utrzymuje się spadek liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej, jak i liczby gospodarstw domowych objętych pomocą. Najczęstszą przyczyną udzielania pomocy było ubóstwo. W 2020 r. poniżej kryterium dochodowego funkcjonowało 59,3% gospodarstw domowych. Wzrasta liczba placówek sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3.

Program „Rodzina 500+” to świadczenia przyznawane od 1 lipca 2019 r. na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia w rodzinie naturalnej, jak również umieszczone w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Świadczeniem wychowawczym w wysokości 500 zł miesięcznie objęto w województwie lubelskim w 2020 r. przeciętnie miesięcznie 342,1 tys. dzieci (w 2019 r. – 325,4 tys.). Wydatki na ten cel wyniosły 2107,1 mln zł (w 2019 r. – 1679,6 mln zł). Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na którą rodziny otrzymywały świadczenie w 2020 r. była najwyższa w województwie mazowieckim (1034,9 tys.) i śląskim (722,6 tys.), najniższa zaś w województwie opolskim (134,2 tys.). Z dodatków: wychowawczego, do zryczałtowanej kwoty oraz w wysokości świadczenia wychowawczego, w okresie od stycznia do grudnia 2020 r. przeciętnie miesięcznie korzystało 2,8 tys. dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (w 2019 r. – 2,7 tys.). Wydatki na dodatki wyniosły 17,2 mln zł (w 2019 r. – 15,2 mln zł).

Tablica 17.
Table 17.

Świadczenie wychowawcze
Child-raising benefit

Wyszczególnienie Specification	2016 ^a	2019	2020
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł Child-raising benefit payments in thousand PLN	1049637,4	1679593,8	2107046,6
Przeciętna miesięczna liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze Monthly average number of families receiving a child-raising benefit	149055	136134 ^b	.
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze Monthly average number of children for whom families received a child-raising benefit	234001	<u>213418</u> 325409 ^c	342112

a W okresie kwiecień–grudzień. b–c Dane dotyczą okresu: b – od 1 stycznia do 30 czerwca; od 1 lipca 2019 r. nie są gromadzone informacje o liczbie rodzin pobierających świadczenie wychowawcze, c – w liczniku – od 1 stycznia do 30 czerwca, w mianowniku – od 1 lipca do 31 grudnia.

a In the period April–December. b–c Data concern the period: b – from 1 January to 30 June; since 1 July 2019, information on the number of families receiving the child-raising benefit has not been collected, c – in the numerator – from 1 January to 30 June, in the denominator – from 1 July to 31 December.

Dodatkowym wsparciem dla rodzin jest tzw. „Karta Dużej Rodziny”. Jest to program uruchomiony w czerwcu 2014 r. i skierowany do rodzin wielodzietnych, tj. minimum z trójką dzieci poniżej 18 roku życia, 25 roku życia jeśli kontynuują naukę lub/ oraz gdy dzieci posiadają orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. Program oferuje rodzinom szereg zniżek oraz dodatkowych uprawnień przy korzystaniu z usług kulturalno-rozrywkowych oraz transportowych na terenie kraju.

W 2020 r. w województwie lubelskim 66,4 tys. rodzin posiadało tę kartę (58,7 tys. w 2019 r.), co w skali roku oznacza wzrost o 13,0% (w kraju – 14,4%). W układzie powiatów województwa najwięcej kart przyznano rodzinom w powiecie bialskim (9,1% wszystkich wydanych kart w województwie), Lublinie (8,9%) oraz powiecie łukowskim (8,1%), natomiast najmniej w powiatach: włodawskim (1,6%), Chełmie (1,7%) i powiecie parczewskim (2,1%).

Oprócz stacjonarnych form pomocy społecznej realizowana jest również pomoc środowiskowa⁴ polegająca na udzielaniu świadczeń pieniężnych i niepieniężnych osobom spełniającym określone kryteria i z kwalifikowanym do otrzymania takiej pomocy w miejscu ich zamieszkania.

W 2020 r. w województwie lubelskim świadczenia społeczne w ramach zadań własnych i zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego przyznano na podstawie decyzji 60,9 tys. osób bez względu na liczbę pobieranych świadczeń, ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania (mniej o 8,6 tys. osób niż w 2019 r. i o 64,9 tys. osób w 2010 r.). Osoby te wchodziły w skład 43,6 tys. rodzin, w których łącznie było 101,5 tys. osób.

Wskaźnik osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wyniósł w województwie 290 osób na 10 tys. ludności (w 2019 r. – 329).

W jednej rodzinie mogło wystąpić kilka przyczyn udzielenia pomocy środowiskowej. W 2020 roku, tak jak w roku poprzednim, najczęściej pomocy udzielano z powodu:

- ubóstwa – było ono przyczyną przyznania świadczenia dla 24,3 tys. rodzin (o 2,1 tys. mniej niż w 2019 r.), które łącznie liczyły 53,9 tys. osób;
- długotrwałej lub ciężkiej choroby – 19,8 tys. rodzin (o 2,6 tys. mniej niż w roku poprzednim) liczących łącznie 38,3 tys. osób;
- bezrobocia – 17,8 tys. rodzin (mniej o 1,1 tys.), które łącznie liczyły 45,6 tys. osób;
- niepełnosprawności – 17,3 tys. rodzin (mniej o 2,1 tys.), które łącznie liczyły 32,1 tys. osób;

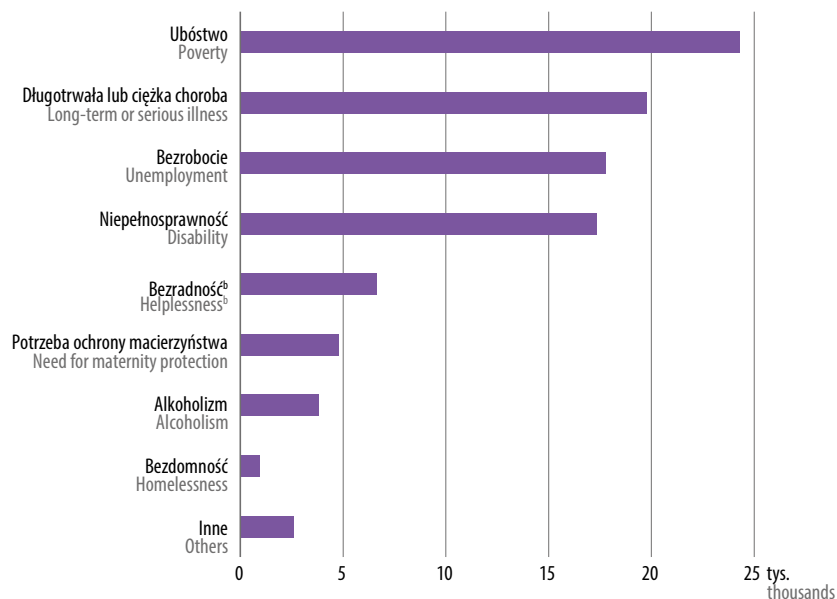
⁴ Na podstawie wyników badania MRPiPS-03 „Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za styczeń – grudzień 2020 r.” prowadzonego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej.

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 6,7 tys. rodzin (mniej o 1,1 tys.), w skład których wchodziło łącznie 22,9 tys. osób;
- potrzeby ochrony macierzyństwa – 4,8 tys. rodzin (mniej o 1,0 tys.), w skład których wchodziło łącznie 24,5 tys. osób.

Tablica 18. Świadczenia pomocy społecznej
Table 18. Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej (rzeczywista liczb osób) Beneficiaries of social assistance benefits (total real number of persons)	125783	109340	69478	60892
Udzielone świadczenie w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	190150,7	184151,6	175388,3	171791,4
pomoc pieniężna financial assistance	137306,6	129193,2	111810,5	111435,8
pomoc niepieniężna non-financial assistance	52844,1	54958,4	63577,8	60355,6
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries per 10 thousand population	577	510	329	290

Wykres 33. Powody przyznania pomocy społecznej rodzinie^a w 2020 r.
Chart 33. Reasons for granting social assistance to a family^a in 2020

a Na podstawie decyzji. b W sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.
a By virtue of an administrative decision. b Care and education as well as household management problems.

Środowiskową pomoc pieniężną stanowią między innymi różnego rodzaju zasiłki np.: stałe, okresowe, celowe, pomoc na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki, pomoc dla cudzoziemców, natomiast pomoc niepieniężna obejmuje m.in: posiłek, schronienie w placówkach dla bezdomnych, ubranie, sprawienie

pogrzebu, usługi opiekuńcze, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej. Osoby potrzebujące mogły otrzymać pomoc zarówno w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej. W 2020 r., w województwie lubelskim z obu form pomocy społecznej skorzystało 79,8 tys. osób, tj. o 9,3 tys. mniej niż w 2019 r.

W 2020 r. świadczenia w formie pieniężnej otrzymało na podstawie decyzji w województwie lubelskim 49,2 tys. osób (w 2019 r. – 52,2 tys.). Zasiłki stałe wypłacane osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności przyznano 9,1 tys. osób, zasiłki okresowe – 15,1 tys. osób. Dużą grupę beneficjentów (24,9 tys.) stanowiły osoby korzystające z różnych zasiłków celowych.

Świadczenia w formie niepieniężnej przyznano na podstawie decyzji 30,6 tys. osób (w 2019 r. – 37,0 tys.). Był to głównie codzienny gorący posiłek (23,1 tys. osób), zapewnienie schronienia w noclegowniach, schroniskach i domach dla bezdomnych (0,7 tys. osób), sprawienie pogrzebu zgodnie z wyznaniem zmarłego (0,2 tys. osób), usługi opiekuńcze obejmujące zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację, zapewnienie kontaktów z otoczeniem oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (6,4 tys. osób).

W ramach pomocy społecznej organizowanej i świadczonej przez jednostki samorządu terytorialnego (zadania własne i zlecone), a także realizowanej przez powiatowe centra pomocy rodzinie (zadania własne oraz z zakresu administracji rządowej), na pomoc społeczną w 2020 r. w województwie lubelskim wydano łącznie 171,8 mln zł (mniej o 3,6 mln zł niż w 2019 r.), co stanowiło 4,9% tego typu wydatków w kraju.

Pomoc pieniężna w 2020 r. wyniosła 111,4 mln zł (mniej o 0,4 mln zł niż w 2019 r.). Wydatki te stanowiły 64,9% wydatkowanej kwoty ogółem. Z tego na zasiłki stałe przeznaczono 50,8 mln zł (mniej o 2,1 mln zł niż w 2019 r.), na zasiłki okresowe – 34,2 mln zł (więcej o 1,8 mln zł niż w 2019 r.), na zasiłki celowe – 26,0 mln zł (podobnie w 2019 r.).

W ramach pomocy niepieniężnej na świadczenia wydano 60,4 mln zł, tj. 35,1% kwoty ogółem (mniej o 3,2 mln zł niż w 2019 r.). Na zapewnienie posiłków przeznaczono 9,0 mln zł tj. 14,9% kwoty wydatkowanej na pomoc niepieniężną (mniej o 6,5 mln zł niż w 2019 r.). Wyższą kwotę niż w roku poprzednim wydano na schronienie (3,2 mln zł – więcej o 1,3 mln zł niż w 2019 r.). Na usługi opiekuńcze wraz ze specjalistycznymi usługami opiekuńczymi wydatkowano kwotę 47,5 mln zł (więcej o 1,9 mln zł niż w 2019 r.).

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, zawierającego informację o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy - gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zmianami).

W województwie lubelskim w 2020 r. ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej skorzystało 43,3 tys. gospodarstw domowych, w których było 97,9 tys. osób. W odniesieniu do 2019 r. liczba gospodarstw domowych uległa w województwie zmniejszeniu o 9,8%, a liczba członków tych gospodarstw o 13,6% (w kraju analogicznie: o 7,6% oraz o 10,5%). Natomiast w porównaniu z 2010 r. liczba gospodarstw domowych była niższa o 38,3%, a liczba członków o 55,4%. Z ogółu beneficjentów zdecydowana większość (64,9%) mieszkała na wsi i było ich mniej o 1,9 p. proc. w porównaniu z 2019 r. W 2020 r. poniżej kryterium dochodowego funkcjonowało w województwie lubelskim 59,3% gospodarstw domowych (w kraju 56,3%). W porównaniu z 2019 r. udział takich gospodarstw domowych uległ zwiększeniu o 1,0 p. proc, a mniej o 3,5 p. proc. z 2010 r. (w kraju odpowiednio więcej o 0,7 p. proc. i mniej o 7,6 p. proc.).

W Lublinie wsparcie finansowe w postaci świadczenia ze środowiskowej pomocy społecznej otrzymało 5,8 tys. gospodarstw domowych, w których było 9,2 tys. osób.

Tablica 19.
Table 19.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej
Beneficiaries of social assistance at domicile

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from social assistance at domicile	70070	64415	47948	43255
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries of social assistance at domicile	219726	183946	113282	97894
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries of social assistance at domicile per 10 thousand population	1007	858	536	465

Beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej w 2020 r. w przeliczeniu na 10 tys. ludności było 465 mieszkańców województwa lubelskiego, natomiast w 2010 r. – 1007 (w kraju odpowiednio: 414 oraz 867 osób). Wśród województw w 2020 r. odnotowano znaczne zróżnicowanie wartości omawianego miernika. Najmniej korzystną sytuację notowano w województwie warmińsko-mazurskim, w którym na 10 tys. mieszkańców ze wsparcia korzystało 722 osoby, a najbardziej korzystną wyróżniało się śląskie z wynikiem 276 osób.

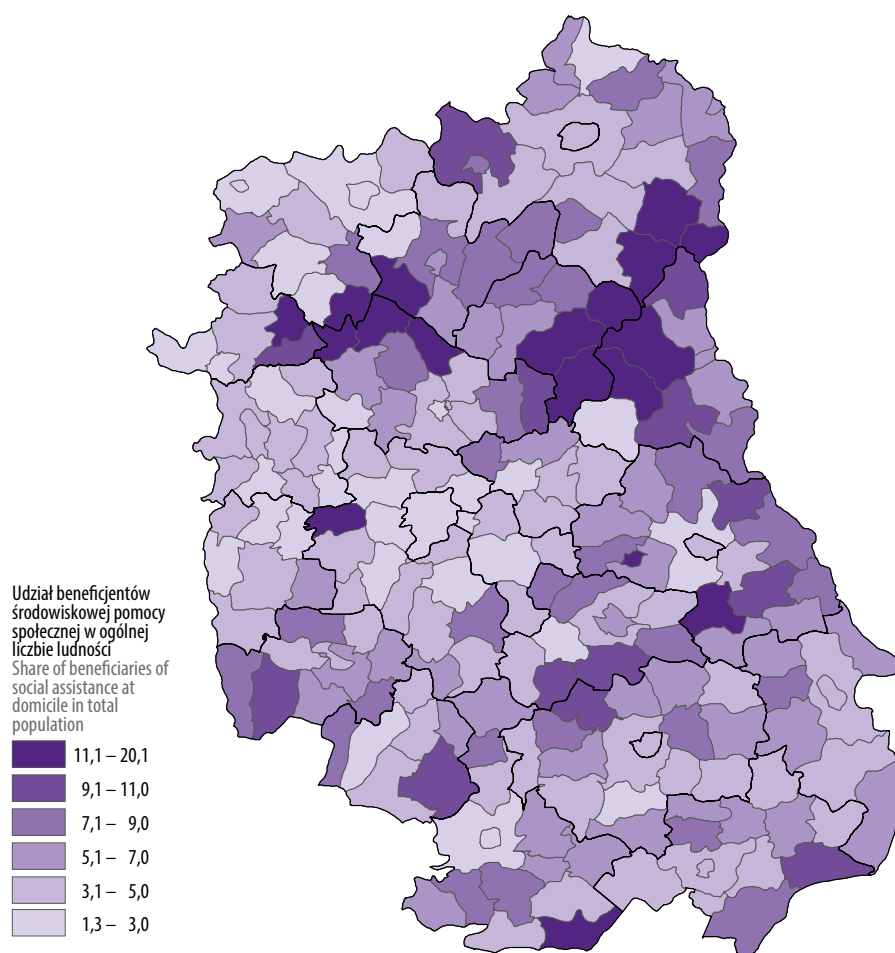
W ujęciu powiatów województwa lubelskiego najmniej korzystną relacją liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej do liczby ludności wyróżniał się powiat parczewski, w którym wskaźnik przyjął najwyższą wartość (901 osób), a najbardziej korzystną miasto Lublin (271 osób). W przeliczeniu gmin województwa największym wsparciem finansowym w przeliczeniu na 10 tys. ludności objęta była gmina Wiryki (2014 osób), a najmniejszym miasto Łuków (134 osoby).

Zasięg korzystania z pomocy społecznej w województwie wyniósł 4,7% i był niższy o 0,7 p. proc. w porównaniu z 2019 r. i o 5,4 p. proc. z 2010 r. W Polsce wskaźnik ten wyniósł 4,1%. W województwie wskaźnik na wsi wynosił 5,6%, a w miastach 3,5%. Zróżnicowanie zasięgu korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej pomiędzy gminami w województwie było duże. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w gminach: Wiryki (20,1%) oraz Dębowa Kłoda (19,0%). Najmniejszy zasięg beneficjentów korzystających z pomocy społecznej wystąpił natomiast w mieście Łuków (1,3%), a także w gminie Nałęczów (1,6%) oraz w gminie Poniatowa (1,8%), a także w Konopnicy i gminie Łęczna (po 1,9%). W Lublinie omawiany miernik w 2020 r. wyniósł 2,7% i był niższy o 0,2 p. proc. w stosunku do 2019 r. i o 2,4 p. proc. do 2010 r.

W Polsce zróżnicowanie zasięgu korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej było najwyższe w województwie warmińsko-mazurskim (7,2%) oraz kujawsko-pomorskim (6,0%). Najniższą wartość tego wskaźnika odnotowano natomiast w województwie śląskim (2,8%) oraz dolnośląskim (3,0%). Województwo lubelskie pod względem tego wskaźnika uplasowało się na 6. miejscu w kraju.

Mapa 27.
Map 27.

Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2020 r.
Scope of use of social assistance at domicile in 2020

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20 tygodnia życia dziecka, żłobek zapewnia opiekę do 10 godz. dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (tekst jednolity Dz. U. z 6 marca 2018 r. poz. 603). Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1 roku życia dziecka, klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godz. dziennie.

Oddział żłobkowy przy przedszkolu – jednostka działająca przy przedszkolu (lub innej instytucji) sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3 nie wpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r. na terenie województwa lubelskiego działało 214 placówek opieki nad dziećmi do lat 3. Placówki tego typu stanowiły 4,3% wszystkich tego typu placówek w kraju. Wśród wszystkich placówek największy odsetek stanowiły żłobki (88,8%). W końcu 2021 r. najwięcej placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 funkcjonowało w Lublinie (81). W porównaniu z 2020 r. liczba placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 zwiększyła się o 32 placówki, najbardziej w Lublinie (o 12 placówek) oraz powiecie łukowskim (o 6 placówek).

Spośród wszystkich placówek opieki instytucjonalnej nad dziećmi w wieku do lat 3 – 74,3% żłobków i klubów dziecięcych należało do sektora prywatnego. W sektorze prywatnym 66,0% placówek prowadzonych było przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, natomiast w sektorze publicznym 90,9% placówek było prowadzonych przez samorząd gminny.

Tablica 20. Żłobki^a i kluby dziecięce
Stan w dniu 31 grudnia
Nurseries^a and children's clubs
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2011	2015	2020	2021
Żłobki Nurseries	22	52	163	190
w tym publiczne of which public	20	22	41	50
Oddziały żłobkowe Nursery sections	3	7	1	1
Kluby dziecięce Children's clubs	5	15	18	23
w tym publiczne of which public	-	-	4	4
Miejsca: Places:	1678	2819	6923	8308
w żłobkach in nurseries	1525	2413	6562	7810
w klubach dziecięcych in children's clubs	56	228	330	462
Dzieci przebywające (w ciągu roku): Children staying (during the year):	2440	3801	9153	10626
w żłobkach in nurseries	2122	3335	8714	10005
w klubach dziecięcych in children's clubs	62	255	379	579

a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.
a Including nursery sections.

Liczba miejsc we wszystkich placówkach opieki nad małymi dziećmi wzrosła z 1,7 tys. w 2011 r. do 8,3 tys. w 2021 r. W porównaniu z 2020 r. liczba miejsc wzrosła o 20,0%, a w stosunku do 2011 r. liczba miejsc zwiększyła się prawie 5-krotnie. W końcu 2021 r. w żłobkach, klubach dziecięcych i oddziale żłobkowym przebywało 6,9 tys. dzieci. Ponad połowę dzieci stanowili chłopcy (52,8%).

Wskaźnik liczby miejsc w placówkach w przeliczeniu na 1 tys. dzieci w wieku do lat 3 w województwie lubelskim wzrastał w kolejnych latach. Wskaźnik ten wzrósł z 25,1 w 2011 r. do 157,0 w 2021 r. Dla Polski wartość tego wskaźnika w 2021 r. wyniosła 181,9 podczas gdy w 2011 r. – 29,7. Najwyższe wartości tego wskaźnika w województwie lubelskim odnotowano w Lublinie (348,8) oraz Chełmie (338,8). Wysokie wskaźniki miały także pozostałe powiaty grodzkie: Biała Podlaska (247,6) i Zamość (280,6). Z kolei niższe wartości wskaźnika wyróżniały powiaty ziemskie, m.in: świdnicki (207,5) i puławski (211,4).

Wskaźnik liczby dzieci w żłobkach, klubach dziecięcych i oddziale żłobkowym na 1000 dzieci w wieku do lat 3 wzrósł z 22,9 w 2011 r. do 130,1 w 2021 r. Analizując opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 na poziomie

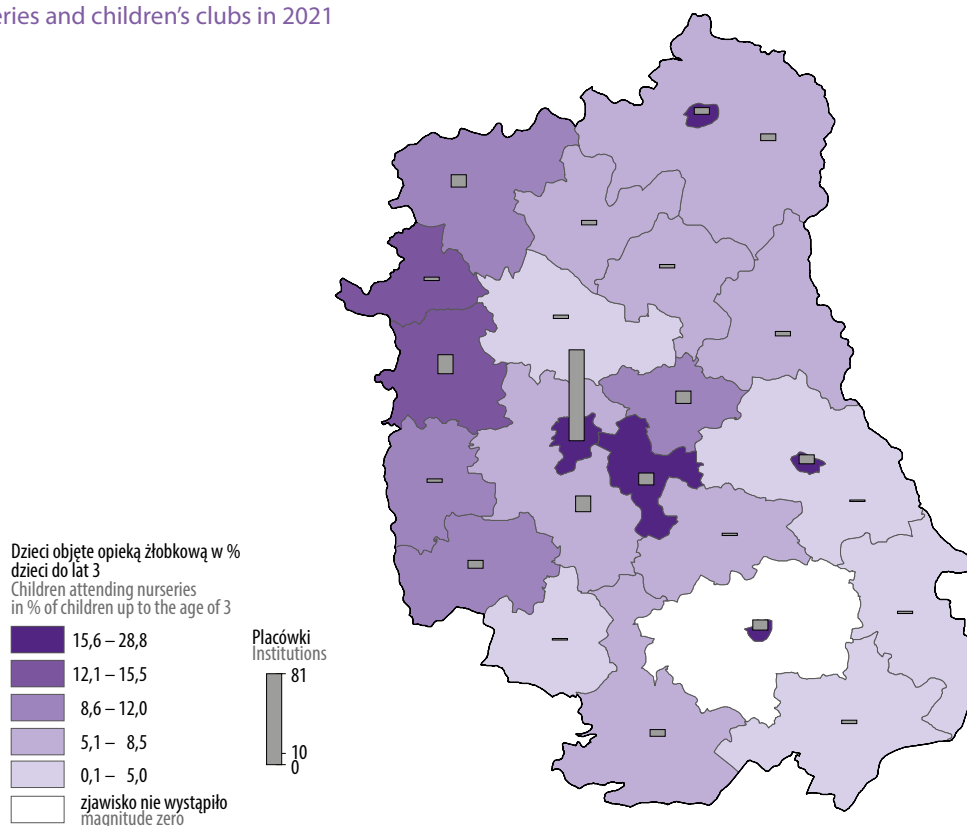
województwa warto zauważyć, że podobnie jak w 2020 r, największy odsetek dzieci korzystających ze żłobków, oddziałów żłobkowych i klubów dziecięcych charakteryzował powiaty grodzkie: Lublin (287,7), Chełm (273,0), Zamość (254,5) oraz Biała Podlaska (210,0). Wśród powiatów ziemskim najwyższe wartości odnotowano m.in. w powiatach: świdnickim (181,2) i puławskim (147,4) natomiast najniższe – chełmski (7,9) oraz janowski (18,3).

Mapa 28.

Map 28.

Żłobki i kluby dziecięce w 2021 r.

Nurseries and children's clubs in 2021

Wykres 34.

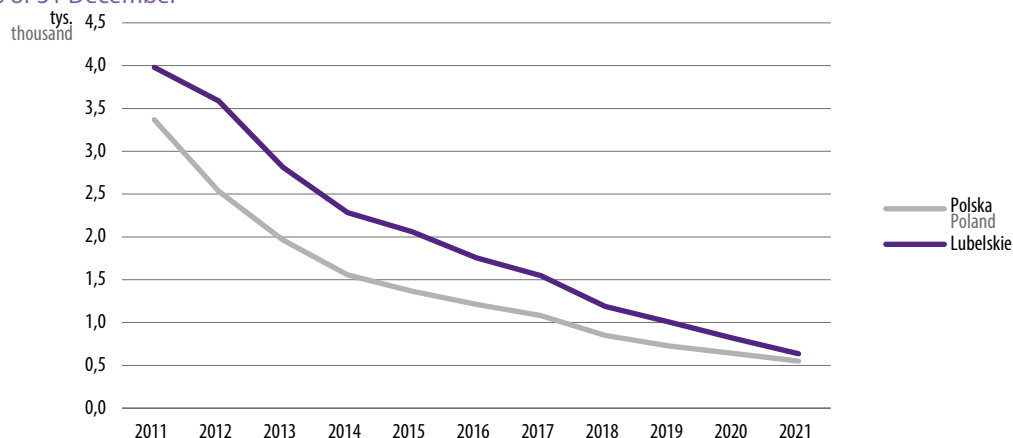
Chart 34.

Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach^a i klubach dziecięcych

Stan w dniu 31 grudnia

Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries^a and children's clubs

As of 31 December

^a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.

a Including nursery sections.

Łącznie w ciągu całego 2021 r. z placówek skorzystało 10,6 tys. dzieci. W porównaniu z 2020 r. liczba dzieci w placówkach opieki nad małymi dziećmi wzrosła o 16,1%, a w porównaniu z 2011 przybyło ponad 4-krotnie więcej dzieci w tego typu placówkach. Koszty pobytu w placówkach zostały częściowo lub całkowicie pokryte przez gminy 73,8% dzieciom przebywającym w ciągu całego roku.

Warunki mieszkaniowe

Housing conditions

W 2020 r., w porównaniu z 2019 r., odnotowano wzrost liczby mieszkań o 0,8%, powierzchni użytkowej o 0,9% oraz izb o 0,8%. Wzrósł także odsetek mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne. Długość sieci wodociągowej rozdzielczej zwiększyła się o 0,9%, kanalizacyjnej o 3,3%, a gazowej o 1,7%. Wzrósł wskaźnik ludności korzystającej z sieci gazowej w % ogółu ludności – 1,9 p. proc., kanalizacyjnej – 0,3 p. proc., wodociągowej – 0,1 p. proc..

Według stanu na koniec 2020 r. zasoby mieszkaniowe w województwie lubelskim liczyły 793,8 tys. mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej wynoszącej 61647,3 tys. m², w których znajdowało się 3062,9 tys. izb. W porównaniu z 2019 r. odnotowano wzrost liczby mieszkań o 0,8%, a z 2010 r. – o 8,3%, powierzchni użytkowej – odpowiednio wzrost o 0,9% i 10,9% oraz izb – odpowiednio wzrost o 0,8% i o 9,5%. W kraju w porównaniu z poprzednim rokiem wzrost liczby mieszkań wyniósł 1,4%, wobec wzrostu o 11,5% w stosunku do 2010 r., powierzchni użytkowej – odpowiednio wzrost o 1,6% i o 14,9% oraz izb – odpowiednio wzrost o 1,3% i o 11,9%.

Na koniec 2020 r. w miastach zlokalizowanych było 409,4 tys. mieszkań (wzrost o 1,0% w stosunku do 2019 r.) o powierzchni użytkowej 26989,1 tys. m² (wzrost o 1,0%), w których było 1521,6 tys. izb (wzrost o 0,9%). Na terenach wiejskich znajdowało się 384,4 tys. mieszkań (wzrost o 0,6% w stosunku do 2019 r.) o powierzchni użytkowej 34658,2 tys. m² (wzrost o 0,9%), w których było 1541,4 tys. izb (wzrost o 0,8%).

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. w województwie lubelskim przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 77,7 m² i wzrosła o 1,9 m² w stosunku do 2010 r. (w kraju odpowiednio 74,5 m² i 2,2 m²), a przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 osobę wyniosła 29,4 m² i wzrosła o 3,9 m² (w kraju odpowiednio 29,2 m² i 3,9 m²). Przeciętna liczba izb przypadająca na 1 mieszkanie wyniosła 3,86 wobec 3,82 w 2010 r. (w kraju 3,82 wobec 3,81).

Tablica 21. Zasoby mieszkaniowe
Stan w dniu 31 grudnia
Table 21. Dwelling stocks
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Mieszkania w tys. Dwellings in thousands	732,8	761,5	787,7	793,8
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności Dwelling stocks per 1,000 population	336,4	355,9	373,6	378,9
Przeciętna w zasobach: Dwelling stocks, average:				
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	3,82	3,84	3,86	3,86
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor area of a dwelling in m ²	75,8	76,9	77,5	77,7
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	2,97	2,81	2,68	2,64

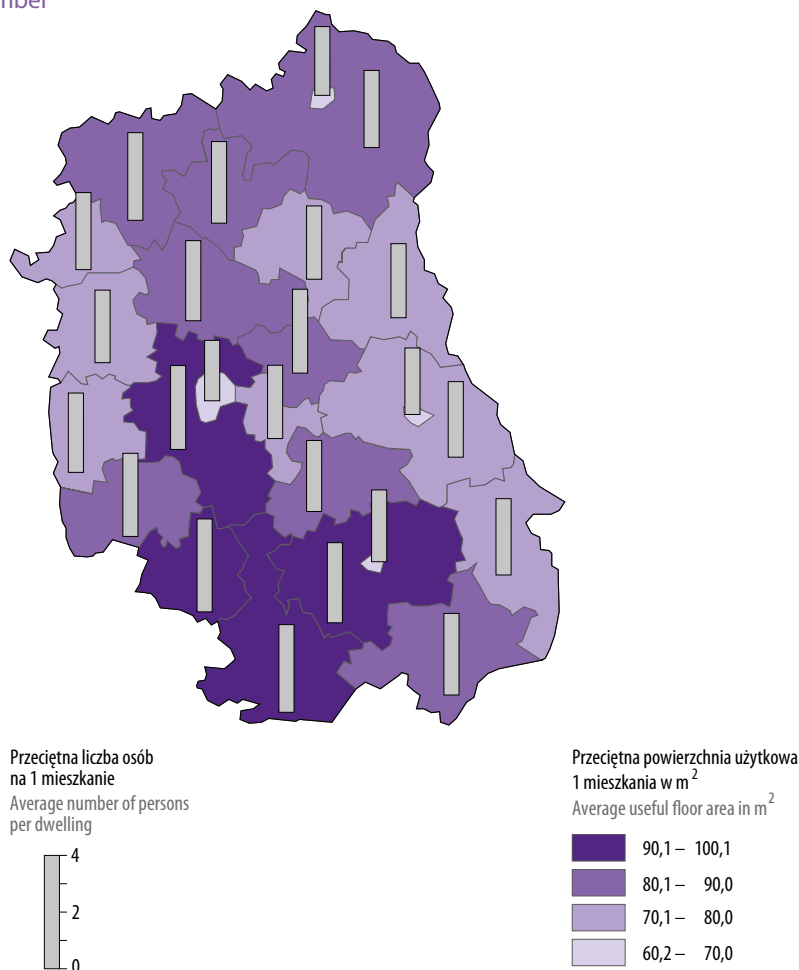
W województwie lubelskim wskaźnik dotyczący przeciętnej liczba osób przypadającej na 1 mieszkanie systematycznie maleje – z 2,97 w 2010 r. do 2,64 w 2020 r. (w kraju odpowiednio z 2,86 do 2,55). W układzie terytorialnym notuje się jego wyraźne zróżnicowanie; w województwie w 2020 roku wyniósł od 2,13 w Lublinie do 3,28 w powiecie janowskim. Wyraźnie zróżnicowana jest także przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania. Najmniejsze były mieszkania w miastach na prawach powiatu: Lublin – 60,2 m², Chełm – 63,2 m² i Zamość – 67,0 m², a największe w powiatach lubelskim – 100,1 m² i janowskim – 92,9 m².

Mapa 29. Warunki mieszkaniowe ludności w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 29. Housing conditions of population in 2020

As of 31 December

W województwie systematycznie rośnie odsetek mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne. W 2020 r. wodociąg wyposażonych było 91,9% mieszkań (wobec 91,2% w 2010 r.), w ustęp – 85,5% (84,1% w 2010 r.), w łazienkę – 83,0% (81,5%), w centralne ogrzewanie – 76,3% (74,1%), a w gaz sieciowy – 46,1% (42,1%).

W 2020 r. pomiędzy miastem a wsią nadal utrzymywały się różnice w wyposażeniu mieszkań w podstawowe instalacje. W województwie lubelskim do wodociągu podłączone było 98,2% mieszkań w miastach i 85,2% na wsi, w ustęp wyposażone było 96,8% mieszkań w miastach i 73,4% na wsi, w łazienkę odpowiednio 95,2% i 70,0%, a w centralne ogrzewanie odpowiednio 91,1% i 60,5%. Największa różnica widoczna była w wyposażeniu mieszkań w gaz z sieci, gdzie w miastach podłączonych do sieci gazowej było 73,7% mieszkań, a na wsi tylko 16,8%.

W Polsce odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg wyniósł 97,0% (wobec 96,6% w 2010 r.), w ustęp – 94,0% (93,2% w 2010 r.), w łazienkę – 91,8% (wobec 90,7% w 2010 r.), w centralne ogrzewanie – 83,1% (80,8% w 2010 r.), a w gaz z sieci 57,2% (56,4% w 2010 r.).

W województwie lubelskim w 2020 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej osiągnęła 22,0 tys. km i w porównaniu z 2019 r. r. zwiększyła się o 188,7 km (o 0,9%), a z 2010 r. o 2569,1 km (o 13,2%). Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych wyniosła 393,3 tys. sztuk i zwiększyła się w porównaniu z 2019 r. o 1,3%, a z 2010 r. o 14,2%.

W kraju długość sieci wodociągowej rozdzielczej w porównaniu z 2019 r. zwiększyła się o 0,8%, a w stosunku do 2010 r. o 14,8%. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych zwiększyła się w porównaniu z 2019 r. o 2,0%, a z 2010 r. o 19,4%.

W 2020 r. na terenach wiejskich znajdowało się 86,2% (18,9 tys. km) długości sieci wodociągowej (w kraju 77,0%) i w stosunku do 2019 r. długość jej wzrosła o 0,8% (154,7 km). Na terenach miejskich długość sieci wodociągowej wyniosła 3,0 tys. km i w ciągu roku wzrosła o 1,1% (34,0 km).

Wraz z rozwojem infrastruktury wodociągowej następuje systematyczne zagęszczenie sieci. W 2020 r. wyniosło ono 87,5 km na 100 km² (w kraju 100,2 km na 100 km²) i w porównaniu z rokiem poprzednim zarówno w województwie, jak i w kraju, zwiększyło się o 0,8 km na 100 km².

Na terenach wiejskich wskaźnik gęstości sieci wodociągowej w 2020 r. wyniósł 78,6 km na 100 km² i w porównaniu z 2019 r. był wyższy o 0,7 km na 100 km². Tereny miejskie odznaczały się znacznie większym zagęszczeniem sieci wodociągowej, ze wskaźnikiem zagęszczenia wynoszącym w 2020 r. 297,7 km na 100 km² (wzrost w stosunku do 2019 r. o 3,4 km na 100 km²).

W 2020 r. zużycie wody z wodociągów przez gospodarstwa domowe wyniosło 61,0 hm³ (w kraju 1299,9 hm³) i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyło się o 0,2% (w kraju zwiększyło się o 0,6%), a przeciętne zużycie wody przez gospodarstwa domowe przypadające na 1 mieszkańca wyniosło 29,0 m³ (w kraju 33,9 m³) i w porównaniu z 2019 r. pozostało na tym samym poziomie (w kraju zwiększyło się o 0,2 m³). W województwie, zarówno na obszarach wiejskich, jak i w miastach, zużycie wody na jednego mieszkańca wzrosło o 0,1 m³ (w kraju wzrost wyniósł odpowiednio 0,1 m³ i 0,3 m³).

Tablica 22.**Wodociągi**

Stan w dniu 31 grudnia

Table 22.

Water supply system

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Sieć rozdzielcza w km Distribution network in km	19402,8	21023,5	21783,2	21971,9
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	344347	369593	388373	393332
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm ³ Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm ³	57,2	61,1	61,2	61,0

W województwie lubelskim w 2020 r. z sieci wodociągowej korzystało 87,4% ogółu ludności (w kraju 92,2%), co w porównaniu z 2019 r. oznaczało wzrost o 0,1 p. proc. (w kraju pozostał na tym samym poziomie), a w odniesieniu do 2010 r. o 6,3 p. proc. (w kraju o 4,8 p. proc.). W miastach dostęp do wodociągu miało 94,8% ogółu ludności, a na terenach wiejskich 81,1% (w kraju odpowiednio 96,7% i 85,6%).

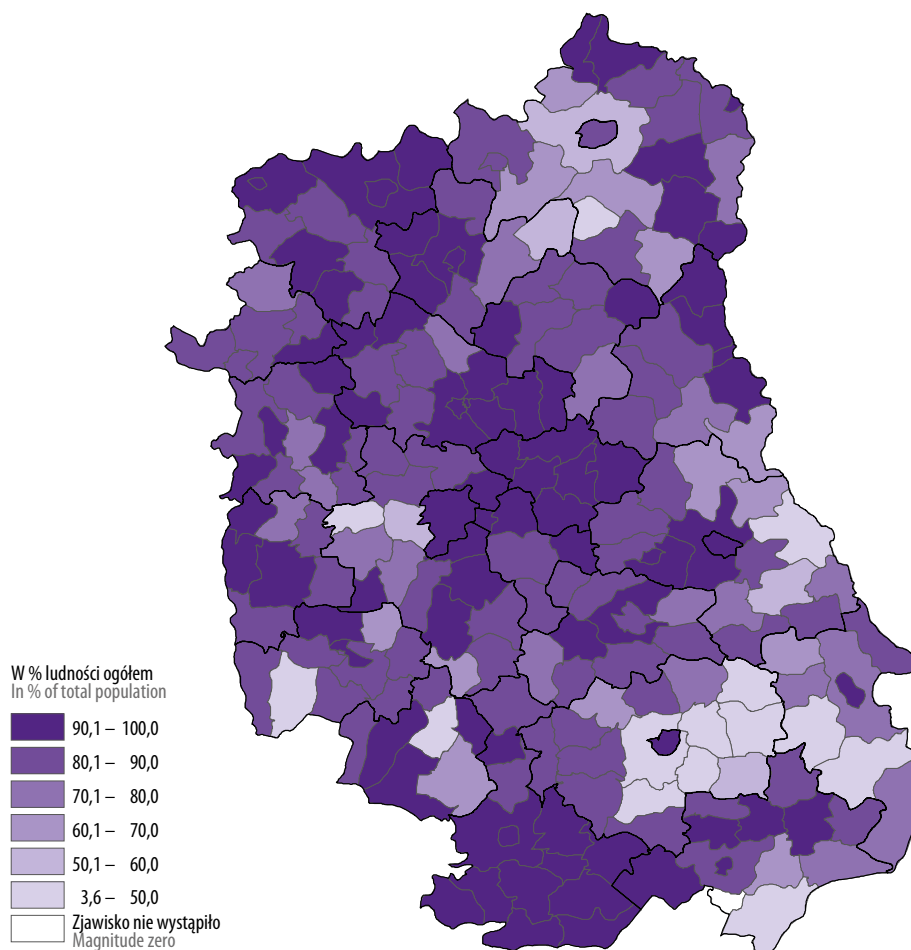
W 2020 r. w 75% gmin województwa lubelskiego ludność korzystająca z sieci wodociągowej stanowiła ponad 80% ogółu ludności w tych gminach, przy czym w dwóch gminach – Obsza i Wólka – wskaźnik ten sięgnął 100%. Udział mieszkańców korzystających z wodociągów wynoszący poniżej 20% odnotowano w gminie Łabunie (7,1%) i Miączyn (3,6%), a w gminie Bełzec nie korzystano z sieci wodociągowej.

Mapa 30.

Map 30.

Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w 2020 r.

Population connected to the water supply system in 2020

W 2020 r. sieć kanalizacyjna w województwie lubelskim osiągnęła długość 7187,3 km i w porównaniu z 2019 r. zwiększyła się o 229,6 km (o 3,3%) i o 2755,2 km (o 62,2%) do 2010 r. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych wyniosła 150,4 tys. i zwiększyła się w porównaniu z 2019 r. o 3,9%, a z 2010 r. o 50,6%.

W kraju sieć kanalizacyjna w porównaniu z 2019 r. zwiększyła się o 2,7%, a w stosunku do 2010 r. o 57,8%. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych zwiększyła się w porównaniu z 2019 r. o 3,1%, a z 2010 r. o 54,4%.

W 2020 r. na terenach wiejskich znajdowało się 59,2% (4252,7 km) długości sieci kanalizacyjnej (w kraju 59,6%) i w stosunku do 2019 r. długość jej wzrosła o 4,7% (192,0 km). Na terenach miejskich długość sieci kanalizacyjnej wyniosła 2934,6 km i w ciągu roku wzrosła o 1,3% (o 37,6 km).

Również w przypadku infrastruktury kanalizacyjnej następuje systematyczne zagęszczenie sieci. W 2020 r. gęstość sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 km² wyniosła w województwie 28,6 km i w porównaniu z 2019 r. wzrosła o 0,9 km na 100 km² (w kraju o 1,4 km). W miastach województwa lubelskiego w 2020 r. zagęszczenie sieci kanalizacyjnej wyniosło 288,1 km na 100 km² i w porównaniu z 2019 r. zwiększyło się o 3,7 km na 100 km², a na terenach wiejskich wyniosło 17,6 km na 100 km² i w porównaniu z 2019 r. zwiększyło się o 0,8 km na 100 km².

Ilość ścieków odprowadzonych siecią kanalizacyjną w 2020 r. wyniosła 51,4 hm³ (w kraju 1344,2 hm³) i w porównaniu z 2019 r. była wyższa o 1,1%, a z 2010 r. – o 2,4% (w kraju wyższa odpowiednio o 0,1% i o 3,6%).

Tablica 23.

Kanalizacja

Stan w dniu 31 grudnia

Table 23.

Sewage system

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Sieć kanalizacyjna ^a w km Sewage system ^a in km	4432,1	6278,9	6957,7	7187,3
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	99841	128063	144677	150355
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm ³ Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm ³	50,2	49,1	50,8	51,4
w tym oczyszczane of which treated	50,2	49,1	50,8	51,4

a łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

Z sieci kanalizacyjnej w 2020 r. korzystało 53,9% ogółu mieszkańców województwa lubelskiego (w kraju 71,5%). Wskaźnik ten wzrósł o 0,3 p. proc. w porównaniu z 2019 r. i o 6,7 p. proc. w stosunku do 2010 r. (w kraju odpowiednio wzrost o 0,3 p. proc. i o 9,5 p. proc.). W miastach udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej wyniósł 89,4% (w kraju 90,6%), na obszarach wiejskich 23,3% (w kraju 43,1%).

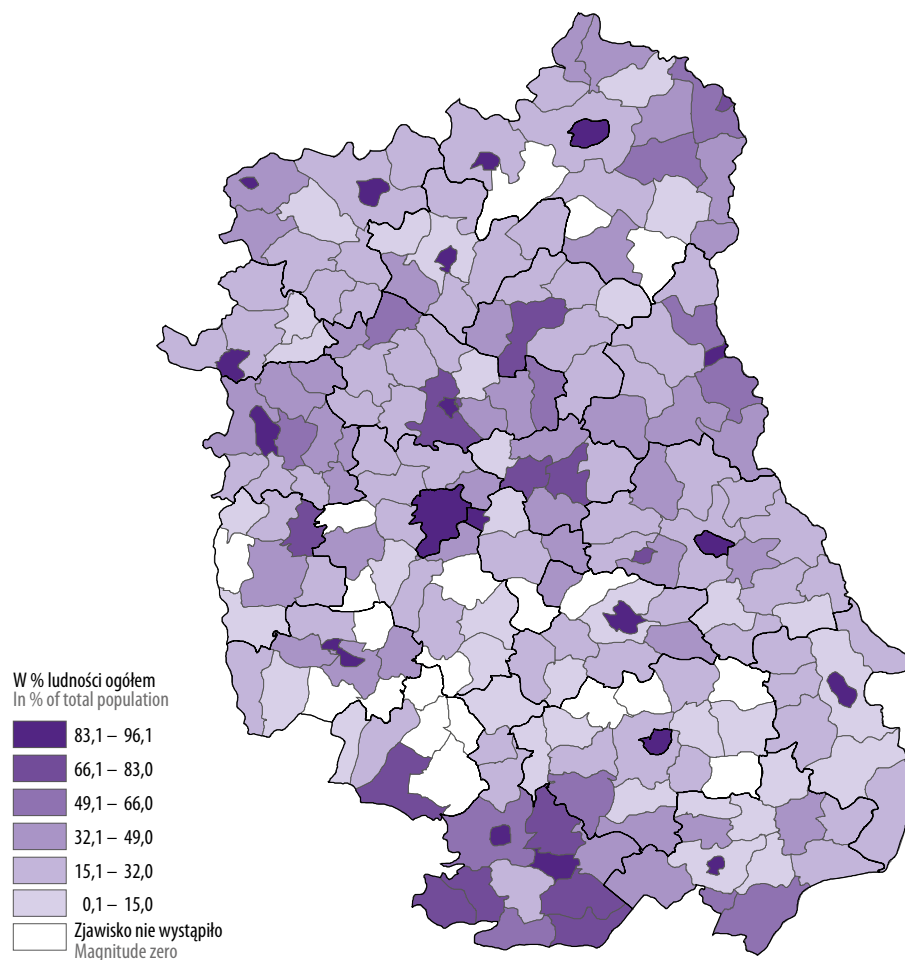
Wśród gmin województwa lubelskiego największy udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej odnotowano w miastach: Puławy (96,1%), Świdnik (94,8%), Chełm i Lubartów (po 93,4%) i Włodawa (93,1%), natomiast w 21 gminach nie korzystano z sieci kanalizacyjnej.

Na koniec 2020 r. długość sieci gazowej w województwie lubelskim wynosiła 9590,5 km i w porównaniu z 2019 r. zwiększyła się o 163,6 km (o 1,7%) i o 1602,1 km (o 20,1%) w stosunku do 2010 r. Liczba przyłączy

prowadzących do budynków mieszkalnych i niemieskalnych wyniosła 166,0 tys. i zwiększyła się w porównaniu z 2019 r. o 3,0%, a z 2010 r. o 28,6%. W kraju sieć gazowa ogółem osiągnęła długość 162,1 tys. km i w porównaniu z 2019 r. zwiększyła się o 2,7% i o 21,8% w stosunku do 2010 r., a liczba przyłączy prowadzących do budynków wyniosła 3,2 mln i zwiększyła się w porównaniu z 2019 r. o 3,7%, a z 2010 r. o 28,7%.

Mapa 31.
Map 31.

Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.
Population connected to the sewage system in 2020

Na terenach wiejskich długość sieci gazowej wynosiła 6582,9 km i stanowiła 68,6% całej sieci gazowej województwa lubelskiego, a liczba przyłączy do budynków mieszkalnych i niemieskalnych wynosiła – 83,9 tys. (50,5% ogółu). W odniesieniu do 2019 r. długość sieci na obszarach wiejskich wzrosła o 144,7 km (o 2,2%), a w miastach o 18,8 km (o 0,6%).

Także i w przypadku infrastruktury gazowej następuje systematyczne zagęszczenie sieci gazowej rozdzielczej. W 2020 r. wyniosło ono 34,0 km na 100 km² (w kraju 44,9 km na 100 km²) i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyło się o 0,6 km na 100 km² (w kraju o 1,2 km na 100 km²). Na obszarach wiejskich wskaźnik zagęszczenia sieci gazowej w 2020 r. wyniósł 23,4 km na 100 km² i w porównaniu z 2019 r. był wyższy o 0,6 km na 100 km². Gęstość sieci na terenach miejskich była dużo wyższa i w 2020 r. wyniosła 285,1 km na 100 km² (wzrost o 1,8 km na 100 km² w stosunku do 2019 r.).

W 2020 r. w województwie lubelskim zużycie gazu z sieci ogółem przez gospodarstwa domowe wyniosło 2021,2 GWh (w kraju 50293,3 GWh) i w porównaniu z 2019 r. wzrosło o 6,4% (w kraju o 5,1%), przy równoczesnym wzroście liczby odbiorców o 4,9% (w kraju o 4,8%). W miastach, w stosunku do 2019 r. miał miejsce wzrost zużycia gazu o 5,7% (w kraju o 3,3%) przy wzroście liczby odbiorców o 3,1% (w kraju o 3,7%), a na obszarach wiejskich odnotowano wzrost zużycia gazu o 8,1% (w kraju o 10,6%), podczas gdy liczba odbiorców zwiększyła się o 13,8% (w kraju o 11,6%).

W 2020 r. przeciętne zużycie gazu z sieci na 1 mieszkańca wyniosło 961,0 kWh i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosło o 6,8% (w kraju 1311,3 kWh i wzrosło o 5,2%), przy czym w miastach zużycie gazu na 1 mieszkańca wyniosło 1457,0 kWh i wzrosło o 6,1% (w kraju 1611,5 kWh i wzrosło o 3,5%), a na terenach wiejskich – 530,8 kWh i wzrosło o 8,5% (w kraju 861,5 kWh i wzrosło o 10,5%).

W województwie lubelskim w 2020 r. z sieci gazowej korzystało 43,8% ogółu ludności wobec 41,9% w 2019 r. (w kraju 54,2% wobec 52,9% w 2019 r.), w miastach wskaźnik ten wyniósł 73,0% (w kraju 72,2%), a na wsi 18,7% (w kraju 27,4%).

Najwyższy odsetek mieszkańców korzystających z sieci gazowej wystąpił w miastach: Kraśnik (96,9%), Świdnik (96,7%), Tomaszów Lubelski (96,1%) oraz Zamość (94,0%), natomiast w 70 gminach województwa nie korzystano z sieci gazowej.

Tablica 24.**Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych**

Stan w dniu 31 grudnia

Table 24.

Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households
As of 31 December

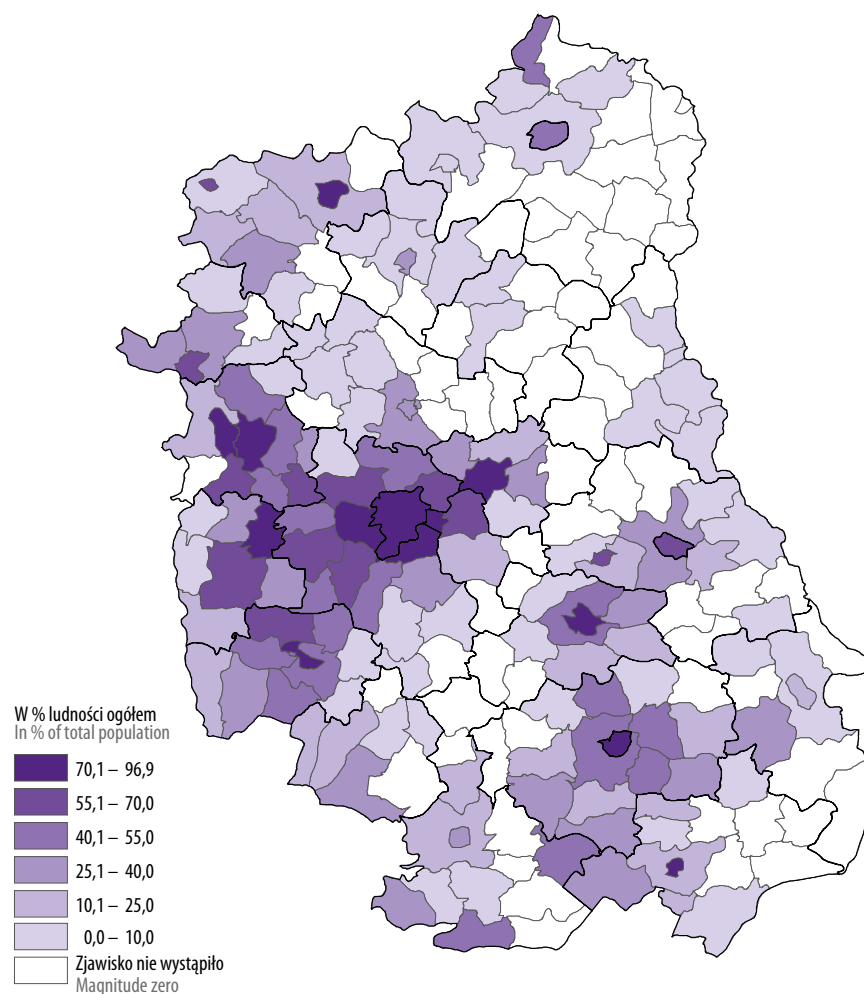
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	7988,4	8654,8	9426,9	9590,5
Przylączy prowadzące do budynków mieszkalnych i nie-mieszkalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in units	129080	143356	161266	166048
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	294,7	318,8	338,4	355,1
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):				
w GWh in GWh	.	1678,2	1899,9	2021,2
na 1 mieszkańca w kWh per capita in kWh	.	783,0	899,5	961,0

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

a Including gas customers using collective gas-meters

Mapa 32.
Map 32.

Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2020 r.
Population connected to the gas supply system in 2020

Ochrona zdrowia

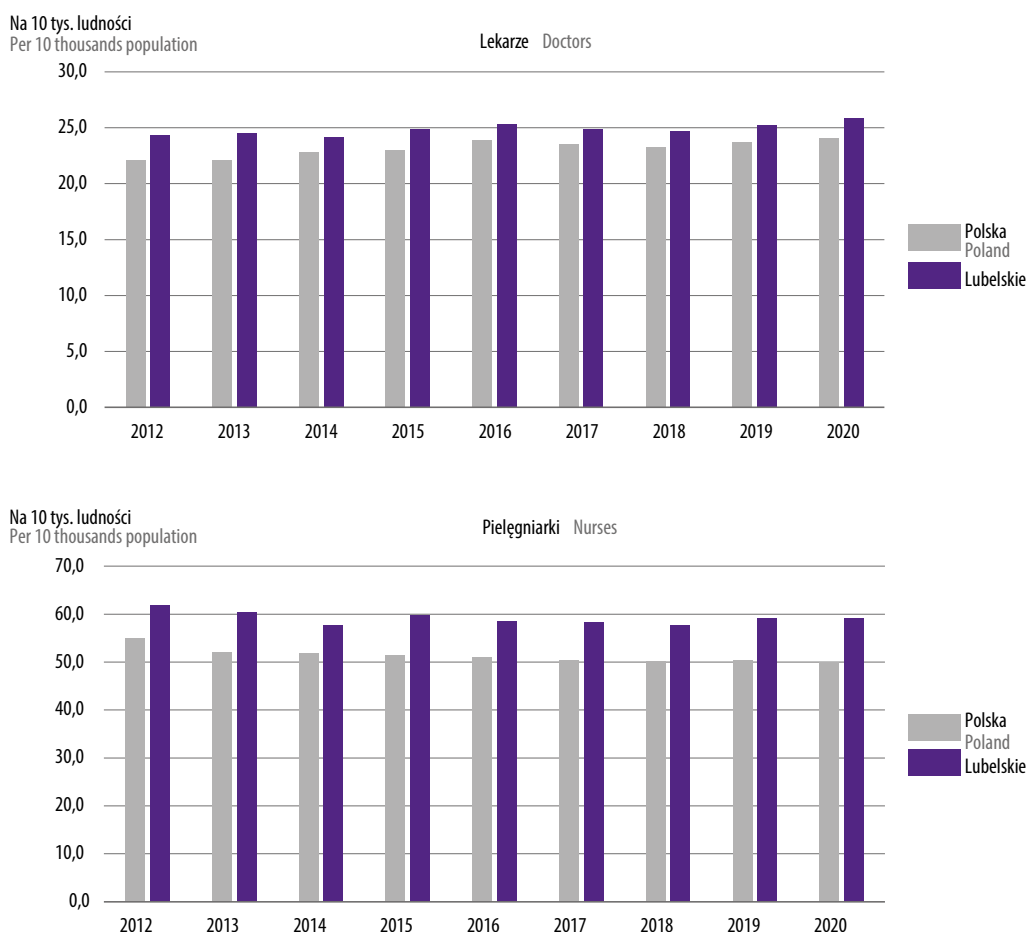
Health care

W końcu 2020 r., w województwie lubelskim, w głównym miejscu pracy, pracowało 5,4 tys. lekarzy oraz 1,0 tys. lekarzy dentyistów. W 2020 r. lekarze specjaliści stanowili w województwie 66,4% wszystkich lekarzy. Placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej było mniej o 2,9% w porównaniu z 2019 r. Mieszkaniec województwa lubelskiego w 2020 r. skorzystał średnio z 8 porad lekarskich. W województwie lubelskim było 45 szpitali ogólnych, co stanowiło 5,0% wszystkich szpitali w Polsce. Na 10 tys. mieszkańców województwa przypadało 51 łóżek, a na jedno łóżko w szpitalach ogólnych przypadało 195 osób. W porównaniu z 2020 r. zmniejszyła się liczba aptek oraz liczba ludności na 1 aptekę i punkt apteczny. Na jedną jednostkę systemu ratownictwa medycznego przypadało przeciętnie 18,7 tys. mieszkańców województwa. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” były niższe o 8,1% w porównaniu z 2019 r.

W końcu 2020 r., w województwie lubelskim, w głównym miejscu pracy, pracowało 5,4 tys. lekarzy, było ich więcej o 1,5% w porównaniu z 2019 r. i o 2,5% z 2012 r. Lekarze stanowili 5,9% wszystkich lekarzy w kraju. Lekarzy dentystów było 1,0 tys. (więcej o 16,0% w porównaniu z 2019 r.) i stanowili oni 7,1% wszystkich tego typu lekarzy w Polsce. W województwie było również 1,8 tys. farmaceutów (bez techników farmacji), 1,8 tys. fizjoterapeutów oraz 0,7 tys. diagnostów laboratoryjnych. Personel medyczny reprezentowało również 12,4 tys. pielęgniarek oraz 1,6 tys. położnych. W porównaniu z 2019 r. liczba pielęgniarek zmniejszyła się o 0,4%, a położnych zwiększyła się o 0,5%. Pielęgniarki w 2020 r. stanowiły 6,5% wszystkich pielęgniarek w kraju, a położne 6,7%.

W 2020 r. liczba lekarzy przypadająca na 10 tys. ludności wyniosła 25,8 (w kraju 24,1). W Polsce wskaźnik ten wahał się od 16,2 w województwie wielkopolskim do 28,2 w województwie zachodniopomorskim. Pod względem powiatowym, w województwie lubelskim, najniższy wskaźnik odnotowano w powiecie chełmskim (4,1), a najwyższy w Lublinie (77,3).

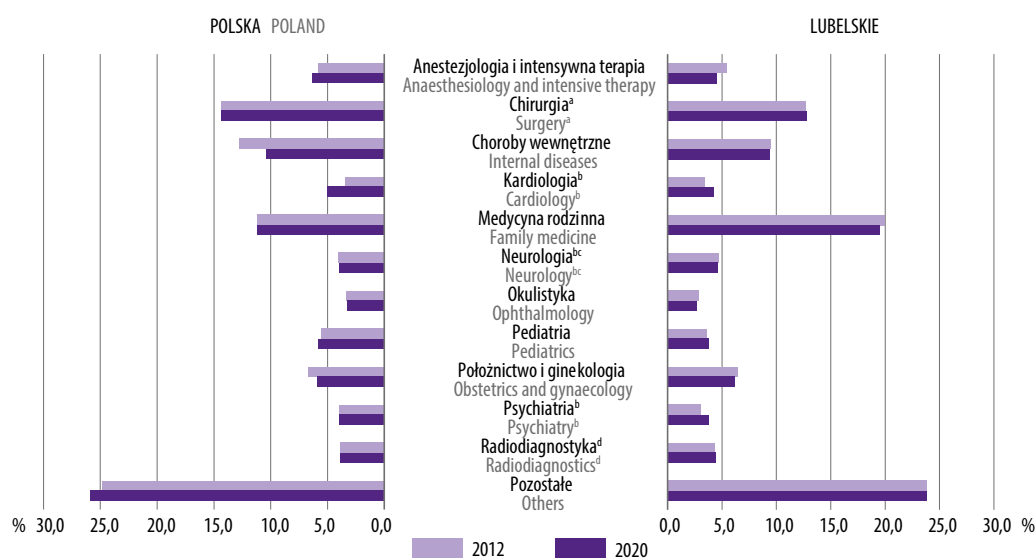
Wykres 35. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 35. Doctors and nurses per 10 thousand population
As of 31 December

Liczba pielęgniarek pracujących bezpośrednio z pacjentem na 10 tys. mieszkańców w 2020 r. wyniosła 59,2 i była wyższa 0,1 pkt w porównaniu z 2019 r. (w kraju 49,9 – niższy o 0,4 pkt). Wskaźnik ten był jednym z najwyższych w Polsce. W powiatach województwa lubelskiego najniższy wskaźnik odnotowano w powiecie chełmskim (10,5) i lubelskim (15,5), a najwyższy w Zamościu (156,1) i Lublinie (137,9). Analizując podział terytorialny w kraju najniższą wartość tego wskaźnika odnotowano w województwie wielkopolskim – 34,2 pielęgniarek na 10 tys. mieszkańców oraz w województwie pomorskim – 38,6. Poza województwem lubelskim najwięcej pielęgniarek na 10 tys. mieszkańców odnotowano w województwie podkarpackim – 60,5 oraz w świętokrzyskim – 61,7.

W analizowanym roku liczba lekarzy specjalistów, w województwie lubelskim, wyniosła 3,6 tys. osób (5,7% wszystkich lekarzy specjalistów w kraju). W porównaniu z 2019 r. było ich więcej o 1,4%, a mniej o 3,0% w stosunku do 2012 r. (w kraju odpowiednio wzrost o 2,4% i 6,9%). Z ogólnej liczby lekarzy specjalistów pracujących w województwie w 2020 r. największy odsetek stanowili lekarze medycyny rodzinnej (19,5%). W strukturze wyróżniali się także lekarze specjaliści w zakresie: chirurgii (12,9% ogółu lekarzy specjalistów), chorób wewnętrznych (9,4%), położnictwa i ginekologii (6,2%), anestezjologii i intensywnej terapii (4,5%), kardiologii (4,2%) oraz pediatrii (3,8%). W 2020 r. lekarze specjaliści stanowili w województwie 66,4% wszystkich lekarzy (w kraju – 67,7%). Wskaźnik ten był taki sam w porównaniu z 2019 r., a niższy o 3,8 p. proc. w stosunku do 2012 r.

Wykres 36. Lekarze specjaliści
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 36. Medical specialists
As of 31 December

a Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowej, kardiochirurgii oraz urologii i chirurgii naczyniowej. b Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. c,d Także: c - neuropatologii, d - radiologii i diagnostyki obrazowej, radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

a General, paediatric and thoracic surgery, orthopaedics and traumatology, orthopaedics and traumatology of the locomotor system, neurosurgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery as well as urology and vascular surgery. b Including children's specialists. c,d Also: c - neuropathology, d - radiology and imaging diagnostics, oncological radiotherapy and children's radiology.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej działało 1511 placówek. Było ich w stosunku do 2019 r. mniej o 2,9% i o 1,0% w porównaniu z 2012 r. Stanowiły one 5,9% wszystkich placówek w kraju. Przychodnie stanowiły 79,6% wszystkich placówek. W miastach województwa lubelskiego zlokalizowanych było 70,8% wszystkich przychodni oraz 56,9% praktyk lekarskich.

W województwie lubelskim, w 2020 r., na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej przypadało 1387 osób (w kraju – 1498). Analizując gminy województwa lubelskiego, najlepszy dostęp ludności do placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej odnotowano w mieście Tomaszów Lubelski, gdzie na 1 podmiot miało dostęp średnio 626 osób. Najmniej korzystną sytuację odnotowano natomiast w gminie Chełm – 15099 osób na 1 podmiot. W Lublinie na 1 podmiot przypadało średnio 1048 osób.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne).

W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w województwie lubelskim udzielono 16,0 mln porad (mniej o 15,1% niż w 2019 r.) i stanowiły one 5,6% wszystkich porad w kraju. Najczęściej korzystano z porad udzielanych w przychodniach (97,0% ogółu porad). Udzielono w nich 99,8% ogółu porad z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, 97,5% specjalistycznych porad lekarskich oraz 78,0% porad stomatologicznych.

W 2020 r. przeciętnie mieszkaniec województwa skorzystał z 8 porad w placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (w kraju podobnie). Najwięcej porad w województwie lubelskim udzielono w mieście Lubartów (18 porad) oraz w Zamościu i Tomaszowie Lubelskim (po 15).

Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej
Stan w dniu 31 grudnia
Table 25. Health care facilities
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Przychodnie Out-patient departments	1103	1186	1229	1203
Praktyki lekarzy i lekarzy dentystów ^a Medical and dental practices ^a	423	414	327	308
Porady udzielone ^{bcd} w tys: Consultations provided ^{bcd} in thousands:	17952,6	19122,9	18879,8	16036,1
lekarskie medical	15263,2	16137,3	16623,5	14429,5
stomatologiczne dental	2689,4	2985,6	2256,3	1606,6
Szpitala ogólne General hospitals	50	57	46	45
łóżka w szpitalach ogólnych beds in general hospitals	11836	11307	9984	10738
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	54,7	52,8	47,4	51,2
wykorzystanie łóżek w % usage of beds in %	72,9	71,4	73,2	57,3
średni pobyt chorego w dniach average patient stay in day	6,2	6,1	5,4	5,6

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub przychodnie. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów. c W ciągu roku. d Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielanymi pacjentom niehospitalizowanym.
a Data concern practices that have signed a contract with the National Health Fund or out-patient departments. b Including consultations paid by patients. c During the year. d Including consultations provided to non-hospitalised patients in admission rooms.

Mapa 33.

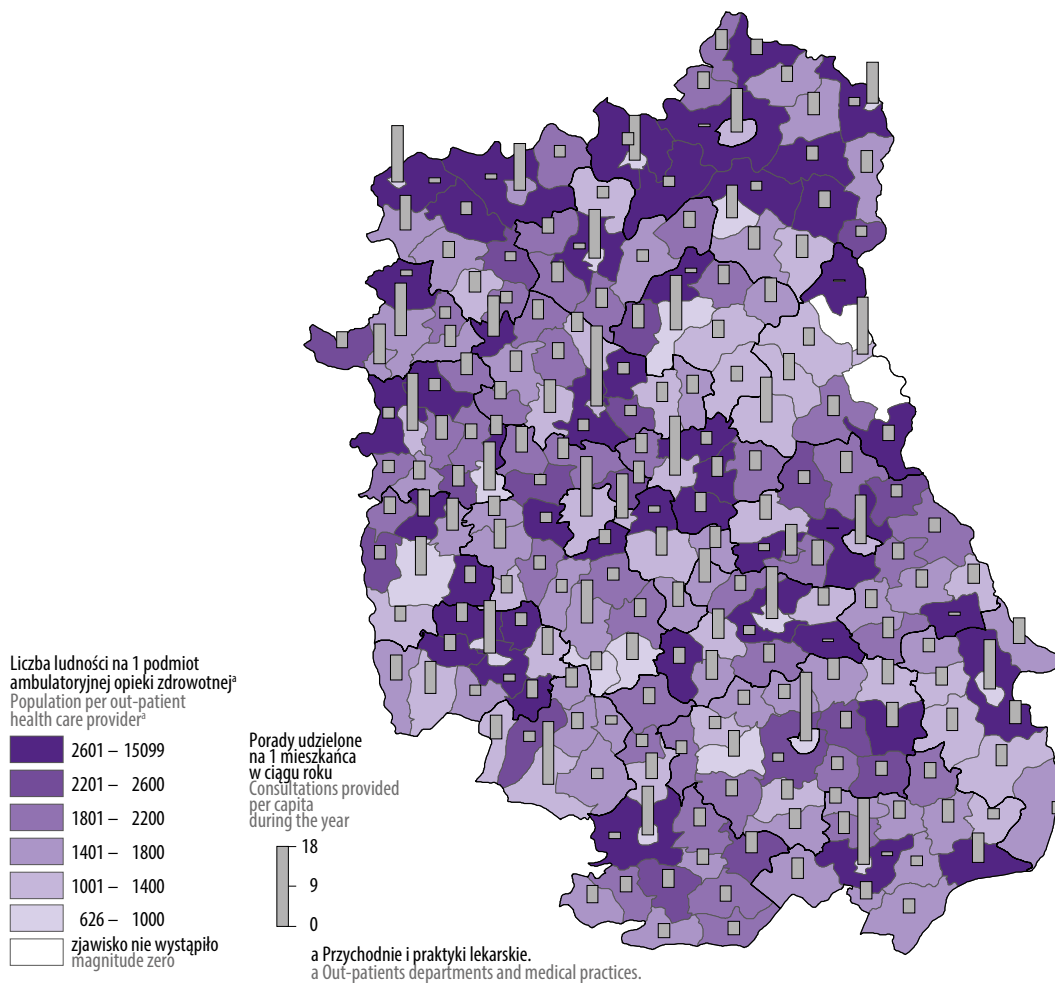
Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Mapa 33.

Out-patient health care in 2020

As of 31 December

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. w województwie lubelskim funkcjonowało 45 szpitali ogólnych (w kraju – 898), co stanowiło 5,0% wszystkich szpitali w Polsce. Było ich mniej o 2,2% w porównaniu z 2019 r. i o 10,0% z 2012 r. W placówkach tych do dyspozycji pacjentów było 10,7 tys. łóżek. W porównaniu z 2019 r. liczba łóżek zwiększyła się o 7,6%, a zmniejszyła się o 9,3% w odniesieniu do 2012 r. Na 10 tys. mieszkańców województwa przypadało 51 łóżek, podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 44. Na jedno łóżko w szpitalach ogólnych przypadało 195 osób.

W 2020 r. w szpitalach ogólnych w trybie stacjonarnym leczonych było 379,8 tys. osób (łącznie z ruchem międzyoddziałowym), tj. 6,0% leczonych w szpitalach ogólnych w kraju. Najwięcej pacjentów odnotowano na oddziałach: chirurgicznych – 77,7 tys., chorób wewnętrznych – 51,5 tys. i ginekologiczno-położni-
czych – 43,2 tys.

Kolejnym wskaźnikiem opisującym działalność oddziałów jest przeciętne wykorzystanie łóżek w ciągu roku. W województwie lubelskim wskaźnik ten dla wszystkich szpitali ogólnych wyniósł 57,3% i był niższy o 15,9 p. proc. niż w 2019 r. Rozpatrywany na poziomie poszczególnych województw był w każdym województwie niższy, przy czym największy spadek wykorzystania łóżek szpitalnych odnotowano w województwach: opolskim (o 19,7 p. proc.), świętokrzyskim (o 18,5 p. proc.). Najwyższy wskaźnik wykorzystania łóżek odnotowano w województwie zachodniopomorskim (60,2%) i było on o 11,3 p. proc. niższy niż w 2019 r. a najniższy wskaźnik w województwach: warmińsko-mazurskim (50,3%, o 16,6 p. proc. mniej) i śląskim (50,6%, o 14,8 p. proc. mniej).

Wskaźnik przeciętnego wykorzystania łóżek ogółem w szpitalach w 2020 r. w województwie wyniósł 209,3 dni. Spośród oddziałów, które dysponowały największą średnią liczbą łóżek w 2020 r., najwyższą wartość wskaźnika odnotowano na oddziałach: nefrologicznym (297,0), psychiatrycznym (284,5), onkologicznym (273,3) oraz toksykologicznym (264,3).

W 2020 r. jeden chory przebywał na oddziale szpitalnym w szpitalach ogólnych województwa lubelskiego średnio 5,6 dnia. Najdłużej na leczeniu przebywali pacjenci oddziałów psychiatrycznych (31,5 dnia), terapii uzależnień (22,5 dnia), rehabilitacyjnym (21,6 dnia) oraz anestezjologii i intensywnej terapii (10,8 dnia).

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. opiekę długoterminową świadczyło 39 placówek, które posiadały 2,0 tys. łóżek. W ciągu roku w placówkach tych przebywało 4,9 tys. pacjentów, z tego 33,9% w zakładach opiekuńczych typu ogólnego.

W województwie funkcjonowało w 2020 r. również 5 zakładów stacjonarnej opieki psychiatrycznej, z tego 4 szpitale psychiatryczne. Liczba łóżek we wszystkich tego typu zakładach wyniosła 1,1 tys., większość z nich należało do szpitali psychiatrycznych (97,8%).

Sprzedaż leków i środków medycznych w 2021 r. prowadziły 734 apteki i 51 punktów aptecznych. W porównaniu z 2020 r. nastąpił spadek liczby aptek o 0,7% i o 7,4% w odniesieniu do 2010 r. Liczba aptek w województwie stanowiła 6,2% ogółu aptek w kraju. W efekcie tych zmian zmniejszyła się liczba ludności obsługiwanej przez 1 placówkę. W 2021 r. przeciętnie było to 2645 osób (w kraju 2926 osób).

Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

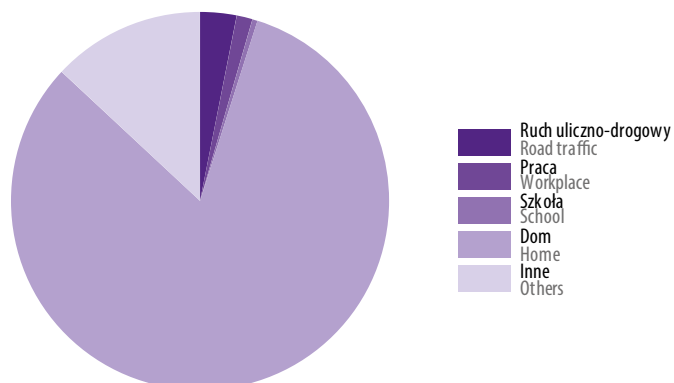
Szybką pomoc medyczną w nagłych przypadkach w 2021 r. świadczyło na terenie województwa lubelskiego 111 jednostek systemu ratownictwa medycznego (w kraju – 1849). Na jedną jednostkę przypadało przeciętnie 18,7 tys. mieszkańców (w kraju – 20,6 tys.).

W 2021 r. zespoły wyjazdowe ratownictwa medycznego dokonały 167,6 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia (więcej o 7,5% niż 2020 r.), z tego 82,0% to wyjazdy do domu, a 3,1% do zdarzeń w ruchu uliczno-drogowym. Z ich pomocy skorzystało 168,0 tys. osób (więcej o 7,4% niż w 2020 r.).

W trybie ambulatoryjnym świadczeń w nagłych wypadkach udzielały 23 izby przyjęć i 17 szpitalnych oddziałów ratunkowych. Z ich usług skorzystało 229,8 tys. osób, więcej o 7,3% niż w 2020 r. Najczęściej udzielano pomocy o charakterze chirurgicznym (38,4% ogółu świadczeń), z zakresu chorób wewnętrznych (14,7%) oraz o charakterze ogólnym (14,0%). Najrzadziej natomiast udzielano porad w zakresie ginekologii i położnictwa (2,8%).

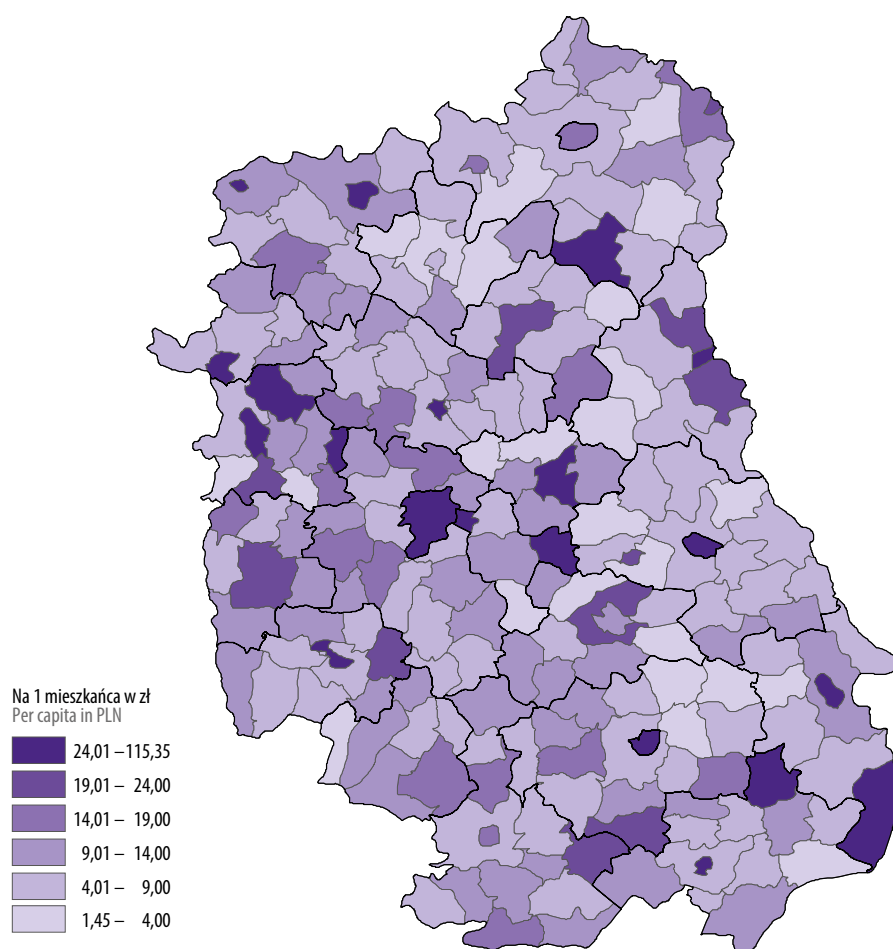
Wykres 37.
Chart 37.

Wyjazdy jednostek systemu ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia w 2021 r.
Responses of emergency medical services by place of accident in 2021

Mapa 34.
Map 34.

Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2020 r.
Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Health care” division in 2020

W 2020 r., w województwie lubelskim, wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” wyniosły 51,1 mln zł (w porównaniu z 2019 r. mniej o 8,1% i o 4,1% z 2010 r.). Wydatki stanowiły 2,5% łącznych wydatków na ten cel z budżetu kraju natomiast w województwie lubelskim stanowiło to 0,4% wszystkich wydatków gmin i miast na prawach powiatu. W województwie lubelskim na 1 mieszkańca wydatkowano średnio 24,28 zł (w kraju – 52,60 zł). Kwota ta była niższa o 7,7% w porównaniu z 2019 r. i o 0,6% z 2010 r. W województwie lubelskim wydatki na 1 mieszkańca z działu „Ochrona zdrowia” były jednymi z najniższych w kraju. Pod względem terytorialnym w województwie najniższe wydatki na 1 mieszkańca odnotowano w gminach: Skierbieszów – 1,45 zł, Urszulin – 1,63 zł i Ulhówek – 1,69 zł, natomiast najwyższe w gminie Tyszowce – 115,35 zł, Zamościu – 108,46 zł oraz Świdniku – 64,09 zł. W Lublinie wydano średnio 48,38 zł na 1 mieszkańca.

Kultura Culture

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. na terenie województwa lubelskiego działało 571 bibliotek publicznych. W porównaniu z 2020 r. zmniejszyła się (o 1,8%) liczba muzeów i oddziałów muzealnych. Widzowie i słuchacze teatrów i instytucji muzycznych stanowili 1,4% ogółu widzów w kraju. W odniesieniu do 2020 r. zmniejszyła się liczba kin stałych (o 3,2%) a wzrosła liczba widzów w tych kinach (o 31,4%). Zwiększa się liczba centrów, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic na terenie województwa. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego były wyższe o 0,2% w porównaniu z 2019 r.

W 2020 r. na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 571 bibliotek publicznych, w tym 345 filii bibliotecznych. Biblioteki publiczne w województwie stanowiły 7,3% wszystkich placówek tego typu w kraju. Większość bibliotek publicznych i filii prowadziło działalność na wsi (73,9%). Na terenie województwa działało również 138 punktów bibliotecznych.

W porównaniu z 2019 r. liczba placówek bibliotecznych (biblioteki łącznie z filiami oraz punktami bibliotecznymi) było mniej o 2,5% w porównaniu z 2019 r. i o 6,7% w porównaniu z 2010 r. (w kraju odpowiednio spadek o 2,6% i 11,6%). Na 1 placówkę biblioteczną przypadało przeciętnie w województwie 2955 mieszkańców (w kraju – 4424). Najwięcej ludności na 1 placówkę biblioteczną odnotowano w Chełmie (12227 osób) i Białej Podlaskiej (9490 osób), a najmniej w powiecie lubartowskim (1689 osób) i parczewskim (1637 osób). W Lublinie na 1 placówkę przypadały 7874 osoby.

Na koniec 2020 r. księgozbiór bibliotek publicznych liczył 6391,9 tys. woluminów, co stanowiło 5,1% całego księgozbioru w kraju. Było ich więcej o 0,1% w porównaniu z 2019 r. i o 1,1% z 2010 r.

W stosunku do 2019 r. zmniejszyła się o 16,9% liczba zarejestrowanych czytelników (w kraju spadek o 17,8%). W 2020 r. ich liczba wyniosła 293,9 tys. co stanowiło 6,0% wszystkich czytelników w kraju.

W 2020 r. liczba wypożyczeń w województwie lubelskim wyniosła 4840,1 tys. co stanowiło 6,2% wszystkich wypożyczeń w kraju. W porównaniu z 2019 r. wypożyczeń było mniej o 24,3% i o 35,3% z 2010 r. Przeciętny czytelnik w 2020 r. wypożyczył 16 pozycji (podobnie w kraju). Najwięcej – średnio 23 woluminy wypożyczył czytelnik w Białej Podlaskiej, a najmniej – 13 woluminów – w Chełmie. W kraju najwyższy wskaźnik odnotowano w województwie wielkopolskim (18 woluminów), a najniższy w pomorskim (12).

Sieć bibliotek publicznych w województwie lubelskim wspomagana była przez placówki biblioteczno-informacyjne. Według stanu na koniec 2020 r. w województwie lubelskim działało 85 placówek biblioteczno-informacyjnych. Wśród wszystkich placówek najliczniejszą grupę stanowiły biblioteki naukowe (62,4%), a następnie biblioteki fachowe/zakładowe (21,2%), biblioteki pedagogiczne (11,8%), natomiast najmniej działało bibliotek fachowo-beletrystycznych (3,5%) oraz bibliotek towarzystw naukowych (1,2%). W województwie lubelskim status biblioteki publicznej i naukowej posiadała tylko jedna biblioteka.

W 2021 r. w województwie lubelskim funkcjonowało 56 muzeów (łącznie z oddziałami muzealnymi), stanowiły one 6,0% wszystkich muzeów w kraju. W porównaniu z 2020 r. było ich mniej o 1,8%, a więcej o 24,4% z 2010 r.

Muzea odwiedziło 858,1 tys. osób, co oznacza wzrost o 52,5% w porównaniu z 2020 r., a spadek o 9,5% z 2010 r. W zorganizowanych grupach odwiedziło muzea 32,5% zwiedzających, przy czym większość stanowiły grupy młodzieży (18,3% spośród ogółu zwiedzających). Z ogólnej liczby zwiedzających, 35,2% osób skorzystało z „bezpłatnych” wstępów do muzeów. Największym zainteresowaniem cieszyły się muzea interdyscyplinarne – 28,6% ogółu zwiedzających, sztuki – 21,8% oraz muzea historyczne – 17,8%. Na 1000 mieszkańców muzea w województwie lubelskim odwiedziło 411 osób (w kraju – 662).

Muzea miały w swoich zasobach 338,3 tys. szt. zbiorów muzealnych (więcej o 1,3% niż w 2020 r.). Dominowały eksponaty z etnografii (20,1% ogółu muzealiów), historii i archeologii (po 18,4%), a także muzealia z dziedziny sztuki (15,9%) oraz numizmaty (12,8%).

Tablica 26.

Instytucje kultury

Stan w dniu 31 grudnia

Table 26.

Cultural institutions

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Biblioteki publiczne i punkty biblioteczne Public libraries and library service points	760	757	709	.
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per library establishment	2867	2827	2955	.
Muzea i oddziały muzealne Museums with branches	45	53	57	56
Kina Cinemas	29	30	31	30
Centra, domy i ośrodki kultury Centres of culture, cultural centres and establishments	161 ^a	172	187	188
Kluby i świetlice Clubs and community centres	17 ^a	18	44	45

a Dane za 2011 r.

a Data for 2011.

Według stanu w końcu 2021 r., w województwie lubelskim, działalność prowadziło 30 kin (mniej o 1 placówkę w porównaniu z 2020 r.), z tego 8 znajdowało się w Lublinie. Stanowiły one 5,7% wszystkich kin w kraju.

W kinach stałych, w województwie lubelskim, wyświetlono 48,5 tys. seansów. W porównaniu z 2020 r., ogólna liczba seansów zwiększyła się o 18,9%. W ciągu całego 2021 r. na seansach filmowych obecnych było 975,5 tys. widzów (więcej o 31,4% niż w 2020 r.). Filmy produkcji polskiej zgromadziły 231,3 tys. widzów (mniej o 33,7% niż w 2020 r.). W województwie lubelskim widzowie oglądający filmy polskie stanowili 23,7% ogółu widzów w kinach stałych. Przeciętna frekwencja na jednym seansie w 2021 r. wyniosła 20 osób.

W 2021 r. w województwie lubelskim działały 233 instytucje, takie jak: centra kultury, domy kultury, ośrodki kultury, kluby i świetlice. Spośród wymienionych instytucji 67,4% zlokalizowanych było na wsi, 32,6% w mieście. Było ich więcej o 0,9% w porównaniu z 2020 r. i o 30,9% z 2011 r.

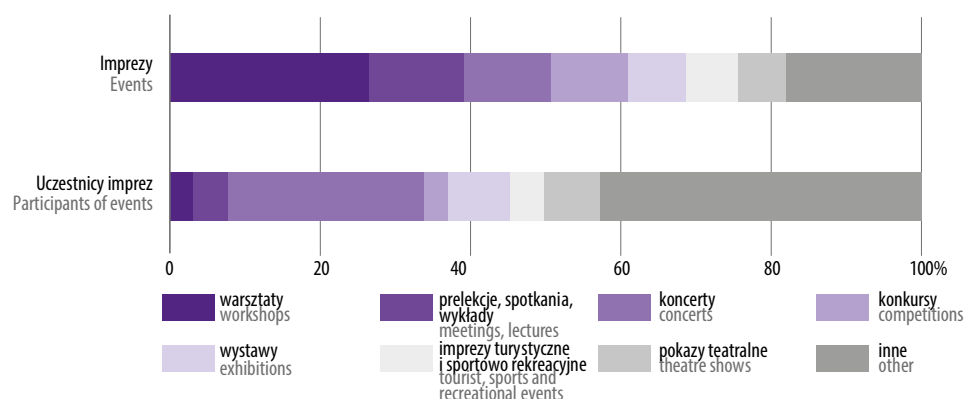
Najwięcej centrów, domów i ośrodków kultury, klubów oraz świetlic zlokalizowanych było w powiecie łukowskim i białskim – odpowiednio 33 i 25, najmniej we włodawskim i lubartowskim (po 4). Miasta na prawach powiatu skupiały 22 instytucje – najwięcej instytucji zlokalizowanych było w Lublinie (16), najmniej w Białej Podlaskiej i Chełmie (po 1).

Centra, domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice zorganizowały 9,3 tys. imprez (więcej o 28,2% niż w 2020 r., a mniej o 11,0% w 2011 r.). Wśród imprez organizowanych przez instytucje kultury dominowały warsztaty (26,5%), prelekcje, spotkania, wykłady (12,7%), koncerty (11,5%), konkursy (10,2%), wystawy (7,7%) czy imprezy turystyczne i sportowo rekreacyjne (6,8%). W imprezach zorganizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice uczestniczyło 1428,3 tys. osób (więcej o 80,4% niż w 2020 r., a mniej o 36,8% w 2011 r.). Przeciętnie w 1 imprezie uczestniczyły 153 osoby, przed rokiem 109 osób. Ośrodki w Lublinie zorganizowały najwięcej, bo 2,2 tys. imprez, które zgromadziły 535,5 tys. uczestników (więcej o 87,7% niż w 2020 r.).

Ofertę kulturalną na terenie województwa lubelskiego w 2020 r. uzupełniało: 11 instytucji paramuzealnych (w tym m.in. ogród zoologiczny i ogród botaniczny), 6 teatrów i instytucji muzycznych oraz 8 galerii.

Wykres 38. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w 2021 r.

Chart 38. Events organized by centres of culture, cultural establishments, clubs and community centres and event participants in 2021

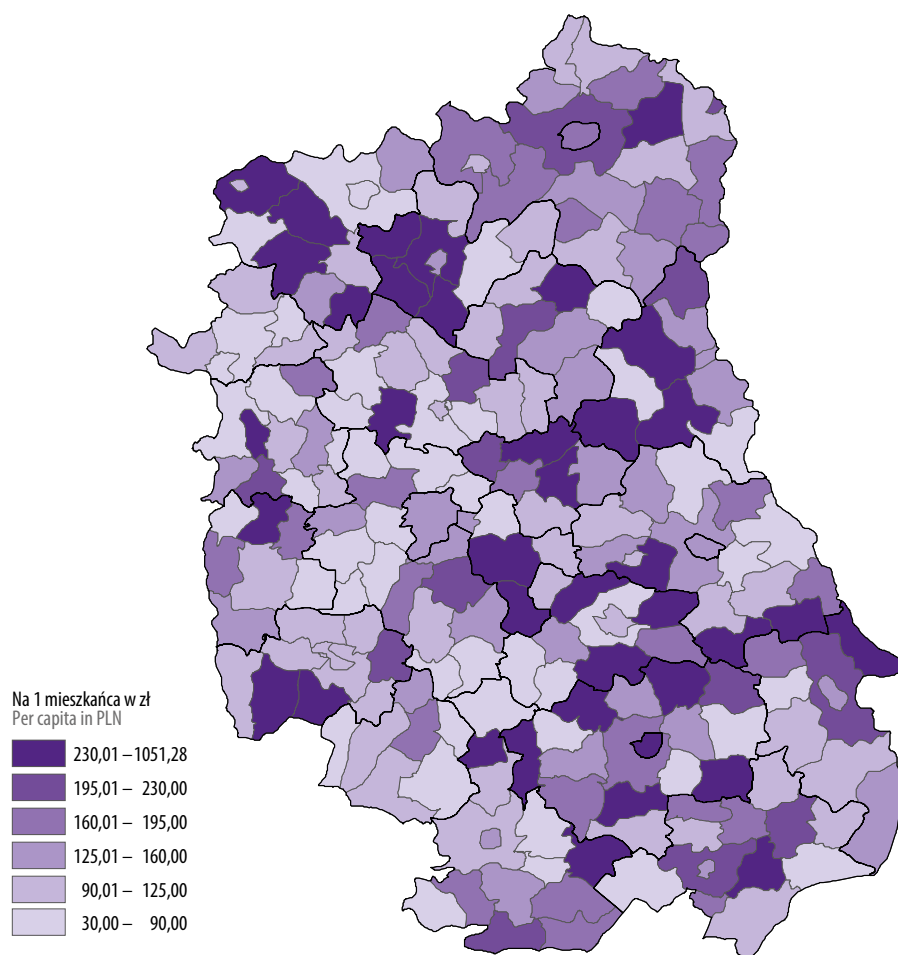
W 2020 r. wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego z budżetów gmin i miast na prawach powiatu w województwie lubelskim wyniosły 367,3 mln zł. W porównaniu z 2019 r. wydatków tych było więcej o 0,2% i o 42,4% z 2010 r. Wydatki te stanowiły 5,1% wszystkich wydatków z budżetów gmin i miast na prawach powiatu poniesionych w województwie.

W 2020 r. wydatki budżetu gmin i miast na prawach powiatu na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 174,64 zł (w 2019 r. – 173,47 zł). W kraju na 1 mieszkańca wydano średnio 187,01 zł (w 2019 r. – 199,83 zł). W województwie lubelskim największe wydatki na kulturę w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Hańsk (1051,28 zł) i Rybczewice (819,41 zł), natomiast najmniejsze w gminie Wólka (30,00 zł) i Chrzanów (30,40 zł). W Lublinie wydano średnio 158,56 zł. W kraju natomiast największe wydatki na 1 mieszkańca odnotowano w województwie dolnośląskim (236,31 zł), a najmniej w świętokrzyskim (126,97 zł).

Mapa 35.**Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2020 r.**

Map 35.

Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2020

Bezpieczeństwo publiczne

Public safety

W 2021 r. liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję zwiększyła się o 14,6% w porównaniu z 2020 r., a wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję był niższy o 1,2 p. proc. Niższa niż w 2020 r. była liczba wypadków drogowych (o 4,2%) oraz liczba ofiar śmiertelnych wypadków drogowych (o 13,5%), wyższa zaś była liczba rannych w wypadkach (o 2,0%).

W 2021 r. w województwie lubelskim odnotowano 33,3 tys. przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, co stanowiło 4,1% ogólnej liczby przestępstw w kraju. Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 14,6%, a w stosunku do 2014 r. była niższa o 9,7%. W kraju również odnotowano wzrost liczby przestępstw stwierdzonych w stosunku do 2020 r. (o 7,2%), a spadek w porównaniu z 2014 r. (o 5,4%).

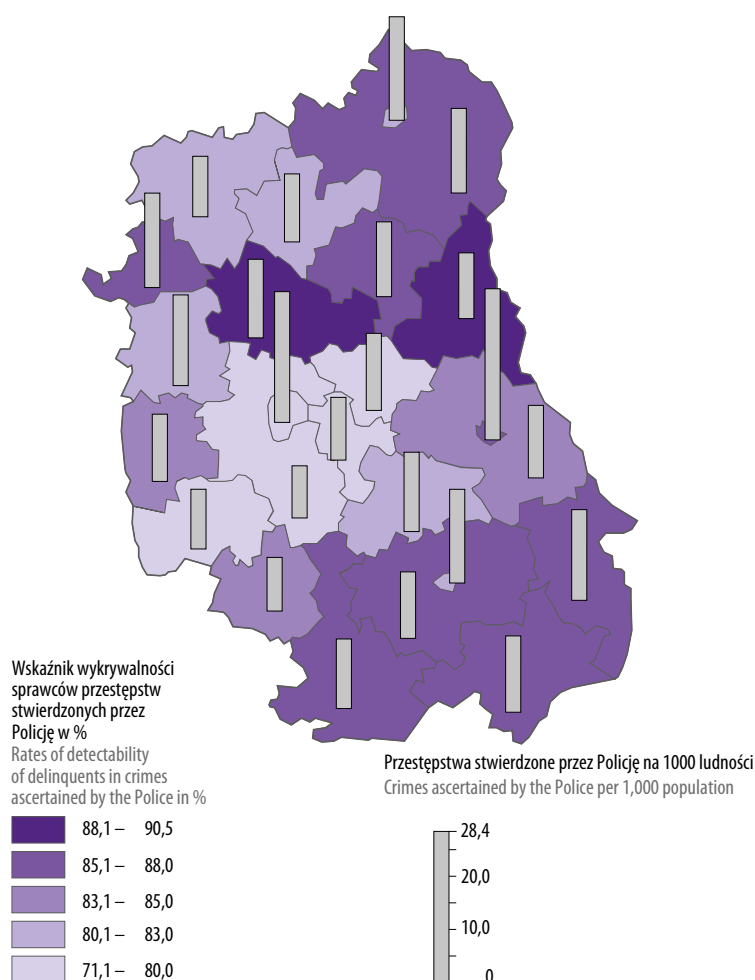
W województwie lubelskim w 2021 r. w ogólnej liczbie przestępstw dominowały przestępstwa o charakterze kryminalnym – 18,9 tys. (56,6%) i było ich więcej o 5,6% niż w 2020 r. Liczba przestępstw o charakterze gospodarczym zwiększyła się w ciągu roku o 46,3%, a liczba przestępstw drogowych – o 5,9%.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

W 2021 r. wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w województwie wyniósł 80,1% wobec 81,3% w 2020 r. i 72,2% w 2014 r. (w kraju odpowiednio: 71,2%, 73,3% i 65,2%). Liczba przestępstw stwierdzonych na 1000 ludności w województwie w 2021 r. wyniosła 16,0 wobec 13,8 w 2020 r. i 17,1 w 2014 r. (w kraju odpowiednio: 21,5, 20,0 i 22,6).

Mapa 36.
Map 36.

Zagrożenie przestępczością w 2021 r.
Crime risk in 2021

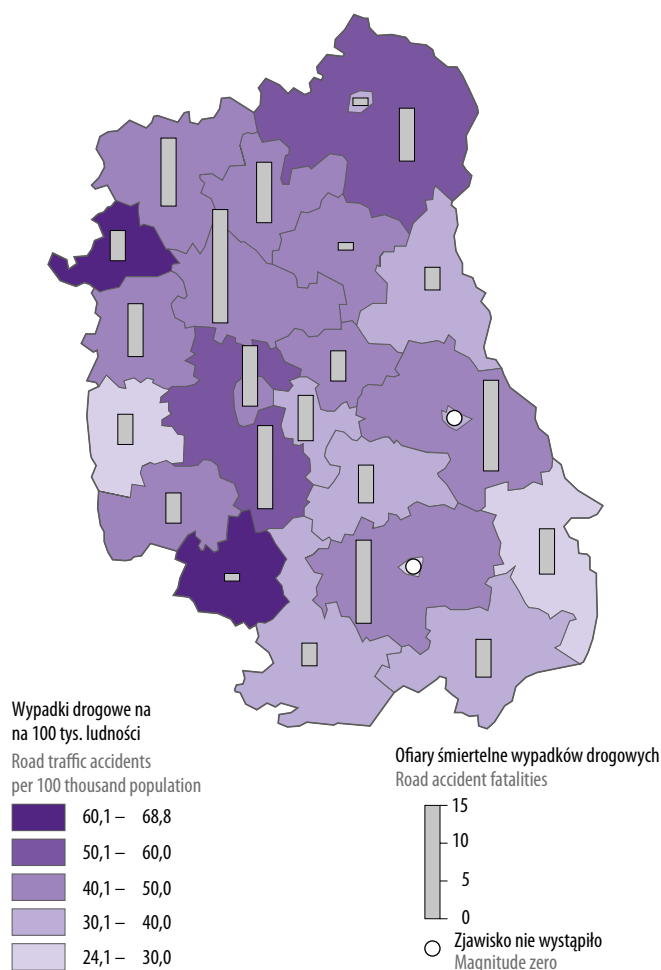

W 2021 r. najwyższy wskaźnik zagrożenia przestępczością (liczba przestępstw stwierdzonych na 1000 ludności) odnotowano w miastach na prawach powiatu: Chełm (28,4) oraz Lublin (24,6), najniższy zaś wystąpił w powiecie lubelskim (9,8). Najwyższy wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w 2021 r. odnotowano w powiecie włodawskim (90,5%), najniższy zaś wystąpił w Lublinie (71,1%).

Tablica 27. Wypadki drogowe oraz ich skutki
Table 27. Road accidents and their effects

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Wypadki Accidents	1820	1252	931	892
Ofiary śmiertelne Fatalities	256	188	156	135
Ranni Injured persons	2288	1436	947	966

Mapa 37. Bezpieczeństwo na drogach w 2021 r.
Map 37. Road safety in 2021

W 2021 r. na drogach województwa lubelskiego odnotowano 892 wypadki (co stanowiło 3,9% ogólnej liczby wypadków w kraju), tj. mniej o 4,2% niż w 2020 r. i o 36,6% niż w 2014 r. (w kraju odpowiednio mniej o 3,1% i o 34,8%). W porównaniu z 2020 r. oraz 2014 r. zmniejszyła się liczba ofiar śmiertelnych wypadków (odpowiednio o 13,5% i o 30,8%), natomiast liczba rannych w wypadkach w stosunku do 2020 r. była wyższa o 2,0%, a niższa o 42,1% niż w 2014 r.

W 2021 r. wskaźnik wypadków drogowych na 100 tys. ludności osiągnął wartość niższą niż średnia w kraju i wyniósł 42,8 wobec 44,3 w 2020 r. i 65,4 w 2014 r. (w kraju odpowiednio: 59,8, 61,4 i 90,9). Liczba ofiar śmiertelnych na 100 wypadków drogowych była wyższa niż średnia w kraju i wyniosła 15,1 wobec 16,8 w 2020 r. i 13,8 w 2014 r. (w kraju odpowiednio: 9,8, 10,6 i 9,2). Liczba rannych na 100 wypadków drogowych była niższa niż średnia w kraju i wyniosła 108,3 wobec 101,7 w 2020 r. i 118,4 w 2014 r. (w kraju odpowiednio: 115,8, 112,4, 121,7).

W 2021 r., spośród powiatów województwa lubelskiego, najwyższa liczba wypadków drogowych na 100 tys. mieszkańców odnotowana została w powiecie ryckim (68,8), najniższa zaś – w Zamościu (24,1). Najwięcej ofiar śmiertelnych w przeliczeniu na 100 tys. ludności odnotowano w powiecie lubartowskim (17,1), najmniej natomiast w Białej Podlaskiej (1,8); w dwóch powiatach (Chełm i Zamość) nie było ofiar śmiertelnych wypadków drogowych.

Spółeczeństwo informacyjne

Information society

W województwie lubelskim w 2021 r. 90,3% gospodarstw domowych posiadało dostęp do Internetu, natomiast 86,3% osób w tych gospodarstwach z niego korzystało. Wzrósł odsetek osób korzystających z Internetu, w tym osób korzystających z niego regularnie. W ostatnich latach co roku powiększa się grupa osób, która dokonuje zakupów przez Internet.

W 2021 r. dostęp do Internetu posiadało 90,3% gospodarstw domowych (wobec 87,2% w 2020 r.). Dla porównania w 2021 r. w Polsce dostęp do Internetu miało 92,4% gospodarstw (w 2020 r. – 90,4%). W ogólnej liczbie gospodarstw domowych, województwo lubelskie w 2021 r. zajęło 11. miejsce w kraju pod względem gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu. Najwięcej gospodarstw domowych z dostępem do Internetu było w województwie mazowieckim (95,3%).

W skali roku udział gospodarstw domowych korzystających z Internetu poprzez szerokopasmowe łącze internetowe zwiększył się o 3,1 p. proc i osiągnął poziom 89,8% (w kraju o 2,1 p. proc. do 91,7%), a przez szerokopasmowe łącze mobilne zwiększył się o 4,8 p. proc. do poziomu 73,3% (w kraju o 5,3 p. proc. do 72,0%). W Lublinie 92,7% gospodarstw domowych posiadało dostęp do Internetu, tyle samo gospodarstw posiadało również łącza szerokopasmowe.

Tablica 28. Gospodarstwa domowe^a posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby^b korzystające z Internetu

Table 28. Households^a with access to the Internet at home and individuals^b using the Internet

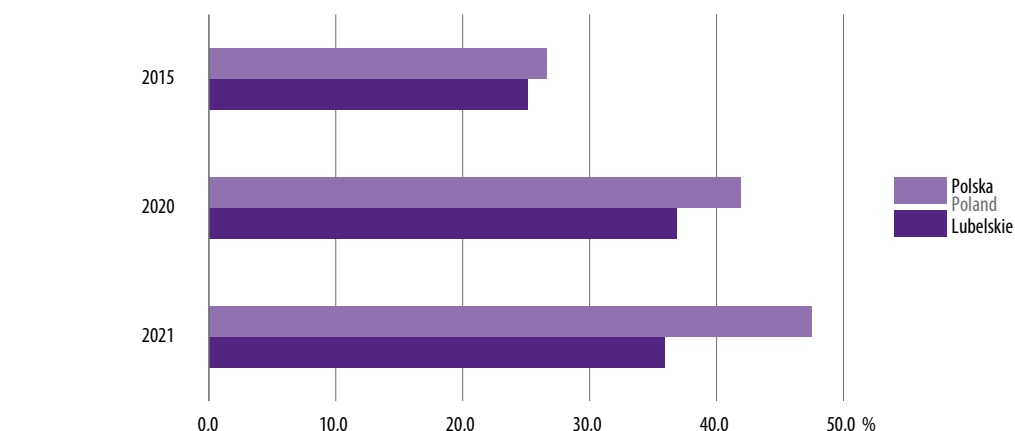
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021
Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu Percentage of households with access to the Internet at home	78,6	87,2	90,3
Odsetek osób korzystających z Internetu Percentage of individuals using the internet	72,0	83,3	86,3
Odsetek osób regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystających z Internetu Percentage of individuals using the Internet regularly (at least once a week)	62,3	74,3	80,0

a Dane dotyczą gospodarstw domowych z co najmniej 1 osobą w wieku 16–74 lata. b Osoby w wieku 16–74 lata.
a Data concern households with at least one person aged 16–74. b Persons aged 16–74.

Wśród mieszkańców województwa w wieku 16–74 lata odsetek osób korzystających z Internetu w 2021 r. wyniósł 86,3%; o 3,0 p. proc. więcej niż w 2020 r. Regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystało z Internetu 80,0% osób w wieku 16–74 lata (wobec 74,3% w roku poprzednim). W 2021 r. w kraju regularnie korzystało z Internetu 83,6% osób wobec 81,4% w roku poprzednim.

Wykres 39. Osoby^a korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 39. Individuals^a using e-government services during the last 12 months

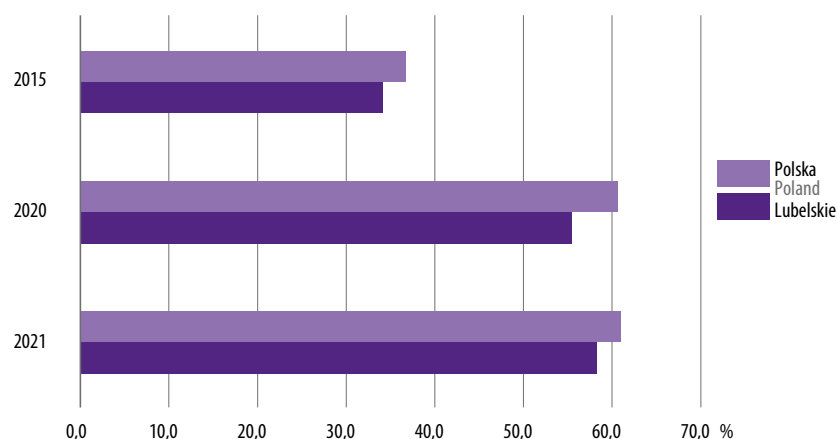

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

W 2021 r. odsetek osób w wieku 16-74 lata korzystających z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy wyniósł 35,9%, tj. mniej o 0,9 p. proc. w odniesieniu do 2020 r., a więcej o 10,8 p. proc. do 2015 r. W kraju odsetek ten wyniósł 47,5% i był wyższy o 5,6 p. proc. w stosunku do 2020 r. i o 20,9 p. proc. do 2015 r. W województwie podczas korzystania z usług e-administracji najczęściej wykonywanymi czynnościami było odsyłanie wypełnionych formularzy (28,9%; więcej o 2,4 p. proc. niż w 2020 r.) oraz wyszukiwanie informacji na stronach administracji publicznej (21,7%; mniej o 1,0 p. proc.).

Wykres 40. Osoby^a zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 40. Individuals^a ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

W 2021 r. zakupów przez Internet w województwie dokonywało 58,4% osób w wieku 16-74 lata. W porównaniu z 2020 r. odnotowano wzrost odsetka osób zamawiających przez Internet towary lub usługi o 2,8 p. proc. i o 24,2 p. proc. do 2015 r. W kraju wskaźnik ten w latach 2015-2021 zwiększył się o 24,3 p. proc. do 61,2%. W ogólnej liczbie gospodarstw domowych, województwo lubelskie w 2021 r. zajęło 10. miejsce w kraju pod względem odsetka osób zamawiających przez Internet, najwyższy natomiast odsetek takich osób był w województwie mazowieckim (69,3%).

Aktywność społeczna

Social activity

Na terenie województwa lubelskiego aktywnie działało 6,1 tys. rejestrowych organizacji non-profit. W województwie lubelskim w 2021 r. wpisanych do rejestru REGON było 8,3 tys. fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, co stanowiło 4,2% wszystkich podmiotów wpisanych do rejestru REGON.

W 2020 r. na terenie województwa lubelskiego aktywnie działało 6,1 tys. rejestrowych organizacji non-profit⁵ (tj. mających osobowość prawną stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych oraz organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego). Wśród organizacji najliczniejszą grupą były stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (68,0%), a następnie fundacje (10,6%). W badanej zbiorowości 0,4 tys. jednostek posiadało status organizacji pożytku publicznego. Podmioty ekonomii społecznej stanowiły 99,0% aktywnych organizacji.

Organizacje non-profit prowadziły na terenie województwa różnorodną działalność. W 2020 r. w ramach swojej działalności statutowej omawiane organizacje najczęściej zajmowały się ratownictwem (24,1%), a następnie – sportem, turystyką, rekreacją, hobby (20,1%). Dość często wskazywały one jako główną dziedzinę swojej działalności kulturę i sztukę (14,0%), rozwój lokalny w wymiarze społecznym i ekonomicznym (12,2%) oraz edukację i wychowanie, badania naukowe (7,7%).

Wskaźniki kapitału stowarzyszeniowego odnoszą się do dobrowolnego uczestnictwa (aktywności, zaangażowania) w mniej lub bardziej sformalizowanych organizacjach (świeckich organizacjach pozarządowych oraz wspólnotach, organizacjach lub grupach religijnych, a także związkach zawodowych i innych organizacjach pracowników, organizacjach samorządu gospodarczego, zawodowego i pracodawców, spółdzielniach, wspólnotach mieszkaniowych, partiach politycznych, inicjatywach będących częścią działalności instytucji publicznych). Wskaźnik ten obliczono jako udział osób w wieku 16 lat i więcej, które zadeklarowały zaangażowanie w co najmniej jednym rodzaju stowarzyszenia.

Aktywne organizacje rejestrowe wykazały, że na koniec 2020 r. posiadały łącznie 0,4 mln członków osób fizycznych. Do badanych organizacji non-profit częściej należeli mężczyźni niż kobiety – w 2020 r. mężczyźni stanowili 58,3% ogółu zrzeszonych osób.

Przeważająca część organizacji non-profit działała w 2020 r. wyłącznie w oparciu o pracę społeczną⁶. Brak korzystania z płatnego personelu deklarowało 69,0% z nich. W latach 2010-2020 odsetek ten zmniejszył się o 0,5 p. proc.

W organizacjach non-profit korzystających z pracy płatnej, częściej występowało zatrudnienie wyłącznie w ramach umów cywilnoprawnych (umowy zlecenia, umowy o dzieło itp.) niż zatrudnienie etatowe. Korzystanie z pracy płatnej wyłącznie w oparciu o umowy cywilnoprawne dotyczyło w 2020 r. 19,0% ogółu organizacji i wzrosło o 0,5 p. proc. w porównaniu z 2010 r.

⁵ Działalność stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych, kół gospodyń wiejskich oraz samorządu gospodarczego i zawodowego w 2020 r. – wyniki wstępne.

⁶ Praca społeczna, inaczej wolontariat, jest pracą świadczoną dobrowolnie i bez wynagrodzenia zarówno przez członków organizacji, jak i osoby niebędące jej członkami.

Korzystanie z pracy wykonywanej społecznie w 2020 r. zadeklarowało 91,8% organizacji (o 7,2 p. proc. więcej niż w 2010 r.). Wolontariat świadczyło w 2020 r. 74,9 tys. osób (zarówno członków organizacji, jak i osób niebędących członkami).

Odsetek organizacji non-profit zatrudniających pracowników na podstawie stosunku pracy w 2020 r. wyniósł 12,0% i zmniejszył się o 0,1 p. proc. w porównaniu z 2010 r. Przeciętne zatrudnienie etatowe w 2020 r. wyniosło 8,2 tys. etatów.

Na koniec 2020 r. w organizacjach non-profit zatrudnionych było na podstawie stosunku pracy 10,2 tys. osób (w 2010 r. – 8,3 tys.). Przeciętna liczba pracowników w organizacjach zatrudniających wyniosła 14 osób (w 2010 r. – 13 osób).

Organizacje non-profit zatrudniały również personel na podstawie umów cywilnoprawnych. W 2020 r. takich pracowników było 18,3 tys. (w 2010 r. – 17,7 tys.), z czego dla 1,7 tys. było to główne źródło utrzymania.

W województwie lubelskim w 2021 r. wpisanych do rejestru REGON było 8,3 tys. fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, co stanowiło 4,2% wszystkich podmiotów wpisanych do rejestru REGON. W porównaniu z 2020 r. liczba tego typu podmiotów była większa o 1,8% i o 36,5% z 2010 r. Wszystkie fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne stanowiły 5,4% wszystkich tego typu podmiotów w kraju.

Tablica 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON

Stan w dniu 31 grudnia

Table 29. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Ogółem Total	6101	7557	8178	8329
na 10 tysięcy ludności per 10 thousand population	28	35	39	40

Według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r. w województwie lubelskim przypadało 40 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. ludności (w kraju – 41). Porównując powyższy wskaźnik do innych województw, lubelskie zajęło 9. miejsce w kraju. Najlepszą sytuację wśród powiatów województwa lubelskiego odnotowano w Lublinie (60) oraz powiecie włodawskim (46), najmniej korzystnie przedstawiała się sytuacja w powiecie chełmskim i Białej Podlaskiej (po 28).

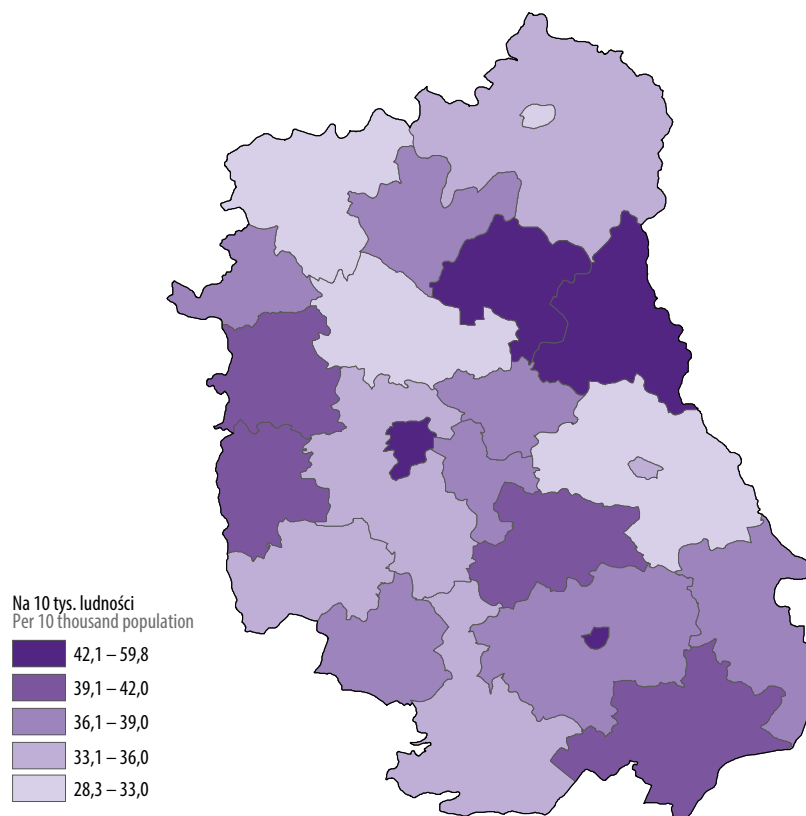
Mapa 38.**Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2021 r.**

Stan w dniu 31 grudnia

Map 38.

Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2021

As of 31 December

Rozdział 6

Chapter 6

Gospodarka

Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6. 1. Gross domestic product

W 2020 r. według wstępnych szacunków w województwie lubelskim wytworzono 86899 mln zł produktu krajowego brutto – 3,7% wartości w kraju. PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniósł 41315 zł – najmniej wśród wszystkich województw.

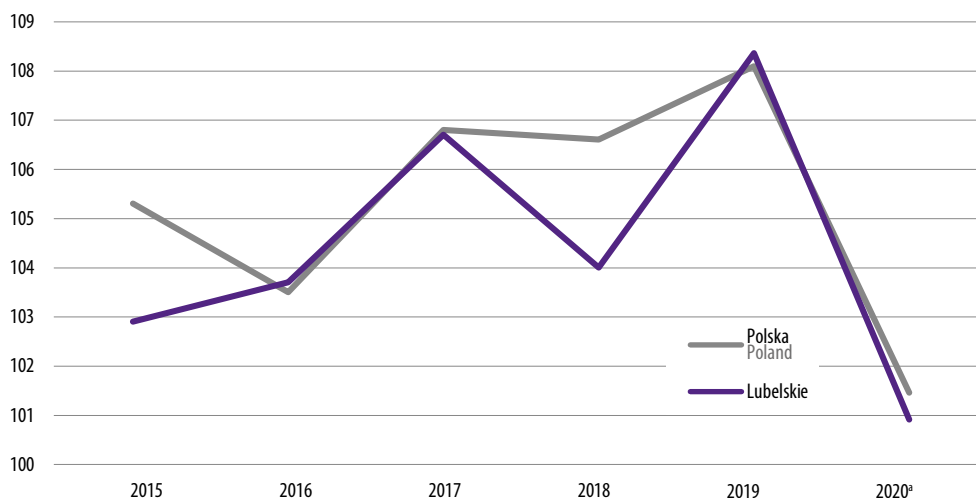
Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

Według wstępnego szacunku w 2020 r. wartość produktu krajowego brutto wytworzonego w województwie lubelskim wyniosła 86899 mln zł i w stosunku do 2019 r. w cenach bieżących wzrosła o 0,9%, a w porównaniu z 2010 r. o 53,2%. W kraju wartość PKB kształtowała się na poziomie 2326656 mln zł i w porównaniu z poprzedzającym go rokiem wzrosła o 1,5 %, a w stosunku do 2010 r. o 60,8%. Udział województwa w wytworzeniu krajowego PKB wyniósł 3,7%, mniej niż w 2019 r. o 0,1 p.proc. i mniej o 0,2 p.proc niż w 2010 r. W przeliczeniu na każdego mieszkańca w województwie wytworzono 41315 zł PKB, więcej o 544 zł niż w 2019 r. i o 15322 zł niż w 2010 r. W 2020 r. województwo lubelskie zajmowało ostatnie miejsce wśród regionów. Omawiany wskaźnik stanowił 68,1% wartości średniej krajowej, podczas gdy w 2019 r. był on wyższy o 0,1 p.proc., a w 2010 r. – o 1,1 p.proc. Najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca uzyskany w 2020 roku w regionie warszawskim stołecznym przewyższał ponad 3-krotnie wartość PKB na 1 mieszkańca województwa lubelskiego. Według wstępnych szacunków w 2020 r. PKB województwa lubelskiego według parytetu siły nabywczej na 1 mieszkańca w PPS wyniosło 15400 € i stanowiło 51,5% średniej wartości tego wskaźnika dla Unii Europejskiej (dla 27 krajów) i było o 41,3% wyższe niż w 2010 r.

W 2019 r. w podregionie lubelskim wytworzono 45,2% PKB województwa lubelskiego. Na drugiej pozycji uplasował się podregion chełmsko-zamojski z udziałem 22,3%, następnie podregion puławski – 20,2%, a na ostatnim miejscu podregion bialski – 12,3%. W porównaniu z 2010 r. zwiększył się udział podregionu lubelskiego (o 2,8 p.proc.) puławskiego (o 0,7 p.proc.), a zmniejszył się udział podregionu chełmsko-zamojskiego (o 3,3 p.proc.) i bialskiego (o 0,2 p.proc.). W 2019 r. w podregionie lubelskim wytworzono 1,7% PKB w kraju, tyle samo, co 2010 r. W województwie lubelskim PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtował się następująco: podregion lubelski – 54618 zł (więcej o 21131 zł niż w 2010 r.), podregion puławski – 36442 zł (więcej o 14245 zł), podregion bialski – 35289 zł (więcej o 12432 zł) i podregion chełmsko-zamojski – 30879 zł (więcej o 8723 zł). Tylko PKB per capita podregionu lubelskiego przekroczył średnią dla województwa i był od niej wyższy o 34,0%. PKB w przeliczeniu na jednego mieszkańca w podregionie puławskim stanowiło 89,4% wartości średniej wojewódzkiej, podregionie bialskim – 86,6% , a w podregionie chełmsko-zamojskim – 75,7%. Żaden z podregionów nie przekroczył średniej ogólnopolskiej. PKB per capita w podregionie lubelskim stanowił 91,4% jej wartości, w puławskim – 61,0%, w bialskim – 59,1%, a w chełmsko-zamojskim – 51,7%. Wskaźnik dyspersji regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów dla województwa lubelskiego w 2019 r., wyniósł 22,9% i zwiększył się w stosunku do 2010 r. o 3,9 p.proc.

Wykres 41. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)

rok poprzedni=100
 Chart 41. Indices of gross domestic product (current prices)
 previous year=100

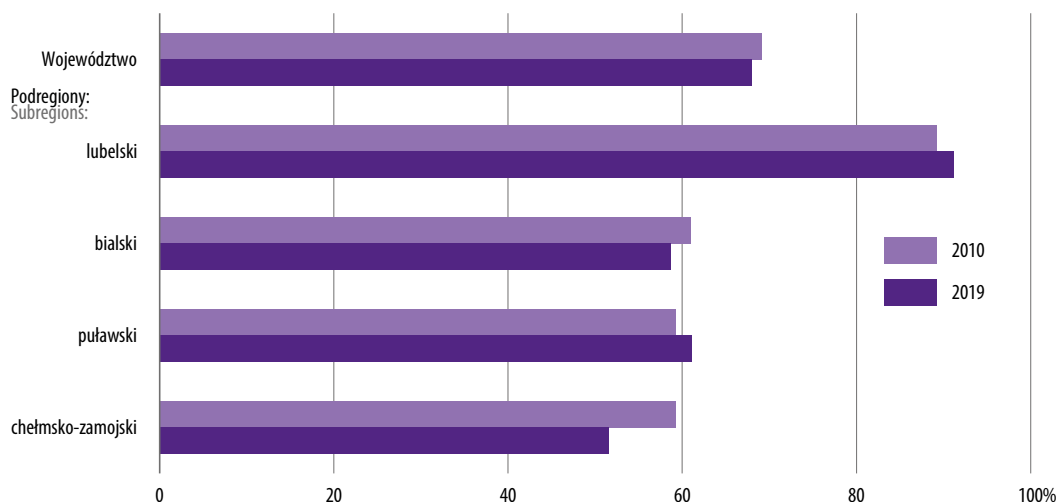

a Wstępny szacunek.
 a Preliminary estimate.

Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważonych udziałem liczby ludności poszczególnych podregionów w województwie, wyrażona w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego województwa.

Wykres 42. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju

Chart 42. Gross domestic product per capita (current prices) relative deviations from the national average value

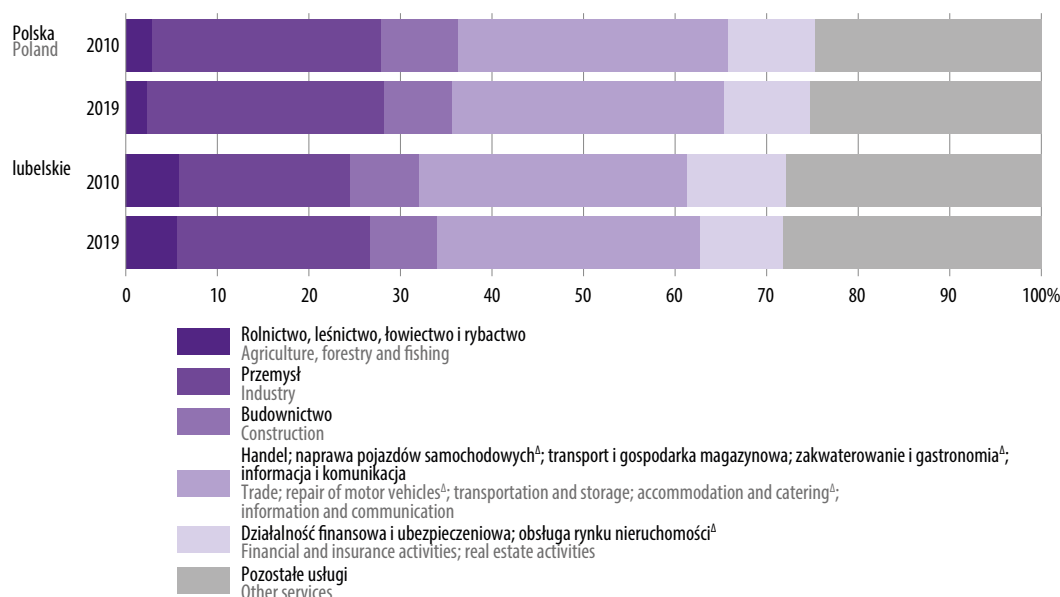
W 2019 r. wartość dodana brutto w województwie lubelskim wyniosła 75709 mln zł, co stanowiło 3,8% wielkości krajowej. W porównaniu z 2010 r. była ona wyższa o 51,7%. Największą część wartości dodanej brutto wygenerowały jednostki z grupy: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja 28,5% (29,2% w 2010 r.). Drugą grupą pod względem udziału w tworzeniu WDB w województwie lubelskim były jednostki oferujące pozostałe usługi – 28,2 % (27,8%). Kolejną grupą były jednostki przemysłowe (tj. z sekcji: górnictwo i wydobywanie, przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja) – 21,1% wielkości wojewódzkiej (18,6%). Działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz obsługa rynku nieruchomości wygenerowały 9,3% WDB (10,7%), budownictwo – 7,3% (7,7%), a rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 5,6% (6,0%). Wydajność pracy mierzona WDB na 1 pracującego wyniosła w 2019 r. 94673 zł, co stanowiło 71,7% wielkości krajowej. W 2010 r. była ona niższa o 28798 zł i stanowiła 71,6% wielkości krajowej.

Wykres 43.

Chart 43.

Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)

Gross value added by kind of activity (current prices)

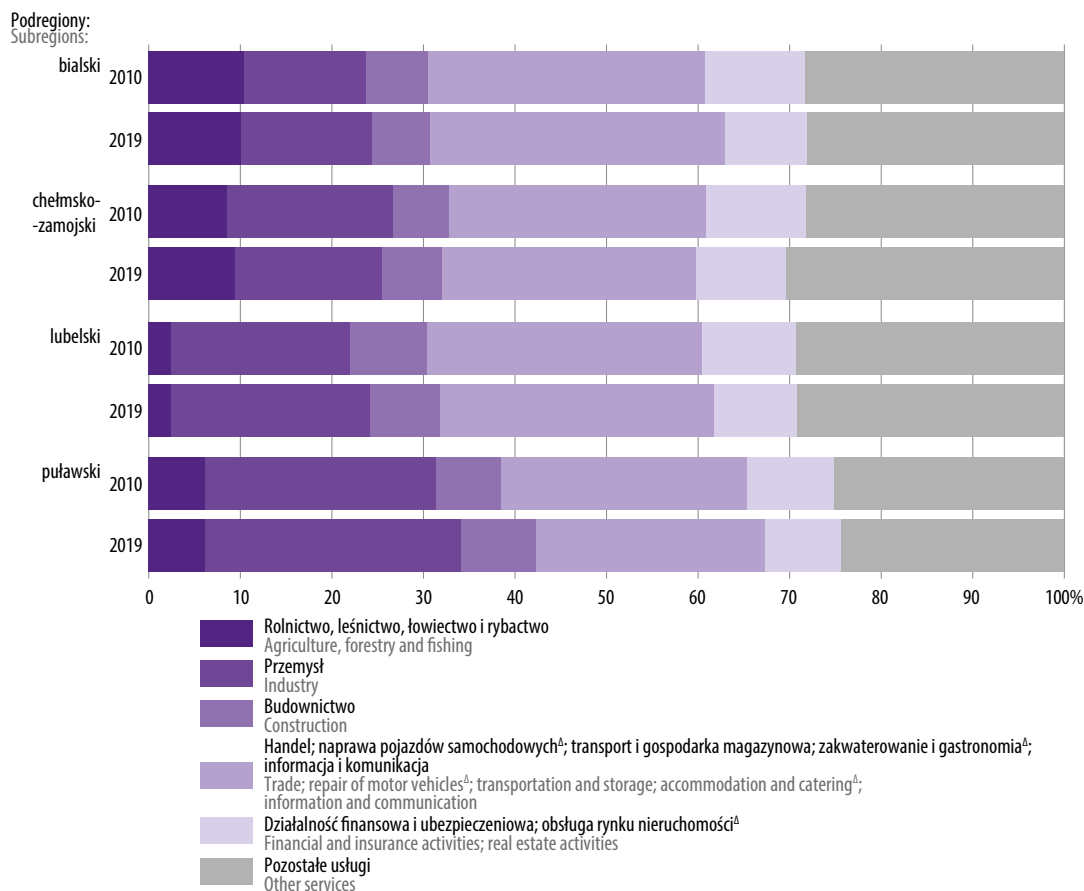

W 2019 r. wartość dodana brutto w podregionie lubelskim wyniosła 34207 mln zł (45,2% wielkości wojewódzkiej) i w porównaniu z 2010 r. była ona wyższa o 61,8%. Największą część wartości dodanej brutto wygenerowały jednostki z grupy: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja 29,8% (30,0% w 2010 r.). W podregionie chełmsko-zamojskim WDB wyniosła 16875 mln zł (22,3%), w stosunku do 2010 r. była ona wyższa o 32,3%. Największą część wartości dodanej brutto wygenerowały jednostki z grupy: pozostałe usługi 30,2% (27,7% w 2010 r.). W podregionie puławskim WDB wyniosła 15297 mln zł (20,2%) i w porównaniu z 2010 r. była ona wyższa o 57,0%. Największą część wartości dodanej brutto wygenerowały jednostki z przemysłu – 28,2% (20,2% w 2010 r.). W podregionie białskim WDB wyniosła 9330 mln zł (12,3%), więcej o 49,2% niż w 2010 r. Największą część wartości dodanej brutto wygenerowały jednostki z grupy: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja 31,9% (30,3% w 2010 r.).

Najwyższą wydajność pracy mierzona WDB na 1 pracującego w 2019 r. odnotowano w podregionie lubelskim – 114199 zł (86,5% wartości krajowej), więcej o 35996 zł niż w 2010 r. Na drugim miejscu pod tym

względem uplasował się podregion bialski – 89680 zł (67,9%), więcej o 26677 zł niż w 2010 r. W podregionie puławskim wydajność pracy ukształtowała się na poziomie 83220 zł (63,1%) i wzrosła w porównaniu z 2010 r. o 27528 zł. Podregion chełmsko-zamojski był ostatnim spośród podregionów pod względem WDB na 1 pracującego – 79488 zł (60,2%), tj. więcej o 19568 zł niż w 2010 r.

Wykres 44. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)
Chart 44. Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

6.2. Koniunktura gospodarcza

6.2. Business tendency

W większości badanych obszarów przedsiębiorcy w kwietniu 2022 r. ocenili koniunkturę gorzej niż rok wcześniej. Największy wzrost ocen w tym zakresie odnotowano w sekcji zakwaterowanie i gastronomia. Największe pogorszenie ocen sygnalizowały firmy z sekcji transport i gospodarka magazynowa. Jako największą barierę w działalności gospodarczej wskazali niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej.

Koniunktura gospodarcza to całokształt wskaźników życia gospodarczego charakteryzujących stan gospodarki danego kraju lub rynku, pozwalających ocenić tendencje rozwojowe; koniunktura podlega wskaźnikom zależnym głównie od cyklu koniunkturalnego, a także innych czynników: regularnych (np. sezonowe wahania popytu i podaży) i nieregularnych (np. urodzaj lub nieurodzaj w rolnictwie, wzrost lub spadek popytu na dany towar na rynku krajowym lub zagranicznym, klęski żywiołowe).

Tablica 30.

Table 30.

Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności

General business climate indicator by kind of activity

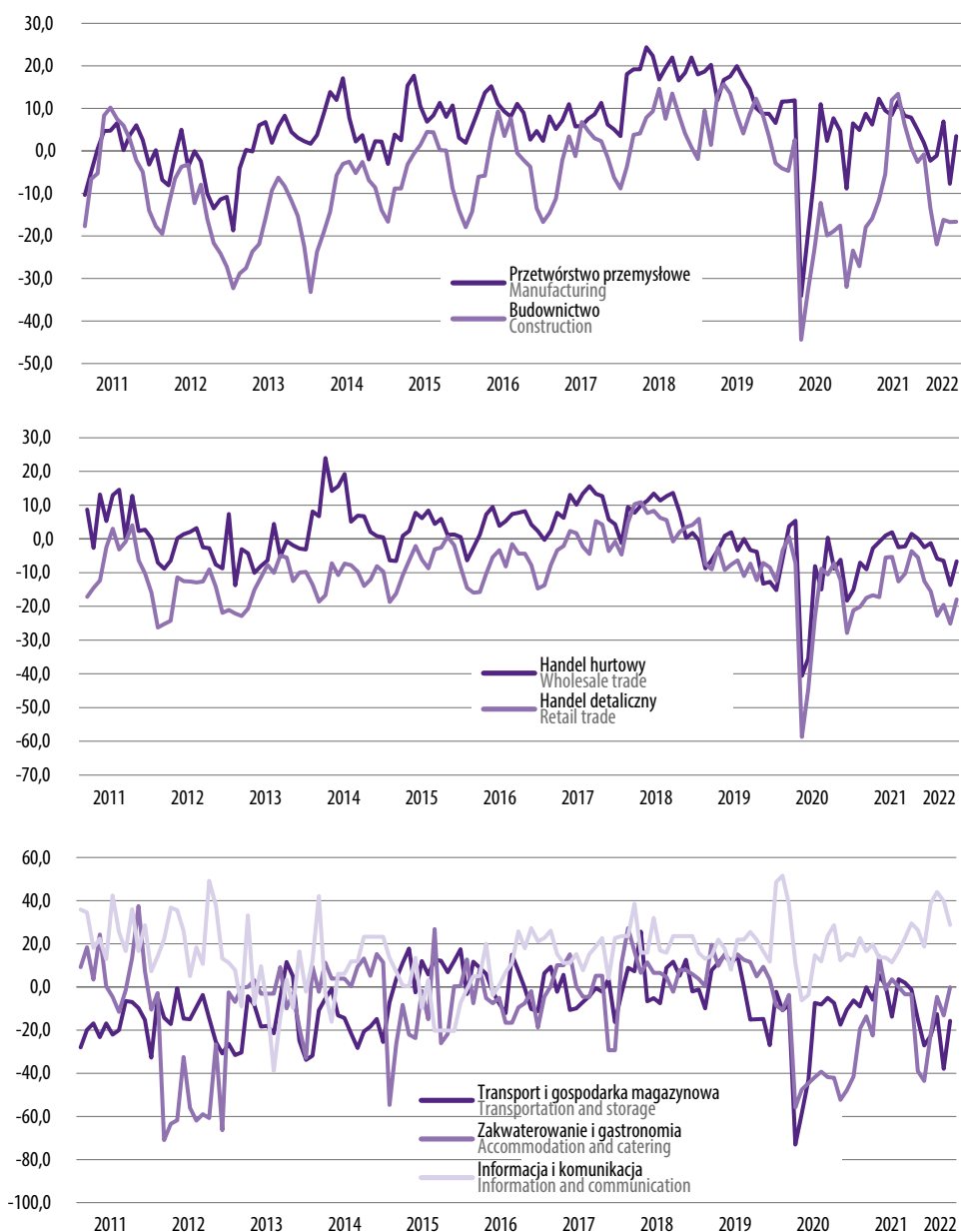
Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury General business climate indicator	01 2011	01 2016	01 2021	01 2022	04 2022	04 2022 Polska Poland
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	-10,0	6,1	5,2	-0,8	3,8	-11,5
Budownictwo Construction	-17,7	-14,3	-27,1	-22,0	-16,6	-15,4
Handel hurtowy Wholesale trade	7,9	-3,4	-7,9	-6,7	-7,5	0,9
Handel detaliczny Retail trade	-18,0	-16,8	-21,0	-23,6	-18,8	-7,5
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	-28,3	-3,6	-6,5	-23,1	-16,1	-5,8
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and food service activities	8,9	12,4	-41,9	-22,5	-0,5	-4,0
Informacja i komunikacja Information and communication	35,5	-1,4	14,1	38,4	28,4	14,1

W kwietniu 2022 r. w województwie lubelskim przedsiębiorcy z większości prezentowanych rodzajów działalności ocenili koniunkturę negatywnie. Najgorsze oceny odnotowano w handlu detalicznym, gdzie wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury kształtował się na poziomie minus 18,8. Najbardziej korzystne opinie formułowały podmioty z sekcji informacja i komunikacja. W tej sekcji wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury kształtował się na poziomie plus 28,4.

Polepszenie ocen koniunktury w stosunku do kwietnia 2021 r. odnotowano w sekcji zakwaterowanie i gastronomia oraz w sekcji informacja i komunikacja, gdzie wartość wskaźnika ogólnego klimatu koniunktury wzrosła odpowiednio o 22,4 i 9,0 p. W pozostałych rodzajach działalności spadek wartości oma-

wianego wskaźnika kształtował się następująco: transport i gospodarka magazynowa – o 9,8 p., przetwórstwo przemysłowe – o 8,8 p., handel hurtowy – o 5,8 p., budownictwo – o 5,0 p., handel detaliczny – o 0,7 p.

Wykres 45. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności
Chart 45. General business climate indicator by kind of activity

Największe trudności wskazywane przez podmioty zajmujące się przetwórstwem przemysłowym związane były z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej (67,4% badanych przedsiębiorców w kwietniu 2022 r., 43,8% rok wcześniej) oraz niedoborem wykwalifikowanych pracowników (odpowiednio 47,1%

i 48,0%). Najbardziej w skali roku wzrosło znaczenie niedoboru surowców, materiałów i półfabrykatów (z 18,4% do 42,2%). W porównaniu z kwietniem 2021 r. najbardziej spadło znaczenie bariery wynikających z niedostatecznego popytu na rynku zagranicznym (z 41,9% do 34,4%).

W budownictwie najbardziej ograniczającymi działalność barierami były koszty materiałów (78,4% w kwietniu 2022 r., 37,3% rok wcześniej) oraz niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej (odpowiednio 69,0% i 68,8%). Znaczenie pierwszej z powyższych barier wzrosło najbardziej w skali roku. W stosunku do poprzedniego roku w największym stopniu spadło znaczenie niedostatecznego popytu (z 32,1% do 21,4%).

W największym stopniu ograniczającymi działalność w handlu hurtowym były niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawne (73,3% w kwietniu 2022 r., 57,9% w kwietniu 2020 r.) oraz niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej (odpowiednio 72,9% i 63,6%). Najbardziej w skali roku wzrosło znaczenie pierwszej z wymienionych barier, natomiast w największym stopniu spadło znaczenie kosztów zatrudnienia (z 54,7% do 43,9%).

W handlu detalicznym przedsiębiorcy najczęściej jako barierę wskazywali koszty zatrudnienia niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej (73,5% w kwietniu 2022 r., 49,9% rok wcześniej) oraz niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej (odpowiednio 57,0% i 56,6%). W porównaniu z kwietniem 2021 r. najbardziej wzrosło znaczenie pierwszej wymienionej bariery, natomiast spadło – zbyt duża konkurencja na rynku (z 46,4% do 38,5%).

Największe trudności wskazywane przez podmioty zajmujące się transportem i gospodarką magazynową związane były z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej (66,8% w kwietniu 2022 r., 71,8% rok wcześniej) oraz niejasnymi, niespójnymi i niestabilnym przepisami prawnymi (odpowiednio 52,6% i 20,4%). Najbardziej w skali roku wzrosło znaczenie drugiej z wymienionych barier, natomiast spadło – pierwszej z wymienionych.

W zakwaterowaniu i gastronomii najbardziej ograniczającymi działalność jednostek barierami były niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej (71,6% w kwietniu 2022 r., 84,9% rok wcześniej) oraz wysokie obciążenia na rzecz budżetu (odpowiednio 57,5% i 37,9%). W porównaniu z kwietniem 2021 r. najbardziej wzrosło znaczenie niedoboru wykwalifikowanych pracowników (z 0,0% do 31,4%), a spadło – niedostatecznego popytu (z 47,0% do 17,3%).

W największym stopniu ograniczającymi działalność w informacji i komunikacji były koszty zatrudnienia (90,5% w kwietniu 2022 r., 30,5% w kwietniu 2021 r.) oraz niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawne (odpowiednio 80,7% i 88,8%). Najbardziej w skali roku wzrosło znaczenie pierwszej z wymienionych barier, natomiast spadło – innych barier (z 19,5% do 0,0%).

6.3. Przedsiębiorczość

6.3. Entrepreneurship

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

Liczba podmiotów gospodarki narodowej stale rośnie. Tendencja wzrostowa utrzymuje się od 2005 r. W największym stopniu przyczynił się do tego wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek.

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

W województwie lubelskim na koniec 2021 r. do rejestru REGON wpisanych było 199,5 tys. podmiotów gospodarki narodowej, co stanowiło 3,8% podmiotów w kraju. Liczba podmiotów wzrosła o 3,5% w porównaniu z 2020 r. i o 21,6% w stosunku do roku 2010 (w kraju analogicznie o 3,7% i o 23,7%).

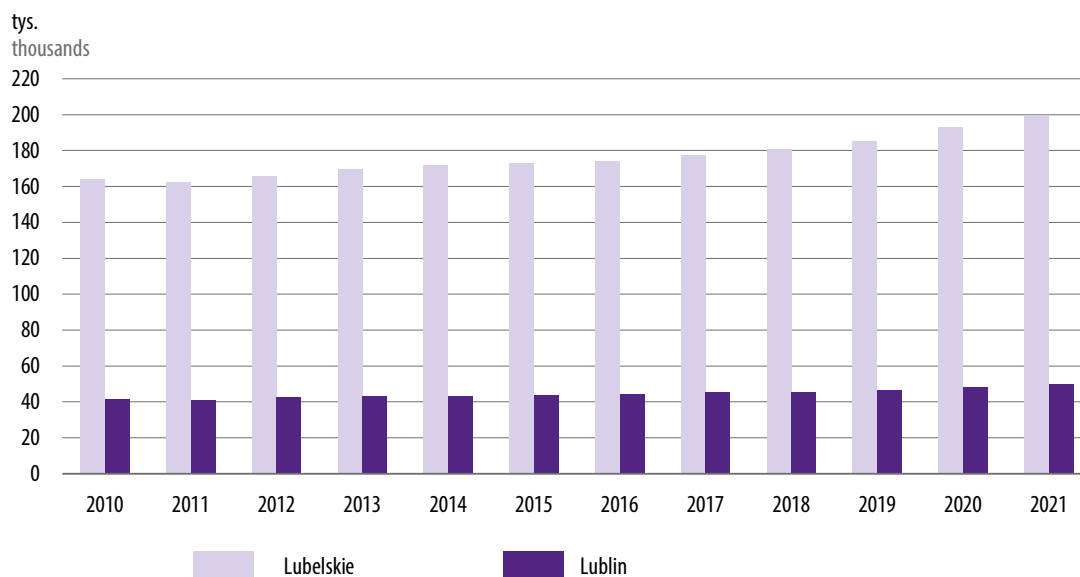
Tablica 31. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON
Table 31. Entities of the national economy in the REGON register

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Ogółem Total	164076	173184	192737	199541	3,8
sektor publiczny public sector	5727	5750	5090	5055	4,6
sektor prywatny private sector	158349	166363	184816	191136	3,8
Z liczby ogółem: of total number:					
Spółki Partnerships and companies	18608	22382	24702	26097	2,7
Fundacje Foundations	498	924	1233	1296	3,7
Stowarzyszenia i organizacje społeczne Associations and social organizations	5603	6633	6945	7033	5,6
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	127467	129484	145662	150748	4,0

Wykres 46. Podmioty gospodarki narodowej

Chart 46.

Stan w dniu 31 grudnia
Entities of the national economy
As of 31 December

W 2021 r. z ogólnej liczby podmiotów w rejestrze REGON, najwięcej zarejestrowanych było w podregionie lubelskim – 41,3%, a następnie w chełmsko-zamojskim – 26,0%, puławskim – 20,3%, a najmniej w bialskim – 12,4%. Jeden na trzy podmioty funkcjonował w powiatach grodzkich (Biała Podlaska, Chełm, Lublin i Zamość), a w samym Lublinie jeden na cztery. W powiatach ziemskich najwięcej podmiotów gospodarki narodowej działało w powiecie lubelskim (7,7%) i puławskim (5,4%), zaś najmniej w parczewskim (1,3%), włodawskim (1,5%) oraz łęczyńskim i janowskim (po 1,9%). Największą liczbę podmiotów na 1000 ludności odnotowano w Lublinie (148), a najmniejszą w powiecie chełmskim (62). W porównaniu z 2020 r. zanotowano wzrost ogólnej liczby podmiotów we wszystkich powiatach - największy w powiecie lubelskim (o 5,4%), zamojskim (o 5,1%) oraz łęczyńskim (o 4,7%). Najmniejszy wzrost liczby podmiotów odnotowano w powiecie chełmskim (o 1,1%).

W 2021 r. wpisano do rejestru REGON 16,2 tys. podmiotów, najwięcej w podregionie lubelskim – 42,7% ogółu (w samym Lublinie 4240 podmioty tj. 26,2% ogółu), następnie chełmsko-zamojskim – 24,4%, puławskim – 20,4% i bialskim – 12,4%. Wśród podmiotów rozpoczynających działalność gospodarczą przeważały osoby fizyczne (84,4%), spółki handlowe stanowiły 11,2%. Z ogólnej liczby podmiotów zarejestrowanych w 2021 roku 4,2% jednostek nie przetrwało do końca grudnia. W omawianym roku z rejestru REGON wykreślono 8,5 tys. podmiotów, o 11,4% więcej niż w poprzednim roku. W większości (90,2%) były to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, a spółki handlowe stanowiły (4,9%), w tym z udziałem kapitału zagranicznego – 18,0% ogółu spółek handlowych.

W strukturze podmiotów gospodarki narodowej w województwie przeważały jednostki małe o przewidywanej liczbie pracujących do 9 osób. W 2021 r. stanowiły one 96,8% zarejestrowanych podmiotów. W tej grupie najwięcej jednostek funkcjonowało w sekcji „Handel; naprawa pojazdów samochodowych” i „Budownictwo”. Podmioty średnie liczące od 10 do 49 pracujących obejmowały 2,6% wszystkich podmiotów. W tej grupie najwięcej podmiotów było w sekcji „Edukacja” oraz „Handel; naprawa pojazdów samochodowych”. Jednostki duże powyżej 49 pracujących stanowiły 0,6% ogółu podmiotów, najwięcej z nich działało w sekcji „Edukacja”.

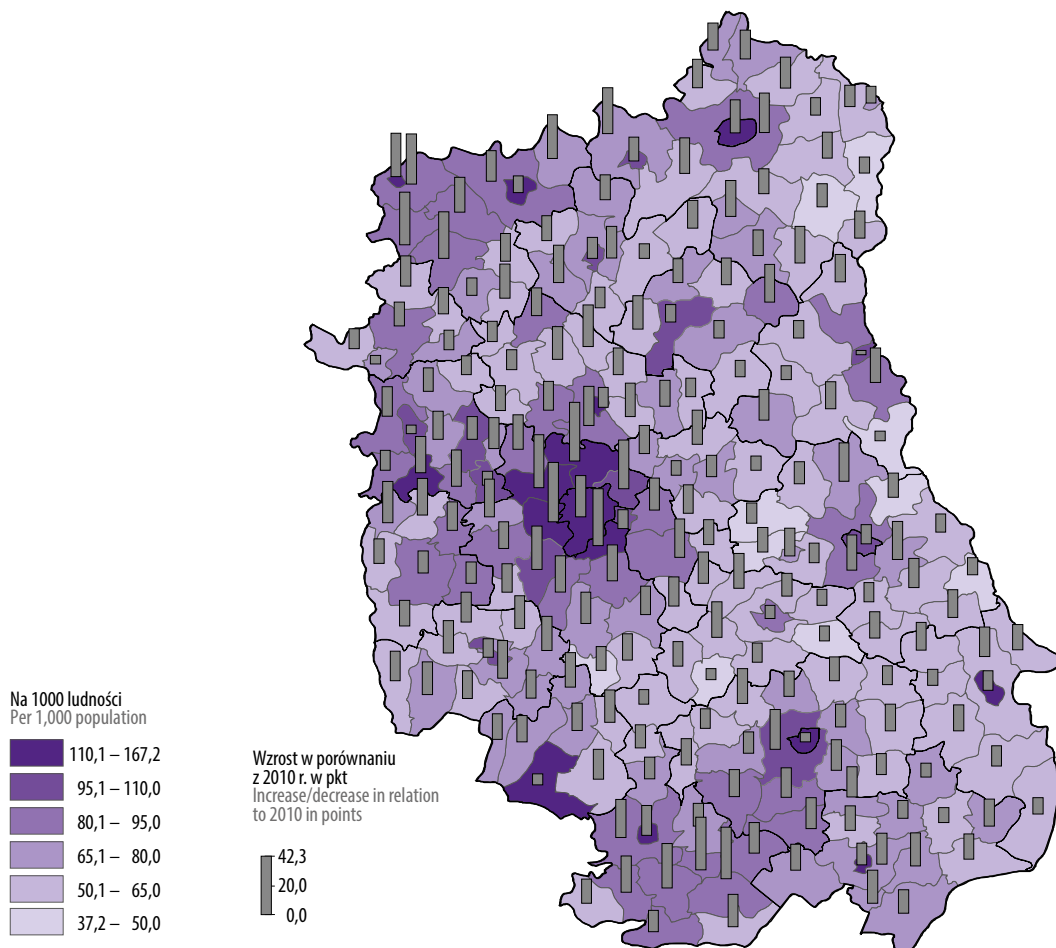
Mapa 39.**Podmioty gospodarki narodowej w 2021 r.**

Stan w dniu 31 grudnia

Map 39.

Entities of the national economy in 2021

As of 31 December

W 2021 r. z ogólnej liczby podmiotów w województwie, najliczniejszą grupę stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Ich udział wyniósł 75,5% ogółu podmiotów. Znaczący udział w rejestrze miały również spółki – 13,1%. Ponad połowę z nich stanowiły spółki handlowe, a przede wszystkim spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

W porównaniu z 2010 r. liczba podmiotów gospodarki narodowej w województwie lubelskim w 2021 r. wzrosła o 21,6%. W największym stopniu zwiększyła się liczba fundacji – odnotowano ich ponad 2,5-krotnie więcej. Liczba spółek handlowych wzrosła o 84,7%, a stowarzyszeń i organizacji społecznych – o 25,5%. Struktura podmiotów ze względu na formę prawną w analizowanym okresie uległa nieznacznej

zmianie. W porównaniu z 2010 r. zwiększył się udział spółek handlowych, stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz fundacji, zmniejszył się natomiast udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, spółek cywilnych i spółdzielni.

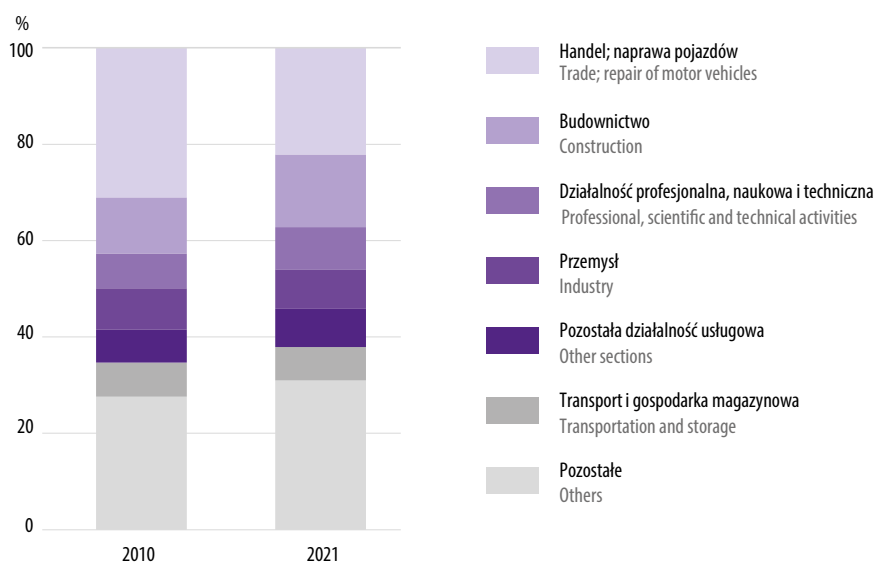
W rejestrze REGON w końcu 2020 r. na terenie województwa wpisanych było 16,2 tys. spółek handlowych. Stosunkowo duży udział stanowiły spółki należące do sekcji: „Handel; naprawa pojazdów samochodowych” – 22,8%, „Przemysł” – 14,9%, „Budownictwo” – 12,9% oraz „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, – 11,3%. W pozostałych sekcjach udziały stanowiły poniżej 10%. Strukturę spółek handlowych w województwie według rodzaju kapitału charakteryzuje duży udział spółek prywatnych krajowych – 73,7%, udział spółek zagranicznych to 13,5%.

W porównaniu z rokiem 2010 wyższe udziały zaobserwowano w sekcjach takich jak „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Informacja i komunikacja”, „Budownictwo”, niższym udziałem spółek handlowych charakteryzowały się m.in. sekcje „Handel; naprawa pojazdów samochodowych” i „Przemysł”. W grupie spółek handlowych, według rodzaju kapitału największy procentowy wzrost wystąpił w liczbie spółek zagranicznych (blisko 2-krotnie), największy spadek odnotowano w liczbie jednoosobowych spółek Skarbu Państwa (o 65,0%).

Wykres 47. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD.

Stan w dniu 31 grudnia

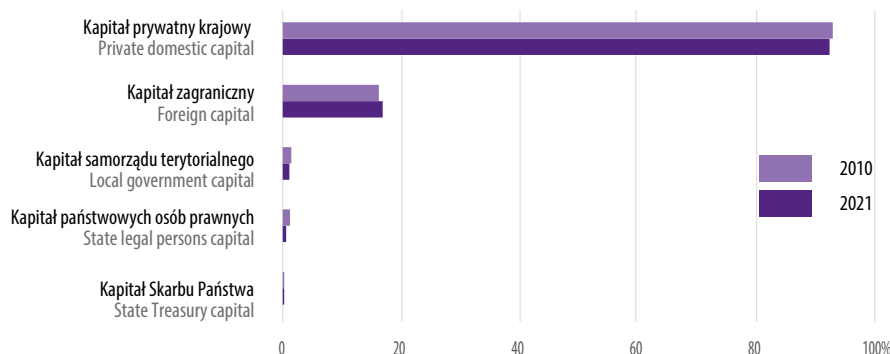
Chart 47. Entities of the national economy by selected PKD sections
As of 31 December

W grupie spółek handlowych w układzie według rodzaju kapitału największy procentowy wzrost w skali roku dotyczył liczby spółek z kapitałem prywatnym krajowym – o 6,5% i spółek z kapitałem zagranicznym – o 12,0%.

Wykres 48. Spółki handlowe według rodzaju kapitału^a

Chart 48. Commercial companies by type of capital^a
As of 31 December

^a Danych dotyczących liczby spółek według rodzaju kapitału nie należy sumować na „ogółem”, ponieważ ujmują one spółki według występowania w nich każdego rodzaju kapitału, a nie kapitału przeważającego.

a Figures for the number of companies by capital type should not be sum to „total” as they list companies by share of capital type rather than their predominant capital.

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna**Research and development as well as innovation activity**

W 2020 r. wartość nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową wyniosła 1023,0 mln zł i w porównaniu z 2019 r. była wyższa o 3,7%. W ciągu ostatnich lat rosła nakłady na działalność badawczą i rozwojową w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Udział środków pochodzących z sektora przedsiębiorstw finansujących działalność badawczą i rozwojową w nakładach wewnętrznych wyniósł 36,2%. W województwie lubelskim aktywność innowacyjną w latach 2018-2020 zadeklarowało 43,6% przedsiębiorstw przemysłowych i 24,5% przedsiębiorstw usługowych.

W badaniu z zakresu działalności badawczej i rozwojowej według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. 267 podmiotów w województwie lubelskim wykazały prowadzenie działalności badawczej i rozwojowej. W porównaniu z 2019 r. ich liczba wzrosła o 1,5%. Stanowiły one 4,2% wszystkich podmiotów tego typu w kraju.

Wartość nakładów wewnętrznych poniesionych na działalność badawczą i rozwojową w województwie lubelskim w 2020 r. wyniosła 1023,0 mln zł i stanowiła 3,2% wszystkich poniesionych tego typu nakładów w kraju. W porównaniu z 2019 r. wartość nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową zwiększyła się o 3,7% i ponad 2-krotnie z 2010 r.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) jest to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

W strukturze nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów kosztów, podobnie jak w latach poprzednich dominowały nakłady bieżące, które w 2020 r. stanowiły 80,4% wszystkich nakładów wewnętrznych na badania naukowe i prace rozwojowe (w kraju – 84,2%). W stosunku do 2019 r. były wyższe o 5,0% (w kraju wzrost o 9,3%). W nakładach bieżących dominowały nakłady osobowe – 63,0% (w kraju – 59,6%). Nakłady inwestycyjne stanowiły 19,6% nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową (w kraju – 15,8%).

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez jej własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania.

W strukturze nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową według sektorów finansujących w województwie lubelskim dominowały środki pochodzące z sektora rządowego, które w 2020 r. stanowiły 67,3% i były wyższe o 3,4 p. proc. w stosunku do 2019 r. i o 1,2 p. proc. do 2010 r. Zwiększył się również udział środków pochodzących z sektora przedsiębiorstw w finansowaniu działalności badawczej i rozwojowej z 13,2% w 2010 r. do 25,5% w 2020 r.

W 2020 r., w województwie lubelskim najwięcej nakładów wewnętrznych bieżących na działalność badawczą i rozwojową przeznaczonych było na badania podstawowe (54,8%), w Polsce natomiast na prace rozwojowe (51,0%).

Tablica 32. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)

Table 32. Intramural expenditure^a on research and development by development by source of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	362,2	733,7	986,5	1023,0
sektor finansujący: funding sector:				
Rządowy Government	239,2	434,0	630,4	688,0
Przedsiębiorstw Business enterprise	47,9	117,8	247,0	261,4
Szkolnictwa wyższego Higher education	.	.	38,7	.
Prywatnych instytucji niekomercyjnych Private non-profit	.	.	0,3	.
Reszta świata Rest of the world	53,6	.	70,2	45,2

a Bez amortyzacji środków trwałych.

a Excluding depreciation of fixed assets.

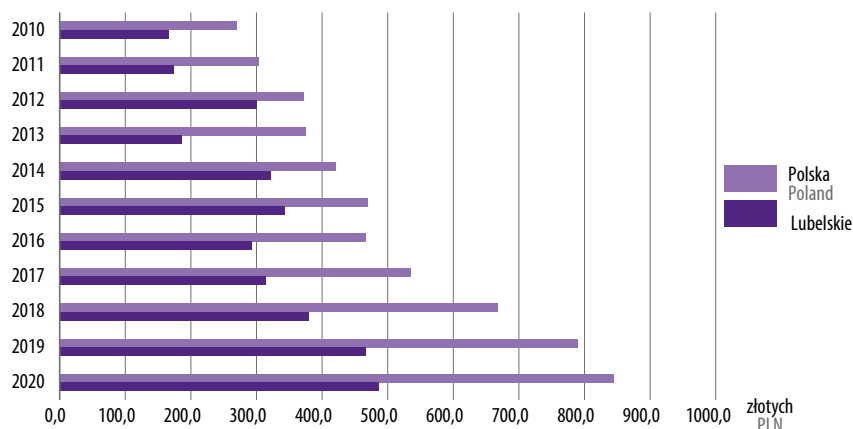
W ciągu ostatnich lat, w województwie lubelskim, jak i w Polsce, rosną nakłady na działalność badawczą i rozwojową w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

W 2020 r. nakłady na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w województwie lubelskim wyniosły 486 zł i były wyższe o 4,2% w porównaniu z 2019 r. W Polsce natomiast średnia wartość nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową przypadająca na 1 mieszkańca wyniosła 845 zł i wzrosła rok do roku o 7,1%.

W 2020 r., w województwie lubelskim, udział środków pochodzących z sektora przedsiębiorstw finansujących działalność badawczą i rozwojową w nakładach wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową wyniósł 36,2% (w kraju – 62,8%). W porównaniu z 2019 r. udział tych nakładów uległ zwiększeniu o 0,7 p. proc. (w kraju pozostał na tym samym poziomie) i o 22,8 p. proc. w porównaniu z 2010 r. (w kraju wzrost o 36,2 p. proc.). Nakłady pochodzące z sektora przedsiębiorstw stanowiły 1,8% nakładów krajowych.

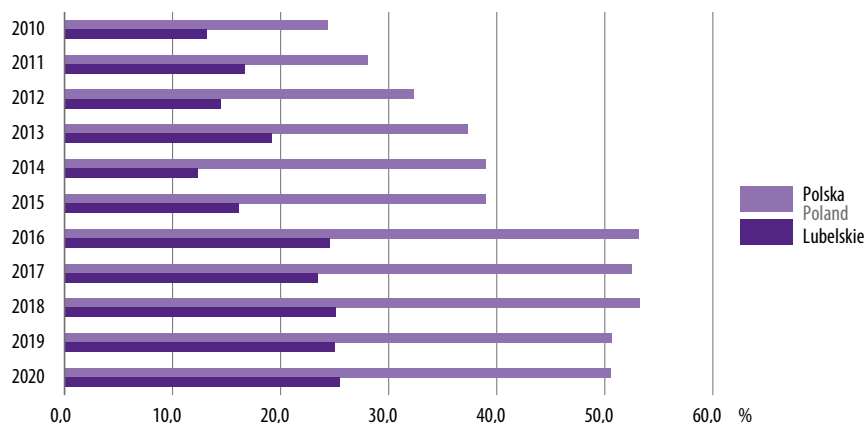
W województwie lubelskim w 2020 r. największym udziałem w strukturze nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową wyróżniał się sektor szkolnictwa wyższego, którego koszty związane z prowadzonymi pracami stanowiły 62,6% (w kraju – 34,9%).

Wykres 49. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca
 Chart 49. Intramural expenditure^a on research and development per capita

a Bez amortyzacji środków trwałych.
 a Excluding depreciation of fixed assets.

Wykres 50. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R
 Chart 50. Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D

Personel wewnętrzny B+R są to osoby pracujące (zatrudnieni, pracujący właściciele oraz nieodpłatnie pomagający członkowie ich rodzin) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (ECP) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby osób faktycznie zaangażowanych w działalność B+R. Jeden ECP oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

Tablica 33.
Table 33.

Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące)
Intramural expenditure^a on R&D by origin of funds (current prices)

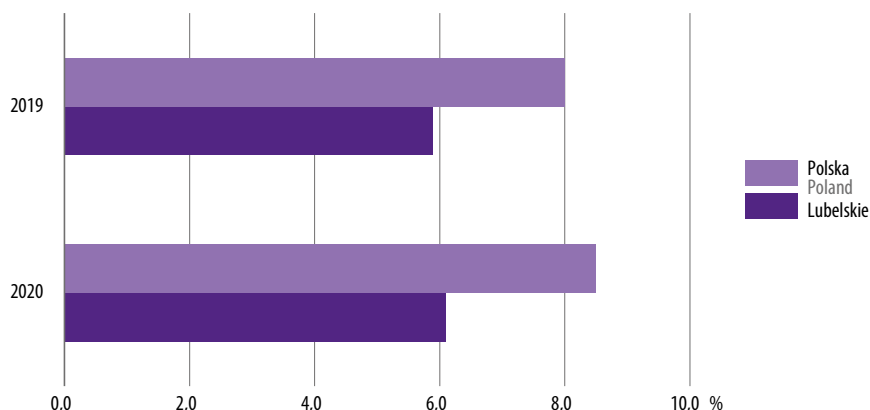
Wyszczególnienie Specification	2018	2019	2020	2020 Polska=100 Poland=100
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	806,6	986,5	1023,0	3,2
nakłady finansowane ze środków: expenditures financed by:				
Wewnętrznych Internal funds	212,5	236,7	251,6	1,5
Zewnętrznych External funds	594,1	749,8	771,4	4,8
w tym od instytucji rządowych i samorządowych of which funds from general government	501,5	627,9	686,2	5,5

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

W 2020 r. rzeczywiste zaangażowanie personelu wewnętrznego w prowadzone badania naukowe i prace rozwojowe wyniosło 5542,7 ekwiwalentów pełnego czasu pracy (EPC) i wzrosło w skali roku o 3,2%. Personel wewnętrzny B+R (mierzony w EPC) na 1000 osób aktywnych zawodowo w województwie lubelskim w 2020 r. wyniósł 6,1 EPC (wzrost o 0,2 EPC w porównaniu z rokiem poprzednim). Wskaźnik ten był niższy o 2,4 EPC niż w Polsce, natomiast na tle pozostałych województw lubelskie zajęło 7. miejsce.

Wykres 51.
Chart 51.

Personel wewnętrzny B+R^a na 1000 osób aktywnych zawodowo^b
Internal R&D personnel^a per 1,000 economically active persons^b

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo i pracujących na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) — przeciętne w roku.

a In full time equivalent (FTE). b For calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active and employed persons were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) — annual averages.

Badacze (pracownicy naukowo-badawczy) są to osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne.

W województwie lubelskim największy udział sumy ekwiwalentów pełnego czasu pracy obserwowano wśród osób pełniących funkcję badaczy (66,6% całego personelu wewnętrznego). W porównaniu do 2019 r. liczba badaczy zmniejszyła się o 2,5 p. proc. Badacze w województwie stanowili 3,5% wszystkich badaczy w kraju. W województwie 45,4% wszystkich badaczy stanowiły kobiety.

Działalność innowacyjna obejmuje wszystkie działania o charakterze rozwojowym, finansowym i komercyjnym podejmowane przez przedsiębiorstwo, których zamierzonym celem jest innowacja. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczą i rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

Badania dotyczące innowacji prowadzone są w dwóch grupach: wśród przedsiębiorstw przemysłowych oraz wśród przedsiębiorstw wybranych działów PKD w sektorze usług. Badaniami tymi objęte są przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W województwie lubelskim aktywność innowacyjną w latach 2018-2020 (tj. wdrożenie innowacji produktowych lub procesów biznesowych, bądź prowadzenie działalności innowacyjnej zaniechanej lub niezałożonej) zadeklarowało 43,6% przedsiębiorstw przemysłowych i 24,5% przedsiębiorstw usługowych (w kraju 36,7% i 33,0%).

W tym okresie innowacje (nowe lub znacząco ulepszone produkty lub procesy biznesowe) wprowadziło 38,2% przedsiębiorstw przemysłowych i 23,5% przedsiębiorstw usługowych (w kraju – 31,5% i 30,8%). W porównaniu z 2019 r. nastąpił wzrost odsetka przedsiębiorstw przemysłowych i usługowych, które wprowadziły innowacje produktowe i procesowe. Zarówno innowacje produktowe, jak i innowacje procesów biznesowych częściej wprowadzały przedsiębiorstwa przemysłowe niż usługowe.

W latach 2018-2020 w ramach innowacji produktowych, nowe lub znacząco ulepszone wyroby wprowadziło 18,2% przedsiębiorstw przemysłowych i 6,5% usługowych, natomiast nowe lub znacząco ulepszone usługi – 8,9% przedsiębiorstw przemysłowych i 10,0% usługowych.

Innowacje procesów biznesowych wdrożyło 32,8% przedsiębiorstw przemysłowych oraz 20,5% przedsiębiorstw usługowych. Przedsiębiorstwa przemysłowe najczęściej wprowadzały nowe lub znacząco ulepszone metody wytwarzania wyrobów lub świadczenia usług (22,0%), a podmioty usługowe – nowe lub znacząco ulepszone zasady działania wewnątrz przedsiębiorstw (11,5%).

Największy odsetek przedsiębiorstw przemysłowych, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych wystąpił w działach produkcja wyrobów tekstylnych (94,1%), produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli (73,5%) oraz produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana (63,5%), natomiast w usługach – w działach działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne (77,2%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (71,8%).

W 2020 r. w województwie lubelskim nakłady poniesione na działalność innowacyjną w grupie przedsiębiorstw przemysłowych wyniosły 687,9 mln zł, tj. o 30,3 mln zł więcej niż w 2019 r. Środki te stanowiły 3,4% nakładów wszystkich przedsiębiorstw przemysłowych działających w Polsce.

Nakłady na działalność innowacyjną przedsiębiorstw sektora usług z województwa lubelskiego wyniosły w 2020 r. 124,1 mln zł, co stanowiło 0,7% wydatków poniesionych przez wszystkie przedsiębiorstwa z tego sektora w kraju.

W 2020 r. przedsiębiorstwa przemysłowe z województwa lubelskiego charakteryzował mniejszy udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ogółem niż wartość tego wskaźnika dla Polski. Udział przychodów ze sprzedaży innowacyjnych produktów (wprowadzonych na rynek w latach 2018–2020) w przychodach przedsiębiorstw przemysłowych ogółem wyniósł w 2020 r. w województwie lubelskim 4,5%, natomiast w Polsce 10,0%.

Wśród przedsiębiorstw z sektora usług w województwie lubelskim udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych (wprowadzonych na rynek w latach 2018–2020) w przychodach ogółem w 2020 r. wyniósł 3,2%. Dla przedsiębiorstw usługowych w Polsce wskaźnik ten osiągnął wartość 4,6%.

Tablica 34.
Table 34.

Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji
Innovative enterprises by types of introduced innovations

Wyszczególnienie Specification	2008-2010	2013-2015	2017-2019	2018-2020	2018-2020 Polska Poland
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises				
Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Industrial enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	17,1	18,4	17,3	38,2	31,5
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	11,5	11,7	13,7	19,2	18,4
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	14,2	13,4	13,7	32,8	26,3
Przedsiębiorstwa usługowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Service enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	12,0	8,6	6,8	23,5	30,8
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	7,7	3,4	2,2	10,9	12,1
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	9,2	6,7	6,1	20,5	27,6

a W latach 2008-2010, 2013-2015 dane dotyczą innowacji procesowych.

a In the years 2008-2010, 2013-2015 the data relate to process innovations.

W 2020 r. w województwie lubelskim nakłady poniesione na działalność innowacyjną w grupie przedsiębiorstw przemysłowych wyniosły 687,9 mln zł, tj. o 30,3 mln zł więcej niż w 2019 r. Środki te stanowiły 3,4% nakładów wszystkich przedsiębiorstw przemysłowych działających w Polsce.

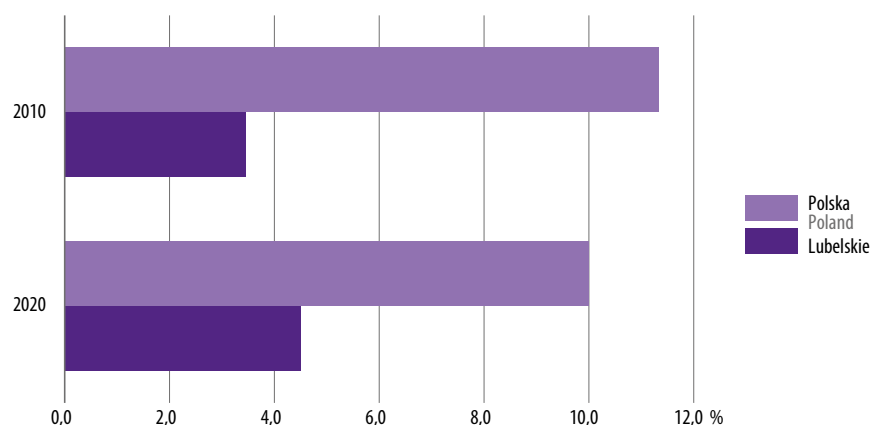
Nakłady na działalność innowacyjną przedsiębiorstw sektora usług z województwa lubelskiego wyniosły w 2020 r. 124,1 mln zł, co stanowiło 0,7% wydatków poniesionych przez wszystkie przedsiębiorstwa z tego sektora w kraju.

W 2020 r. przedsiębiorstwa przemysłowe z województwa lubelskiego charakteryzował mniejszy udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ogółem niż wartość tego wskaźnika dla Polski. Udział przychodów ze sprzedaży innowacyjnych produktów (wprowadzonych na rynek w latach 2018–2020) w przychodach przedsiębiorstw przemysłowych ogółem wyniósł w 2020 r. w województwie lubelskim 4,5%, natomiast w Polsce 10,0%.

Wśród przedsiębiorstw z sektora usług w województwie lubelskim udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych (wprowadzonych na rynek w latach 2018–2020) w przychodach ogółem w 2020 r. wyniósł 3,2%. Dla przedsiębiorstw usługowych w Polsce wskaźnik ten osiągnął wartość 4,6%.

Wykres 52. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem

Chart 52. Share of revenue of industrial enterprises from sale of new or improved products in total sales revenue

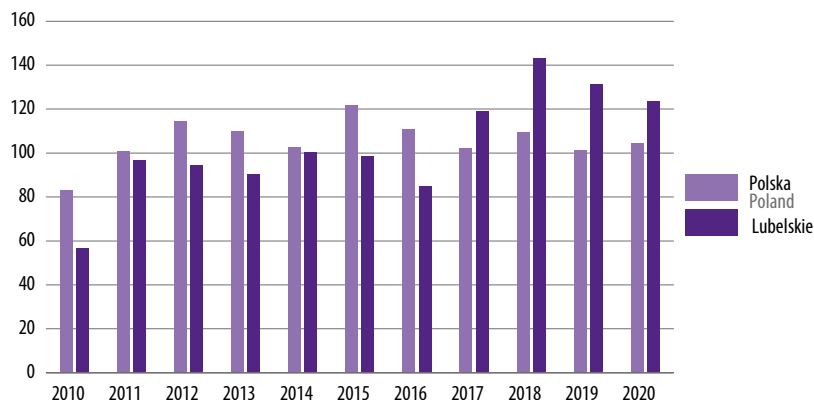
W 2020 r. w Urzędzie Patentowym RP na terenie województwa lubelskiego odnotowano 260 zgłoszeń wynalazków dokonanych przez podmioty krajowe, tj. o 6,1% mniej niż w 2019 r., a ponad 2-krotnie więcej niż w porównaniu z 2010 r. Stanowiły one 6,5% wszystkich zgłoszonych wynalazków w kraju.

W 2020 r. przyznano w Urzędzie Patentowym RP 170 patentów na wynalazki przez podmioty krajowe, co stanowiło 7,5% wszystkich zgłoszonych patentów w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem nastąpił spadek liczby przyznanych patentów na wynalazki o 21,3%, a ponad 3-krotnie więcej niż w 2010 r.

W Urzędzie Patentowym RP w 2020 r. na terenie województwa lubelskiego odnotowano 42 zgłoszenia wzorów użytkowych dokonane przez podmioty krajowe (o 7,7% więcej niż w 2019 r. i o 75,0% w porównaniu do 2010 r.) oraz udzielono 30 praw ochronnych dla tego rodzaju własności przemysłowej (o 57,9% więcej niż w 2019 r. i o 25,0% w porównaniu do 2010 r.). Zgłoszenia wzorów użytkowych stanowiły 5,3% wszystkich zgłoszeń w kraju, a udzielone prawa ochronne 5,6%.

Wykres 53. Zgłoszenia wynalazków dokonane^a przez podmioty krajowe^a na 1 mln mieszkańców

Chart 53. Patent applications^a filed by domestic entities^a per million inhabitants

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Wskaźnik liczby zgłoszeń wynalazków złożonych przez podmioty krajowe w Urzędzie Patentowym RP na 1 milion mieszkańców w 2020 r. dla województwa lubelskiego wyniósł 123,6 (w kraju – 104,5), przy rozpiętości od 47,9 – dla województwa warmińsko-mazurskiego do 135,2 – dla województwa mazowieckiego.

W przypadku wzorów użytkowych zgłoszonych przez podmioty krajowe do Urzędu Patentowego RP, na 1 milion mieszkańców przypadało 20,0 zgłoszeń w województwie lubelskim (w kraju – 20,7), przy czym w województwach: śląskim, pomorskim, dolnośląskim, małopolskim, mazowieckim i kujawsko-pomorskim intensywność ta była większa od przeciętnej dla kraju.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

Use of information and communication technologies in enterprises

W 2021 r., w województwie lubelskim, 99,0% przedsiębiorstw posiadało dostęp do Internetu. Najczęściej przedsiębiorstwa wyposażone były w szerokopasmowe łącza internetowe o prędkości od 30 do 100 Mbit/s. Własną stronę internetową posiadało 68,9% przedsiębiorstw, która służyła najczęściej przedsiębiorstwom do prezentacji produktów, towarów lub usług oraz cenników. Województwo lubelskie wyróżniało się jednym z niższych udziałów przedsiębiorstw zatrudniających specjalistów z dziedziny ICT.

W 2021 r. odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu wyniósł 99,0%, tj. więcej o 1,4 p. proc. niż w 2020 r. (w kraju 98,5%), wszyscy mieli dostęp poprzez łącze szerokopasmowe. W województwie 73,1% przedsiębiorstw wyposażało swoich pracowników w urządzenia przenośne pozwalające na mobilny dostęp do Internetu (o 5,5 p. proc. mniej niż w Polsce). Udział przedsiębiorstw z dostępem do łącz szerokopasmowych z roku na rok ulega poprawie, podobna tendencja utrzymuje się również w kraju.

Pod pojęciem **technologii informacyjnych i komunikacyjnych** zwanych zamiennie technologiami informacyjno-telekomunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej.

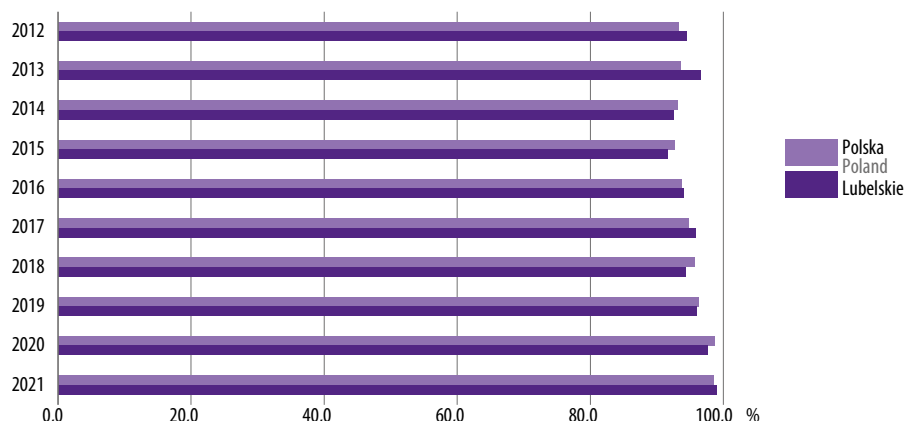
Badanie dotyczące wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach (SSI-01) obejmuje podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2021 r. w województwie lubelskim 82,9% ogółu przedsiębiorstw korzystało ze stałych szerokopasmowych połączeń internetowych, tj. o 2,8 p. proc. mniej niż w kraju. Najczęściej przedsiębiorstwa w województwie lubelskim wyposażone były w szerokopasmowe łącza internetowe o prędkości od 30 do 100 Mbit/s – 32,3% (w kraju 24,9%). Mniejszy był udział przedsiębiorstw dysponujących stałym łączem o przepustowości z zakresu do 30 Mbit/s (18,1%; w kraju 12,4%). Przepustowością przynajmniej 100 Mbit/s, ale mniej niż 500 Mbit/s dysponowało 19,9% przedsiębiorstw (w kraju 26,5%), natomiast przepustowość przynajmniej 500 Mbit/s, ale mniej niż 1 Gbit/s dysponowało 7,0% przedsiębiorstw (w kraju 11,2%). Najmniej przedsiębiorstw było wyposażonych w stałe łącza o prędkości przynajmniej 1 Gbit/s (5,7%; w kraju 10,7%).

Własną stronę internetową posiadało w województwie lubelskim 68,9% przedsiębiorstw, podczas gdy w Polsce – 71,4%. Strona internetowa najczęściej służyła przedsiębiorstwom do prezentacji produktów, towarów lub usług oraz cenników – 66,3% (w kraju – 66,8%).

Wykres 54.
Chart 54.

Przedsiębiorstwa posiadające szerokopasmowy dostęp do Internetu (stały lub mobilny)
Enterprises connected to the Internet via broadband (fixed or mobile)

Pod pojęciem **chmury obliczeniowej** rozumie się korzystanie ze skalowalnych usług ICT za pomocą Internetu. Usługi mogą obejmować dostęp do oprogramowania, korzystanie z określonej mocy obliczeniowej, przechowywanie danych. Wymienione usługi:

- dostarczane są przy wykorzystaniu serwerów usługodawcy,
- mogą być skalowalne w górę lub w dół (skalować można na przykład liczbę użytkowników czy też ilość przechowywanych danych),
- mogą być zmieniane lub dostosowywane na własne żądanie, to znaczy bez konieczności ingerencji usługodawcy,
- podlegają płatności w formie stałego abonamentu lub opłaty elastycznej skalkulowanej na podstawie ilości i rodzaju zakupionych usług.

W 2021 r. z płatnych usług chmury obliczeniowej korzystało 22,3% przedsiębiorstw. Spośród płatnych usług oferowanych w chmurze obliczeniowej najczęściej zakupywano te, związane z udostępnieniem poczty e-mail (16,6% przedsiębiorstw w województwie), a także z oprogramowaniem biurowym (10,7%) czy przechowywaniem plików (6,3%).

Do sprzedaży elektronicznej zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI (elektroniczna wymiana informacji, która zapewnia automatyczne przetwarzanie). Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faksem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

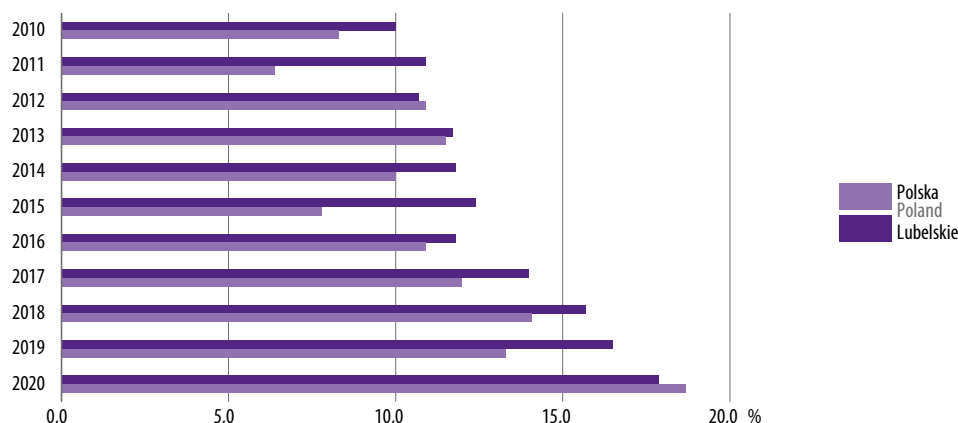
W 2020 r., odsetek przedsiębiorstw prowadzących sprzedaż poprzez sieci komputerowe w województwie lubelskim wyniósł 18,7% (w kraju 17,9%). W porównaniu z 2019 r. wskaźnik ten zwiększył się o 5,4 p. proc. (w kraju wzrost o 1,4 p. proc.).

Sprzedaż elektroniczną za pośrednictwem stron internetowych przedsiębiorstwa prowadzą głównie za pośrednictwem własnych stron internetowych lub aplikacji (12,5% przedsiębiorstw sprzedających przez strony), nieco rzadziej korzystają z zewnętrznych platform handlowych (9,7%).

W 2020 r. 14,9% przedsiębiorstw otrzymywało zamówienia od odbiorców indywidualnych; natomiast 11,3% od innych przedsiębiorstw lub jednostek administracji publicznej.

Wykres 55.
Chart 55.

Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe
Enterprises receiving orders via computer networks

Otwarte dane publiczne wytworzone przez urząd administracji publicznej (lub na jego zlecenie), które są dostępne dla każdego zainteresowanego do wykorzystania, przetwarzania i udostępniania w dowolnych celach.

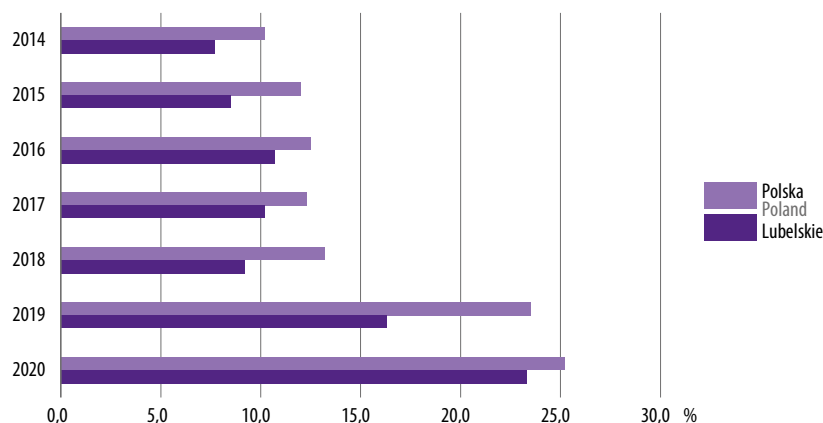
Działalność administracji publicznej generuje duże ilości danych, które w większości mają charakter publiczny i stanowią użyteczne źródło informacji dla podmiotów gospodarczych. Ponadto pełnią one funkcję wspomagającą w procesie planowania i podejmowania decyzji biznesowych. W 2020 r. z otwartych danych publicznych w celach biznesowych korzystało 16,4% przedsiębiorstw. Przedsiębiorstwa wykazywały największe zainteresowanie otwartymi danymi publicznymi z kategorii gospodarka i finanse (14,6%), natomiast najmniejsze – informacjami z danych z zakresu kultury, sportu i turystyki (2,2%). Odsetek przedsiębiorstw identyfikujących dane publiczne, które mogłyby być wykorzystywane w celach biznesowych, lecz nie zostały udostępnione w ramach otwartych danych publicznych wyniósł 2,5% (o 1,0 p. proc. mniej niż w kraju).

Za **specjalistów w dziedzinie ICT** uważa się pracowników, dla których praca w obszarze ICT jest głównym zajęciem. Posiadają oni umiejętności np. w zakresie rozwoju, obsługi, utrzymania systemów lub aplikacji ICT

Województwo lubelskie wyróżniało się niskim udziałem przedsiębiorstw zatrudniających specjalistów z dziedziny ICT, czyli osób posiadających umiejętności w zakresie rozwoju, obsługi, utrzymania systemów lub aplikacji ICT, dla których ww. czynności były głównym zajęciem. W 2020 r. odsetek przedsiębiorstw zatrudniających specjalistów z dziedziny ICT, kształtował się w województwie lubelskim na poziomie 23,3%. Przeciętnie w kraju udział przedsiębiorstw zatrudniających specjalistów z dziedziny ICT wyniósł 25,2%.

W województwie lubelskim udział przedsiębiorstw, które w 2019 r. zapewniły swoim pracownikom szkolenia podnoszące umiejętności z zakresu ICT wyniósł 11,5% (w kraju – 17,8%). Szkolenia zapewniało zarówno specjalistom z zakresu ICT (5,4% przedsiębiorstw; w kraju 7,8%), jak i pozostałym pracownikom (10,1%; w kraju 15,9%). Rekrutację specjalistów ICT prowadziło 2,1% przedsiębiorstw (w kraju – 4,4%). Zdecydowana większość przedsiębiorstw w 2019 r. zlecała zadania związane z ICT podmiotom zewnętrznym (91,1%; w kraju 80,9%).

Wykres 56. Przedsiębiorstwa zatrudniające specjalistów ICT
Chart 56. Enterprises employing ICT specialists

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych⁶

Financial results of non-financial enterprises

W 2021 r. w województwie lubelskim wyniki finansowe uzyskane przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe były wyższe niż uzyskane rok wcześniej, z wyjątkiem wyniku na operacjach finansowych. Poprawił się wskaźnik poziomu kosztów oraz wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto, natomiast wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia były niższe. Przychody ze sprzedaży na eksport były wyższe niż przed rokiem. Zwiększył się także ich udział w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu podmiotów.

Przychody z całokształtu działalności uzyskane w 2021 r. przez przedsiębiorstwa mające siedzibę w województwie lubelskim wyniosły 80564,6 mln zł i były wyższe o 23,9% niż w 2020 r. (w kraju o 23,5%). Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów osiągnęły wartość 79071,8 mln zł i zwiększyły się w porównaniu z 2020 r. o 24,2%. W stosunku do 2020 r. najwyższa dynamika wzrostu przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wystąpiła w „opiece zdrowotnej i pomocy społecznej” – o 42,3%, ale udział tej sekcji w przychodach wynosił 0,7%. Wśród sekcji o znaczącym udziale w przychodach najwyższą dynamikę wzrostu odnotowano w „przetwórstwie przemysłowym” (o 28,5%, udział 45,8%).

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych.

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów przeznaczonych na eksport w 2021 r. wyniosły 15935,0 mln zł i były o 31,6% wyższe od osiągniętych w 2020 r. Udział sprzedaży na eksport w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu badanych podmiotów wyniósł 20,2% i w porównaniu z 2020 r. był wyższy o 1,2 p. proc. W strukturze przychodów ze sprzedaży na eksport, zarówno w 2021 r. jak i 2020 r., na przychody ze sprzedaży produktów przypadało 80,5%, a na towary i materiały – 19,5%.

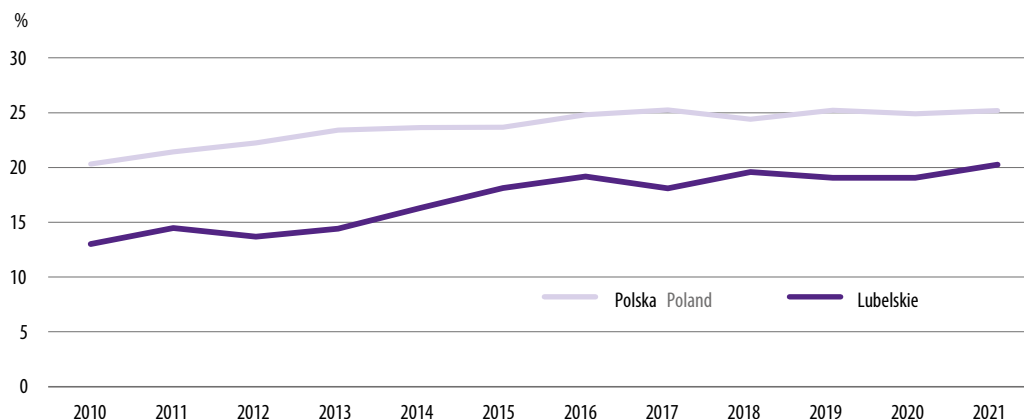
⁶ Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Wykres 57.

Udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem

Chart 57.

Share of revenue from sale of products, goods and materials for export in total revenue from sale of products, goods and materials

W 2021 r. koszty uzyskania przychodu z całokształtu działalności wyniosły 74524,4 mln zł i w skali roku zwiększyły się o 22,9% (w kraju o 20,6%). W 2021 r. strukturze rodzajowej kosztów w stosunku do 2020 r. zwiększył się udział zużycia materiałów i energii (o 5,3 p. proc.), zmniejszył się natomiast: wynagrodzeń (o 1,8 p. proc.), amortyzacji (o 1,2 p. proc.), usług obcych (o 1,0 p. proc.), podatków i opłat (0,7 p. proc.), ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń (o 0,5 p. proc.) oraz pozostałych kosztów rodzajowych (o 0,1 p. proc.).

Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów wyniósł 72850,6 mln zł i był wyższy o 23,8% w stosunku do 2020 r. (w kraju odpowiednio o 22,0%). W stosunku do 2020 r., spośród sekcji o znaczącym udziale w kosztach, najwyższą dynamikę wzrostu odnotowano w „przetwórstwie przemysłowym” (o 28,4%, udział 46,2%), w „budownictwie” (o 27,2%, udział 3,3%) oraz w „handlu; naprawie pojazdów samochodowych” (o 19,7%, udział 30,3%).

Wyniki finansowe:

- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem;
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł 6221,3 mln zł i był wyższy o 29,3% niż w 2020 r. (w kraju o 48,6%). Poprawił się wynik na pozostałej działalności operacyjnej (z –327,1 mln zł w 2020 r. do –8,4 mln zł w 2021 r.), natomiast pogorszył się wynik na operacjach finansowych (z –84,4 mln zł do –172,7 mln zł).

Wynik finansowy brutto wyniósł 6040,2 mln zł i był wyższy o 37,3% niż przed rokiem (w kraju o 85,9%), a jego obciążenia ukształtowały się na poziomie 916,3 mln zł, tj. o 27,4% więcej niż w 2020 r. (w kraju o 67,1%).

Wynik finansowy netto wyniósł 5123,9 mln zł i był wyższy o 39,2% niż 2020 r. (w kraju o 91,4%). Zysk netto wyniósł 5364,1 mln zł i był wyższy o 38,7% od uzyskanego w 2020 r., a strata netto wyniosła 240,3 mln zł i zwiększyła się o 28,6% w stosunku do 2020 r.

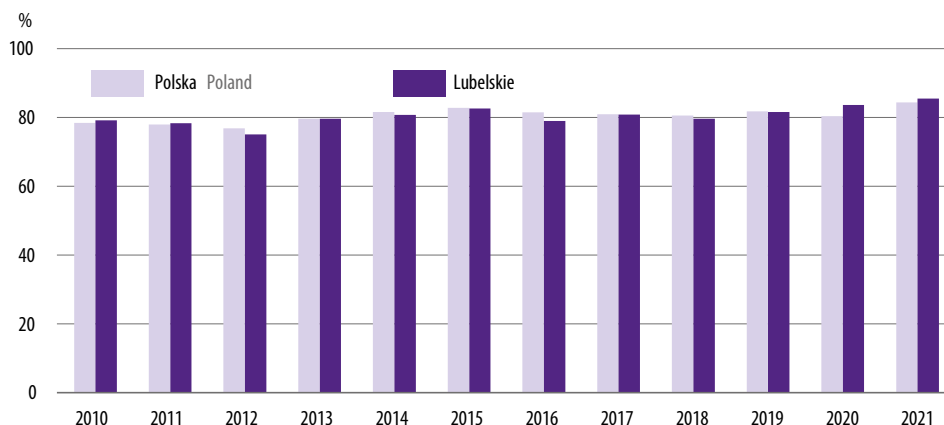
W 2021 r. wzrost wyniku finansowego netto w porównaniu z 2020 r. wystąpił w większości sekcji, a spośród sekcji o znaczącym udziale, najwyższą dynamikę wzrostu odnotowano w „handlu; naprawie pojazdów samochodowych” (o 36,3%, udział tej sekcji w wyniku finansowym netto – 14,7%), a także w „przetwórstwie przemysłowym” (o 28,4%, udział 45,6%).

Zysk netto w 2021 r. wykazało 85,5% badanych przedsiębiorstw, tj. o 1,9 p. proc. więcej niż przed rokiem. Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej kwocie przychodów z całokształtu działalności osiągnął 95,0% i był mniejszy o 0,4 p. proc. niż w 2020 r.

Wykres 58.

Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw

Chart 58. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of surveyed enterprises

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności sprzedaży brutto to relacja wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych);
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych o zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

Wyższa dynamika przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów wpłynęła na poprawę wskaźnika poziomu kosztów z 93,2% w 2020 r. do 92,5% w 2021 r. (w kraju wyniósł 93,3%, wobec 95,6% przed rokiem). W skali roku zwiększyły się wskaźniki: rentowności sprzedaży brutto z 7,6% w 2020 r. do 7,9% w 2021 r.), rentowności obrotu brutto (z 6,8% do 7,5%) oraz obrotu netto (z 5,7% do 6,4%). Zmniejszył się wskaźnik płynności finansowej I stopnia (z 31,7% do 30,0%) oraz płynności finansowej II stopnia (z 98,0% do 87,2%). W kraju wskaźnik rentowności sprzedaży brutto zwiększył się z 4,8% do 5,8%, wskaźnik rentowności obrotu brutto z 4,4% do 6,7%, a wskaźnik rentowności obrotu netto z 3,6% do 5,6%, wskaźnik płynności finansowej I stopnia wyniósł 44,1% (wobec 43,9% przed rokiem), a płynności finansowej II stopnia 107,6% (wobec 103,4% przed rokiem).

Tablica 35.
Table 35.

Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych
Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprise

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
	w % in %				
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	95,5	91,5	93,2	92,5	93,3
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto Gross sales profitability indicator	5,5	8,3	7,6	7,9	5,8
Wskaźnik rentowności obrotu brutto Gross turnover profitability indicator	4,5	8,5	6,8	7,5	6,7
Wskaźnik rentowności obrotu netto Net turnover profitability indicator	3,7	7,2	5,7	6,4	5,6
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia First degree financial liquidity indicator	38,8	33,7	31,7	30,0	44,1
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia Second degree financial liquidity indicator	107,3	113,9	98,0	87,2	107,6

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe.

Wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw niefinansowych wyniosła na koniec 2021 r. 25595,3 mln zł, co oznacza wzrost o 28,8% w skali roku (w kraju o 30,7%). Wartość zapasów ukształtowała się na poziomie 9127,2 mln zł, tj. o 36,8% wyższym niż rok wcześniej. Odnotowano wzrost należności krótkoterminowych (o 20,6%), krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (o 34,3%) i inwestycji krótkoterminowych (o 32,4%). W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych zwiększył się udział zapasów (z 33,6% do 35,7%) oraz inwestycji krótkoterminowych (z 20,8% do 21,4%), obniżył się zaś udział należności krótkoterminowych (z 43,5% do 40,7%), natomiast krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe pozostały na tym samym poziomie (2,2%). W strukturze zapasów ogółem wzrósł udział towarów (z 36,1% do 40,4%), a obniżył udział materiałów (z 29,1% do 28,7%) oraz półproduktów i produktów w toku (z 14,9% do 14,2%), a także produktów gotowych (z 17,4% do 15,4%).

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) badanych przedsiębiorstw niefinansowych na koniec 2021 r. wyniosły 24378,3 mln zł i były o 24,1% wyższe niż przed rokiem (w kraju o 18,7%). Zobowiązania długoterminowe stanowiły 25,2% ogółu zobowiązań (wobec 33,6% rok wcześniej). Wartość zobowiązań długoterminowych wyniosła 6150,6 mln zł i była o 6,8% niższa niż w końcu 2020 r. Zobowiązania krótkoterminowe badanych przedsiębiorstw wyniosły 18227,7 mln zł i w skali roku były wyższe o 39,7%, w tym zobowiązania z tytułu dostaw i usług – o 44,5%, a z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń – wyższe o 34,4%. Relacja zobowiązań z tytułu dostaw i usług do należności z tego tytułu w końcu 2021 r. wyniosła 99,1% wobec 82,4% w 2020 r.

Z analizy wskaźników sprawności działania przedsiębiorstw wynika, że w porównaniu z 2020 r. wydłużeniu uległ cykl spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług – o 6 dni (do 41 dni) oraz cykl rotacji zapasów – o 4 dni (do 42 dni), a cykl rotacji należności krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług uległ skróceniu – o 2 dni (41 dni).

(o 9,6%, udział – 6,6%). Najwyższą dynamikę wzrostu wartości nakładów inwestycyjnych, spośród sekcji o znaczącym udziale w nakładach ogółem, odnotowano w sekcjach obsługa rynku nieruchomości (o 22,3%, udział – 2,4%) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (o 9,2%, udział – 9,5%). W sekcji przetwórstwo przemysłowe, która posiadała najwyższy udział w nakładach inwestycyjnych ogółem – 36,0% wzrost wyniósł 1,2%.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca nakłady wyniosły 2890 zł i były niższe o 5,8% w porównaniu z 2019 r., wyższe zaś o 66,7% w stosunku do 2010 r. W kraju wyniosły one 4805 zł i były niższe o 7,7% niż w 2019 r., a wyższe o 62,2% niż w 2010 r. Najwyższe nakłady odnotowano w powiecie łęczyńskim (12226 zł na mieszkańca) i puławskim (10318 zł), najniższe zaś w powiecie włodawskim (623 zł) i zamojskim (676 zł). Najwyższy wzrost nakładów na 1 mieszkańca w porównaniu z 2010 r. wystąpił w powiecie puławskim (o 6970 zł), a najwyższy spadek – w powiecie łęczyńskim (o 606 zł).

Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

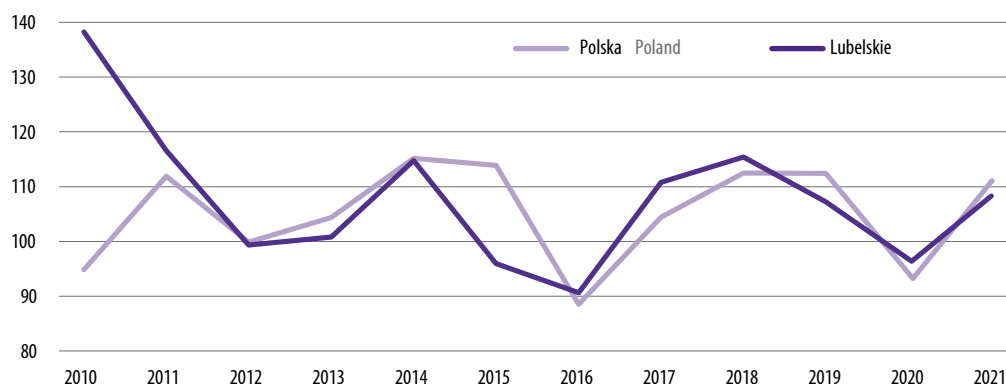
Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych w 2021 r. przez przedsiębiorstwa niefinansowe⁷, mające siedzibę na terenie województwa wyniosła 5007,2 w mln zł i były (w cenach bieżących) o 8,4% wyższe niż rok wcześniej i o 67,2% w porównaniu z 2010 r. W kraju wartość nakładów inwestycyjnych (w cenach bieżących) zwiększyła się w skali roku o 11,5% i o 87,2% w stosunku do 2010 r.

Wykres 59. Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)

Rok poprzedni = 100

Chart 59. Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices)

Previous year = 100

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, zasadzenia wieloletnie, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

⁷ Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Tablica 36. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)
Table 36. Investment outlays of non-financial enterprises (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Ogółem Total				
w mln zł in million PLN	2994,5	3850,4	4618,2	5007,2
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	3,4	2,8	3,1	3,0
W tym – w % – nakłady na: Of which – in % – outlays on:				
Budynki i budowle Buildings and structures	55,3	54,8	49,6	44,2
Zakupy Purchases	44,5	44,6	50,0	52,2
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi machinery, technical equipment and tools	36,7	39,1	45,4	45,2
środków transportu transport equipment	7,8	5,5	4,6	7,0

W 2021 r., w województwie lubelskim z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych na budynki i budowle wydatkowano 2212,7 mln zł (o 3,4% mniej niż rok wcześniej), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 2264,1 mln zł (o 7,9% więcej), a na środki transportu – 351,2 mln zł (o 66,6% więcej). Zakupy inwestycyjne osiągnęły wartość 2615,3 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim były wyższe o 13,2%, a udział tych zakupów w nakładach ogółem zwiększył się w skali roku o 2,2 p. proc.

Wzrost wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych w 2021 r., w porównaniu z 2020 r., odnotowano w większości sekcji. Spośród sekcji mających znaczący udział w nakładach inwestycyjnych najwyższą dynamikę wzrostu odnotowano w sekcji „transport, gospodarka magazynowa” (o 125,9%), następnie w sekcji „handel, naprawa pojazdów samochodowych” (o 58,7%) oraz w sekcji „przetwórstwo przemysłowe” (o 26,8%). W 2021 r. inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie „przemysłu”, na który przypadało 85,1% ogółu poniesionych nakładów, w tym na „przetwórstwo przemysłowe” 43,5%.

W 2021 r. w województwie lubelskim inwestorzy rozpoczęli realizację 4687 nowych inwestycji (więcej o 24,8% niż w roku poprzednim), o łącznej wartości kosztorysowej 1661,0 mln zł (mniej o 15,1%). W kraju w omawianym roku liczba rozpoczętych inwestycji zwiększyła się o 17,3%, a ich wartość kosztorysowa była niższa o 10,5%. W województwie lubelskim na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 32,8% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji nowo rozpoczętych (rok wcześniej 46,3%).

6.4. Produkcja i usługi

6.4. Production and services

Rolnictwo

Agriculture

Produkcja zbóż ogółem w województwie lubelskim w 2021 r. zmniejszyła się o 1,4% w stosunku do roku poprzedniego i wyniosła 3521,6 tys. t, co stanowiło 10,2% produkcji krajowej.

Według stanu w czerwcu 2021 r. liczebność stada bydła w województwie lubelskim w stosunku do czerwca 2020 r. zmniejszyła się o 1,8%, pogłowie trzody chlewnej zmniejszyło się o 11,0%, drobiu zmniejszyło się o 12,5%, zaś owiec zwiększyło się o 6,6%.

Średnioroczna cena skupu pszenicy w województwie lubelskim w 2021 r. była wyższa o 28,8% niż w roku wcześniejszym, żyta o 39,7%, a cena skupu żywca wołowego w wadze żywej wzrosła o 16,1%. Również cena skupu drobiu rzeźnego była wyższa w czerwcu 2021 r. w stosunku do czerwca 2020 r. o 14,1%. Podobnie cena mleka w skupie była o 13,8% wyższa niż rok wcześniej. Natomiast cena skupu żywca wieprzowego w wadze żywej zmniejszyła się o 8,8%.

Wartość rolniczej produkcji globalnej w cenach stałych w województwie lubelskim w 2020 r. w porównaniu z 2019 r. zwiększyła się o 6,9%, co było wynikiem wzrostu wartości produkcji roślinnej o 13,7%, przy jednoczesnym zmniejszeniu się produkcji zwierzęcej o 10,1%.

Tablica 37. **Plony wybranych ziemiopłodów rolnych**
Table 37. Yields of selected agricultural crops

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
	z 1 ha w dt per 1 ha in dt				
Zboża ogółem Cereals in total	31,8	37,0	48,5	48,9	46,5
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals including cereal mixed	31,5	37,2	47,8	47,7	42,6
w tym: of which:					
pszenica wheat:	37,2	44,1	57,4	56,6	50,7
żyto rye	23,6	29,5	33,0	31,7	33,1
mieszanki zbożowe cereal mixtures	33,7	30,9	33,7	34,8	34,1
Rzepak i rzepik Rape and turnip rape	22,1	24,8	29,8	31,8	32,1
Ziemniaki Potatoes	266	214	398	346	300
Buraki cukrowe Sugar beets	479	518	541	542	610

Według wynikowego szacunku powierzchnia upraw zbóż ogółem w 2021 r. wyniosła 719,5 tys. ha i była niższa o 2,4% niż w 2020 r. Plony zbóż ogółem oszacowano na poziomie 48,9 dt/ha i były one o 0,8% wyższe od uzyskanych w roku wcześniejszym. Zbiory zbóż ogółem w 2021 r. w województwie lubelskim zmniejszyły się o 1,4% w stosunku do 2020 r. (w kraju o 3,0%) i wyniosły 3521,6 tys. t (w Polsce 34640,8 tys. t), co stanowiło 10,2% produkcji krajowej.

Łączna powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi określona na podstawie wynikowego szacunku w 2021 r. wyniosła 650,6 tys. ha i była niższa w porównaniu z 2020 r. o 4,3%. Plony uzyskane ze zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na poziomie 47,7 dt/ha, czyli niższym o 0,4% w stosunku do roku wcześniejszego. Zbiory również oszacowano na niższym o 4,6% poziomie niż w 2020 r. (w kraju o 5,9%) i wyniosły one 3104,5 tys. t (w Polsce 26994,9, tys. t), co stanowiło 11,5% zbiorów krajowych.

Powierzchnia upraw pszenicy ogółem w województwie lubelskim w 2021 r. wyniosła 318,2 tys. ha i w stosunku do roku wcześniejszego była niższa o 2,3%, podobnie zbiory zmniejszyły się o 3,7% (w kraju o 5,0%) i wyniosły 1800,2 tys. t (w Polsce 12119,0 tys. t). Tym samym zbiory wojewódzkie stanowiły 14,9% zbiorów ogólnopolskich. Plony w województwie lubelskim były niższe o 1,4% (w kraju o 4,9%).

Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku żyta, gdzie w województwie lubelskim powierzchnia zasiewów w 2021 r. wyniosła 29,9 tys. ha i była niższa o 28,0% w stosunku do roku wcześniejszego. Uzyskane plony były niższe o 3,9% niż w 2020 r., co związane było z niższymi zbiorami (o 30,9%), które w województwie lubelskim wyniosły 94,7 tys. t i tym samym stanowiły 3,8% zbiorów ogólnokrajowych. W Polsce zbiory żyta wyniosły 2549,7 tys. t i w porównaniu z rokiem wcześniejszym były niższe o 15,6%.

Powierzchnia upraw mieszanek zbożowych ogółem w województwie lubelskim w 2021 r. wyniosła 46,3 tys. ha i w stosunku do 2020 r. była wyższa o 0,6%. Plony jakie rolnicy uzyskali z 1 hektara były wyższe o 3,3% niż rok wcześniej i wyniosły 34,8 dt. Zbiory natomiast oszacowano na poziomie 161,1 tys. t (w kraju 2231,6 tys. t), czyli wyższym o 3,8% niż w 2020 r. (w Polsce o 7,4%), co stanowiło 7,2% zbiorów ogólnokrajowych.

Według wynikowego szacunku powierzchnia upraw rzepaku i rzepiku w 2021 r. w województwie lubelskim wyniosła 127,5 tys. ha i była niższa o 0,7% w stosunku do 2020 r. Uzyskane plony oszacowano na poziomie 31,8 dt/ha, a więc o 6,7% wyższym od uzyskanych w roku poprzednim. Zbiory również były wyższe o 5,8% i wyniosły 405,4 tys. t, co stanowiło 12,7% zbiorów ogólnokrajowych. W Polsce zbiory rzepaku i rzepiku wyniosły 3191,2 tys. t i tym samym były wyższe od uzyskanych w 2020 r. o 2,3%.

Powierzchnia upraw ziemniaków⁸ w 2021 r. w województwie lubelskim wyniosła 11,6 tys. ha i tym samym była o 1,0% niższa od zanotowanej w roku wcześniejszym. Natomiast plony oszacowano na poziomie 346 dt/ha, czyli o 13,0% niższym od uzyskanych w 2020 r. W województwie lubelskim w omawianym roku zbiory ziemniaków ukształtowały się na poziomie 402,1 tys. t (w kraju 7081,5 tys. t), czyli o 13,9% niższym niż w 2020 r. (w Polsce o 9,9%) i stanowiły 5,7% zbiorów krajowych.

Powierzchnia upraw buraków cukrowych w 2021 r. w województwie lubelskim zmniejszyła się w porównaniu z rokiem wcześniejszym o 10,8% i wyniosła 31,8 tys. ha. Plony ukształtowały się na poziomie 542 dt/ha i były o 0,3% wyższe w stosunku do 2020 r. Zbiory buraków cukrowych w województwie lubelskim zmniejszyły się w porównaniu z rokiem poprzednim o 10,5% i wyniosły 1725,7 tys. t, co stanowiło 11,3% zbiorów krajowych. W Polsce zbiory buraków cukrowych wyniosły 15273,8 tys. t i w stosunku do 2020 r. były wyższe o 2,2%.

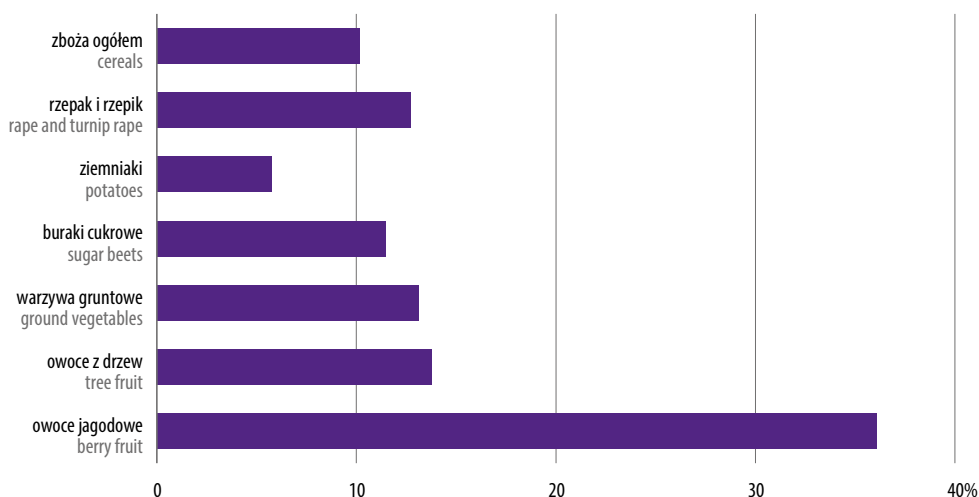
⁸ Ziemniaki bez powierzchni i produkcji w ogrodach przydomowych.

Wykres 60.

Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2021 r.

Chart 60.

Share of voivodship in the country production of selected agricultural and horticultural crops in 2021

Według stanu w czerwcu 2021 r. pogłowie bydła w województwie lubelskim liczyło 377,2 tys. szt., co stanowiło 5,9% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W porównaniu z czerwcem 2020 r. liczebność stada w województwie lubelskim zmniejszyła się o 1,8%, zaś w kraju wzrosła o 0,9%. W stosunku do 2010 r. odnotowano wzrost pogłowia bydła zarówno w województwie lubelskim, jak i w kraju, odpowiednio o 11,8% i o 2,7%.

Pogłowie krów w województwie lubelskim w czerwcu 2021 r. wyniosło 133,8 tys. szt. i w stosunku do analogicznego okresu roku wcześniejszego zmniejszyło się o 5,1% (w Polsce o 3,2%). Krowy stanowiły 35,5% w ogólnej strukturze stada bydła (w kraju 37,3%), a ich udział w porównaniu z czerwcem 2020 r. zmniejszył się o 1,2 p. proc. (w Polsce o 1,6 p. proc.). W porównaniu z 2010 r. pogłowie krów w województwie lubelskim zmniejszyło się o 27,7%, zaś w kraju o 10,1%.

Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w województwie lubelskim w czerwcu 2021 r. w porównaniu z czerwcem 2020 r. zmniejszyła się z 27,8 do 27,3 (o 1,8%), w Polsce natomiast zwiększyła się z 42,4 do 42,8 (o 0,9%). W stosunku do 2010 r. odnotowano wzrost zarówno w województwie lubelskim, jak i w kraju, odpowiednio o 2,6% i o 11,1%.

Według stanu na dzień 1 czerwca 2021 r. pogłowie trzody chlewnej w województwie lubelskim liczyło 432,5 tys. sztuk, co stanowiło 3,9% ogólnego pogłowia w kraju. W porównaniu z rokiem wcześniejszym liczebność stada zmniejszyła się o 11,0% (w Polsce o 3,5%), natomiast w stosunku do 2010 r. o 56,4% (w kraju o 25,8%). Pogłowie loch ogółem w województwie lubelskim według stanu na dzień 1 czerwca 2021 r. wynosiło 30,8 tys. szt. i w porównaniu z dniem 1 czerwca 2020 r. zmniejszyło się o 6,4% (w Polsce o 7,5%), natomiast w stosunku do 2010 r. o 67,7% (w kraju o 47,4%).

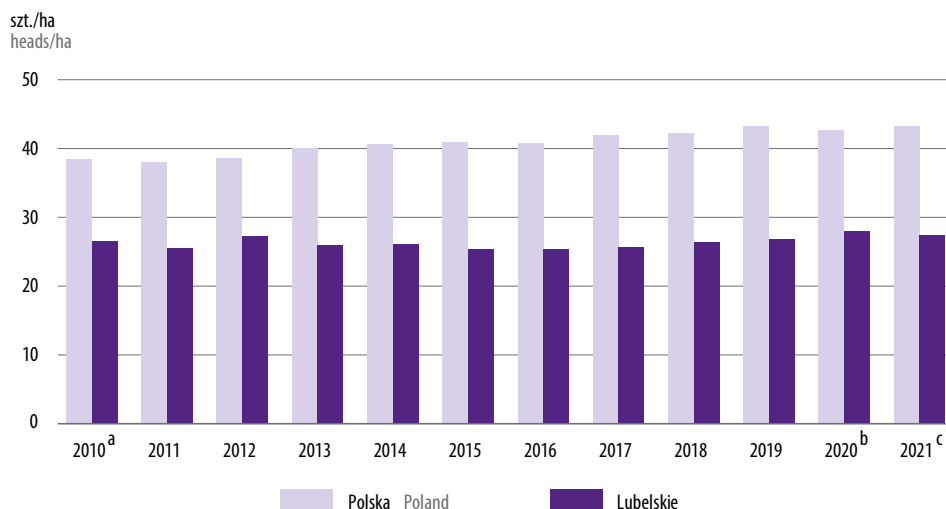
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych w województwie lubelskim w czerwcu 2021 r. w porównaniu z czerwcem 2020 r. zmniejszyła się z 35,1 do 31,2 (o 11,0%), w Polsce natomiast z 76,5 do 73,8 (o 3,5%). W stosunku do 2010 r. również odnotowano spadek zarówno w województwie lubelskim, jak i w kraju, odpowiednio o 56,5% i o 26,2%.

Wykres 61. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 61. Cattle density per 100 ha of agricultural land

As of 1 June

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 czerwca. b Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 czerwca. c Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia bydła w dniu 1 czerwca 2021 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych wg stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.

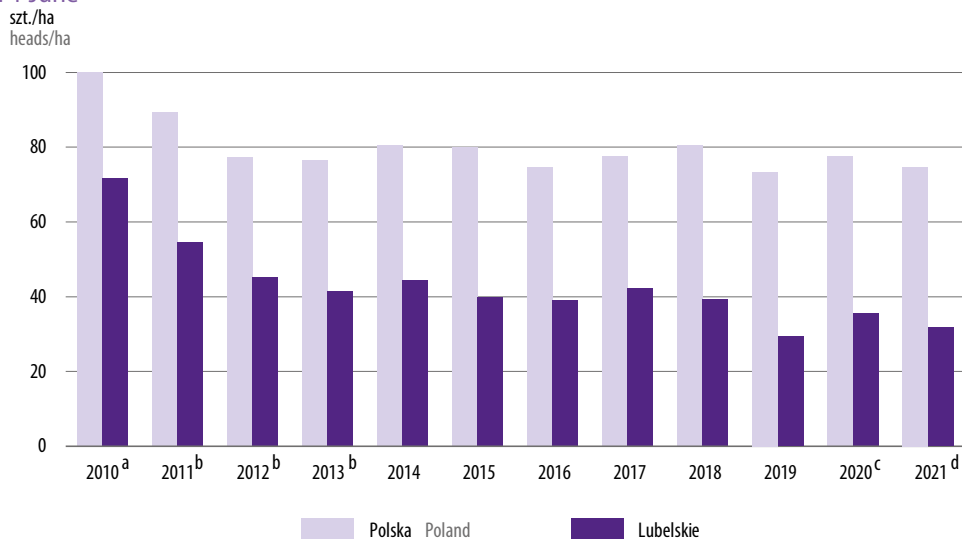
a Data of the Agricultural Census as of 30th June. b Data of the Agricultural Census as of 30th June. c The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for cattle stocks on June 1, 2021.

Wykres 62. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 62. Pig density per 100 ha of agricultural land

As of 1 June

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 czerwca. b Stan w końcu lipca. c Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 czerwca. d Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia trzody chlewnej w dniu 1 czerwca 2021 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych wg stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.

a Data of the Agricultural Census as of 30th June. b As of the end of July. c Data of the Agricultural Census as of 30th June. d The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for pigs stocks on June 1, 2021.

Według stanu w czerwcu 2021 r. pogłowie drobiu ogółem w województwie lubelskim liczyło 9062,0 tys. szt., co stanowiło 4,8% ogólnego pogłowia drobiu w kraju i w porównaniu z czerwcem 2020 r. zmniejszyło się o 12,5% (w Polsce o 11,5%). Natomiast w stosunku do 2010 r. odnotowano wzrost pogłowia drobiu zarówno w województwie lubelskim, jak i w kraju, odpowiednio o 52,1% i o 43,9%.

Pogłowie drobiu kurzego w czerwcu 2021 r. wyniosło 7351,9 tys. szt. i w stosunku do analogicznego okresu roku wcześniejszego zmniejszyło się o 12,2% (w Polsce o 11,5%). Drób kurzy stanowił 81,1% w ogólnej strukturze stada drobiu (w kraju 86,4%). W porównaniu z 2010 r. pogłowie drobiu kurzego w województwie lubelskim zwiększyło się o 45,9%, zaś w kraju o 39,5%.

Według stanu w czerwcu 2021 r. pogłowie owiec w województwie lubelskim liczyło 18,8 tys. szt., co stanowiło 6,5 % ogólnego pogłowia owiec w kraju. W porównaniu z analogicznym miesiącem 2020 r. odnotowano wzrost pogłowia owiec o 6,6% (w kraju o 0,5%), zaś w odniesieniu do stanu z czerwca 2010 r. odnotowano wzrost zarówno w województwie lubelskim, jak i w kraju, odpowiednio o 34,6% i o 11,9%.

Pogłowie maciorek w czerwcu 2021 r. wyniosło 11,5 tys. szt. i zwiększyło się w ciągu roku o 12,3%, a w porównaniu z czerwcem 2010 r. o 19,3%. W kraju natomiast zmniejszyło się, zarówno w stosunku do 2020 r., jak i 2010 r., odpowiednio o 6,8% i o 9,6%. Maciorki stanowiły 61,1% w ogólnej strukturze stada owiec w województwie lubelskim, a ich udział w porównaniu z czerwcem 2020 r. wzrósł o 3,1 p. proc. Odwrotną tendencję zaobserwowano w kraju, gdzie udział maciorek w stadzie w czerwcu 2021 r. w stosunku do czerwca 2020 r. obniżył się o 4,0 p. proc. Jednakże w porównaniu z czerwcem 2010 r. udział maciorek w stadzie obniżył się zarówno w województwie lubelskim, jak i w kraju odpowiednio o 7,8 p. proc. i o 12,1 p. proc.

Wartość skupu produktów rolnych w 2021 r. w województwie lubelskim wyniosła 5069,0 mln zł (według cen bieżących, bez podatku VAT), a w kraju 75843,5 mln zł. Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnokrajowym wyniósł 6,7%. W porównaniu z rokiem wcześniejszym wartość skupu produktów rolnych zwiększyła się o 25,4% (w Polsce o 13,0%).

W 2021 r. skupiono 743,2 tys. t ziarna zbóż ogółem (w kraju 1217,9 tys. t), w tym 738,7 tys. t zbóż konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), a w Polsce 1211,4 tys. t. Skup ziarna zbóż ogółem w województwie lubelskim stanowił 6,1% skupu krajowego. W porównaniu z rokiem wcześniejszym wielkość skupu ziarna zbóż ogółem zmniejszyła się o 11,0% (w kraju o 11,9%) oraz konsumpcyjnych i paszowych zmniejszyła się po 11,4% (w Polsce o 11,9%).

Skup ziemniaków ogółem w 2021 r. ukształtował się na poziomie 58,4 tys. t (w kraju 2081,3 tys. t), co stanowiło 2,8% skupu ogólnokrajowego. W porównaniu z 2020 r. odnotowano zmniejszenie ilości skupionych ziemniaków o 6,0% (w Polsce wzrost o 7,4%).

W 2021 r. skupiono 273,8 tys. t żywca rzeźnego w wadze żywej (w kraju 6547,8 tys. t) i w porównaniu z rokiem wcześniejszym odnotowano wzrost o 17,8% (w Polsce o 2,6%). Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnokrajowym wynosił 4,2%. W badanym roku skupiono 117,7 tys. t żywca wieprzowego, czyli o 14,7% więcej niż w roku poprzednim. W kraju skupiono 2555,0 tys. t żywca wieprzowego i było to o 9,7% więcej niż w 2020 r. Skup w województwie lubelskim stanowił 4,6% skupu krajowego. Skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 44,5 tys. t i był o 9,8% niższy niż w 2020 r. W Polsce skupiono 775,8 tys. t żywca wołowego i było to o 4,9% mniej niż w 2020 r. Skup wojewódzki stanowił 6,0% skupu krajowego. Żywca drobiowego skupiono 110,7 tys. t (więcej o 39,4% niż w 2020 r.), w tym najwięcej kurczaków (63,3%) i indyków (29,8%). W kraju skupiono 3240,4 tys. t żywca drobiowego (mniej o 0,7% niż w 2020 r.), w tym kurczaki stanowiły 79,4%, a indyki 14,5%. Udział województwa lubelskiego w krajowym skupie drobiu wyniósł 3,4%.

Wykres 63.

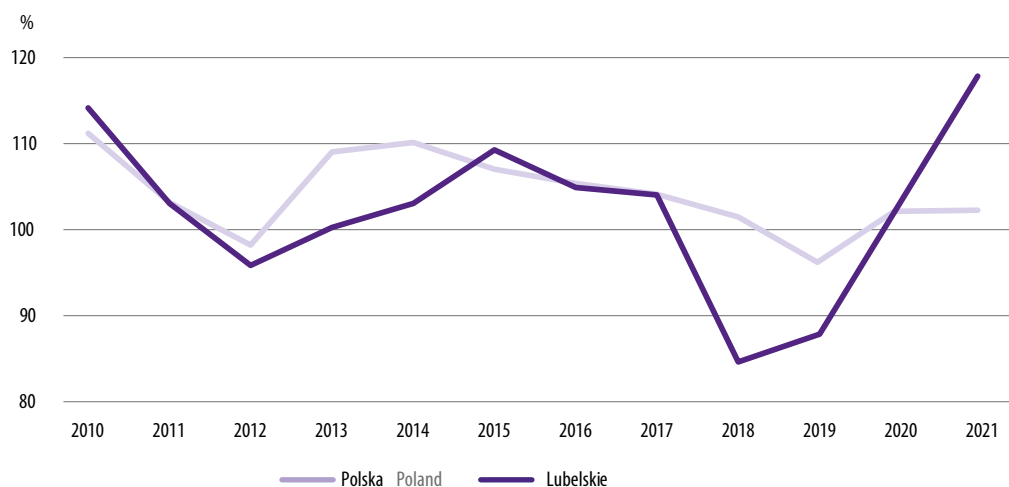
Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)

rok poprzedni=100

Chart 63.

Indices of procurement of total animals for slaughter (in live weight)

previous year=100

Wykres 64.

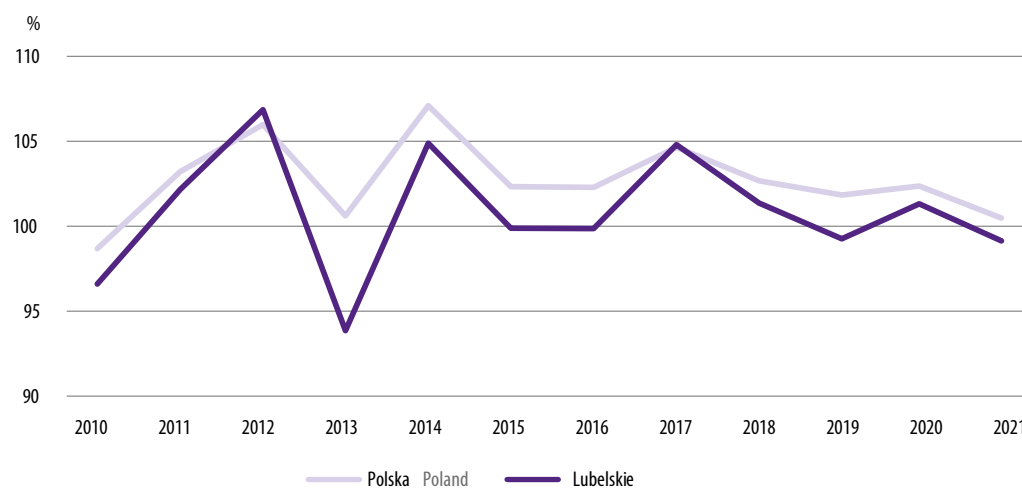
Dynamika skupu mleka

rok poprzedni=100

Chart 64.

Indices of procurement of cows' milk

previous year=100

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach

Średnioroczna cena skupu pszenicy w województwie lubelskim w 2021 r. wynosiła 92,8 zł/dt (w kraju 96,8 zł/dt) i była wyższa o 28,8% niż rok wcześniej (w Polsce o 29,0%). Cena skupu pszenicy w województwie lubelskim była o 4,2% niższa niż w kraju.

W analizowanym roku cena żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 71,5 zł/dt (w kraju 75,6 zł/dt) i była wyższa o 39,7% w porównaniu z zanotowaną w 2020 r. (w Polsce o 34,1%). Cena żyta w skupie w województwie lubelskim była o 5,4% niższa niż średnia cena w kraju.

W 2021 r. za ziemniaki jadalne w skupie płacono 60,3 zł/dt (w kraju 60,6 zł/dt), czyli o 47,6% mniej niż przed rokiem (w Polsce o 6,2%). Cena ziemniaków jadalnych w skupie w województwie lubelskim była o 0,5% niższa niż średnia cena w kraju.

W omawianym roku cena skupu żywca wołowego w wadze żywej wyniosła 7,88 zł/kg (w kraju – 7,63 zł/kg), czyli wzrosła o 16,1% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku (w Polsce zmniejszyło się o 19,2%). Cena skupu w województwie lubelskim w 2021 r. była o 3,3% wyższa niż w kraju.

Cena żywca wieprzowego w wadze żywej w skupie osiągnęła wartość 4,59 zł/kg (w kraju – 4,79 zł/kg), czyli była niższa o 8,8% niż w 2020 r. (w Polsce o 6,6%). Cena w skupie w województwie lubelskim w 2021 r. była o 4,1% niższa niż w kraju.

W 2019 r. cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 4,61 zł/kg (w kraju – 4,18 zł/kg) i była wyższa o 14,1% w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku (w Polsce o 18,9%). Średnia cena skupu drobiu w województwie lubelskim w 2021 r. była o 10,2% wyższa od notowanej w kraju.

Za 1 l mleka krowiego w omawianym roku płacono 1,56 zł (w kraju – średnio 1,57 zł), czyli o 13,8% więcej niż przed rokiem (w Polsce o 13,5%). Średnia cena skupu mleka w województwie lubelskim w 2021 r. była o 0,4% niższa niż w kraju.

Wartość rolniczej produkcji globalnej w cenach stałych w województwie lubelskim w 2020 r., w porównaniu z 2019 r. zwiększyła się o 6,9%, co było wynikiem wzrostu wartości produkcji roślinnej o 13,7%, przy jednoczesnym zmniejszeniu się produkcji zwierzęcej o 10,1%. W kraju natomiast wartość produkcji globalnej zwiększyła się o 7,7%, na co miał wpływ wzrost produkcji roślinnej o 17,7%, pomimo zmniejszenia się produkcji zwierzęcej o 1,8%.

W analizowanym roku udział województwa lubelskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 8,9% i tym samym nasze województwo zajęło pod tym względem 3. miejsce w kraju. Podobnie jak w przypadku produkcji towarowej i końcowej, gdzie województwo lubelskie również zajęło 3. miejsce w kraju, z udziałem w ogólnopolskiej produkcji towarowej 8,5% i w ogólnokrajowej produkcji końcowej 8,6%. W 2020 r. produkcja globalna na 1 ha użytków rolnych w województwie lubelskim wzrosła o 25,9% w porównaniu z rokiem wcześniejszym (w kraju wzrosła o 14,8%).

W 2020 r. wartość produkcji końcowej w województwie lubelskim, w porównaniu z poprzednim rokiem, była wyższa o 5,1% (w kraju o 13,1%). Przyczynił się do tego przede wszystkim wzrost produkcji roślinnej o 12,3% (w Polsce o 29,5%), pomimo zmniejszenia się produkcji zwierzęcej o 9,8% (w kraju wzrost o 2,1%). W porównaniu z 2019 r. zaobserwowano wzrost udziału produkcji roślinnej w produkcji końcowej o 4,6 p. proc., przy jednoczesnym zmniejszeniu się udziału produkcji zwierzęcej o 4,6 p. proc.

W 2020 r. wartość produkcji towarowej ogółem wzrosła o 4,5% (w kraju o 13,3%), co spowodowane było wyższą niż przed rokiem produkcją roślinną, której wzrost wyniósł 10,4% (w Polsce o 31,1%). Natomiast produkcja zwierzęca w województwie lubelskim zmniejszyła się o 7,7% (w kraju wzrost o 2,5%), a jej udział w wartości produkcji towarowej ogółem wyniósł 28,9% (w kraju 56,2%) i był niższy w porównaniu z 2019 r. o 6,8 p. proc. (w Polsce o 5,9 p. proc.). Natomiast udział produkcji roślinnej wyniósł 71,1% (w kraju 43,8%) i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł o 6,8 p. proc. (w Polsce o 5,9 p. proc.).

Przemysł Industry

W 2021 r. w województwie lubelskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, wystąpił wzrost produkcji sprzedanej przemysłu. Zanotowano również wzrost wydajności pracy (mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego) i przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2021 r. w województwie osiągnęła wartość 48797,1 mln zł (w cenach bieżących) i była wyższa o 15,1% (w cenach stałych) w odniesieniu do zanotowanej w 2020 r. i o 43,8% niż w 2015 r. W skali kraju w tym czasie sprzedaż produkcji odpowiednio zwiększyła się odpowiednio o 14,8% i o 37,4%. Pod względem wartości produkcji sprzedanej przemysłu województwo lubelskie uplasowało się na 11. pozycji w kraju. Dynamika wzrostu produkcji sprzedanej przemysłu w regionie w skali roku zwiększała się w kolejnych okresach narastających 2021 roku (w I kwartale 106,1, w I półroczu 114,7, a w okresie trzech pierwszych kwartałów 114,8).

Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach bieżących) w 2021 r. w województwie lubelskim stanowiła 2,6% produkcji przemysłowej w kraju (tyle samo, co w 2020 r.).

Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

Tablica 38.
Table 38.

Przemysł Industry

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) Sold production of industry (current prices)				
w mln zł in million PLN	21783,9	31762,6	39579,2	48797,1
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	2,3	2,7	2,6	2,6
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %	77,5	74,3	76,3	79,2
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. Average paid employment in industry in thousands	84,0	90,9	99,1	99,7

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2021 r. w województwie lubelskim w głównej mierze wpłynęła produkcja w sekcji przetwórstwo przemysłowe – 38664,4 mln zł, co stanowiło 79,2% produkcji przemysłowej (o 2,9 p. proc. więcej niż w 2020 r.). Największy udział

w produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano w produkcji artykułów spożywczych – 22,0% (22,4% w 2020 r.), wyrobów z metali – 6,2% (6,0%), napojów – 4,9% (5,2%) oraz pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – 4,7% (5,2%).

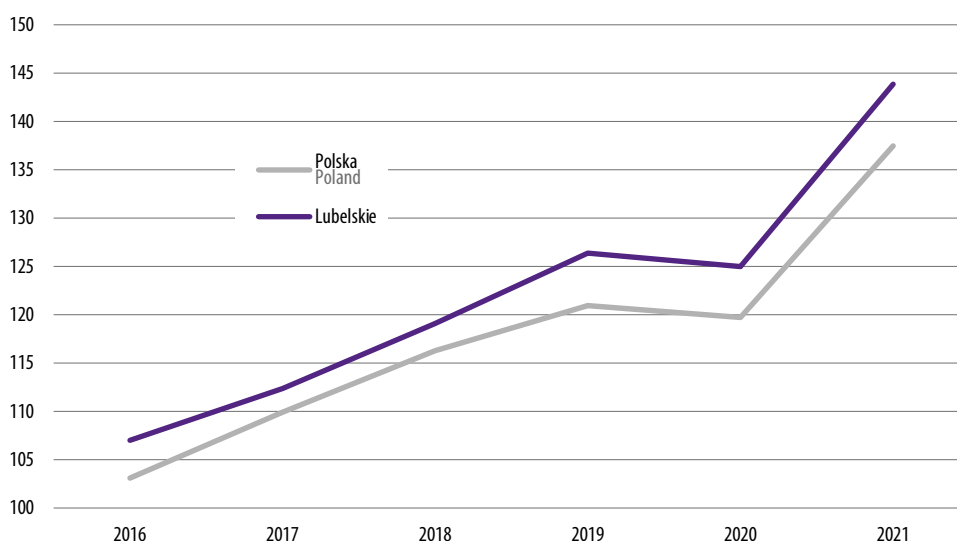
Wyższy niż w 2020 r. poziom produkcji sprzedanej wystąpił w 27 (spośród 31) działach przemysłu. Uwzględniając działy o znaczącym udziale w produkcji sprzedanej przemysłu, największy wzrost w odniesieniu do 2020 r. odnotowano w produkcji metali (o 39,9%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 27,6%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 21,9%) oraz wyrobów z metali (o 19,5%). W działach o znaczącym udziale w produkcji sprzedanej przemysłu nie odnotowano spadku.

Wykres 65. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)

2015=100

Chart 65. Indices of sold production of industry (constant prices)

2015=100

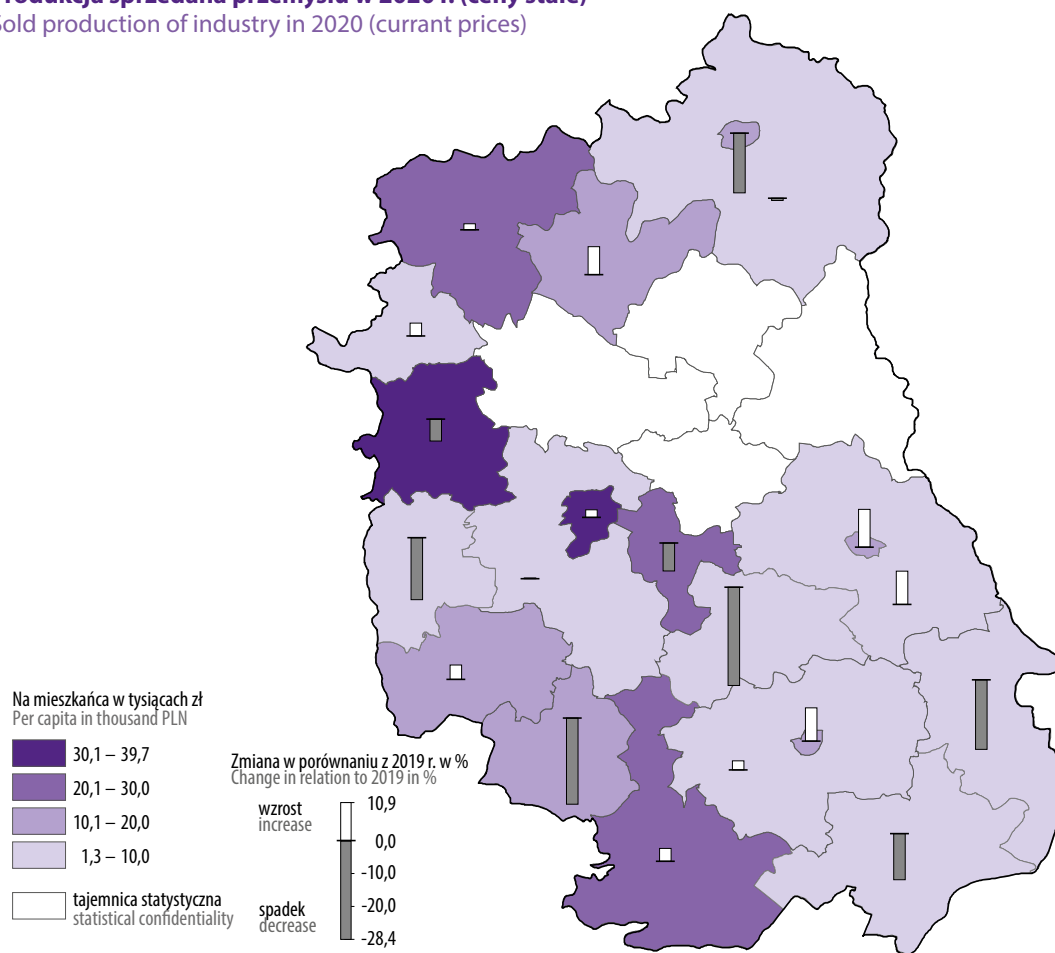

W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób produkcja sprzedana przemysłu w województwie lubelskim w 2020 r. wyniosła 38229,4 mln zł. Udział produkcji sprzedanej przemysłu w powiatach nie objętych tajemnicą statystyczną wahał się od 0,2% w powiecie hrubieszowskim do 35,3% w Lublinie.

Produkcja sprzedana przemysłu w przeliczeniu na jednego mieszkańca w województwie lubelskim w 2020 r. wyniosła 18176 zł i stanowiła 48,2% średniej wartości w kraju. Pod tym względem województwo lubelskie uplasowało się na ostatnim 16. miejscu wśród województw. Poziom wartości krajowej przekroczył jedynie Lublin (105,4%). Produkcję sprzedaną przemysłu wyższą niż średnią wojewódzką oprócz Lublina (218,6%) odnotowano również w powiatach: puławskim (201,9%), świdnickim (148,2%), biłgorajski (116,4%) i łukowskim (113,6%).

Mapa 41.
Map 41.

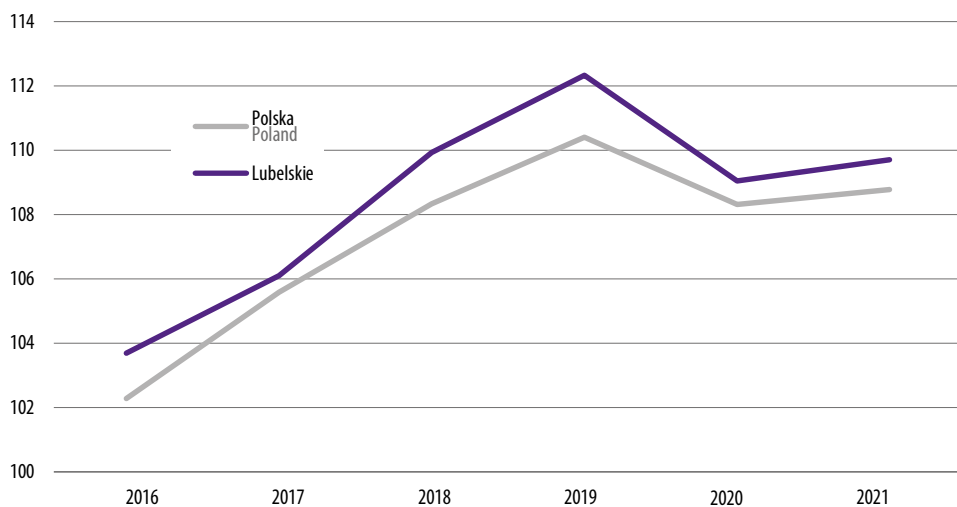
Produkcja sprzedana przemysłu w 2020 r. (ceny stałe)
Sold production of industry in 2020 (current prices)

Wykres 66.

Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle
2015=100
Indices of average employment in industry
2015=100

Chart 66.

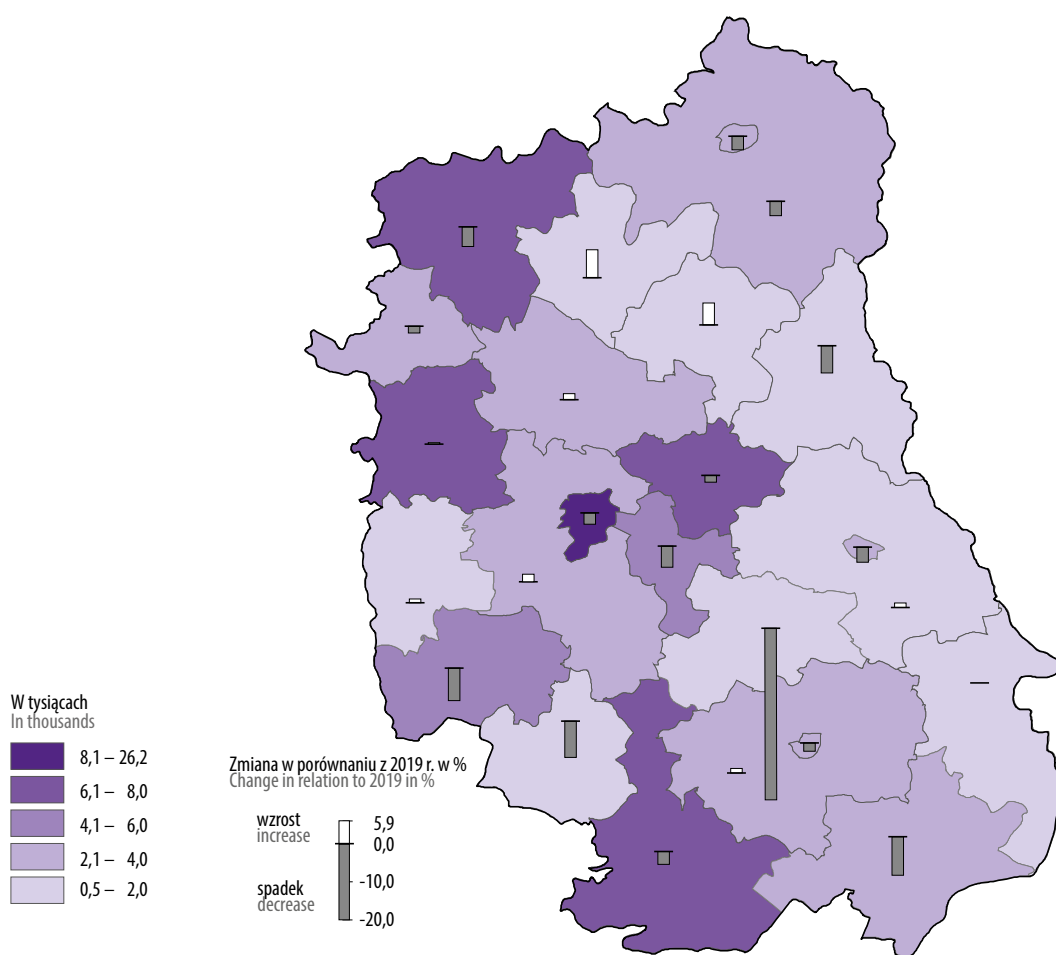
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2021 r. w województwie lubelskim wyniosło 99,7 tys. osób, w tym w przetwórstwie przemysłowym 75,4 tys. osób.

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu w województwie lubelskim w skali roku towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia o 0,6% i o 9,7% w stosunku do 2015 r. W kraju zanotowano również wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle o 0,4% w odniesieniu do roku poprzedniego i o 8,7% w porównaniu z 2015 r.

W 2020 r. w przemyśle w województwie lubelskim było zatrudnionych 97,1 tys. osób. Najwięcej wśród nich pracowało w Lublinie (27,0%), a najmniej – w powiecie hrubieszowskim (0,5%). W stosunku do 2019 r. odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia w 15 powiatach, wzrost – w 8, a w jednym powiecie nie zmieniło się.

Mapa 42.
Map 42

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2020 r.
Average employment in industry in 2020

Wydajność pracy w przemyśle w 2021 r., mierzona wartością produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 zatrudnionego, w województwie lubelskim wyniosła 489,6 tys. zł i była o 14,5% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem. W kraju wydajność pracy w przemyśle w omawianym okresie wzrosła o 14,4%.

Budownictwo

Construction

W 2021 r. w województwie lubelskim odnotowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa w stosunku do roku poprzedniego. Wyższa niż przed rokiem była produkcja budowlano-montażowa. Zwiększyła się wydajność pracy w budownictwie, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, a zmniejszyło się przeciętne zatrudnienie.

W 2021 r. w województwie lubelskim w stosunku do 2020 r. zwiększyła się zarówno liczba mieszkań oddanych do użytkowania, jak i mieszkań, których budowę rozpoczęto oraz mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia zgodnie z projektem budowlanym.

W 2021 r. w województwie lubelskim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 6999,9 mln zł i zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 16,5% (w skali kraju odnotowano wzrost o 13,7%). Produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) w 2021 r. w województwie lubelskim stanowiła 2,3% produkcji budownictwa w kraju (tyle samo, co w 2020 r.). Pod tym względem województwo lubelskie zajęło 12. lokatę wśród innych województw.

Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 39.
Table 39.

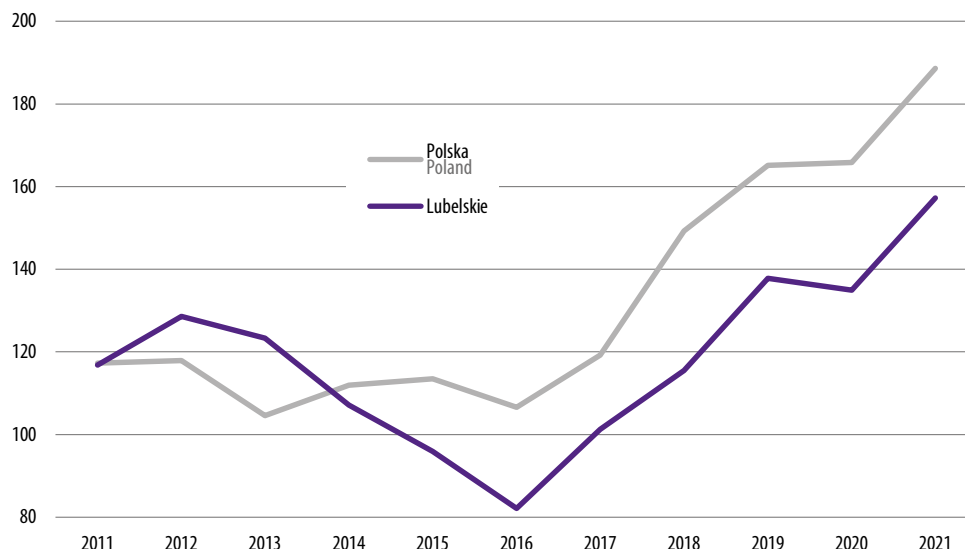
Budownictwo

Construction

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) Sold production of construction (current prices)				
w mln zł in million PLN	4452,3	4270,7	6007,8	6999,9
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	2,8	2,3	2,3	2,3
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %	68,4	66,7	71,2	68,2
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. Average paid employment in construction in thousands	17,9	14,9	18,2	17,9

Wykres 67. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)

2010=100
 Chart 67. Indices of sold production of construction (current prices)
 2010=100

Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zleceniodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów. Dane obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W 2021 r. w województwie lubelskim produkcja budowlano-montażowa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 4771,4 mln zł i zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 11,5% (w skali kraju odnotowano wzrost o 3,2%). Pod względem wartości produkcji budowlano-montażowej województwo lubelskie zajmowało 10. lokatę w kraju (4,1% produkcji krajowej), a pod względem wskaźnika dynamiki w porównaniu z rokiem poprzednim 4. miejsce.

W 2021 r. wzrost produkcji budowlano-montażowej w skali roku odnotowano w przedsiębiorstwach specjalizujących się we wznoszeniu budynków (o 20,7%) i w robotrach budowlanych specjalistycznych (o 18,4%).

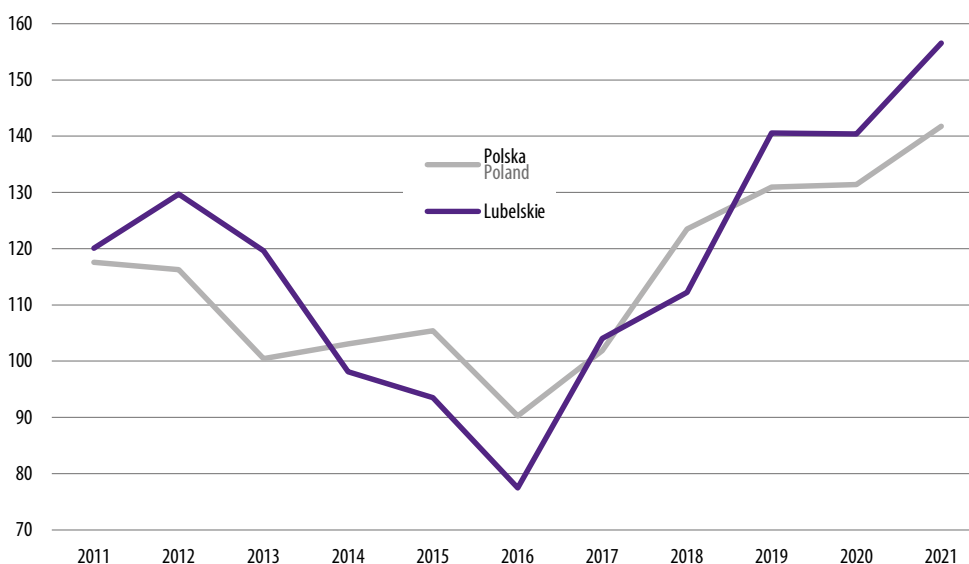
Wykres 68. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)

2010=100

Chart 68.

Indices of construction and assembly production (current prices)

2010=100

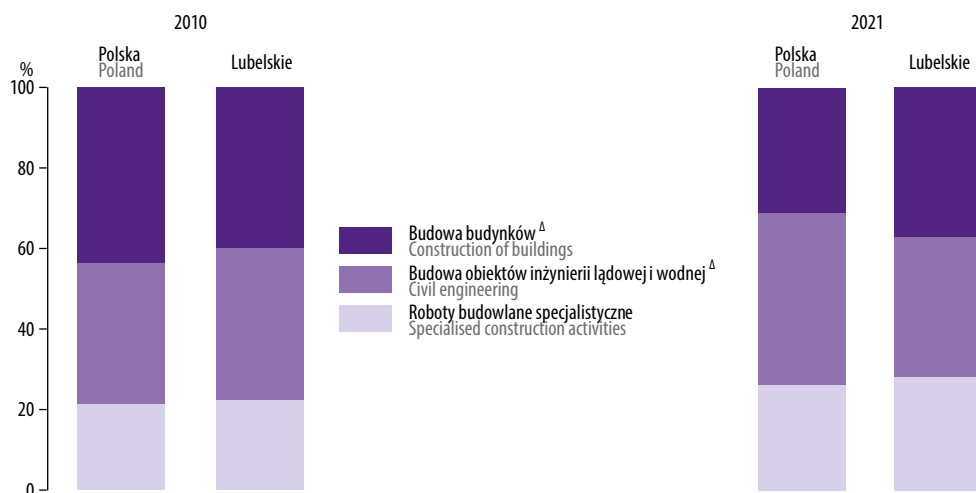
W 2021 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, strukturze sprzedaży produkcji budowlano-montażowej zmniejszył się udział podmiotów specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej o 4,4 p. proc. (do 35,2%) w odniesieniu do 2020 r. Zwiększył się natomiast udział przedsiębiorstw przedsiębiorstw zajmujących się głównie budową budynków o 2,8 p. proc. (do 37,3%) oraz wykonujących roboty budowlane specjalistyczne o 1,6 p. proc. (do 27,5%). W porównaniu do 2010 r. zaobserwowano wzrost udziału podmiotów wykonujących roboty budowlane specjalistyczne o 5,2 p. proc., a spadek udziału o 2,6 p. proc. zarówno przedsiębiorstw zajmujących się głównie budową budynków, jak i przedsiębiorstw specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej.

W województwie lubelskim przeciętne zatrudnienie w budownictwie zmalało w porównaniu z 2020 r. o 1,3% do poziomu 17,9 tys. osób. W kraju przeciętne zatrudnienie zmniejszyło się o 0,4%.

Wykres 69. Produkcja budowlano-montażowa według działów PKD (ceny bieżące)

Chart 69.

Construction and assembly production by PKD divisions (current prices)

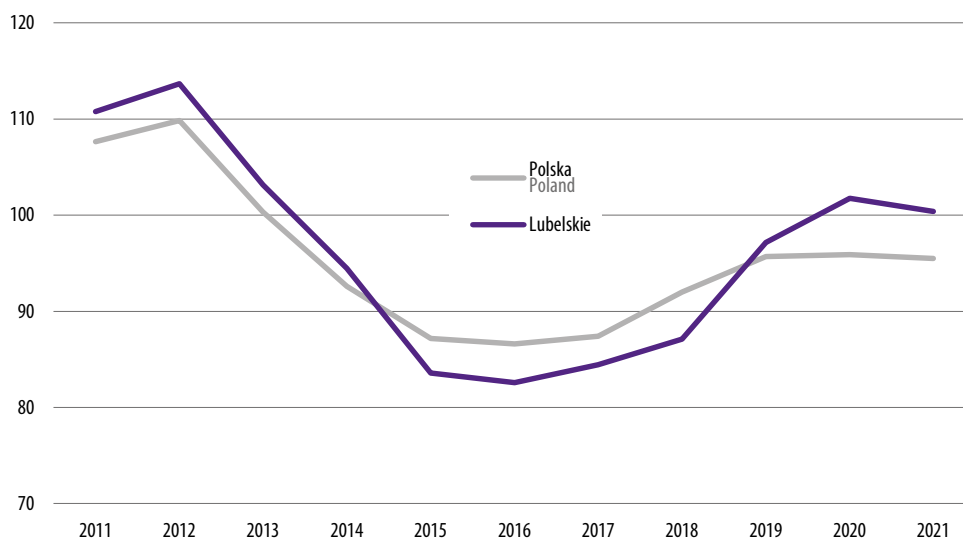
Wykres 70.**Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie**

2010=100

Chart 70.

Indices of average employment in construction

2010=100

W 2021 r. w województwie lubelskim wydajność pracy w budownictwie, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, wyniosła 390,1 tys. zł i była o 18,1% niższa niż przed rokiem.

W 2021 r. w województwie lubelskim oddano do użytkowania 9070 mieszkań o łącznej powierzchni 890,1 tys. m². Oznacza to w skali roku wzrost liczby mieszkań o 7,3%, a powierzchni o 9,4% (w kraju odpowiednio o 6,3% i o 11,3%). Natomiast w porównaniu z 2010 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania była większa o 60,0%, a ich powierzchnia o 45,8% (w kraju odpowiednio o 72,8% i o 51,3%).

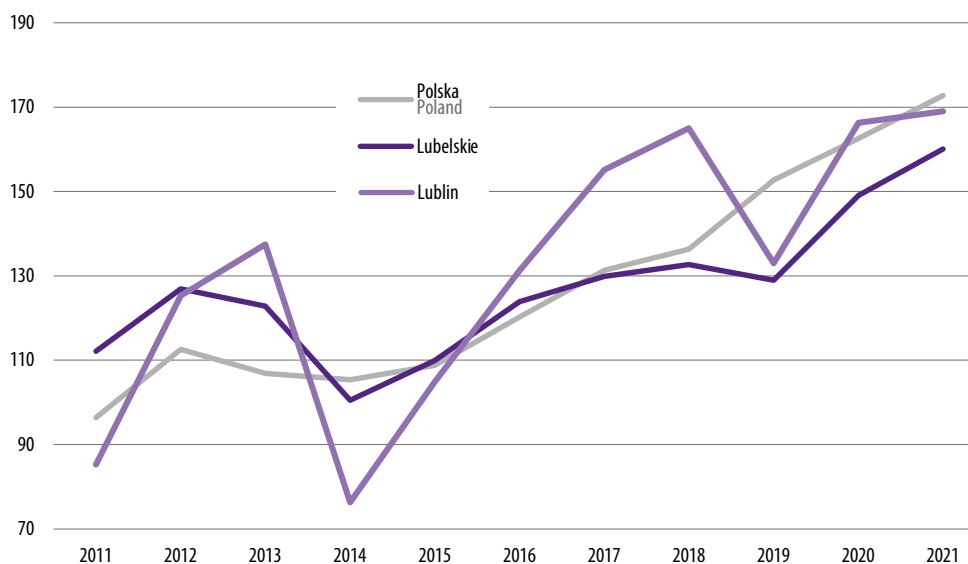
Wykres 71.**Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania**

2010=100

Chart 71.

Indices of the number of dwellings completed

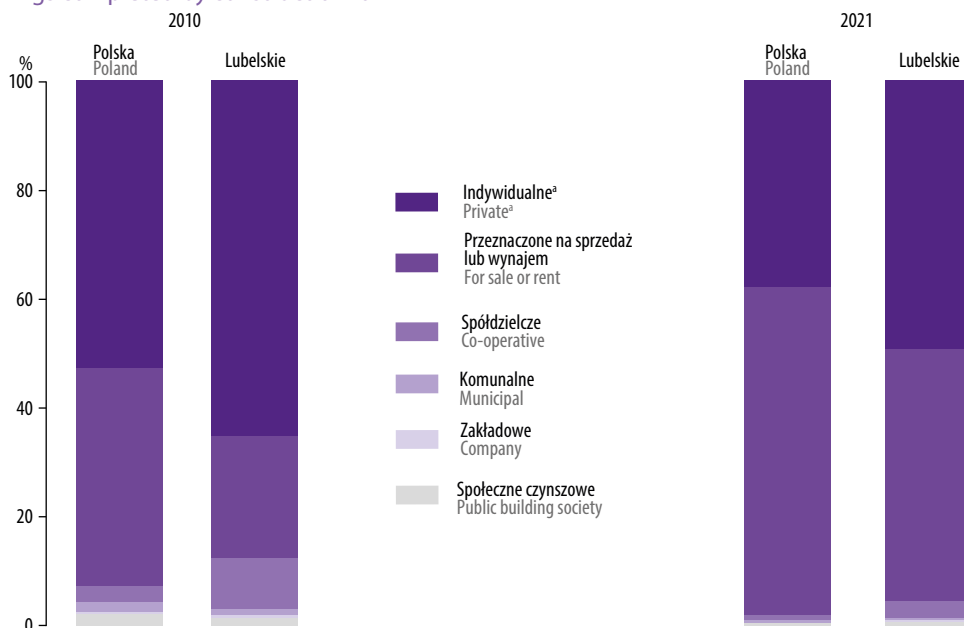
2010=100

Tablica 40.
Table 40.**Budownictwo mieszkaniowe**
Residential construction

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1,000 population	2,6	2,9	4,0	4,3	6,1
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area of a dwelling completed in m ²	107,7	105,4	96,3	98,1	92,9
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings which received construction permits or whose construction projects were registered per 1,000 population	3,5	3,7	5,0	7,4	8,9
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings started per 1,000 population	3,3	3,6	4,6	6,6	7,3

Najwięcej mieszkań wybudowali inwestorzy indywidualni, a w dalszej kolejności deweloperzy z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem; przy czym odsetek tych pierwszych w badanym okresie wzrósł, a drugich – zmniejszył się. W województwie lubelskim w 2010 r. udział mieszkań indywidualnych w ogólnej ich liczbie wyniósł 65,1%, a 10 lat później – 49,0%; w przypadku mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem było to odpowiednio 22,4% i 46,2%.

Wykres 72.
Chart 72.**Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa**
Dwellings completed by construction form

a Począwszy od stycznia 2018 r. dane dotyczące efektów „budownictwa indywidualnego” dotyczą tylko mieszkań realizowanych na własne potrzeby inwestora; mieszkania na sprzedaż lub wynajem dotychczas zaliczane do tej formy budownictwa zostały włączone do formy „budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem”.

a Since January 2018, the data regarding the effects of “private construction” concern only dwellings realized for the investor’s own needs; dwellings for sale or rent, included in this form of construction so far, have been included in the “for sale or rent” form of construction.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

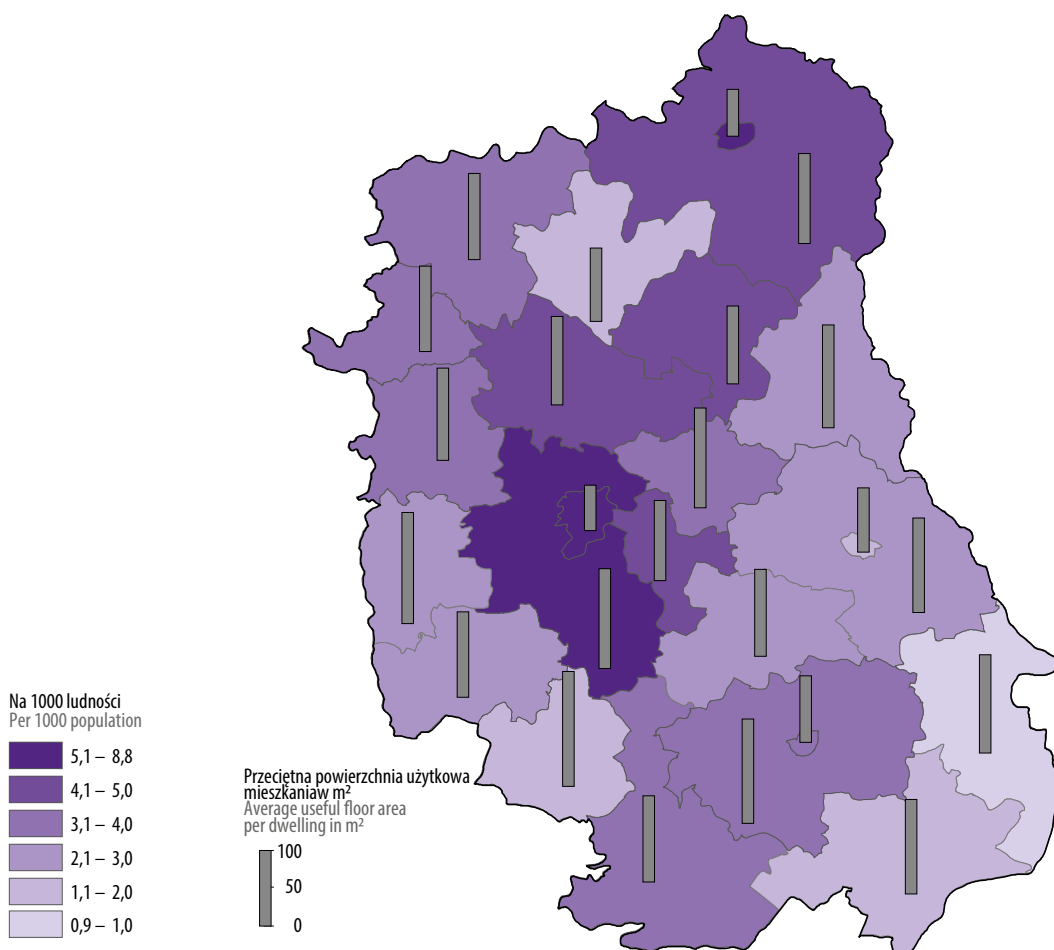
W 2021 r. przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania w województwie wyniosła 98,1 m². Było to więcej o 1,9 m² niż rok wcześniej, a mniej o 9,6 m² niż w 2010 r. Mieszkania w miastach są mniejsze niż na wsi – w ostatnim badanym roku ich powierzchnia wynosiła odpowiednio 70,3 m² wobec 136,0 m², a 10 lat wcześniej – 84,7 m² wobec 139,0 m². Przeciętna powierzchnia mieszkań w województwie jest większa niż w kraju; w 2021 r. o 5,2 m², przy czym mieszkania w miastach – mniejsza o 3,1 m², a na terenach wiejskich – większa o 8,5 m². Mieszkania oddane do użytkowania w województwie są większe niż w kraju także pod względem przeciętnej liczby izb. W 2021 r. wskaźnik ten wyniósł odpowiednio 4,2 wobec 3,9. Zarówno w kraju, jak i w województwie mieszkania w miastach mają średnio nieco ponad 3 izby, a na wsi – ponad 5.

W 2021 r. największą powierzchnię użytkową miały mieszkania wybudowane w powiatach janowskim (152,3 m²), parczewskim (147,5 m²) i opolskim (147,4 m²), a najmniejszą w Lublinie (59,5 m²), Białej Podlaskiej (62,0 m²) oraz Chełmie (85,0 m²).

W województwie lubelskim w 2021 r. na 1000 ludności przypadało 4,3 mieszkania oddanych do użytkowania (w Polsce 6,1). Wskaźnik ten jest wyraźnie zróżnicowany terytorialnie i wynosi od 0,9 w powiecie hrubieszowskim do 8,8 w Lublinie.

Mapa 43.
Map 43.

Mieszkania oddane do użytkowania w 2021 r.
Dwellings completed in 2021

W 2021 r. wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym dla 15368 mieszkań, co oznacza wzrost o 45,0% w porównaniu z rokiem poprzednim i wzrost o 100,4% w ciągu 10 lat (w kraju w tym samym czasie odnotowano wzrost odpowiednio o 23,6% i o 95,1%). Wśród ogółu mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym 54,3% stanowiły mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem, 42,6% indywidualne; 2,5% spółdzielcze, 0,6% społeczne czynszowe i 0,0% komunalne. Na budowę mieszkań zakładowych nie wydano pozwoleń, ani nie dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym. W większości powiatów województwa (w 16) nastąpił wzrost liczby omawianych mieszkań; relatywnie największy w Chełmie (ponad 3-krotny) i Lublinie (ponad 2-krotny). Nagłębszy spadek zaobserwowano w powiecie parczewskim (o 35,5%) i radzyńskim (o 34,2%).

W ostatnim omawianym roku rozpoczęto budowę 13671 mieszkań, tj. więcej o 41,7% niż w 2020 r. i o 87,2% niż w 2010 r. (w Polsce odpowiednio o 23,9% i o 75,5%). Wśród mieszkań rozpoczętych najczęściej było przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (54,9%), indywidualne stanowiły 42,1%, spółdzielcze 2,8%, a komunalne 0,2%.

Rynek wewnętrzny

Internal market

W 2021 r. w województwie lubelskim sprzedaż detaliczna zrealizowana przez jednostki handlowe i niehandlowe była wyższa o 11,0% niż rok wcześniej. Wyższa niż przed rokiem była również sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych (o 23,2%).

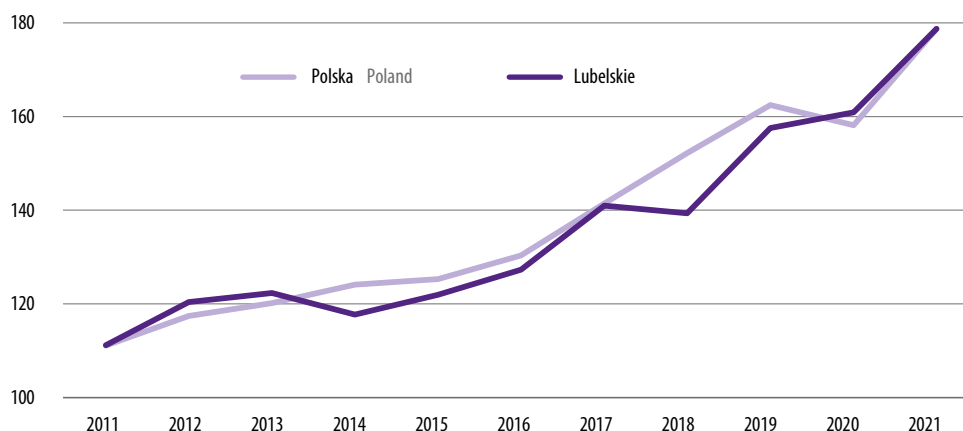
Dane o **sprzedaży detalicznej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych), dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. sklepy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Wykres 73. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)

2010=100

Chart 73. Indices of retail sales of goods (current prices)

2010=100

Tablica 41.
Table 41.

Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące)
Indices of retail sale of goods^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
Ogółem Total	108,3	103,5	102,1	111,0	112,9
w tym: of which:					
Pojazdy samochodowe, motocykle, części Motor vehicles, motorcycles, parts	112,3	108,3	95,5	135,7	113,0
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe Solid, liquid and gaseous fuels	99,1	88,5	87,7	127,7	122,6
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe Food, beverages and tobacco products	107,5	103,5	107,5	109,7	104,7
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny Pharmaceuticals, cosmetics, orthopedic equipment	131,3	102,2	96,1	108,7	110,3
Tekstylia, odzież, obuwie Textiles, clothing, footwear	96,5	126,4	68,7	103,5	132,0
Meble, RTV, AGD Furniture, radio, TV and household appliances	119,3	105,2	100,3	104,5	109,2
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowa- nych sklepach Newspapers, books, other sale in specialized stores	97,9	102,2	86,7	131,1	110,8
Pozostałe Others	108,0	113,4	110,5	92,1	112,4

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.

a Enterprises were grouped on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), and a given enterprise is included in a specific category by predominating kind of activity and according to its present organisational status. The retail sales index results, inter alia, from a change in both the predominating kind of activity of the enterprise and in its organisation.

W województwie lubelskim w 2021 r. wartość sprzedaży detalicznej⁹ wzrosła w skali roku o 11,0% (w kraju o 12,9%), natomiast w stosunku do 2010 r., zarówno w województwie jak i w kraju odnotowano wzrost o 78,7%. W 2020 r., w porównaniu z 2019 r., wartość sprzedaży detalicznej w województwie była wyższa o 2,1%, w kraju zaś niższa – o 2,6%.

W 2021 r. w stosunku do roku poprzedniego najwyższą dynamikę wzrostu sprzedaży detalicznej odnotowano w grupie „pojazdy samochodowe, motocykle, części” (o 35,7%), natomiast spadek odnotowano w grupie „pozostałe” (o 7,9%).

W strukturze sprzedaży detalicznej w 2021 r. największy udział miały przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (48,9%), następnie przedsiębiorstwa zgrupowane w kategorii „pozostałe” i „farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny” (po 9,5%) oraz zajmujące się sprzedażą: pojazdów samochodowych, motocykli, części (8,8%), paliw stałych, ciekłych i gazowych (8,6%) i mebli, RTV, AGD (6,6%). W pozostałych grupach udział wahał się od 1,2% do 2,5%.

Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

⁹ W cenach bieżących; w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W 2020 r. w województwie lubelskim wartość sprzedaży hurtowej towarów¹⁰ (w cenach bieżących) w jednostkach handlowych była wyższa o 23,2% niż przed rokiem i o 70,2% w porównaniu z 2010 r. (w tym zrealizowana przez przedsiębiorstwa hurtowe wyższa analogicznie o 21,4% i 61,8%). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w 2021 r. była wyższa o 22,5% niż w 2020 r. i o 119,3% niż w 2010 r. (w tym zrealizowana przez przedsiębiorstwa hurtowe wyższa analogicznie o 21,8% i o 104,8%). W 2020 r. w odniesieniu do 2019 r. odnotowano spadek sprzedaży hurtowej towarów w jednostkach handlowych – w województwie – o 0,4%, a w kraju – o 0,9% (w tym wzrost sprzedaży realizowanej przez przedsiębiorstwa hurtowe – w województwie – o 3,8%, a w kraju – o 0,3%).

W 2021 r. w województwie lubelskim najwyższa dynamika wzrostu sprzedaży hurtowej realizowanej przez przedsiębiorstwa hurtowe w stosunku do 2020 r. wystąpiła grupie „hurtowa półproduktów i odpadów pochodzenia nierolniczego oraz złomu” – o 49,9%, której udział w sprzedaży hurtowej ogółem wyniósł 50,6%, a następnie w grupie „sprzedaż hurtowa wyrobów włókienniczych, odzieży i obuwnia” – o 23,3%, z udziałem 0,4%. Najwyższą dynamikę spadku sprzedaży hurtowej w ujęciu rocznym odnotowano w grupie „sprzedaż hurtowa żywności” (o 21,5%), a udział tej grupy w sprzedaży hurtowej ogółem wyniósł 12,3%.

Transport

Transport

W 2020 r. w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się długość dróg publicznych o twardej nawierzchni (o 4,4%). Zmniejszyła się liczba przewiezionych pasażerów komunikacją miejską (o 41,2%) oraz liczba pasażerów w transporcie lotniczym (o 65,3%).

Rozwój sieci transportowej wpływa na rozwój przemysłu i miast, jak również warunkuje przemieszczanie towarów oraz ludności na każdym poziomie podziału terytorialnego. Na koniec 2020 r. długość dróg publicznych w województwie lubelskim wyniosła 38483,2 km i w porównaniu z 2019 r. było ich więcej o 3,5% i o 13,1% w stosunku do 2010 r. Stanowiły one 8,9% dróg publicznych w Polsce.

Dróg publicznych o twardej nawierzchni było 23857,6 km (o 4,4% więcej niż w 2019 r. i o 18,0% niż w 2010 r.), z czego 95,5% stanowiły drogi publiczne o nawierzchni twardej ulepszonej. W 2020 r. w ogólnej długości dróg publicznych o twardej nawierzchni udział dróg miejskich wyniósł 11,7%, a zamiejskich 88,3%. Dróg gruntowych było 14625,6 km (o 2,0% więcej niż rok wcześniej i o 6,0% niż w 2010 r.). W 2020 r. w granicach województwa leżało 7,6% ogólnej długości dróg o nawierzchni twardej w kraju i 12,5% dróg gruntowych.

Tablica 42. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia
Table 42. Public roads by types of surface
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Ogółem w km Total in km	34012,7	36209,6	37196,4	38483,2
o nawierzchni twardej hard surface	20217,1	21581,4	22852,8	23857,6
ulepszonej improved	19229,2	20468,2	21805,1	22791,6
o nawierzchni gruntowej unsurfaced	13795,6	14628,2	14343,6	14625,6

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

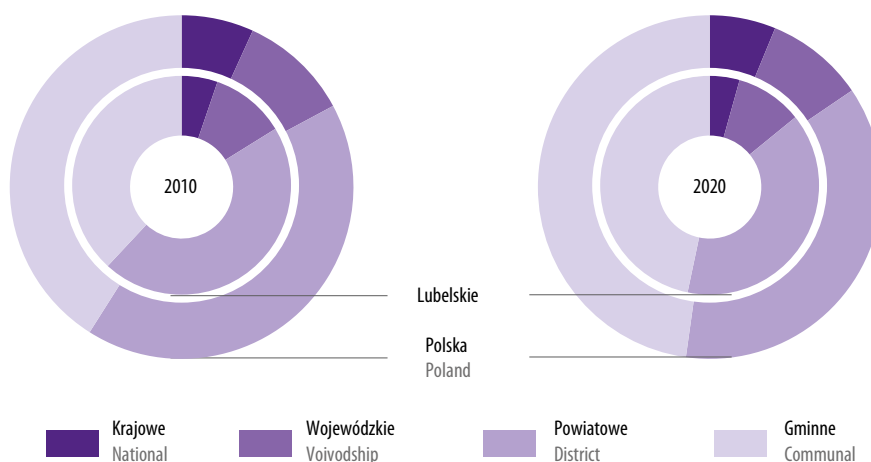
¹⁰ W cenach bieżących; w przedsiębiorstwach handlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Drogi publiczne to drogi zaliczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1440) do jednej z kategorii dróg, z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem. Ze względu na funkcje w sieci drogowej, dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe; drogi wojewódzkie; drogi powiatowe oraz drogi gminne.

W 2020 r. na 100 km² powierzchni województwa przypadało 95,0 km dróg o nawierzchni twardej, wobec 91,0 km przed rokiem i 80,5 km w 2010 r. (w kraju odpowiednio: 100,3 km, 98,2 km i 87,6 km).

Wykres 74. Drogi publiczne o twardej nawierzchni

Chart 74.
Hard surface public roads
As of 31 December

Tablica 43. Drogi publiczne o twardej nawierzchni

Table 43.
Hard surface public roads
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Ogółem w km Total in km	20217,1	21581,4	22852,8	23857,6
na 100 km ² per 100 km ²	80,5	85,9	91,0	95,0
O nawierzchni ulepszonej With improved surface	19229,2	20468,2	21805,1	22791,6
Ekspresowe Expressways	4,2	79,3	135,7	145,9
Autostrady Motorways	–	–	–	–

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Przez województwo lubelskie nie przebiegają autostrady, natomiast w ostatnich latach przybyło dróg ekspresowych. W 2020 r. było ich 145,9 km wobec 135,7 km w 2019 r. i 4,2 km w 2010 r. Na 1000 km² powierzchni województwa w 2020 r. przypadało 5,81 km dróg ekspresowych wobec 5,40 km przed rokiem i 0,17 km w 2010 r.

Udział dróg gminnych i powiatowych o nawierzchni gruntowej w ogólnej długości tych dróg wyniósł 41,7% w omawianym roku wobec 42,4% w 2019 r. i 44,9% w 2010 r. (w kraju odpowiednio: 30,6%, 31,3% i 36,9%).

W 2020 r. na 100 km² powierzchni ogólnej województwa przypadało 81,6 km dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni twardej. Gęstość tych dróg była wyraźnie zróżnicowana terytorialnie. Najwyższą odnotowano w mieście na prawach powiatu Zamość, a najniższą w powiecie włodawskim – odpowiednio 373,4 km i 38,5m na 100 km² powierzchni ogólnej powiatu.

Mapa 44.

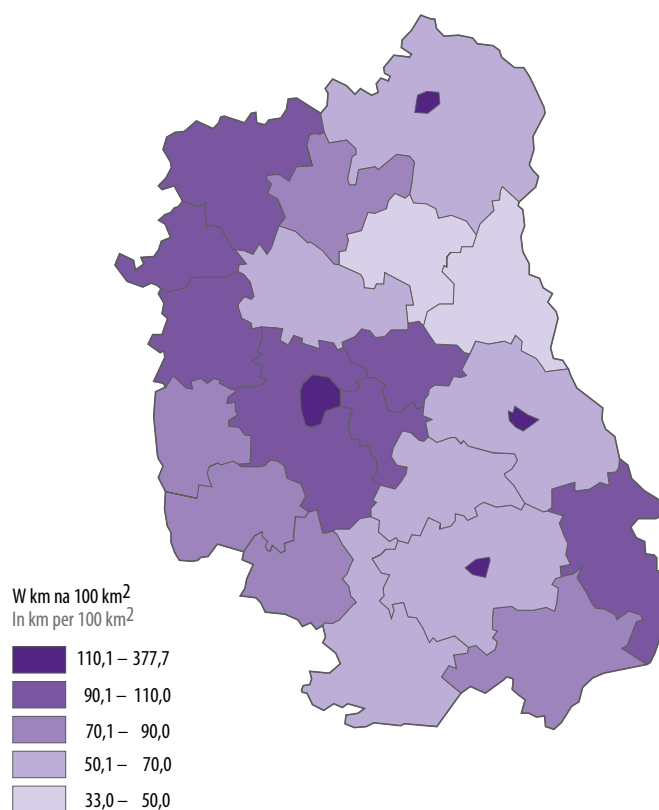
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 44.

Improved hard surface communal and district roads in 2020

As of 31 December

W województwie lubelskim na koniec 2020 r. długość dróg dla rowerów rowerowych wyniosła 1031,0 km i w stosunku do 2019 r. było ich więcej o 13,0% (o 118,5 km) i o 83,0% w porównaniu z 2015 r. (o 467,7 km). W przeliczeniu na 100 km² długość ich w 2020 r. wyniosła 4,10 km wobec 3,63 km w 2019 r. i 2,24 km w 2015 r. Również w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców długość ich wzrosła i wyniosła odpowiednio 4,92 km, 4,33 km i 2,63 km.

W 2020 r., w porównaniu z 2015 r., najwięcej ścieżek rowerowych przybyło w powiecie lubelskim – prawie 83 km (o 317,6%), jednak biorąc pod uwagę dynamikę, najwyższy wzrost odnotowano w powiecie parczewskim – 17-krotny. W omawianym roku najwięcej ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 10 tys. ludności było w powiecie włodawskim – 14,1 km, najmniej zaś w powiecie krasnostawskim – 0,6 km.

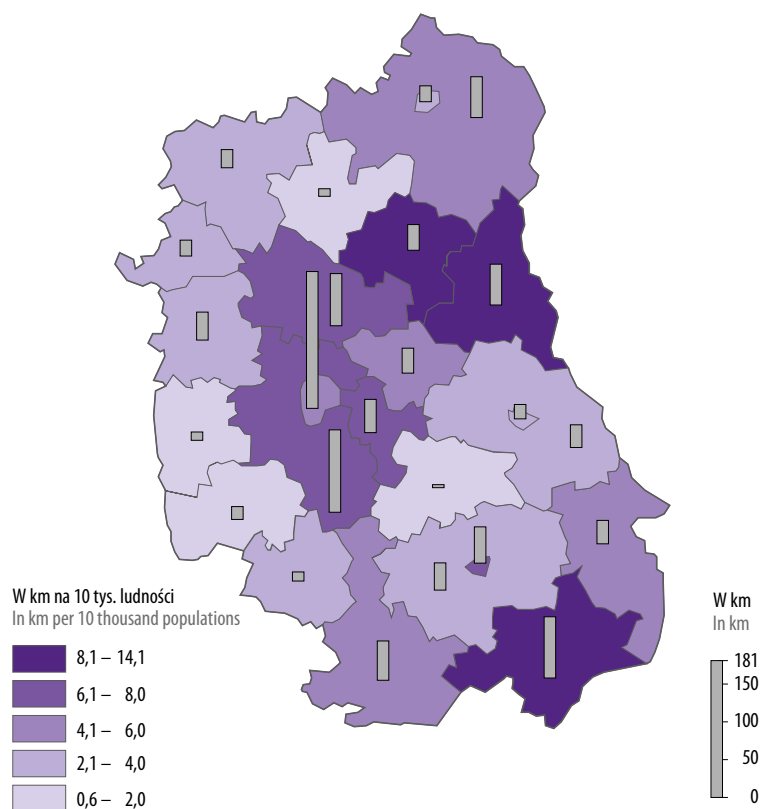
Mapa 45. Ścieżki rowerowe w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 45.

Bicycle paths in 2020

As of 31 December

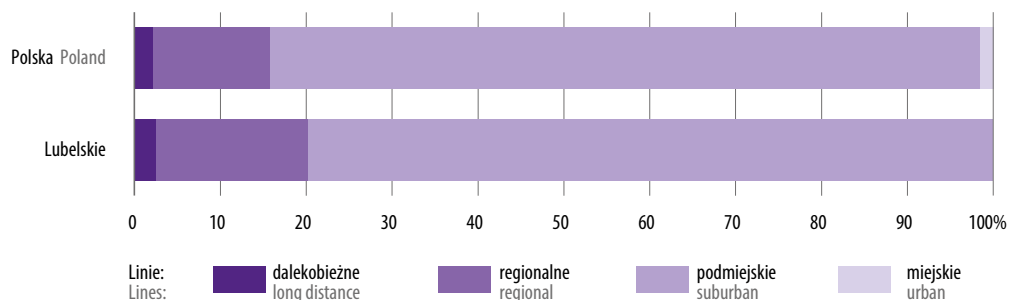
W 2020 r. w województwie lubelskim komunikacja autobusowa realizowana była na 746 liniach krajowych (dotyczy przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzących regularną komunikację w ruchu krajowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej), tj. o 3,4% mniej niż w 2019 r. i o 54,8% niż w 2010 r. Długość tych linii wynosiła 37,7 tys. km i zmniejszyła się o 9,1% w stosunku do roku poprzedniego i o 59,8% w porównaniu z 2010 r. Przewozy międzynarodowe (w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzących regularną komunikację w ruchu międzynarodowym) realizowane były 1 linią, w 2019 r. było ich 2, wobec 73 w 2010 r. Długość linii międzynarodowych wynosiła 0,2 tys. km, wobec 0,3 tys. km w 2019 r. i 171,3 tys. km w 2010 r.

Wykres 75. Krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 75. National lines of scheduled bus transport in 2020

As of 31 December

W ogólnej liczbie linii krajowych 79,6% stanowiły linie podmiejskie o łącznej długości 21,4 tys. km. W województwie lubelskim w 2020 r. przedsiębiorstwa zajmujące się przewozem osób (dotyczy przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej) przewiozły ogółem 7,6 mln pasażerów, tj. mniej o 62,3% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 74,1% niż w 2010 r. Średnia odległość przewozu 1 pasażera w komunikacji krajowej wyniosła 30,2 km, a w komunikacji międzynarodowej 379,0 km.

Istotną rolę w przewozach pasażerskich w województwie lubelskim odgrywa komunikacja miejska. W 2020 r. przedsiębiorstwa i zakłady komunikacji miejskiej (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) prowadziły przewozy pasażerów liniami komunikacyjnymi o łącznej długości 2498,7 km (więcej o 3,0% niż w 2019 r. i o 45,4% w porównaniu z 2010 r.), z tego 92,6% to linie autobusowe i 7,4% trolejbusowe. Komunikacja miejska dysponowała 466 autobusami (o 9,6% więcej w stosunku do poprzedniego roku i o 23,0% w porównaniu z 2010 r.) oraz 123 trolejbusami (więcej odpowiednio o 2,5% i o 112,1%). Liczba miejsc w autobusach wynosiła 48,5 tys. (o 10,5% więcej w stosunku do poprzedniego roku i o 31,8% w porównaniu z 2010 r.), a w trolejbusach – 11,6 tys. (więcej odpowiednio o 3,6% i o 87,1%).

Liczba autobusów komunikacji miejskiej przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych wyniosła 403 i zmniejszyła się o 3,1% w porównaniu 2019 r., zwiększyła się zaś o 135,7% w stosunku do 2010 r. Ich udział w ogólnej liczbie autobusów zwiększył się z 45,1% w 2010 r. do 86,5% w 2020 r.

W 2020 r. liczba przewiezionych pasażerów wyniosła 86,3 mln i zmniejszyła się w skali roku o 41,2% i o 12,7% w stosunku do 2010 r.

W 2020 r. w województwie lubelskim eksploatowanych było 1092 km linii kolejowych normalnotorowych, z których 498 km było zelektryfikowanych (w 2010 r. ich długość wynosiła odpowiednio 1039 km i 409 km). Wskaźnik długości linii kolejowych normalnotorowych w 2020 r. wynosił 4,3 km na 100 km² wobec 4,1 km w 2010 r. (w kraju wynosił on odpowiednio 6,2 km i 6,4 km).

W 2020 r. porcie lotniczym Lublin łączna liczba startów i lądowań była o 47,9% niższa niż rok wcześniej i wyniosła 2285 (co stanowiło 0,9% startów i lądowań w kraju), z czego ruch krajowy stanowił 34,9% ruchu ogółem. Udział samolotów polskich w przeprowadzonych operacjach lotniczych wyniósł 38,4%.

Tablica 44. Komunikacja miejska^a

Stan w dniu 31 grudnia

Table 44. Urban transport^a

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Długość linii komunikacji miejskiej ogółem w km Total length of urban transport lines in km	1718,0	2138,0	2426,5	2498,7
linii autobusowych bus lines	1637,0	2012,2	2258,1	2315,0
linii trolejbusowych trolleybus lines	81,0	125,8	168,4	183,7
Tabor komunikacji miejskiej: Urban transport stock:				
autobusy buses	379	401	425	466
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	171	363	416	403
trolejbusy trolleybuses	58	109	120	123
Liczba miejsc w autobusach w tys. Number of seats in buses in thousands	36,8	41,6	43,9	48,5
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	18,9	37,9	43,3	42,3
Liczba miejsc w trolejbusach w tys. Number of seats in trolleybuses in thousands	6,2	9,5	11,2	11,6
Przewozy pasażerów w mln (w ciągu roku) Transport of passengers in millions (during the year)	98,9	143,5	146,7	86,3
Przewozy pasażerskie na 1 mieszkańca (w ciągu roku) Passenger transport per capita (during the year)	45,3	67,0	69,5	41,0

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Dane o ruchu pasażerów w portach lotniczych obejmują pasażerów: dla których określony port krajowy jest portem zakończenia lotu rozpoczętego w porcie krajowym lub zagranicznym, dla których określony port krajowy jest portem rozpoczęcia lotu kończącego się w porcie krajowym lub zagranicznym, w tranzycie bezpośrednim, tj. pasażerów dla których przy kontynuacji podróży samolotem numer lotu pozostał bez zmian.

Tablica 43. Ruch pasażerów w Porcie Lotniczym Lublin

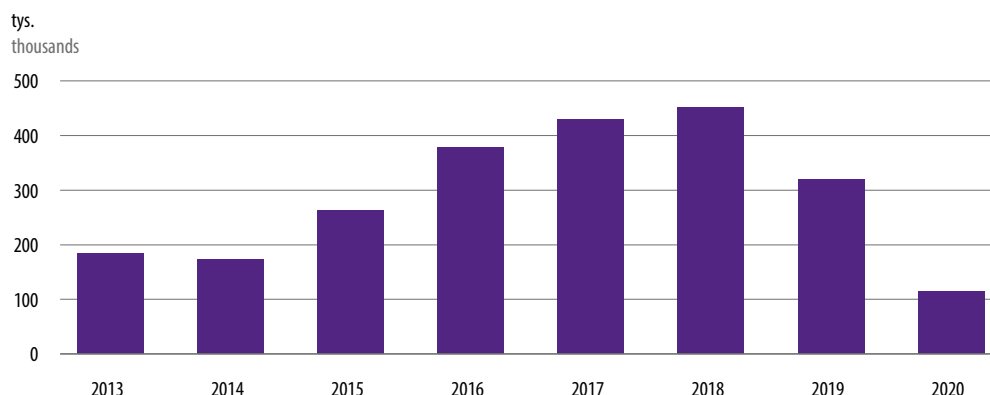
Table 43

Passenger traffic at Lublin Airport

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020
Pasażerowie przybyli z portów ^a : Passenger arrivals from airports ^a :			
krajowych domestic	430	18264	5124
zagranicznych foreign	131211	159158	56006
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	126990	158996	55935
Pasażerowie odprawieni do portów ^a : Passenger departures to airports ^a :			
krajowych domestic	332	18892	5470
zagranicznych foreign	132157	160026	56912
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	127833	160026	56836

a W lotach komunikacyjnych.

a In transport flights.

Wykres 76.
Chart 76.**Międzynarodowy ruch pasażerów w Porcie Lotniczym Lublin (przyjazdy i wyjazdy)**
International passenger traffic at Lublin Airport (arrivals and departures)

W 2020 r. z usług lotniska skorzystało 123,5 tys. pasażerów, tj. o 65,3% mniej niż przed rokiem (co stanowiło 0,8% pasażerów korzystających ze wszystkich lotnisk w kraju). W komunikacji krajowej liczba przewiezionych pasażerów była niższa o 71,5%, a w komunikacji zagranicznej – o 64,6%. Udział pasażerów przewiezionych w komunikacji krajowej w ogólnej liczbie pasażerów obsługiwanych w Porcie Lotniczym Lublin wyniósł 8,6%, a udział pasażerów obsługiwanych przewoźnikiem polskim – 11,5%.

Energia
Energy

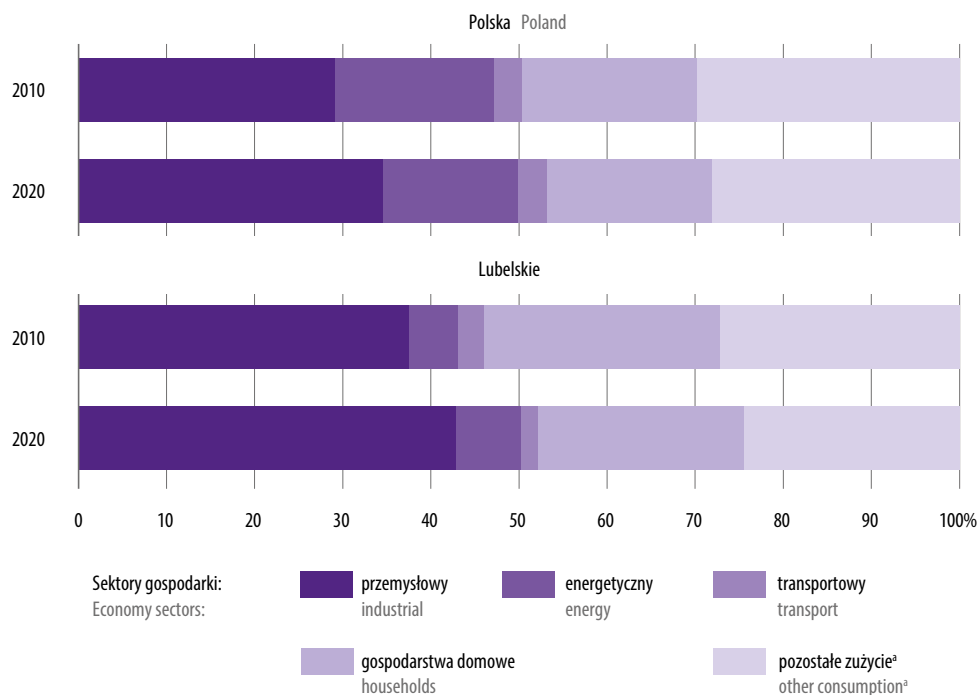
W 2020 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrosła moc zainstalowana (o 11,6%) i osiągalna (o 12,4%) elektrowni oraz produkcja energii elektrycznej (o 11,5%). Wzrosło również zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (o 1,2%) oraz zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w gospodarstwach domowych (o 0,2%).

W 2020 r. w województwie lubelskim moc zainstalowana w elektrowniach wynosiła 795,4 MW (1,5% mocy zainstalowanej w Polsce) i w porównaniu z 2019 r. wzrosła o 11,6%, a w stosunku do 2010 r. o 79,1% (w kraju wzrost odpowiednio o 9,2% i o 43,6%). Moc osiągalna w elektrowniach w 2020 r. wynosiła 767,5 MW (1,5% krajowej mocy osiągalnej) i w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano jej wzrost o 12,4%, a w stosunku do 2010 r. o 84,0% (w kraju odpowiednio o 7,4% i o 37,9%).

Produkcja energii elektrycznej w 2020 r. wyniosła 2723,8 GWh (1,7% produkcji krajowej) i w stosunku do 2019 r. była wyższa o 11,5% i o 41,5% w porównaniu z 2010 r. W kraju odnotowano spadek produkcji energii elektrycznej w porównaniu z 2019 r. (o 3,6%), natomiast w stosunku do 2010 r. wzrost (o 0,2%).

W województwie lubelskim udział odnawialnych nośników energii w produkcji energii elektrycznej ogółem w 2020 r. wyniósł 21,9% i był niższy o 1,3 p. proc. niż w 2019 r., natomiast w stosunku do 2010 r. wyższy o 21,1 p. proc. W kraju udział ten wyniósł 17,9% i był wyższy o 2,4 p. proc. niż w 2019 r. i o 11,0 p. proc. niż w 2010 r.

Wykres 77. **Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki**
Chart 77. **Structure of electricity consumption by economy sectors**

a Łącznie z rolnictwem.
a Including agriculture.

Informacje o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

W województwie lubelskim w 2020 r. liczba odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych wyniosła 814,4 tys. (5,2% ogólnej liczby odbiorców w kraju). W porównaniu z 2019 r. odnotowano wzrost liczby odbiorców o 1,0%, a w stosunku do 2010 r. – o 6,3% (w kraju odpowiednio wzrost o 1,4% i o 11,4%). W 2020 r. w województwie w gospodarstwach domowych w miastach wzrost liczby odbiorców w stosunku do 2019 r. wyniósł 1,2%, a na wsi – 0,6%.

Tablica 45. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych
Table 45. Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Odbiorcy (stan w dniu 31 grudnia) w tys. Consumers (as of 31 December) in thousands	765,9	777,8	806,7	814,4
miasta urban areas	386,6	395,5	416,1	421,3
wieś rural areas	379,3	382,2	390,6	393,1
Zużycie (w ciągu roku): Consumption (during the year):				
w GWh in GWh	1448,7	1417,3	1448,9	1465,8
miasta urban areas	687,0	639,5	644,9	652,3
wieś rural areas	761,7	777,8	803,9	813,6
w kWh na odbiorcę ^a in kWh per consumer ^a	1891,7	1822,2	1795,9	1799,9
miasta urban areas	1777,0	1616,7	1549,9	1548,2
wieś rural areas	2008,5	2034,9	2058,0	2069,5

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.

Źródło: dane Klimatu i Środowiska.

a The number of consumers as of 31 December was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Climate and Environment.

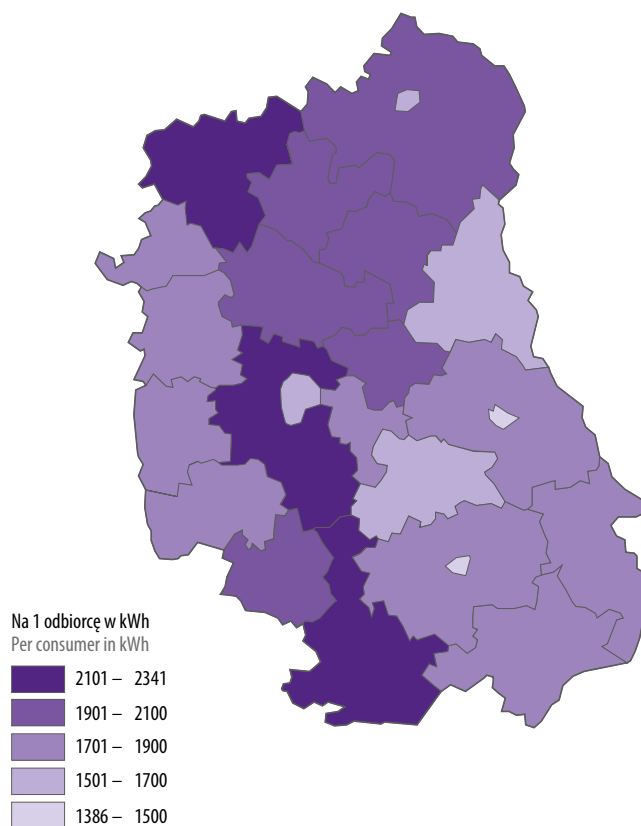
Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2020 r. w województwie wyniosło 1465,8 GWh (4,6% zużycia krajowego), tj. więcej o 1,2% zarówno w stosunku do 2019 r., jak i 2010 r. W kraju gospodarstwa domowe zużyły energii elektrycznej więcej o 3,0% niż w 2019 r. i o 5,9% niż w 2010 r. W 2020 r. w województwie w gospodarstwach domowych w miastach odnotowano wzrost zużycia energii elektrycznej o 1,1% w stosunku do 2019 r., a na wsi – o 1,2%.

W 2020 r. zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 odbiorcę wyniosło 1799,9 kWh i było wyższe o 0,2% w stosunku do 2019 r. (w kraju o 1,6%). W miastach miał miejsce spadek zużycia energii elektrycznej w przeliczeniu na 1 odbiorcę o 0,1%, a na obszarach wiejskich wzrost o 0,6% (w kraju w miastach odnotowano wzrost – o 1,6%, a na wsi – o 1,7%).

W 2020 r. najwyższe zużycie na odbiorcę wystąpiło w powiatach lubelskim (2340,7 kWh) i biłgorajskim (2182,4 kWh), najniższe zaś w miastach na prawach powiatu Chełm (1385,8 kWh) i Zamość (1395,5 kWh).

Mapa 46.
Map 46.

Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2020 r.
Consumption of electricity in households in 2020

W 2020 r. zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w województwie wyniosło 696,9 kWh i w porównaniu z 2019 r. było wyższe o 1,6%, w miastach wyniosło 667,7 kWh (wzrost o 1,6%). W kraju zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w 2020 r. wyniosło 822,2 kWh i w porównaniu z 2019 r. wzrosło o 3,1%, w miastach wyniosło 804,3 kWh i wzrosło o 3,4%.

Rozdział 7

Chapter 7

Finanse jednostek samorządu terytorialnego

Finances of local government units

7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of local government units

W 2020 r. w województwie lubelskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, wystąpił wzrost dochodów jednostek samorządu terytorialnego. Odnotowano również wzrost dochodów własnych. Od 2010 r. utrzymuje się tendencja wzrostowa. Tylko w 2015 r. odnotowano niewielki spadek dochodów ogółem.

Jednostki samorządu terytorialnego województwa lubelskiego w 2020 r. osiągnęły dochody ogółem w wysokości 16003,1,2 mln zł – 5,2% łącznych dochodów jednostek samorządu terytorialnego z całego kraju. Były one wyższe o 8,7% w porównaniu z 2019 r. oraz o 88,6% niż w 2010 r. Dochody własne ukształtowały się na poziomie 5869,9 mln zł, większym o 10,2% niż w 2019 r. Jednostki samorządu terytorialnego otrzymały również dotacje ogółem w kwocie 5627,2 mln zł oraz subwencję ogólną w wysokości 4506,1 mln zł, co stanowiło wzrost odpowiednio o 8,1% i 7,7% w stosunku do 2019 r. W porównaniu z 2010 r. poszczególne składowe dochodów zwiększyły się: dochody własne – o 112,4%, dotacje – o 129,2%, a subwencja ogólna – o 38,0%.

Tablica 46.

Table 46.

Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Revenue of local government units budgets

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział dochodów własnych w % ogółem dochodów udział dochodów własnych w % ogółem dochodów
Ogółem Total	3889	4786	6968	7608	36,7
Gminy ^a Gminas ^a	2646	3189	4964	5547	34,2
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	3603	4770	6882	7350	44,4
Powiaty Powiats	879	895	1272	1485	36,3
Województwa Voivodships	345	533	572	498	30,0

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

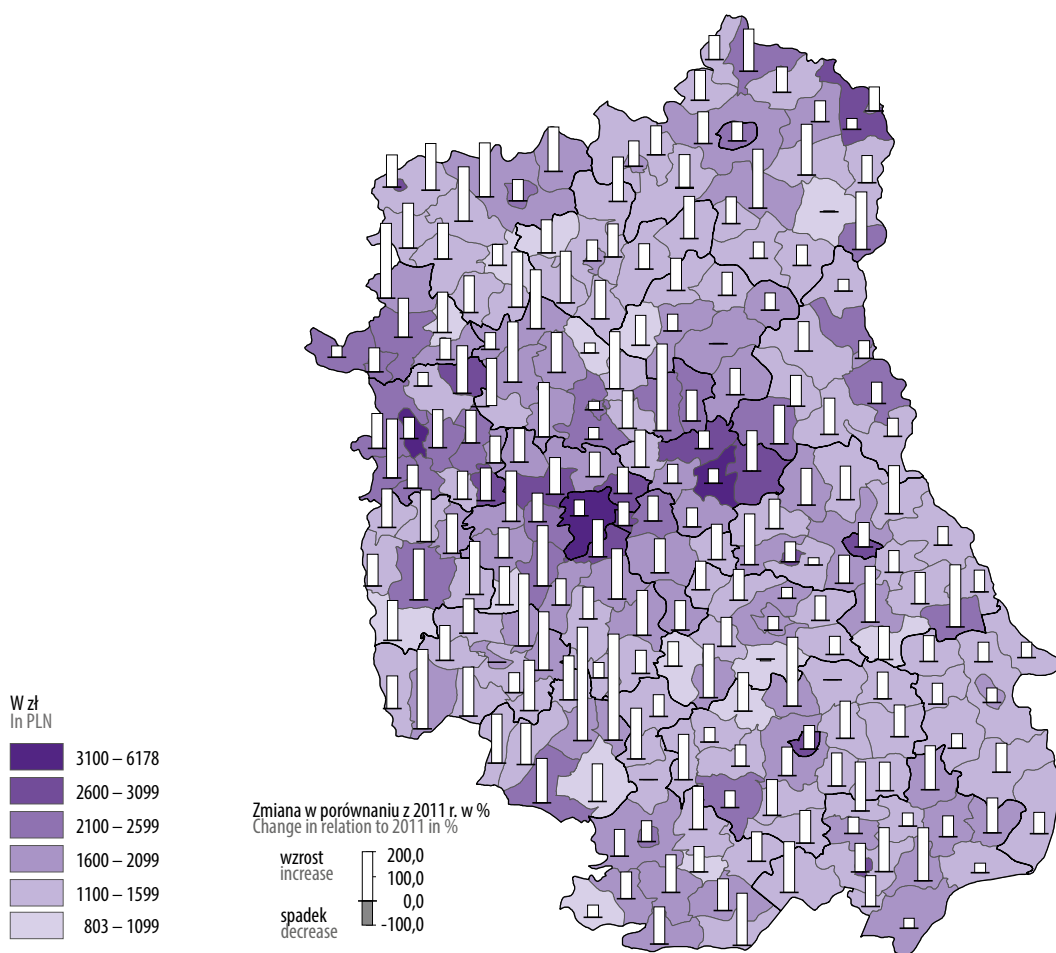
a Excluding of gminas which are also cities with powiat status.

W 2020 r. dochody poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubelskim kształtowały się następująco: gminy – 8773,7 mln zł, miasta na prawach powiatu – 3833,6 mln zł, powiaty – 2348,5 mln zł, a województwo – 1047,3 mln zł.

Największą pozycją dochodową jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubelskim w 2020 r. były dochody własne, które stanowiły 36,7% dochodów ogółem. Udział dotacji był mniejszy o 1,5 p. proc., a subwencji ogólnej – o 8,5 p. proc. Struktura dochodów gmin była następująca: dotacje – 39,2%, dochody własne – 34,2% i subwencja ogólna – 26,6%. W miastach na prawach powiatu największą częścią dochodów były dochody własne, których udział wyniósł 44,4%, a dotacje i subwencja ogólna stanowiły odpowiednio 30,8% i 24,8%. W powiatach największą częścią dochodów okazała się subwencja ogólna, której udział wyniósł 36,9%, a dochody własne i dotacje stanowiły odpowiednio 36,3% i 26,8%. W budżecie województwa największą częścią dochodów były dotacje z udziałem 36,0%, natomiast subwencja ogólna i dochody własne stanowiły odpowiednio 34,0% i 30,0%.

Mapa 47.
Map 47.

Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2020 r.
Own revenue of gminas budgets per capita in 2020

Źródłami **dochodów własnych** jednostek samorządu terytorialnego są m.in: wpływy z podatków, opłat, dochody z majątku jst, spadki, zapisy i darowizny na rzecz jst, dochody z kar pieniężnych i grzywnien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez jednostki samorządu terytorialnego o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody jst, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej i inne. W rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

W 2020 r. średnio na jednego mieszkańca województwa lubelskiego przypadało 7608 zł dochodów jednostek samorządu terytorialnego, więcej o 640 zł niż w 2019 r. i o 3719 zł niż w 2010 r. Najwyższymi dochodami per capita charakteryzowały się miasta na prawach powiatu – 7350 zł, a następnie gminy – 5547 zł i powiaty – 1485 zł. Na każdego mieszkańca przypadało zaś 498 zł dochodów budżetu województwa.

Dochody własne jednostek samorządu terytorialnego per capita w 2020 r. wyniosły 2791 zł, więcej o 269 zł niż w 2019 r. i o 1524 zł niż w 2010 r. Najwyższe odnotowano w miastach na prawach powiatu – 3267 zł, a następnie w gminach – 1896 zł i powiatach – 539 zł. Na każdego mieszkańca przypadało zaś 149 zł dochodów własnych z budżetu województwa.

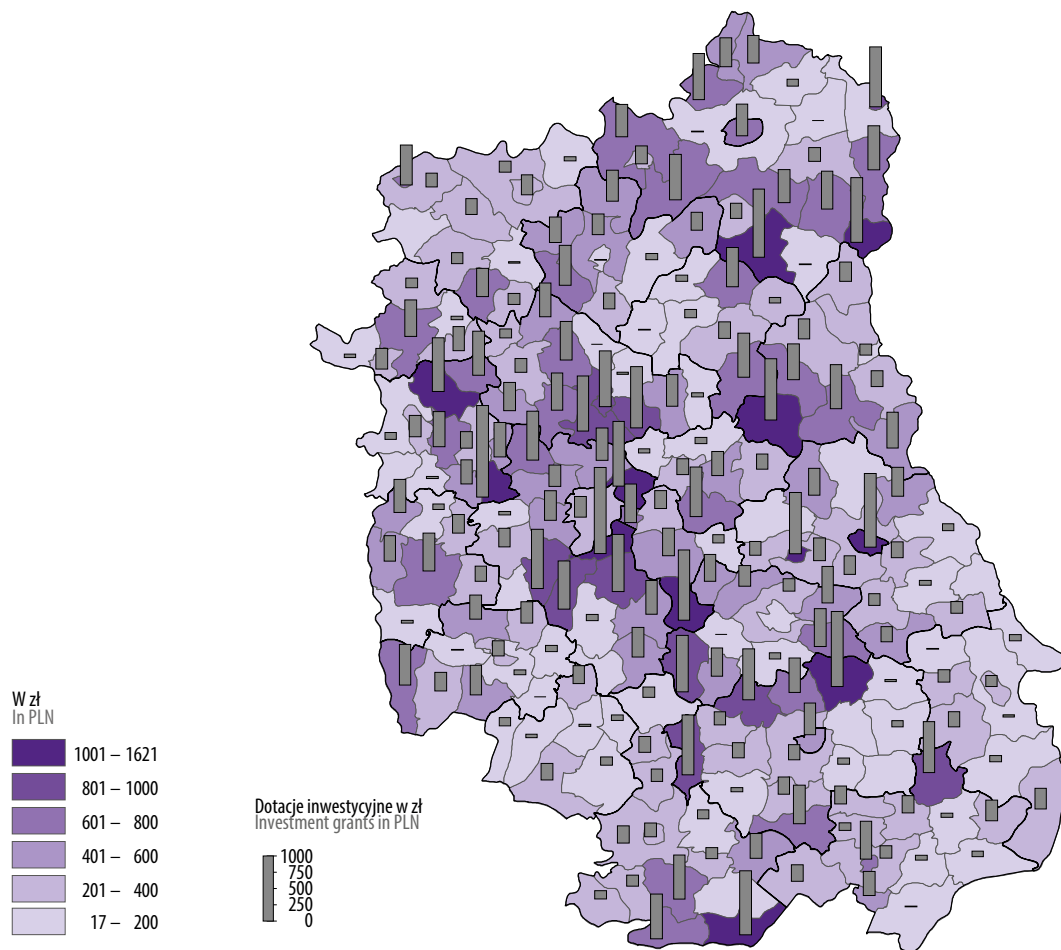
W 2020 r. jednostki samorządu terytorialnego otrzymały dotacje celowe w kwocie 4178,0 mln zł, więcej o 12,6% niż w 2019 r. Kwota ta była ponad 2,5 razy wyższa w porównaniu z 2010 r. Dotacje celowe dla poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubelskim kształtowały się następująco: gminy – 2808,7 mln zł, miasta na prawach powiatu – 910,8 mln zł, powiaty – 398,4 mln zł, a województwo – 60,1 mln zł. Średnio na jednego mieszkańca przypadało 1986 zł dotacji celowych, więcej o 230 zł niż w 2019 r. i o 1226 zł niż w 2010 r. Najwyższymi dotacjami celowymi per capita charakteryzowały się gminy – 1776 zł, a następnie miasta na prawach powiatu – 1746 zł i powiaty – 252 zł. Na każdego mieszkańca przypadało zaś 29 zł dotacji celowych z budżetu województwa.

W 2020 r. jednostki samorządu terytorialnego otrzymały w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (z paragrafów 200, 620 oraz 205, 625 według klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych) dotacje w kwocie 1449,2 mln zł, mniej o 3,2% niż w 2019 r., a więcej o 81,7% niż w 2010 r. Dotacje europejskie dla poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubelskim kształtowały się następująco: gminy – 632,2 mln zł, miasta na prawach powiatu – 268,5 mln zł, powiaty – 231,5 mln zł, a województwo – 317,0 mln zł. Średnio na jednego mieszkańca przypadało 689 zł dotacji europejskich, mniej o 20 zł niż w 2019 r., więcej o 323 zł niż w 2010 r. Najwyższymi dotacjami europejskimi per capita charakteryzowały się miasta na prawach powiatu – 515 zł, a następnie gminy – 400 zł i województwo – 151 zł. Na każdego mieszkańca powiatów przypadało zaś 146 zł dotacji europejskich.

W 2020 r. 24,5% dotacji przeznaczonych było na inwestycje – 1376,2 mln zł, mniej o 4,7% niż w 2019 r., a więcej o 71,1% niż w 2010 r. W ramach dotacji inwestycyjnych gminy otrzymały 663,8 mln zł, powiaty – 285,7 mln zł, miasta na prawach powiatu – 242,5 mln zł, a województwo – 184,3 mln zł. Średnio na jednego mieszkańca na inwestycje przekazano 654 zł dotacji, mniej o 29 zł niż w 2019 r., a więcej o 286 zł niż w 2010 r. Najwyższymi dotacjami inwestycyjnymi per capita charakteryzowały się miasta na prawach powiatu – 465 zł, a następnie gminy – 420 zł i powiaty – 181 zł. Na każdego mieszkańca przypadało zaś 88 zł dotacji inwestycyjnych z budżetu województwa. Udział dotacji inwestycyjnych w finansowaniu wydatków inwestycyjnych wyniósł w 2020 r. 48,4% i był wyższy o 1,4 p. proc. niż w 2019 r. i o 12,2 p. proc. w porównaniu z 2010 r. Największym udziałem charakteryzowało się województwo – 75,2%, a następnie powiaty – 49,8% i miasta na prawach powiatu – 48,9%. Najniższy udział odnotowano w gminach i wyniósł on tylko 43,4%.

Mapa 48.
Map 48.

Dotacje^a dla gmin na 1 mieszkańca w 2020 r.
Grants^a for gminas per capita in 2020

^a Dotacje z paragrafów 200 i 620 oraz 205 i 625 według klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

^a Grants from paragraphs 200 and 620 as well as 205 and 625 according to the classification of budgetary revenues and expenses.

7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of local government units

W 2020 r. w województwie lubelskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, wystąpił wzrost wydatków jednostek samorządu terytorialnego. Odnotowano spadek wydatków inwestycyjnych.

Wydatki ogółem jednostek samorządowych wyniosły 15390,2 mld zł. Stanowiły one 5,1% łącznych wydatków jednostek samorządu terytorialnego z całego kraju. Były one wyższe o 4,5% w porównaniu z 2019 r. oraz o 64,8% niż w 2010 r. Wydatki majątkowe ukształtowały się na poziomie 2917,0 mln zł, mniejszym o 7,3% niż w 2019 r., a większym o 28,5% niż w 2010 r. Jednostki samorządu przeznaczyły na inwestycje 2843,0 mln zł, mniej o 7,4% w stosunku do 2019 r., a więcej o 28,5% w porównaniu z 2010 r.

Tablica 47.

Table 47.

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Expenditure of local government units budgets

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział wydatków inwestycyjnych w % ogółem wydatków share of invest- ment expendi- ture in % of total expenditure
Ogółem Total	4281	4911	6971	7317	18,5
Gminy ^a Gminas ^a	2998	3181	4956	5340	18,1
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	3938	4949	6997	7444	12,8
Powiaty Powiats	928	888	1229	1362	26,6
Województwa Voivodships	352	625	584	431	27,0

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding of gminas which are also cities with powiat status.

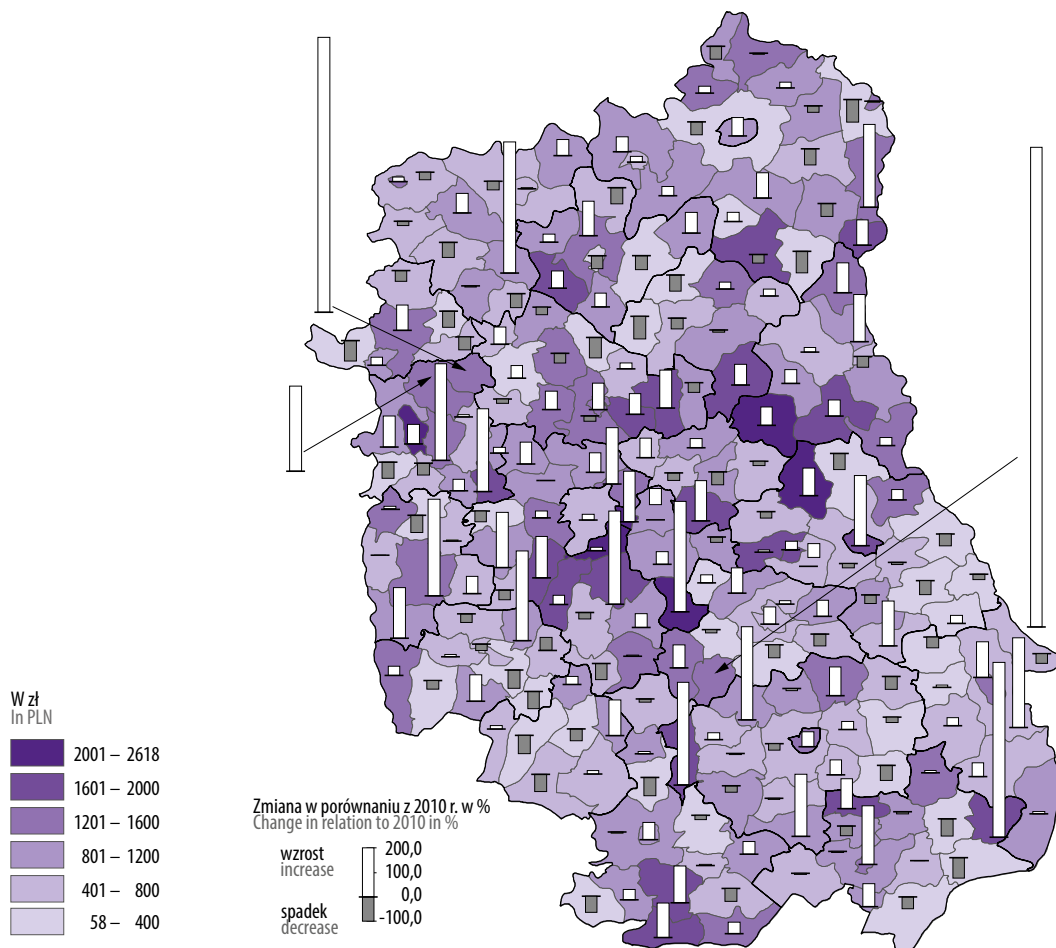
W 2020 r. wydatki poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubelskim kształtowały się następująco: gminy – 8446,7 mln zł, miast na prawach powiatu – 3882,6 mln zł, powiaty – 2153,9 mln zł, a województwo – 907,0 mln zł.

W 2020 r. średnio na jednego mieszkańca województwa lubelskiego przypadało 7317 zł wydatków jednostek samorządu terytorialnego, więcej o 347 zł niż w 2019 r. i o 3036 zł niż w 2010 r. Najwyższymi wydatkami per capita charakteryzowały się miasta na prawach powiatu – 7444 zł, a następnie gminy – 5340 zł i powiaty – 1362 zł. Na każdego mieszkańca przypadało zaś 431 zł dochodów budżetu województwa.

W 2020 r. średnio w przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa lubelskiego samorządy wydały na inwestycje 1352 zł, mniej o 102 zł niż w 2019 r., a więcej o 334 zł niż w 2010 r. Najwyższymi wydatkami inwestycyjnymi per capita charakteryzowały się gminy – 966 zł, a następnie miasta na prawach powiatu – 952 zł, a powiaty – 363 zł. Na każdego mieszkańca przypadało zaś 116 zł wydatków inwestycyjnych województwa.

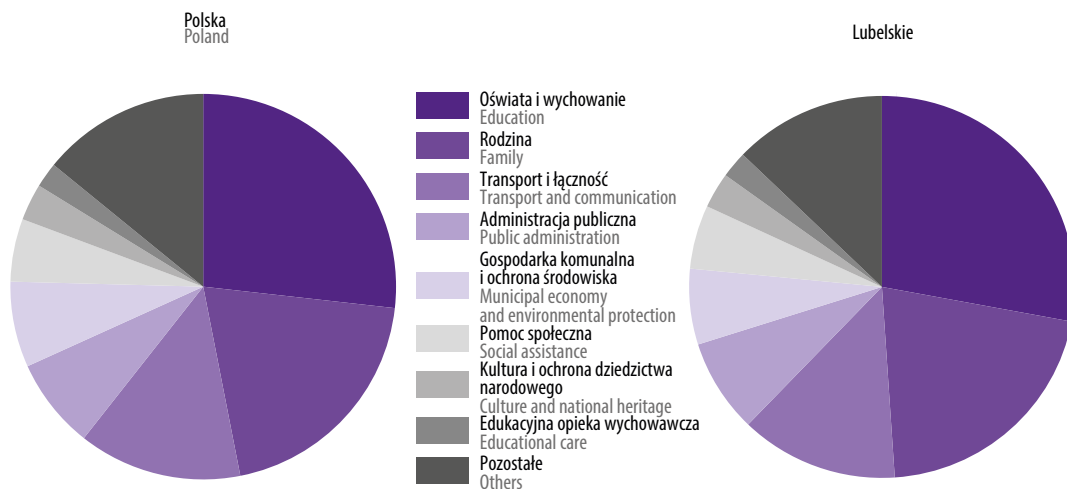
Mapa 49.
Map 49.

Wydatki inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2020 r.
Investment expenditures of gminas budgets per capita in 2020

Największą część środków w 2020 r. (27,9%) jednostki samorządu terytorialnego wydały na oświatę i wychowanie. Działami, na które przeznaczono znaczące kwoty były również rodzina, transport i łączność, administracja publiczna, gospodarka komunalna i ochrona środowiska oraz pomoc społeczna. Na oświatę i wychowanie największe wydatki wykazały gminy (28,5%), miasta na prawach powiatu (33,3%) oraz powiaty (25,0%). W budżecie województwa największy udział wydatków odnotowano w dziale transport i łączność (33,2%).

Wykres 78. **Wydatki budżetowe według działów w 2020 r.**
 Chart 78. Budget expenditure by divisions in 2020

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of budgets of local government units

W roku budżetowym 2020 w województwie lubelskim odnotowano nadwyżkę budżetową jednostek samorządu terytorialnego. W latach 2010-2019 tylko w 2016 r. wystąpiła nadwyżka budżetowa.

Jednostki samorządu terytorialnego w województwie lubelskim zamknęły rok budżetowy 2020 nadwyżką, łącznie w wysokości 612,9 mln zł. W budżetach gmin, powiatów i województwa odnotowano nadwyżkę budżetową w wysokości odpowiednio 326,9, 194,6 i 140,3 mln zł. W miastach na prawach powiatu deficyt wyniósł 48,9 mln zł.

Tablica 48. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 48. Result of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	-853,3	-266,5	-5,1	612,9
Gminy ^a Gminas ^a	-576,5	14,3	11,9	326,9
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	-181,2	-94,7	-60,0	-48,9
Powiaty Powiats	-80,7	12,3	68,0	194,6
Województwa Voivodships	-14,8	-198,5	-25,1	140,3

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding of gminas which are also cities with powiat status.

Relacja nadwyżki budżetowej jednostek samorządu terytorialnego do dochodów ogółem wyniosła 3,8%, W gminach nadwyżka budżetowa stanowiła 3,7% dochodów ogółem, w powiatach – 8,3%, a w województwie – 13,4%. W miastach na prawach powiatu relacja deficytu do dochodów wyniósł 1,3%.

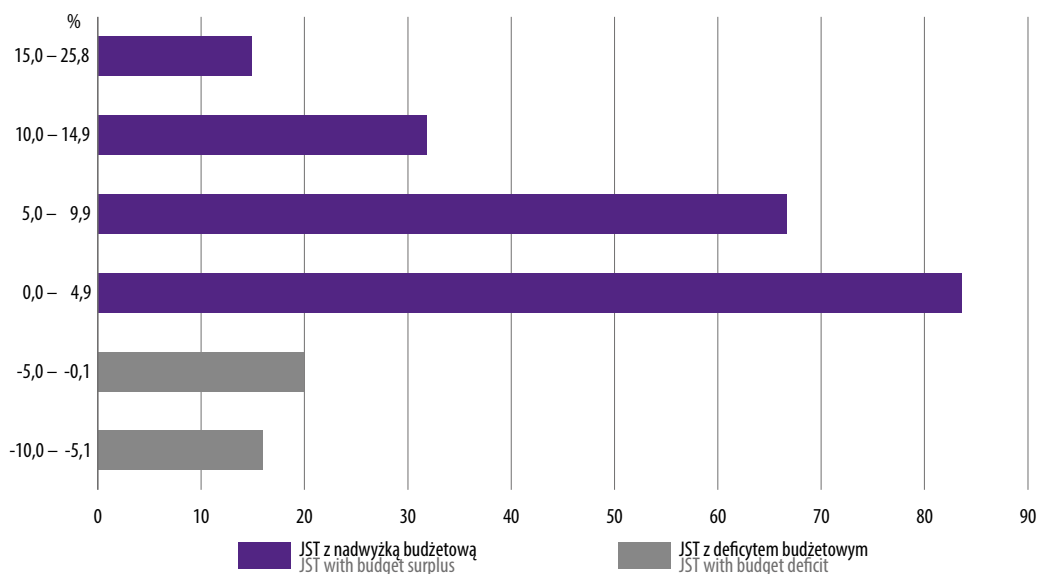
Na jednego mieszkańca przypadało 291 zł nadwyżki budżetowej jednostek samorządu terytorialnego, W gminach nadwyżka per capita wyniosła 207 zł, w powiatach – 123 zł, a w województwie – 67 zł. W miastach na prawach powiatu deficyt budżetowy per capita wyniósł 94 zł.

Rok 2020 dla 37 jednostek samorządu terytorialnego zamknął się deficytem na kwotę 200,0 mln zł (34 gminy, jedno miasto na prawach powiatu, 2 powiaty). Nadwyżkę w wysokości 812,9 mln zł wykazało 197 jednostek samorządu terytorialnego (175 gmin, 3 miasta na prawach powiatu, 18 powiatów i województwa). W 16 jednostkach deficyt przekroczył 5% dochodów, a w 5 jednostkach nadwyżka przekraczała 20% dochodów.

Wykres 79.**Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2020 r.**

Chart 79.

Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2020

Tablica 49.**Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2020 r.**

Stan w dniu 31 grudnia

Table 49.

Debt of local government units in 2020

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem w mln zł Total in million PLN	Na 1 mieszkańca w zł Per capita in PLN	W % dochodów ogółem In % of total revenue	2019=100
Ogółem Total	4971,2	2363	31,1	105,8
Gminy ^a Gminas ^a	1808,8	1143	20,6	109,3
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	2024,6	3882	52,8	107,2
Powiaty Powiats	446,1	282	19,0	99,3
Województwo Voivodship	691,7	329	66,0	98,1

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding of gminas which are also cities with powiat status.

W 2020 r. zobowiązania ogółem jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubelskim wyniosły 4971,2 mln zł i w porównaniu do 2019 r. wzrosły o 5,8%. Wzrost zadłużenia w stosunku do 2019 r. odnotowano w gminach i miastach na prawach powiatu. Najwyższy wzrost zadłużenia, o 9,3% nastąpił w gminach. Najwyższa kwota zobowiązań wystąpiła w budżetach miast na prawach powiatu i wyniosła 2024,6 mln zł, natomiast najniższe zobowiązania w kwocie 446,1 mln zł odnotowano dla powiatów.

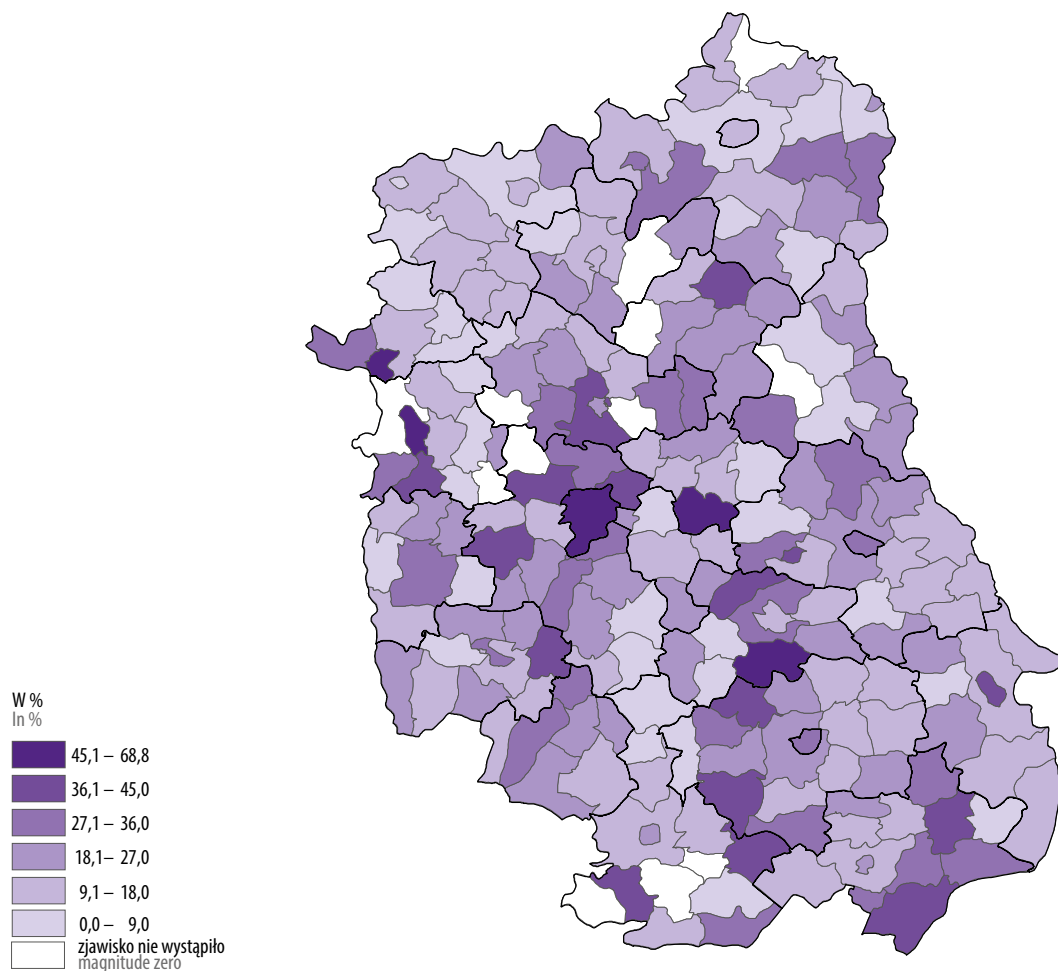
Mapa 50.**Zadłużenie gmin w % dochodów ogółem w 2020 r.**

Stan w dniu 31 grudnia

Map 50.

Debt of gminas in % of revenue in 2020

As of 31 December

7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich

7.4. Projects co-financed by the European funds

W województwie lubelskim do końca 2020 r. wartość umów o dofinansowanie projektów realizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020 wyniosła 28243,4 mln zł, a dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej stanowiło 62,8% ogólnej kwoty.

Projekty europejskie realizowane przez jednostki podsektora instytucji samorządowych obejmują część wykorzystywanych w Polsce środków publicznych pochodzących z bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Innymi beneficjentami funduszy europejskich są jednostki podsektora instytucji rządowych, a także sektora MŚP, fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp. Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, do środków europejskich zaliczamy zarówno fundusze pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, jak i środki pozaunijne, których źródłem są: Norweski Mechanizm Finansowy, Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Poniżej przedstawione zostaną wartości całkowite (w mln zł) umów/decyzji o dofinansowanie, w tym ze środków UE projektów realizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020 na terenie województwa, m.in. według takich programów jak: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Regionalny Program Operacyjny. Wartość całkowita zaprezentowana zostanie w przeliczeniu na 1 mieszkańca oraz w odniesieniu do wartości całkowitej dofinansowania w Polsce.

Tablica 50.

Wartość całkowita projektów, w tym wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020 na terenie województwa do końca 2021 r.^a

Table 50.

The total project value including the additional EU financing value projects which are implemented based on the Partnership Agreement 2014-2020 in voivodship to end the 2021^a

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym dofinansowane ze środków UE Of which co-financing from the EU resources	W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)	Na 1 mieszkańca ^b w zł Per capita in PLN ^b
	w mln zł	in million PLN		
Ogółem Total	29690,0	18782,1	5,4^c	14299
programy operacyjne: operational programmes:				
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	9829,4	5356,8	4,5	4734
Inteligentny Rozwój Smart Growth	3525,4	2062,3	4,6	1698
Polska Cyfrowa Digital Poland	1046,7	704,1	7,0	504
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	858,4	745,6	3,4	413
Regionalne Programy Operacyjne Regional Operational Programme	14430,2	9913,2	6,8	6950

a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. b b Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r. c Dla Polski łącznie ze środkami Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

Źródło: dane Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej

a Estimated data; place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme. b b For the purpose of calculating data, the number of population as of 31 December 2021 was adopted. c For Poland included financing value of operational programme Eastern Poland.

Source: data of the Ministry of Funds and Regional Policy.

W województwie lubelskim do końca 2021 r. podpisano 9174 umowy o dofinansowanie projektów realizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020 o wartości 29690,0 mln zł – 5,3% wartości umów w kraju. Dofinansowanie projektów ze środków Unii Europejskiej stanowiło 63,3% ogólnej kwoty. W ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020 dostępne były takie programy jak: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Regionalny Program Operacyjny. Najwyższą wartość miały projekty realizowane w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych – 14430,2 mln zł. Dofinansowanie z Unii Europejskiej w tym wypadku stanowiło 68,7% wartości projektu.

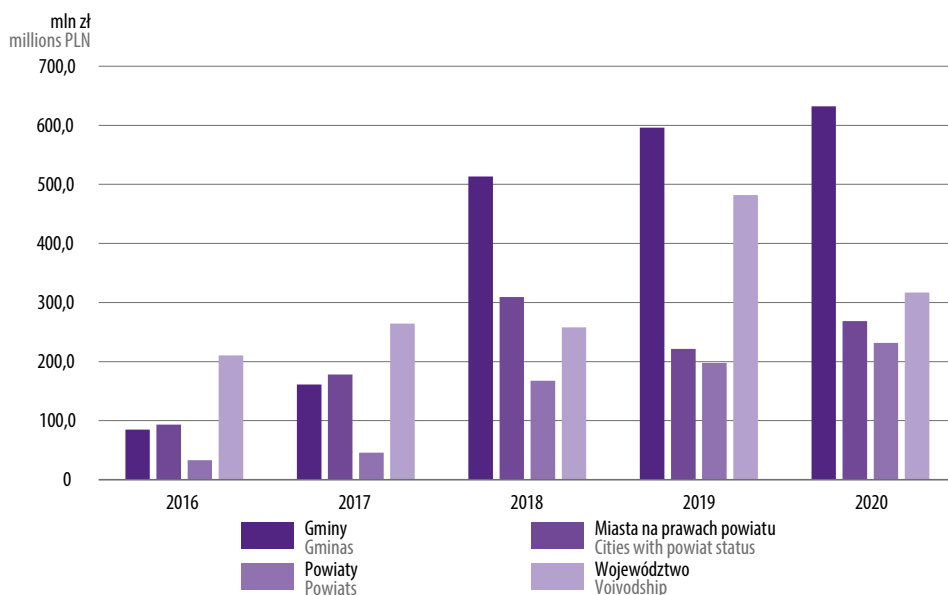
Całkowita wartość realizowanych przez samorzady projektów europejskich obejmuje publiczne środki europejskie uzyskiwane w formie dotacji oraz wkład własny pochodzący z dochodów własnych samorządów lub z kredytów i pożyczek. Dotacje celowe pozyskane z UE w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 są wykazywane przez samorzady w §205 klasyfikacji budżetowej (zadania bieżące) oraz §625 (zadania inwestycyjne). Pozostałe otrzymane dotacje europejskie zalicza się do analogicznych §200 i §620.

Wykres 80.

Wartość całkowita dotacji otrzymanych przez samorzady na realizację projektów europejskich według form jednostek samorządu terytorialnego

Chart 80.

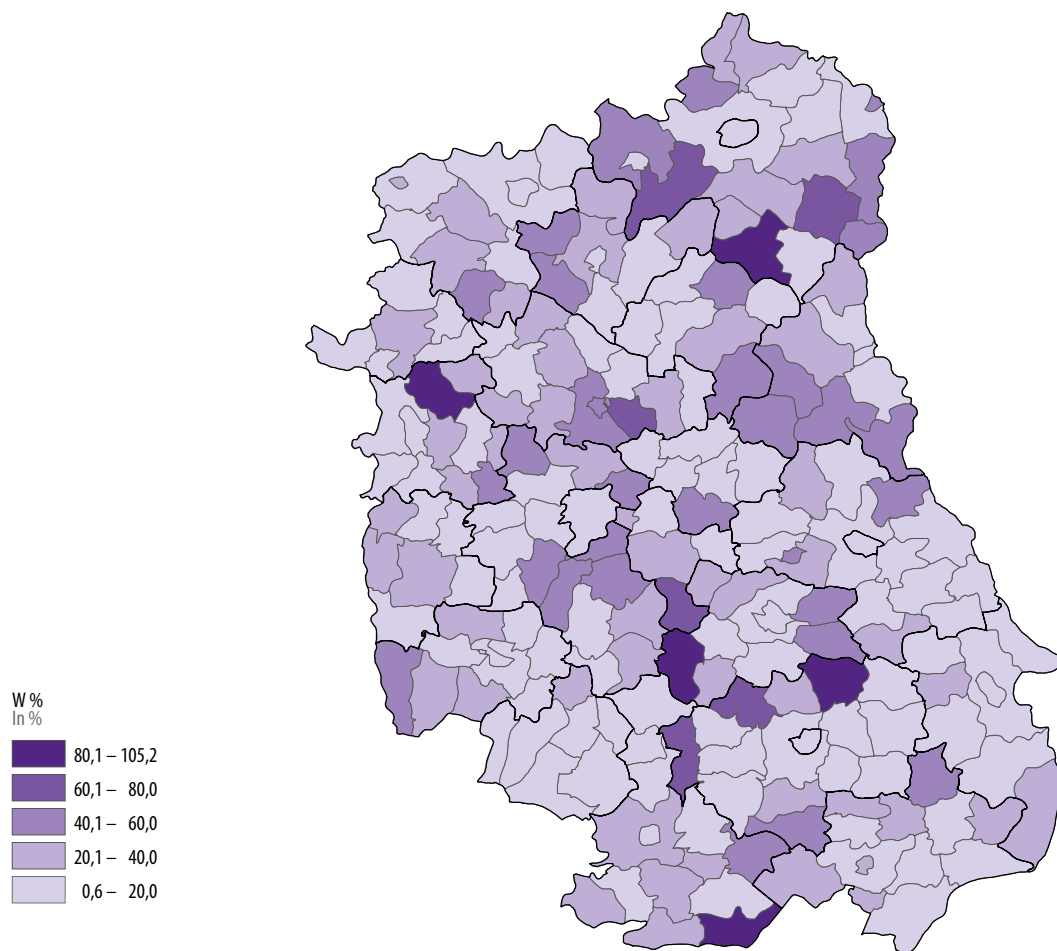
Total value of subsidies received by local governments for the implementation of European projects

Mapa 51.**Relacja wartości dotacji na projekty europejskie do dochodów własnych w gminach i miastach na prawach powiatu w 2020 r.**

Map 51.

Ratio of the value of subsidies for European projects to own revenue of gminas and cities with powiat status in 2020

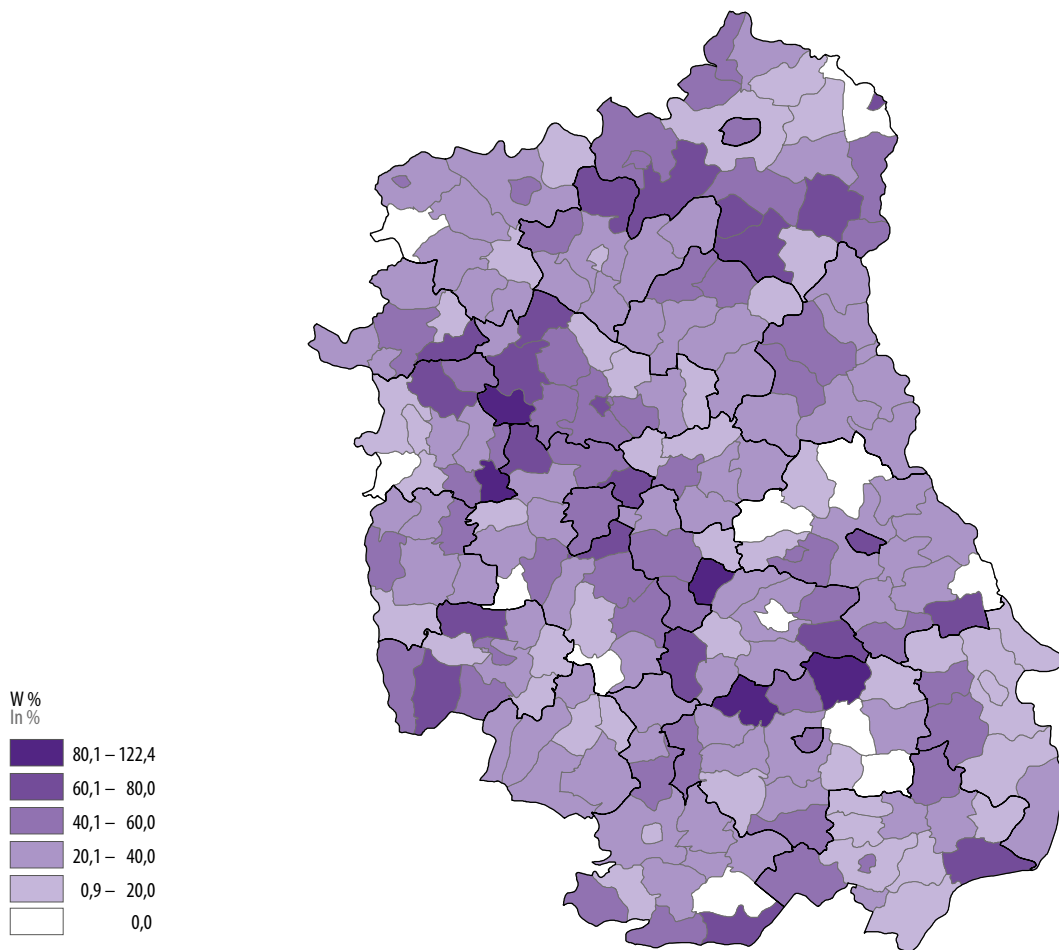

Średnia relacja wartości dotacji na projekty europejskie do dochodów własnych w gminach w 2020 r. wyniosła 10,0%, w miastach na prawach powiatu – 7,0%, w powiatach – 27,2%, a w budżecie województwa – 100,9%. W kilku samorządach dotacje europejskie były zbliżone do dochodów własnych osiągając poziom 75,5 – 105,2% DW.

Mapa 52.**Udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych ogółem w gminach i miastach na prawach powiatów 2020 r.**

Map 52.

Share of the European investment grants in total investment expenditure of gminas and cities with powiat status in 2020

Mapa 52. z jednej strony uwypukla dużą rolę dotacji dla wielu samorządów, a z drugiej strony ukazuje ich aktywność i skuteczność w tym zakresie. W 2020 r. w województwie lubelskim, 12 gmin nie realizowało ani jednej inwestycji z udziałem środków europejskich. Z kolei w wydatkach inwestycyjnych 48 samorządów (44 gminy, jedno miasto na prawach powiatu, 2 powiaty i województwo) udział dotacji europejskich przekroczył połowę, incydentalnie przekraczając 100% z powodu przesunięć czasowych realizacji wydatków i otrzymania transzy płatności; w dużej grupie gmin projekty europejskie są jedyną szansą na modernizację jednostki samorządu terytorialnego i poprawę jakości życia jej mieszkańców.

Rozdział 8

Chapter 8

Wybrane dane o województwie lubelskim

Selected data on Lubelskie Voivodship

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w tys. zł (ceny bieżące)	407091,5	532852,2	536871,7	385187,4	700345,9	483460,7
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w tys. zł (ceny bieżące)	144969,4	150593,9	114885,3	122276,4	128233,7	91008,6
Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dan³	0,023	0,023	0,022	0,023	0,023	0,023
Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %	9,2	9,3	10,4	13,0	20,0	22,7
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,18	-0,74	-0,62	-1,44	-1,06	-1,45
Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,38	9,82	9,78	9,14	9,21	9,20
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności	-2,25	-2,36	-2,38	-2,60	-2,68	.
Wskaźnik starości demograficznej w %	14,4	14,6	15,0	15,4	15,9	16,4
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	636	677	689	741	699	662
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w %	47,6	.	.	.	.	50,0
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w %	53,0	.	.	.	.	55,0
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w %	10,1	.	.	.	.	9,1
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	108	211	140	119	73	71
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b w zł	2892,38	3111,17	3229,35	3326,81	3428,42	3543,24
Przeciętna w roku liczba emerytów i rencistów w tys.	543,9	533,4	523,3	516,2	508,7	507,6
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1404,45	1474,64	1562,15	1653,80	1719,53	1776,99
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym w zł	978,49	1025,80	1056,45	1105,58	1208,35	1226,74
Granica ubóstwa skrajnego w %	9,4	11,0	8,5	9,4	8,2	8,6
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	10,1	9,6	9,6	9,8	9,2	8,6
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	18,3	22,2	25,8	32,5	38,3	45,3
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności	336,4	340,1	343,9	348,3	352,0	355,9
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w m³	26,2	26,6	26,8	26,8	26,7	28,5
Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	6,6	6,9	6,6	7,2	7,3	7,5

a W 4 kwartale. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a In the 4th quarter. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
142243,6	164195,1	755510,1	681597,2	611274,9	.	Outlays on fixed assets in environmental protection (current prices) in thousand PLN
41235,8	68085,8	95945,4	122002,6	105130,7	.	Outlays on fixed assets in water management (current prices) in thousand PLN
0,024	0,024	0,024	0,024	0,024	.	Municipal wastewater discharged per capita in dam ³
25,9	28,6	32,6	39,2	47,9	.	Municipal waste collected separately in total municipal waste collected in %
-1,23	-1,19	-1,69	-1,77	-4,38	-6,70	Natural increase per 1,000 population
9,21	9,81	9,47	9,13	8,57	7,98	Live births per 1,000 population
-1,9	-2,22	-2,53	-2,86	-2,06	-2,28	Net migration for permanent residence per 1,000 population
16,9	17,4	18,0	18,6	19,1	19,5	Old age index in %
807	845	870	877	876	.	Children aged 3–6 in pre-primary establishments per 1,000 children aged 3-6
.	.	51,5	51,3	51,7	54,3	Employment rate by LFS ^a in %
.	.	54,5	4,0	54,4	56,5	Activity rate by LFS ^a in %
.	.	5,6	4,9	4,9	4,0	Unemployment rate by LFS ^a in %
54	43	46	48	66	31	Registered unemployed persons per job offer
3713,05	3882,99	4126,67	4352,10	4585,19	5014,44	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^b in PLN
508,4	508,9	521,2	523,9	525,1	521,4	Annual average number of retirees and pensioners in thousands
1812,13	1870,57	1953,74	2049,58	2170,28	2321,29	Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN
1299,14	1436,58	1527,69	1556,76	1679,02	.	Average monthly available income per capita in households in PLN
7,8	6,8	7,8	6,8	.	.	Extreme poverty threshold in %
7,8	6,6	5,9	5,4	4,7	.	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in %
52,5	61,0	77,2	92,7	100,2	130,1	Children staying in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3
359,9	364,2	368,9	373,6	378,9	.	Dwelling stocks per 1,000 population
28,0	27,8	28,8	29,0	29,0	.	Consumption of water from water supply system in households (during the year) per capita w m ³
7,5	7,7	7,7	7,9	6,9	.	Doctor's consultation provided within the scope of out-patient health care per capita

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	1506	1436	1419	1417	1336	1337
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	95,5	93,5	94,8	94,1	93,8	91,5
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	3,7	5,5	4,2	4,7	5,0	7,2
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^a w mln zł (ceny bieżące)	2994,5	3491,4	3468,7	3497,4	4012,8	3850,4
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^a (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	138,2	116,6	99,3	100,8	114,7	96,0
Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową ^b na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	166	173,8	300,8	186,1	321	342,4
Sprzedaż detaliczna towarów ^c (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	108,3	111,7	108,2	101,6	96,3	103,5
Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej	67,5	71,9	69,3	71,4	72,9	72,7
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	0,8	0,9	1,5	3,8	4,4	5,8
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:						
ogółem	32,6	33,4	34,3	35,0	35,9	37,8
gminy ^d	31,3	32,3	32,7	34,7	36,9	37,3
miasta na prawach powiatu	47,4	48,0	47,2	45,8	48,7	51,4
powiaty	22,3	21,6	22,3	24,6	25,8	28,1
województwo	21,0	22,6	26,3	22,8	17,3	21,8
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %						
ogółem	23,8	24,5	19,6	20,7	25,9	22,7
gminy ^d	26,3	24,7	18,8	15,9	18,6	19,0
miasta na prawach powiatu	14,8	18,9	18,2	22,5	25,0	14,9
powiaty	23,5	23,4	15,6	13,6	17,0	17,2
województwo	32,6	39,5	34,8	47,4	61,5	57,7
Dotacje inwestycyjne ogółem ^e dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł						
ogółem	804,5	1072,7	1061,0	1163,3	1492,7	1292,9
gminy ^d	329,5	471,8	462,9	348,7	386,9	479,1
miasta na prawach powiatu	131,5	153,2	247,1	361,3	310,6	169,3
powiaty	214,3	214,0	191,1	104,2	132,4	146,8
województwo	129,2	233,7	159,8	349,1	662,8	497,7
Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł						
ogółem	-853,3	-613,2	-37,2	-7,3	-458,2	-266,5
gminy ^d	-576,5	-299	43,6	86,9	-70,3	14,3
miasta na prawach powiatu	-181,2	-192,2	-62,9	-66,3	-214,1	-94,7
powiaty	-80,7	-76,4	46,2	11,9	-20,2	12,3
województwo	-14,8	-45,5	-64,1	-39,8	-153,7	-198,5

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba przekracza 49 osób. b Bez amortyzacji środków trwałych. c Dane e Suma wszystkich typów dotacji inwestycyjnych.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. b Excluding depreciation of fixed status. e Sum of all types of investment grants.

2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
1319	1276	1313	1355	1387	.	Population per out-patient health care unit
93,8	93,3	94,3	93,7	93,2	92,5	Cost level indicator in non-financial enterprises ^a in %
5,1	5,6	4,6	5,1	5,7	6,4	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^a in %
3490,8	3868,0	4463,4	4784,4	4618,2	5007,2	Investment outlays of non-financial enterprises ^a in million PLN (current prices)
90,7	110,8	115,4	107,2	96,5	108,4	Investment outlays of non-financial enterprises ^a (previous year=100; current prices)
292,6	314,1	380,2	467,0	486,4	.	Intramural expenditure on research and development ^b per capita in PLN (current prices)
104,3	110,6	98,8	112,9	102,1	111,0	Retail sale of goods ^c (previous year=100; current prices)
74,1	75,5	80,3	77,6	81,6	.	Hard surface communal and district roads per 100 km ² of total area
18,0	23,5	22,9	23,2	21,9	.	Share of renewable energy sources in production of electricity in %
						Share of own revenue in total revenue of local government units in %:
37,0	35,7	35,3	36,2	36,7	.	total
34,0	32,4	32,2	32,9	34,2	.	gminas ^d
49,1	47,4	46,7	47,8	44,4	.	cities with powiat status
30,2	30,9	29,2	35,4	36,3	.	powiats
30,6	27,3	29,3	24,7	30,0	.	voivodship
						Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in %
11,7	15,1	21,5	20,9	18,5	.	total
9,9	13,2	21,4	18,7	18,1	.	gminas ^d
8,9	11,9	15,9	12,9	12,8	.	cities with powiat status
15,2	18,5	25,8	27,7	26,6	.	powiats
29,3	34,4	35,0	47,6	27,0	.	voivodship
						Total investment grants ^e for local government units in million PLN
570,0	731,0	1306,0	1443,9	1376,2	.	total
173,8	235,3	585,0	620,7	663,8	.	gminas ^d
99,4	171,4	299,6	189,8	242,5	.	cities with powiat status
108,2	118,6	260,3	250,3	285,7	.	powiats
188,6	205,8	161,1	383,1	184,3	.	voivodship
						Result of budgets of local government units in million PLN
316,2	-90,5	-559,6	-5,1	612,9	.	total
197,1	-9,9	-308,2	11,9	326,9	.	gminas ^d
10,3	-60,3	-119,9	-60,0	-48,9	.	cities with powiat status
28,5	-30,7	-61,8	68,0	194,6	.	powiats
80,3	10,4	-69,7	-25,1	140,3	.	voivodship

dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. d Bez gmin mających również status miast na prawach powiatu.

assets. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. d Excluding gminas which are also cities with powiat

Rozdział 9

Chapter 9

Wybrane dane o Lublinie

Selected data on Lublin

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tonach/rok:						
gazowych	829917	795075	845804	657931	595194	681159
pyłowych	413	339	313	389	236	115
Odpady wytworzone ^a w tys. t	121,9	195,3	511,3	724,3	138,9	220,8
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w kg	298,1	301,7	307,0	292,9	253,1	247,9
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,92	0,60	0,70	0,10	0,44	0,59
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym ^b	52,7	53,7	55,5	58,1	60,2	62,4
Udział dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych w %	6,7	7,4	8,6	10,7	11,8	13,0
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b	9,6	9,4	9,9	10,0	8,6	7,9
Udział długotrwale bezrobotnych w %	38	42,9	42,7	46,5	51,3	47,0
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	164	138	59	47	19	33
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych	2,52	2,49	2,45	2,38	2,35	2,31
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat	877	884	870	911	874	828
Liczba osób na 1 przychodnię	1567	1330	1246	1245	1154	1175
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca	12,8	13,7	13,9	14,6	14,9	15,8
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	512	516	528	560	538	527
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	67	80	87	113	129	134
Podmioty gospodarki narodowej ^b na 1000 ludności	119	118	122	126	127	129
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą ^b na 1000 ludności	88	87	88	90	89	89
Spółki handlowe ^b na 1000 ludności	12	13	14	15	16	18
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c w %	4,0	6,2	4,3	4,6	5,9	8,9
Nakłady inwestycyjne ^d na 1 mieszkańca (ceny bieżące) w zł	3004	4383	4262	3496	4273	4814
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	5,0	4,3	6,3	6,9	3,9	5,4
Dochody własne gmin na 1 mieszkańca w zł	1929	2158	2390	2506	2820	2804
Wydatki majątkowe gmin na 1 mieszkańca w zł	636	882	1041	1621	1920	1066

a W ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Stan w dniu 31 grudnia. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w lokalizacji inwestycji.

a During the year; excluding municipal waste. b As of 31 December. c Data concern economic entities in which the number of investment location.

2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
						Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in tonnes/year:
798240	792210	732627	791210	909987	.	gaseous pollutants
68	71	93	86	165	.	particulate pollutants
175,9	95,2	110,5	107,7	98,9	.	Waste generated ^a in thousand tonnes
239,5	247,4	245,9	227,9	217,6	.	Mixed municipal waste collected per capita in kg
0,43	0,13	0,17	0,11	-2,47	-4,35	Natural increase per 1,000 population
64,5	66,8	69,0	70,7	72,4	73,4	Non-working age population per 100 persons of working age ^b
15,1	17,5	20,5	23,5	23,6	28,8	Share of children up to the age of 3 attending nurseries and children's club in %
7,2	6,2	5,5	5,0	5,6	5,2	Registered unemployment rate ^b
49,5	48,7	47,2	43,8	45,8	53,8	Share of long-term unemployed persons in %
44	36	57	67	71	41	Registered unemployed persons per job offer
2,28	2,23	2,19	2,16	213	.	Population per dwelling in dwelling stocks
963	994	1014	982	992	.	Children in pre-primary establishments per 1,000 children aged 3-6
1150	1072	1045	1100	1125	.	Population per out-patients department
15,1	15,2	15,2	15,4	13,3	.	Medical consultations provided in out-patient health care per capita
475	396	333	290	271	.	Beneficiaries of social assistance at domicile per 10 thousand population
161	181	219	256	288	349	Places in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3
131	134	134	136	142	148	Entities of the national economy ^b per 1,000 population
88	89	92	93	97	101	Natural persons conducting economic activity ^b per 1,000 population
21	22	20	21	23	25	Commercial companies ^b per 1,000 population
5,5	5,8	6,0	5,3	6,2	7,0	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^c in %
3861	3881	4524	4936	5176	.	Investment outlays ^d per capita (current prices) in PLN
6,7	8,0	8,5	6,9	8,6	8,8	Dwellings completed per 1,000 population
2931	3116	3309	3694	3517	.	Own revenue of gminas per capita in PLN
637	1012	1381	988	824	.	Property expenditure of gminas per capita in PLN

których liczba pracujących przekracza 49 osób. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, według employed persons exceeds 49 persons. d Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons, according to

Rozdział 10

Chapter 10

Wybrane dane o miastach na prawach powiatu

Selected data on cities with powiat status

Wyszczególnienie	Biała Podlaska	Chelm	Lublin	Zamość	Specification
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2020 r. tonach/rok:					Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2020 in tonnes/year:
gazowych	55019	1474228	909987	68804	gaseous pollutants
pyłowych	49	113	165	24	particulate pollutants
Odpady wytworzone ^a w 2020 r. w tys. t	11,6	34,0	98,9	17,0	Waste generated ^a in thousand tonnes
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w 2020 r. w kg	18,8	180,6	217,6	172,5	Mixed municipal waste collected per capita in 2020 in kg
Ludność ^b w 2021 r.	56498	60231	336339	62021	Population ^b in 2021
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-3,51	-7,57	-4,35	-6,41	Natural increase per 1,000 population
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r.	-6,54	-6,55	-1,12	-6,93	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2021
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym ^b w 2021 r.	69,2	71,9	73,4	73,1	Non-working age population per 1,000 persons of working age ^b in 2021
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2020/21	1029	1229	992	1031	Children attending pre-primary education establishments per 1,000 children aged 3–6 in 2020/21 school year
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b w 2021 r. w %	8,8	9,7	5,2	8,7	Registered unemployment rate ^b in 2021 in %
Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych ^b w 2021 r. w %	54,0	44,8	53,8	51,3	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons ^b in 2021 in %
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ^b w 2021 r.	21	33	41	38	Registered unemployed persons per job offer ^b in 2021
Liczba osób na 1 przychodnię ^b w 2020 r.	1265	1389	1125	860	Population per 1 out-patients departments ^b in 2020
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2020 r.	9,5	10,8	13,3	15,2	Medical consultations provided in out-patient health care per capita in 2020
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. w %	3,3	4,1	2,7	4,8	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2020 in %
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach ^c i klubach dziecięcych w 2020 r. w %	210	273	288	254	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries ^c and children's club in 2020 in %
Miejsca w żłobkach ^c i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 ^b w 2020 r.	248	339	349	281	Places in nurseries ^c and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 ^b in 2020
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych ^b w 2020 r.	2,42	2,34	2,13	2,54	Population per dwelling in dwelling stocks ^b in 2020
Podmioty gospodarki narodowej ^b na 1000 ludności w 2021 r.	117	100	148	126	Entities of the national economy ^b per 1,000 population in 2021
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą ^b na 1000 ludności w 2021 r.	84	74	101	95	Natural persons conducting economic activity ^b per 1,000 population in 2021
Spółki handlowe ^b na 1000 ludności w 2021 r.	16	10	25	8	Commercial companies ^b per 1,000 population in 2021
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) ^d na 1 mieszkańca w 2020 r. w zł	1127	1767	5176	3813	Investment outlays in enterprises (current prices) ^d per capita in 2020 in PLN
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2021 r.	7,8	1,6	8,8	3,0	Dwellings completed per 1,000 population in 2021
Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2020 r. w zł	2559	2754	3517	3061	Own revenue of the city budget per capita in 2020 in PLN
Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2020 r. w zł	1113	1795	824	1222	Property expenditure of the city budget per capita in 2020 in PLN

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Stan w dniu 31 grudnia. c Łącznie z oddziałami żłobkowymi i żłobkami przyzakładowymi. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

a Excluding municipal waste. b As of 31 December. c Including nursery wards and workplace nurseries. d Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.